

Bilten 132

godina xii • prosinac 2007. tromjesečno izvješće

HRVATSKA NARODNA BANKA

Hrvatska narodna banka

BILTEN

IZDAVAČ Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
Telefon centrale: 4564-555
Telefon: 4565-006
Telefaks: 4564-687

WEB-ADRESA <http://www.hnb.hr>

Podaci se objavljuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web-stranicama Međunarodnoga monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

Tiskano u 600 primjeraka

ISSN 1331–6036

Hrvatska narodna banka

BILTEN

Zagreb, 2007.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomski indikatori

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Površina (u km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
Broj stanovnika (u mil.)	4,501	4,554	4,381	4,437	4,443	4,442	4,439	4,442	4,441
BDP (u mil. HRK, tekuće cijene)	137.604	141.579	152.519	165.639	181.231	198.422	214.983	231.349	250.590
BDP (u mil. EUR, tekuće cijene) ^a	19.274	18.673	19.977	22.171	24.468	26.232	28.681	31.263	34.220
BDP po stanovniku (u EUR)	4.282	4.100	4.560	4.997	5.507	5.905	6.461	7.038	7.706
BDP – godišnja stopa rasta (u %, stalne cijene)	2,5	-0,9	2,9	4,4	5,6	5,3	4,3	4,3	4,8
Prosječna godišnja stopa inflacije ^b	5,7	4,0	4,6	3,8	1,7	1,8	2,1	3,3	3,2
Tekući račun platne bilance (u mil. EUR)	-1.308	-1.429	-568	-821	-2.099	-1.889	-1.454	-1.988	-2.644*
Tekući račun platne bilance (u % BDP-a)	-6,8	-7,7	-2,8	-3,7	-8,6	-7,2	-5,1	-6,4	-7,7
Izvoz robe i usluga (u % BDP-a)	39,8	41,0	47,1	48,8	45,5	50,1	49,7	48,9	49,7
Uvoz robe i usluga (u % BDP-a)	49,1	49,3	52,3	54,6	56,4	57,9	56,5	55,9	57,4
Inozemni dug (u mil. EUR, na kraju razdoblja) ^c	9.173	10.175	12.264	13.609	15.143	19.884	22.933	25.748	29.221*
Inozemni dug (u % BDP-a)	47,6	54,5	61,4	61,4	61,9	75,8	80,0	82,4	85,4*
Inozemni dug (u % izvoza robe i usluga)	119,4	133,0	130,2	125,9	136,1	151,3	161,0	168,6	171,9*
Otplaćeni inozemni dug (u % izvoza robe i usluga) ^{c,d}	12,3	24,6	26,2	28,2	29,8	21,3	22,0	24,4	35,1*
Bruto međunarodne pričuve (u mil. EUR, na kraju razdoblja)	2.400	3.013	3.783	5.334	5.651	6.554	6.436	7.438	8.725
Bruto međunarodne pričuve (u mjesecima uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	3,0	3,9	4,3	5,3	4,9	5,2	4,8	5,1	5,3
Nacionalna valuta: hrvatska kuna (HRK)									
Devizni tečaj za 31. prosinac (HRK : 1 EUR)	7,3291	7,6790	7,5983	7,3700	7,4423	7,6469	7,6712	7,3756	7,3451
Devizni tečaj za 31. prosinac (HRK : 1 USD)	6,2475	7,6477	8,1553	8,3560	7,1457	6,1185	5,6369	6,2336	5,5784
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 EUR)	7,1392	7,5818	7,6339	7,4710	7,4070	7,5642	7,4957	7,4000	7,3228
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD)	6,3623	7,1220	8,2874	8,3392	7,8725	6,7044	6,0312	5,9500	5,8392
Saldo proračuna konsolidirane opće države (u % BDP-a) ^e	....	-7,1	-7,5	-6,8	-4,9	-6,2	-4,8	-4,0	-3,0
Javni dug (u % BDP-a) ^f	....	....	48,7	49,8	48,8	48,6	48,9	49,2	46,6
Stopa nezaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 god.) ^g	11,4	13,6	16,1	15,8	14,8	14,3	13,8	12,7	11,2
Stopa zaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 god.) ^g	47,0	44,8	42,6	41,8	43,3	43,1	43,5	43,3	43,6

^a Izveden iz kunske vrijednosti uz pomoć prosječnoga godišnjega deviznog tečaja HRK/1 EUR.

^b U podacima za razdoblje od 1996. do 1998. godine stopa inflacije mjerena je indeksom cijena na malo, a od 1999. nadalje mjerena je indeksom potrošačkih cijena.

^c Pokazatelj inozemne zaduženosti u razdoblju od 1998. do 2006. godine izvedeni su na bruto načelu, dok pokazatelji za razdoblje do 1997. ne obuhvaćaju: nepodmirene dospjele i obračunate nedospjele kamate, hibridne i podređene instrumente, repo poslove banaka i HNB-a, depozite međunarodnih financijskih institucija u HNB-u te jednostrane učinke sekundarnog tržišta obveznica.

^d Otplate inozemnog duga uključuju otplate glavnice s osnove obveznica, dugoročnih trgovinskih kredita i dugoročnih kredita te ukupne otplate kamata, bez otplate kamata s osnove izravnih ulaganja.

^e Ukupni saldo bez kapitalnih prihoda (GFS 1986) od 1999. do 2001. prikazan je na gotovinskom načelu, a nakon toga na modificiranome obračunskom načelu. HAC, HC, HFP i DAB uključeni su od 2001. godine.

^f Javni dug uključuje dug opće države i izdana državna jamstva.

^g Stope zaposlenosti i nezaposlenosti za 1996. godinu odnose se na studeni, a za 1997. godinu na lipanj.

Izvori: DZS; MF; HNB

Sadržaj

Tromjesečno izvješće

Sažetak / 3

Potražnja / 5

- Inozemna potražnja / 6
- Domaća potražnja / 7
  - Osobna potrošnja / 7
  - Investicijska potrošnja / 8
  - Državna potrošnja / 9

Proizvodnja / 9

- Industrija / 10
- Trgovina / 11
- Građevinarstvo / 11
- Ugostiteljstvo / 12
- Prijevoz i veze / 12

Tržište rada / 13

- Nezaposlenost i zapošljavanje / 13
- Zaposlenost / 14
- Plaće i troškovi rada / 15

Cijene / 15

- Okvir 1. Utjecaj kretanja cijena prehrane na kretanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena u Hrvatskoj / 19

Tečaj / 21

Monetarna politika i instrumenti / 22

- Monetarno okružje / 22
- Korištenje instrumenata monetarne politike / 22
- Primarni novac i međunarodne pričuve / 24
- Monetarna kretanja / 25
  - Ukupna likvidna sredstva / 25
  - Novčana masa / 26
  - Nemonetarni depoziti / 26
  - Plasmani / 27
  - Plasmani banaka središnjoj državi / 28
  - Inozemna aktiva i pasiva / 28
- Okvir 2. Učinci Odluke o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a / 29

Tržište novca / 30

- Kamatne stope na novčanom tržištu / 31
- Kamatne stope poslovnih banaka / 32

Tržište kapitala / 34

- Tržište vlasničkih vrijednosnih papira / 35
- Tržište dužničkih vrijednosnih papira / 36

Međunarodne transakcije / 39

- Račun tekućih transakcija / 39
- Robna razmjena / 40
- Račun kapitalnih i financijskih transakcija / 41
- Inozemni dug / 43

Likvidnost u međunarodnim plaćanjima / 44

Državne financije / 44

- Obilježja fiskalne politike u prvih devet mjeseci 2007. godine / 44
- Prihodi konsolidirane opće države / 45
- Rashodi konsolidirane opće države / 45
- Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama / 46
- Saldo konsolidirane opće države na gotovinskom i modificiranom obračunskom načelu / 46
- Državni dug / 47

Statistički pregled

A. Monetarni i kreditni agregati

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati / 52

B. Monetarne institucije

- Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija / 53
- Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive / 54

C. Hrvatska narodna banka

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke / 55

D. Banke

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka / 57

D. Banke

- Tablica D2: Inozemna aktiva banaka / 58
- Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države / 59
- Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora / 59
- Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima / 60
- Tablica D6: Depozitni novac kod banaka / 60
- Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka / 61
- Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka / 61
- Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca / 62
- Tablica D10: Inozemna pasiva banaka / 62
- Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka / 63
- Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka / 63

E. Stambene štedionice

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica / 65

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

- Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 66
- Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 67
- Tablica F3: Obvezne pričuve banaka / 68
- Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka / 69

G. Financijska tržišta

- Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule / 70
- Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima / 71
- Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule / 72
- Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite / 73
- Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite / 74
- Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja / 75

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

- Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica / 76
- Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge / 77
- Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi / 78
- Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja / 79
- Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja / 80
- Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica / 81
- Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka / 82
- Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost / 83
- Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke / 85
- Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja / 86
- Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune / 87
- Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima / 88
- Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog

sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor / 90

- Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima / 91
- Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora / 93
- Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica / 95
- Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja / 96
- Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja / 96
- Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja / 97

I. Državne financije – izabrani podaci

- Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti / 98
- Tablica I2: Operacije državnog proračuna / 99
- Tablica I3: Dug središnje države / 100

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

- Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima / 101
- Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena / 102
- Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće / 102
- Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača / 103

Popis banaka i štedionica / 105

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke / 106

Kratice i znakovi / 107

Tromjesečno izvješće

Sažetak

U prvom polugodištu 2007. ostvaren je realni godišnji rast bruto domaćeg proizvoda od 6,8% što je u odnosu na prethodne dvije godine znatno ubrzanje. Navedena kretanja odraz su zamjetnog porasta osobne potrošnje što je u skladu s pozitivnim pomacima na tržištu rada te jačanjem potrošačkog optimizma. Zamjetan je bio i doprinos investicijske potrošnje, pri čemu su visoke stope rasta zabilježene i kod javnih i kod privatnih investicija, dok je rast državne potrošnje bio umjeren. Istodobno su povoljna kretanja na hrvatskim izvoznim tržištima potaknula rast izvoza robe i usluga, koji je bio snažniji od uvoza, pa je u promatranom razdoblju znatno smanjen negativan doprinos neto inozemne potražnje ukupnome gospodarskom rastu. Promatrano s proizvodne strane, u prvih šest mjeseci tekuće godine ostvaren je snažan godišnji rast bruto dodane vrijednosti. Pritom je on bio nešto naglašeniji kod uslužnih djelatnosti (bez javnog sektora), osobito financijskog posredovanja te hotela i restorana, a kod pojedinačno najznačajnijeg područja gospodarstva, industrije, zabilježen je tek neznatno sporiji rast.

Recentni pokazatelji za treće tromjesečje dostupni na mjesečnoj razini upućuju na stabilizaciju domaće i inozemne potražnje za investicijskim proizvodima i proizvodima za široku potrošnju, što će vjerojatno utjecati na blago usporavanje realnog rasta bruto dodane vrijednosti u važnijim proizvodnim i (nefinancijskim) uslužnim djelatnostima. Tako je industrijska proizvodnja, prema sezonski i kalendarski prilagođenim podacima, rasla gotovo upola sporije nego na početku godine, a blago je usporen i rast prometa u trgovini na malo. Pritom je u srpnju, a posebice u kolovozu došlo do izraženog ubrzanja realnog rasta prometa u trgovini na malo, ali je rujan donio snažnu kontrakciju uzrokovanu najvjerojatnije privremenim ustezanjem građana od potrošnje zbog sudjelovanja u javnoj ponudi dionica T-HT-a. S druge strane, u istom su razdoblju ostvareni i dobri rezultati u turizmu, iako su godišnje stope rasta fizičkih pokazatelja bile nešto niže nego u prvoj polovini 2007. godine, a zabilježen je i oporavak građevinske aktivnosti.

Promatramo li kretanje komponenata agregatne potražnje, relevantni podaci dostupni za treće tromjesečje 2007. upućuju na nastavak relativno snažnog rasta osobne potrošnje uz određene promjene u dinamici glavnih izvora financiranja. Ovome u prilog idu i kvalitativni podaci za treće tromjesečje o promjenama u potrošačkom optimizmu dobiveni anketnim istraživanjem HNB-a. Indikatori investicijske potrošnje u trećem i na početku četvrtog tromjesečja 2007. naznačuju nastavak njezina rasta u drugoj polovini godine, iako nešto umjerenijim tempom u odnosu na prvo polugodište. Nadalje, uspoređujući ostvarenja prihoda i rashoda konsolidirane opće države u prvih devet mjeseci s planom za 2007. godinu, može se očekivati nastavak realnog ubrzanja državne potrošnje i u ostatku godine. To se međutim ne bi trebalo znatnije odraziti na njezin doprinos formiranju ukupnog bruto domaćeg proizvoda.

Visok i stabilan rast gospodarske aktivnosti rezultirao je pozitivnim trendovima na tržištu rada. Prema posljednjim dostupnim rezultatima Ankete o radnoj snazi, koji se od početka

2007. godine objavljuju tromjesečno za razliku od dotadašnje polugodišnje dinamike, drugo su tromjesečje 2007. godine obilježili pozitivni trendovi. Zabilježeno je tako smanjenje broja nezaposlenih i istodobni rast broja zaposlenih osoba. Posljedično, anketna je stopa nezaposlenosti spuštena na 9,1%. Pozitivni trendovi na tržištu rada nastavljeni su i tijekom trećeg tromjesečja, na što upućuju podaci HZZ-a, DZS-a i HZMO-a. Stopa registrirane nezaposlenosti u kolovozu je tako pala na najnižu vrijednost od 1997. godine, a nastavljen je i rast broja zaposlenih. Godišnji rast prosječne realne bruto plaće isplaćene u trećem tromjesečju 2007. godine blago se ubrzao (3,6%), a godišnja je stopa promjene prosječne realne neto plaće ostala jednaka stopi u prethodnom tromjesečju (2,4%), ali je zbog djelovanja porezne progresije njezin rast bio sporiji od rasta prosječne realne bruto plaće. Budući da je u istom razdoblju rast proizvodnosti rada u industriji bio znatno viši, cjenovni pritisci koji su dolazili s tržišta rada nisu bili osobito snažni.

Nakon relativno stabilnih cijena koje su obilježile prvih sedam mjeseci 2007. u razdoblju od kolovoza do listopada ostvareno je znatno ubrzanje inflacije u Hrvatskoj. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena povećala se tako s 2,1% u srpnju na 4,3% u listopadu. Inflatorni pritisci u spomenutom razdoblju uglavnom su bili odraz porasta cijena poljoprivrednih i industrijskih prehrambenih proizvoda. Godišnji rast cijena poljoprivrednih proizvoda ubrzan je s 1,4% u srpnju na 20% u listopadu 2007. godine, što je rezultat nepovoljnih vremenskih prilika, tj. suše, ali i rasta cijena određenih prehrambenih sirovina (poglavito žitarica i uljarica) na svjetskom tržištu. Uz to, pritisci na strani uvoznih cijena proizili su i od porasta cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, koji se prelio na rast domaćih cijena naftnih derivata. Odražavajući spomenuta nepovoljna kretanja, povećali su se i ostali pokazatelji cijena u Hrvatskoj. Tako je u promatranom razdoblju zabilježeno ubrzanje temeljne inflacije s 2,4% u srpnju na 3,4% u listopadu, čemu je najviše pridonio rast cijena određenih prehrambenih proizvoda (prije svega kruha i ostalih pekarskih proizvoda, mesa, mlijeka, sira i jaja te ulja i masti). Također je zabilježeno znatno ubrzanje godišnje stope inflacije domaćih cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima, s 3,0% u srpnju na 4,9% u listopadu, prije svega zbog rasta cijena intermedijarnih proizvoda, energije i netrajnih proizvoda za široku potrošnju.

Porast inflacije u domaćem gospodarstvu ublažavao je stabilan tečaj kune prema euru. Tijekom prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja 2007. godine nominalni tečaj kune prema euru ukupno je deprecirao za 0,4%, pri čemu se vrijednost eura povećala sa 7,28 kuna, koliko je iznosila 30. rujna, na 7,31 kunu 30. studenoga. Kretanja na domaćem deviznom tržištu u drugoj polovini rujna te početkom listopada obilježila je aprecijacija tečaja kune prema euru, koja je bila posljedica znatnog rasta potražnje za kunama namijenjenim upisu dionica T-HT-a. Središnja je banka, kako bi osigurala potrebnu razinu kunske likvidnosti i ublažila aprecijacijske pritiske na tečaj kune, intervenirala na deviznom tržištu otkupivši od poslovnih banaka na aukciji održanoj 1. listopada ukupno 355,2 mil. EUR. U preostalom dijelu listopada zabilježen je blagi trend deprecijacije tečaja kune prema euru, i to zbog rasta potražnje za devizama na domaćem tržištu, a u stude-

nome je tečaj kune prema euru bio stabilan. Ukupno gledajući, kuna je tijekom prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja oslabjela prema euru i švicarskom franku (za 0,4%, odnosno za 1,1%), a ojačala prema američkom dolaru i funti sterlinga (za 3,4%, odnosno za 1,8%) što je rezultiralo aprecijacijom indeksa dnevnoga nominalnoga efektivnog tečaja kune za 0,6% (30. studenoga u usporedbi s 30. rujna).

Posljednji dostupni podaci o kretanju indeksa realnoga efektivnog tečaja kune upućuju na blago pogoršanje indikatora cjenovne konkurentnosti izvoza. Indeks realnoga efektivnog tečaja kune deflaciran proizvođačkim cijenama aprecirao je za 3,1% u rujnu 2007. u odnosu na prosinac 2006., odnosno za 2,7% deflaciran potrošačkim cijenama. Tijekom spomenutog razdoblja prosječni mjesečni indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune aprecirao je za 1,9%, i to ponajviše zbog utjecaja znatne aprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru. Razlike u ostvarenim stopama aprecijacije mjerene indeksom nominalnoga i indeksima realnoga efektivnog tečaja kune posljedica su bržeg rasta cijena u Hrvatskoj nego u inozemstvu (Švicarskoj, eurozoni i Velikoj Britaniji).

Monetarna kretanja u drugoj polovini 2007. godine potvrdila su efikasnost instrumenata monetarne politike. Prije svega to se odnosi na usporevanje rasta plasmana banaka nebankarskom sektoru, čija je godišnja stopa rasta smanjena s 21,2%, koliko je iznosila na kraju lipnja, na 17,0% na kraju listopada 2007. godine. Slabija kreditna aktivnosti poslovnih banaka ponajviše je rezultat djelovanja Odluke o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a, čije su odredbe sredinom 2007. godine dodatno pooštrene. Ipak, budući da rast kredita pojedinih banaka potkraj trećega i na početku četvrtog tromjesečja nije bio usklađen s propisanim mjesečnim limitima od 0,5%, u tom razdoblju zabilježeni su i značajniji upisi obveznih blagajničkih zapisa HNB-a. S druge strane, rast referentnih kamatnih stopa u eurozoni povećao je djelotvornost Odluke o graničnoj obveznoj pričuvu, zbog čega su poslovne banke nastavile smanjivati svoje obveze prema inozemstvu te poticati domaću štednju.

U drugoj polovini 2007. godine nastavljen je snažan rast ukupnih likvidnih sredstava (M4). Izrazit rast obje komponente M4, i novčane mase i kvazinovca, zabilježen je tijekom ljetnih mjeseci što je i uobičajeno zbog sezonskog rasta potražnje za transakcijskim i gotovim novcem te priljeva deviza od turizma. Tijekom javne ponude dionica T-HT-a potkraj rujna zabilježene su nestabilnosti na novčanom i deviznom tržištu te pad gotovo svih monetarnih agregata. Zbog velike potražnje za kunama (razdoblje upisa obvezujućih ponuda za kupnju dionica) i s njom povezanih aprecijacijskih pritisaka na tečaj domaće valute središnja je banka intervenirala otkupom deviza od poslovnih banaka, ali i pojačano kreirala likvidnost na obratnim repo aukcijama. Nakon završetka javne ponude u listopadu slijedio je oporavak monetarnih agregata jer je višak uplaćenih sredstava za kupnju dionica vraćen na račune uplatitelja. U takvim uvjetima središnja je banka, s namjerom da ne kreira prekomjernu likvidnost te da spriječi deprecijacijske pritiske, odgodila održavanje repo aukcija (sve do sredine studenoga i novog razdoblja obračuna obvezne pričuve), a poslovne banke su se u tom razdoblju češće koristile lombardnim kreditima. U uvjetima povišenih kamatnih stopa na

novčanom tržištu na aukcijama u studenome poslovne banke nudile su veće i diferencirane kamatne stope kako bi bile sigurne da će pribaviti potrebna sredstva. Na tim aukcijama HNB je podignuo graničnu repo stopu (na 4% na posljednjoj aukciji u studenome), i tako plasirao približno polovinu od ukupnoga traženog iznosa.

Snažan rast domaćih izvora sredstava u uvjetima sporijeg rasta plasmana omogućio je poslovnim bankama da u drugoj polovini 2007. godine znatno smanje svoje obveze prema inozemstvu. Također se, zbog rasta deviznih obveza i potrebe održavanja propisane minimalne devizne likvidnosti od 32%, tijekom trećeg te na početku četvrtog tromjesečja znatno povećala i inozemna aktiva banaka. Ostvarena kretanja inozemne aktive i pasive rezultirala su tako poboljšanjem inozemne pozicije poslovnih banaka u prvih deset mjeseci 2007. godine za čak 16,5 mlrd. kuna.

Iako su od početka srpnja do sredine kolovoza 2007. kamatne stope na novčanom tržištu nakratko padale, do kraja trećeg tromjesečja, kao rezultat snažnog porasta potražnje za primarnim novcem, opet su rasle, a njihov je rast, uz izrazitu kolebljivost, nastavljen i u listopadu i studenome. Vagana mjesečna kamatna stopa na prekoćne kredite u izravnoj trgovini među bankama porasla je s 5,98% u lipnju na 6,05% u rujnu te na 7,61% u studenome 2007. Kamatne stope na aukcijama trezorskih zapisa MF-a održanim u trećem tromjesečju 2007. postupno su rasle tijekom cijelog razdoblja, ali je unatoč tome zadržana postojeća negativna razlika između kamatnih stopa na te zapise i kamatnih stopa u izravnoj međubankovnoj trgovini primarnim novcem.

Tijekom trećeg tromjesečja i listopada 2007. godine zadržan je rast kamatnih stopa na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule, a kamatne su stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima bez valutne klauzule blago porasle. Istodobno su porasle i aktivne kamatne stope poslovnih banaka na dugoročne kredite s valutnom klauzulom. Kod pasivnih kamatnih stopa banaka na oročene kunske depozite bez valutne klauzule rast je ubrzan, a kamatne su stope na oročene devizne depozite rasle nešto sporije. Opisana kretanja kamatnih stopa odražavaju rast europskih kamatnih stopa, ali i očekivane prilagodbe banaka mjerama HNB-a.

Treće tromjesečje 2007. godine na hrvatskom tržištu kapitala obilježila su promjenjiva kretanja domaćega burzovnog indeksa, čemu je najviše pridonio nastavak privatizacije T-HT-a putem javne ponude dionica, a na njegovu kolebljivost dijelom su utjecala i previranja na svjetskim financijskim tržištima pogođenim krizom uzrokovanom problemima na američkom tržištu hipotekarnih kredita. Neizvjesnost na tržištu kapitala rezultirala je i padom prometa dionica u odnosu na prethodno tromjesečje, a smanjio se i broj provedenih transakcija.

Na tekućem računu platne bilance u trećem je tromjesečju 2007. zabilježen podjednak pozitivan saldo kao u istom razdoblju godinu prije. Pritom je usporen godišnji rast manjka u međunarodnoj robnoj razmjeni, i to uglavnom zbog blažeg rasta trgovine energentima. Istodobno, godišnji se rast neto prihoda od usluga (poglavito od turizma) ubrzao, a manjak na računu faktorskih dohodaka se smanjio, uglavnom zahvaljujući dobrim ostvarenjima na prihodnoj strani, i to najviše zbog rasta prihoda središnje banke od ulaganja međunarod-

nih pričuva. Jedino su kretanja na računu tekućih transfera imala nepovoljan učinak na stabiliziranje neto prihoda na tekućem računu platne bilance u trećem tromjesečju 2007.

U prvih deset mjeseci 2007. ukupni robni izvoz porastao je za 12,9%, izraženo prema stalnom tečaju, što je zamjetno sporiji rast nego u istom razdoblju godinu prije. Sporiji rast najviše se može pripisati padu izvoza energenata, poglavito zemnoga i industrijskog plina te električne energije. Najveći pozitivan prirast u tom razdoblju ostvaren je kod izvoza ostale transportne opreme (uglavnom brodova), električnih strojeva, aparata i uređaja te nafte i naftnih derivata. Također je zabilježeno usporavanje rasta ukupnoga robnog uvoza s 15,9% u prvih deset mjeseci 2006. na 12,8% u istom razdoblju 2007. godine. Tom je usporavanju najviše pridonio smanjeni uvoz zemnoga i industrijskog plina te šećera, ali i slabiji prirast uvezene vrijednosti nafte i naftnih derivata. Za razliku od toga, rastu uvoza u spomenutom razdoblju najviše je pridonio ubrzani rast uvoza cestovnih vozila, željeza i čelika te kapitalnih dobara.

Na računu kapitalnih i financijskih transakcija u trećem je tromjesečju 2007. zabilježen manji priljev sredstava s osnove inozemnih izravnih ulaganja u Hrvatsku nego u istom razdoblju 2006., i to zbog smanjenih izravnih dužničkih ulaganja (najviše hibridnih i podređenih instrumenata banaka). Istodobno su se izravna vlasnička ulaganja, zajedno sa zadržanom dobiti, znatno povećala, a tome su najviše pridonijele dokapitalizacije pojedinih banaka u stranom vlasništvu te ulaganja u djelatnost proizvodnje hrane i pića.

Ukupni se inozemni dug tijekom trećeg tromjesečja 2007. blago povećao u odnosu na kraj drugog tromjesečja. Pritom je prirast duga poduzeća gotovo potpuno poništio izrazit pad inozemnih obveza banaka i pad inozemnog duga sektora država. Pad duga banaka rezultat je mjera HNB-a i povoljnog učinka sezonskog priljeva deviza. Kad je riječ o trgovačkim društvima, ubrzanom rastu njihova duga tijekom trećeg tromjesečja pridonijela su, uz ostala trgovačka društva i nebankarske financijske institucije (uglavnom društva za lizing), i javna trgovačka društva, a ponajviše Zagrebački holding izdanjem obveznice u vrijednosti od 300 mil. EUR u srpnju. Iako je u listopadu došlo do znatnog prirasta inozemnog duga, njegova godišnja stopa rasta niža je od pokazatelja za treće tromjesečje 2007., ali i od ostvarene stope rasta u istom mjesecu lani.

Tijekom prvih devet mjeseci 2007. godine ostvarena su uglavnom pozitivna fiskalna kretanja. Kao rezultat snažnog rasta gospodarske aktivnosti, povoljnih kretanja na tržištu rada, ali i ubrzanja godišnjeg rasta uvoza robe te umjerenog rasta cijena potrošačkih dobara zabilježen je visok godišnji rast prihoda (13,9%), koji je bio znatno brži od rasta rashoda (9,5%), a istodobno se nastavila snažna investicijska aktivnost države, odražavajući, među ostalim, nova ulaganja u cestovnu infrastrukturu. Takva su kretanja rezultirala znatnim smanjenjem manjka opće države, što je dovelo do manje potrebe za zaduživanjem. Pritom je svoje financijske potrebe država u najvećoj mjeri namirila na domaćem financijskom tržištu nastojeći tako smanjiti svoju eksternu izloženost i pridonijeti stabilizaciji udjela inozemnog duga RH u bruto domaćem proizvodu. U preostalom dijelu 2007. očekuje se nastavak pozitivnih kretanja u području državnih financija uz

nešto brži rast rashoda i kapitalnih investicija, pa bi manjak na razini cijele 2007. godine trebao iznositi 2,6% BDP-a.

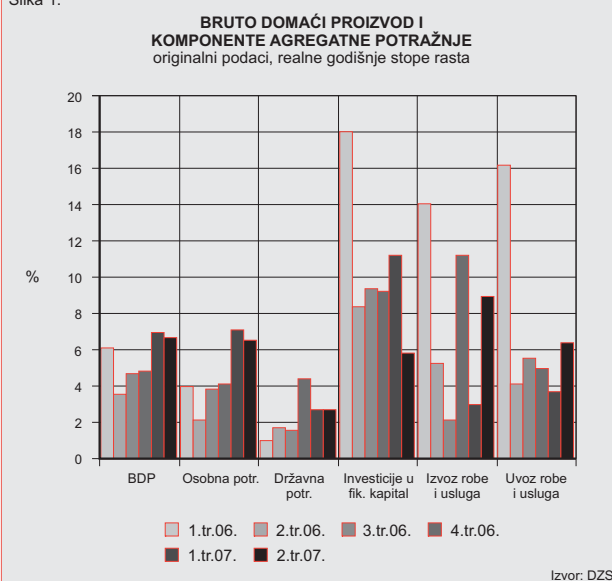
Potražnja

U prvoj polovini 2007. godine ostvaren je snažan gospodarski rast pod utjecajem osjetnog jačanja osobne potrošnje i investicija. Tako je BDP u stalnim cijenama u prvih šest mjeseci 2007. bio za 6,8% veći nego u istom razdoblju lani¹ kad je realni gospodarski rast iznosio 4,8%. Pri tome je, promatrano po tromjesečjima, u razdoblju od siječnja do ožujka 2007. bio ostvaren realni rast od 7,0%, a tijekom drugog tromjesečja od 6,6%.

Tijekom drugog tromjesečja 2007. godine nastavljen je snažan rast osobne potrošnje, koji može objasniti gotovo dvije trećine ukupnoga gospodarskog rasta. Investicije u fiksni kapital su u promatranom razdoblju rasle znatno sporije u odnosu na prvo tromjesečje, vjerojatno odražavajući umjereniju dinamiku kapitalnih ulaganja privatnog sektora, uz određeno smanjenje obujma javnih investicija, pa je i njihov ukupni doprinos rastu BDP-a bio gotovo upola manji nego na početku godine. Državna potrošnja je tijekom prva dva tromjesečja rasla po stopi od 2,7%, a njezin je doprinos realnom rastu BDP-a zadržan na nešto višoj razini od prosjeka prethodne godine. S druge strane, u drugom je tromjesečju zabilježeno jačanje potražnje za uvoznim proizvodima, pa je u odnosu na prvo tromjesečje ostvaren nešto brži rast uvoza robe i usluga. Međutim, kako je u istom razdoblju znatno ojačala inozemna potražnja za proizvodima domaćeg podrijetla, negativan doprinos neto izvoza znatno je smanjen u odnosu na stanje na početku godine.

Prema visokofrekventnim pokazateljima gospodarske aktivnosti, dostupnima znatno prije objave službene DZS-ove procjene tromjesečnog obračuna BDP-a za treće tromje-

Slika 1.

¹ Podaci Državnog zavoda za statistiku (DZS) o BDP-u za razdoblje od 1. tr. 2005. do 2. tr. 2007. godine zasnivaju se na procjeni tromjesečnog BDP-a i stoga su to preliminarni pokazatelji.

sečje², početak drugog polugodišta bio je obilježen nastavkom pozitivnih gospodarskih kretanja. Ipak, čini se da je tijekom trećeg tromjesečja došlo do izvjesne stabilizacije domaće i inozemne potražnje za investicijskim proizvodima, ali i za proizvodima namijenjenim širokoj potrošnji, što će se najvjerojatnije odraziti na nešto sporiji, ali i nadalje izražen rast dodane vrijednosti u industriji i (nefinancijskim) uslužnim djelatnostima u usporedbi s prvim dijelom godine. To potvrđuju recentni fizički pokazatelji gospodarske aktivnosti, kao i promjene potrošačkog optimizma koje u drugoj polovini godine bilježi HNB-ova anketa pouzdanja potrošača. U razdoblju od srpnja do rujna 2007. godine zabilježeno je tako usporavanje godišnjeg rasta fizičkog obujma industrijske proizvodnje, realnog prometa u trgovini na malo te dolazaka i noćenja turista, dok je u djelatnosti građevinarstva primjetan oporavak godišnje dinamike proizvodnje (prema podacima za srpanj i kolovoz).

Inozemna potražnja

Prema tromjesečnoj procjeni BDP-a početak 2007. godine obilježila je skromnija međunarodna razmjena usprkos dinamičnom gospodarskom rastu. Međutim, već je u drugome tromjesečju došlo do intenziviranja razmjene s inozemstvom. Zabilježeno je tako ubrzanje rasta izvoza robe i usluga (8,9%), a ova je komponenta agregatne potražnje dala i znatan doprinos ukupnom rastu realnog BDP-a (4,1 postotni bod). U istom je razdoblju godišnji rast uvoza robe i usluga bio nešto umjereniji (6,4%) ublažavajući tako vanjsku neravnotežu.

Promatramo li na razini polugodišta, godišnja stopa rasta ukupnog izvoza (6,3%) bila je nešto viša od stope ukupnog uvoza (5,2%). Ipak, budući da je ukupan uvoz robe i usluga u promatranom razdoblju vrijednosno bio gotovo dvostruko veći od ukupnog izvoza, ostvaren je negativan doprinos neto inozemne potražnje realnom rastu BDP-a od 0,6 postotnih bodova.

Relativno snažan gospodarski rast u prvoj polovini 2007. ostvaren je u većini država iz pretposljednega i posljednjega vala pridruživanja Europskoj uniji, što je dalo pozitivan impuls domaćoj proizvodnji i poticalo izvoz robe i usluga. Prema podacima nacionalnih statističkih ureda³ za drugo tromjesečje 2007. godine iznimno brzorastuća gospodarstva opet su bila ona iz skupine baltičkih zemalja (Estonija, Letonija i Litva), u kojima je ostvaren rast BDP-a u rasponu od 7,6% do 11,0%. U promatranom razdoblju svojim snažnim rastom isticala se posebno Slovačka koja je rasla po stopi od 9,4%. Nešto sporije, ali još uvijek snažno rasla su gospodarstva Slovenije, Bugarske, Poljske i Češke, a najslabiji rast u promatranom razdoblju zabilježen je kod Mađarske. Pri tome je drugo tromjesečje u većini promatranih zemalja bilo obilježeno umjerenijim rastom BDP-a u odnosu na početak godine, a takva kretanja bila su primjetna i na razini eurozone.

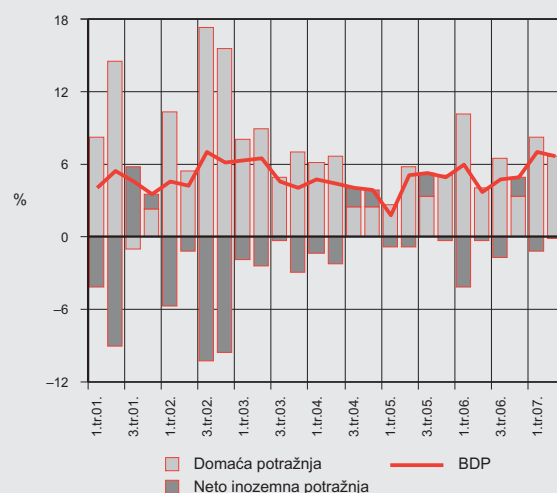
2 Prema DZS-ovu kalendaru objavljivanja statističkih podataka za 2007. godinu rezultati procjene tromjesečnog obračuna BDP-a za treće tromjesečje bit će javno dostupni 28. prosinca 2007.

3 Podaci nacionalnih statističkih ureda podložni su uobičajenim revizijama u okviru statistike nacionalnih računa, pa je moguće da neke od spomenutih vrijednosti odstupaju od onih objavljenih u prijašnjim u publikacijama HNB-a.

Slika 2.

STOPE RASTA BDP-a (u %) I RELATIVNI DOPRINOSI KATEGORIJA POTRAŽNJE (u postotnim bodovima)

originalni podaci, stalne cijene

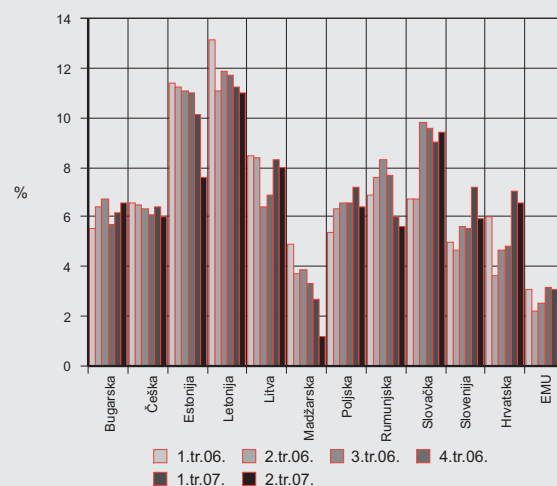

Izvor: DZS

Slika 3.

BDP U ODABRANIM ZEMLJAMA

originalni podaci, realne godišnje stope rasta

Izvori: DZS; Eurostat; nacionalni statistički uredi

Eurostatova tzv. brza procjena BDP-a eurozone za treće tromjesečje 2007. upućuje na mogućnost blagog ubrzanja gospodarskog rasta u toj skupini država početkom drugog polugodišta, i to, prema sezonski i kalendarski prilagođenim podacima, s 2,5% u drugom na 2,6% u trećem tromjesečju. Najnovije Tromjesečno izvješće za eurozonu⁴ Opće uprave za ekonomske i financijske poslove Europske komisije (engl. *Directorate-General for Economic and Financial Affairs*) upućuje na blago ubrzanje realnog rasta BDP-a na godišnjoj razini u eurozoni, ali i predviđa ponovno usporavanje gospodarskog rasta u ovoj skupini država u posljednjem tromjesečju. Zanimljivo je da i najnoviji rezultati (dostupni za prvih deset mjeseci 2007. godine) anketnih istraživanja pouzdanja potrošača i poduzeća u Europskoj uniji pokazuju nastavak pogoršanja poslovnoga i potrošačkog optimizma primjetnog

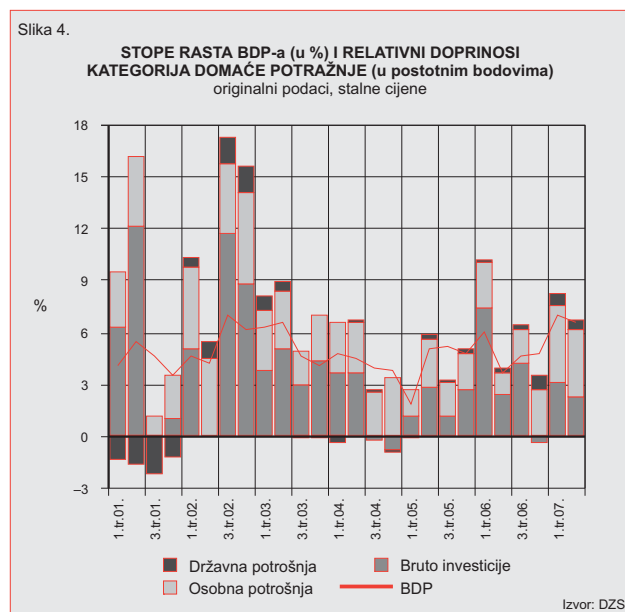
4 Spomenuto izvješće dostupno je u cijelosti na: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/quarterly_report_on_the_euro_area/2007/report0307en.pdf.

od početka drugog polugodišta, čime je preokrenut dvogodišnji trend njihova kontinuiranog rasta.

Prema nominalnim (sezonski prilagođenim) podacima DZS-a o robnoj razmjeni, tijekom trećeg tromjesečja 2007. godine zabilježen je snažan godišnji rast izvoza investicijskih proizvoda (kapitalnih i intermedijarnih proizvoda), koji čine gotovo polovinu ukupnoga robnog uvoza. S druge strane, zamjetno usporavanje godišnje stope promjene primjetno je kod izvoza netrajnih proizvoda za široku potrošnju, što je donekle u skladu i s prethodno opisanim promjenama u potrošačkom optimizmu u državama koje su najvažniji hrvatski vanjsko-trgovinski partneri. Navedena kretanja, uz smanjenje inozemne potražnje za energentima, posebno za naftom i naftnim derivatima, usporavaju godišnji rast ukupnoga robnog izvoza u trećem tromjesečju. Fizički pokazatelji kao što su dolasci i noćenja stranih turista upućuju na dobre rezultate glavne turističke sezone. Međutim, godišnji je rast dolazaka i noćenja stranih turista bio nešto umjereniji u odnosu na prosječni rast zabilježen tijekom prva dva tromjesečja, što se u određenoj mjeri odrazilo i na financijske učinke turizma zabilježene u platnoj bilanci, odnosno, na koncu, na sam izvoz usluga.

Domaća potražnja

Visoki gospodarski rast od 6,6% u drugom tromjesečju 2007. godine zasnivao se prije svega na pozitivnim kretanjima u domaćoj potražnji, osobito na snažnom godišnjem rastu osobne potrošnje (6,5%) te investicija u fiksni kapital (5,8%). Relativno snažan rast finalne potrošnje u promatranom je razdoblju bio podržan i stabilnim rastom državne potrošnje. Navedene kategorije domaće potražnje tijekom drugog tromjesečja rasle su ipak nešto sporije nego početkom godine, a promjena trenda rasta u odnosu na ostvarenja iz prvog tromjesečja nastupila je s razvojem procesa kumuliranja određenih viškova proizvodnje kod kategorije promjena zaliha. Međutim, kako ta kategorija može objasniti tek manji dio gospodarskog rasta, a u sebi uključuje i statističku diskrepanciju koja proizlazi iz usklađivanja proizvodne i rashodne metode obračuna BDP-a, ona nije potpuno analitički pouz-

dana, pa nije moguće sa sigurnošću utvrditi njezin stvarni doprinos realnom rastu ukupne gospodarske aktivnosti.

Mjesečni pokazatelji gospodarske aktivnosti dostupni za treće tromjesečje 2007. godine upućuju na stabilan rast domaće potražnje za potrošačkim dobrima što kontinuirano potiče rast njihova uvoza. Ipak, valja imati na umu da i veliki broj stranih gostiju u vrijeme glavne turističke sezone također utječe na pojačani uvoz potrošačkih dobara. Iako kretanja u proizvodnji i razmjeni kapitalnih i intermedijarnih dobara upućuju na određene promjene u strukturi kapitalnih ulaganja (smanjen obujam ulaganja u strojeve i opremu uzrokovani uobičajenim investicijskim ciklusima i potrebama tekuće proizvodnje), i nadalje se može očekivati razmjerno snažna investicijska aktivnost.

Osobna potrošnja

Najznačajnija komponenta agregatne potražnje, osobna potrošnja, ubrzala je svoj realni godišnji rast s 4,1% u posljednjem tromjesečju 2006., na 7,1% u prvom te neznatno nižih 6,5% u drugom tromjesečju 2007. godine. Navedenim rastom osobna je potrošnja ponovno dala najviši doprinos realnom rastu BDP-a, gotovo dvostruko više u odnosu na prosjek prethodne godine. Ostvareni rast potrošnje kućanstava najviši je još od 2002. godine, otkad su pozitivni učinci širenja velikih trgovačkih lanaca na domaćem tržištu počeli jenjavati.

Raspoloživi mjesečni pokazatelji, koji mogu naznačiti kretanje osobne potrošnje u trećem tromjesečju 2007. godine, podupiru očekivanja o nastavku snažnoga godišnjeg rasta ovog segmenta agregatne potražnje u usporedbi s prvom polovinom godine, iako umjerenije nego u tom razdoblju.

Stabilizacija ukupne maloprodaje na relativno visokim razinama tijekom drugog tromjesečja 2007. godine prethodila je razdoblju neočekivane volatilnosti u trgovini na malo. Porast realnog prometa u trgovini na malo, prema desezoniranim podacima, ostvaren tijekom srpnja i kolovoza 2007. godine, u rujnu je naglo prekinut⁵, što se djelomično može objasniti planiranim ulaganjima stanovništva u financijsku imovinu koja su dodatno potaknuta nastavkom privatizacije T-HT-a.

Promjene u dinamici glavnih izvora financiranja potrošnje kućanstava potvrđuju nastavak visokoga godišnjeg rasta osobne potrošnje i u trećem tromjesečju 2007. godine. Masa plaća stabilno je rasla tijekom promatranog razdoblja (rast isplaćenih realnih neto plaća i ukupne zaposlenosti prema privremenim administrativnim podacima u drugom i trećem tromjesečju bio je jednakog intenziteta⁶). Istodobno, državni su transferi stanovništvu (osobito mirovine) znatno ubrzali svoj rast tijekom trećeg tromjesečja, što će djelomično nadoknaditi učinke

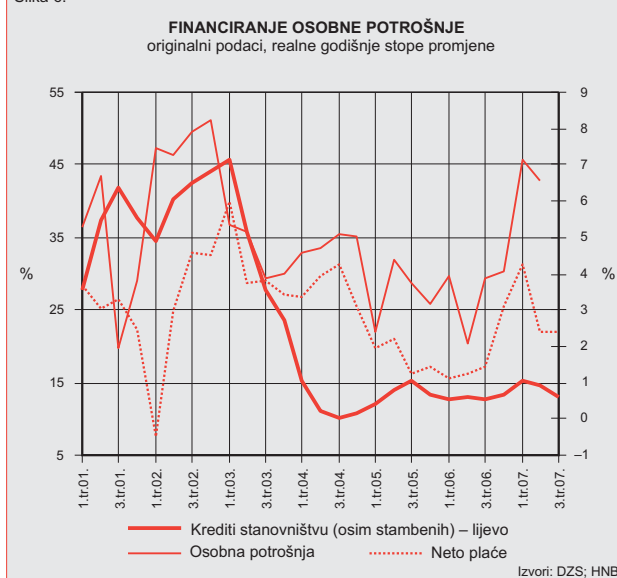
5 Navedena kretanja rezultirala su usporavanjem godišnje stope promjena realnog prometa u trgovini na malo tijekom trećeg tromjesečja, što se u tom razdoblju odrazilo i na sporiji rast prihoda od poreza na dodanu vrijednost, najizdašnjega poreznog instrumenta koji uglavnom reagira u skladu s oscilacijama u širokoj potrošnji.

6 Na stabilan rast zaposlenosti tijekom prvih devet mjeseci 2007. godine upućuju i podaci o broju osiguranih osoba pri HZMO-u, što se općenito smatra pouzdanijim kratkoročnim pokazateljem dinamike zaposlenosti. Prema tim podacima (koji nisu podložni revizijama) u promatranom razdoblju broj zaposlenih rastao je prosječno po stopi od 2,7% što je približno jednako dinamici zapošljavanja u prethodnoj godini.

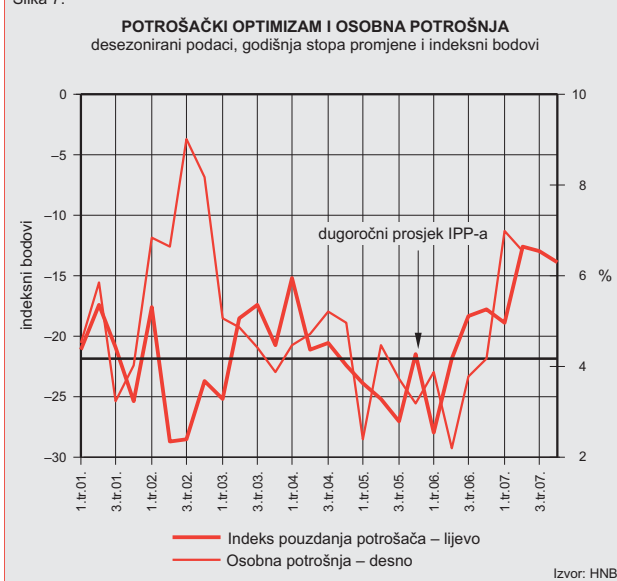
Slika 5.

Slika 6.

Slika 7.

umjerenijega polugodišnjeg usklađivanja mirovina u rujnu u odnosu na usklađivanje iz ožujka. Prema planiranim rashodima Ministarstva financija za konsolidiranu opću državu, i krajem 2007. godine može se očekivati nastavak snažnog rasta tih transfernih plaćanja. Također, isplate povrata duga umirovljenicima u lipnju i studenome 2007. (ukupno oko 3,4 mlrd. kuna) blagotvorno su djelovale na dinamiku osobne potrošnje tijekom trećeg i četvrtog tromjesečja.

Bankovni plasmani stanovništvu, nakon isključivanja kredita namijenjenih ulaganju u stambeni fond, tijekom trećeg tromjesečja realno su rasli sporije nego tijekom prve polovine godine, ali još uvijek po visokim dvoznamenkastim stopama (prema prosječnom stanju kredita u promatranim razdobljima). Nastavak sporijega kreditiranja stanovništva može se očekivati i u preostalom dijelu 2007. godine, pod utjecajem pooštavanja mjera monetarne politike.

Snažan, ali umjereniji godišnji rast osobne potrošnje u trećem i četvrtom tromjesečju 2007. godine može se očekivati i s obzirom na blagi pad razine potrošačkog optimizma, koji bilježi HNB-ova anketa pouzdanja potrošača u srpnju i listopadu u odnosu na travanjsko istraživanje. Vrijednosti indeksa pouzdanja potrošača (IPP) još se nalaze na iznadprosječnim razinama, a kratkoročno splašnjavanje potrošačkog optimizma rezultat je smanjenja optimizma koji se odnosi na očekivanja budućih promjena financijske situacije u kućanstvu i u zemlji te na zapošljavanje u idućih 12 mjeseci. Zanimljivo je da je blagi porast optimizma u listopadu zabilježen u vezi s očekivanjima potrošača glede povećanja uštede u idućih godinu dana, što vjerojatno pokazuje da su građani općenito sigurni u nastavak stabilnog rasta svojih dohodaka te u mogućnost realizacije kapitalne dobiti na osnovi dosadašnjih direktnih i indirektnih ulaganja na financijskom tržištu.

Investicijska potrošnja

Značajan obujam investicijskih projekata s kraja prethodne godine, te kontinuirani rast bruto dobiti i stalna poboljšanja poslovne i investicijske klime poticali su poduzetničku aktivnost i nastavak snažnih kapitalnih ulaganja privatnog sektora i tijekom prve polovine 2007. godine. Nakon visokog rasta investicija u fiksni kapital tijekom prvog tromjesečja 2007. godine (11,2%), u drugom su tromjesečju one rasle znatno sporije (5,8%). Doprinos investicija u fiksni kapital ukupnom rastu realnog BDP-a smanjen je tako s 3,3 postotna boda u prvom na 1,9 postotnih bodova u drugom tromjesečju.

Prema nominalnim podacima Ministarstva financija o nabavi nefinancijske imovine konsolidirane opće države tijekom drugog tromjesečja zabilježena je negativna godišnja stopa promjene kapitalnih investicija javnog sektora. Prema planiranim izdacima MF-a takva su kretanja kratkotrajnoga karaktera te se u preostalom dijelu godine može očekivati njihov ponovni snažni rast.

Indikatori investicijske potrošnje u trećem i na početku četvrtog tromjesečja 2007. naznačuju nastavak njezina rasta u drugoj polovini godine, iako nešto umjerenijim tempom nego u prvom polugodištu. Zabilježeno slabljenje domaće potražnje za kapitalnim proizvodima tijekom promatranog razdoblja istodobno je praćeno jačanjem potražnje za intermedijarnim proizvodima. Opisana kretanja upućuju na pojačanu potrebu proizvođača za repromaterijalom nakon razdoblja ubrzanog

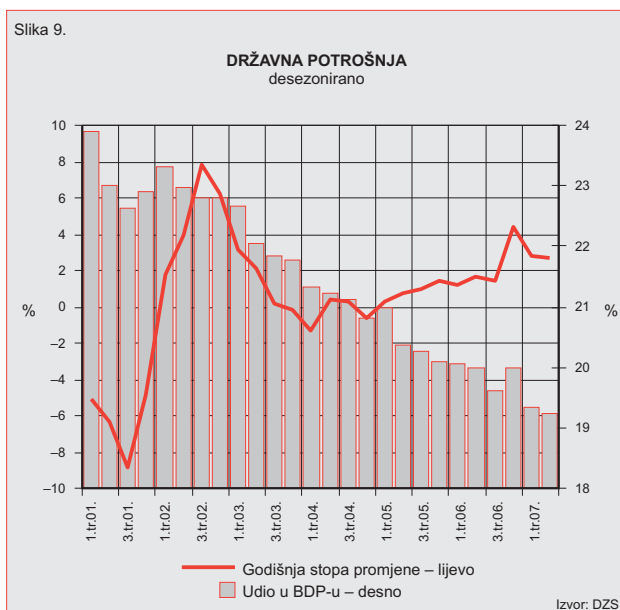

investiranja u strojeve i opremu, a mogu se dovesti u vezu s oporavkom građevinske aktivnosti početkom drugog polugodišta. S druge strane, godišnji se rast bankovnih plasmana poduzećima tijekom trećeg tromjesečja znatno usporio, ali treba imati na umu da su poduzećima dostupni i alternativni te sve više inozemni izvori financiranja.

Državna potrošnja

Po završetku fiskalne konsolidacije, koja je obilježila razdoblje od kraja 2003. do početka 2005. godine, državna potrošnja kontinuirano raste i sve više pridonosi formiranju ukupnoga domaćeg proizvoda. Prema procjeni tromjesečnog obračuna BDP-a državna je potrošnja u prvom tromjesečju 2007. godine bila tako za 2,8% veća nego u istom razdoblju prethodne godine, a u drugom je tromjesečju ostvaren tek neznatno niži godišnji rast, i to od 2,7%. Tako je u prvom polugodištu realni rast državne potrošnje od 2,7% bio nešto brži nego rast ostvaren u baznom razdoblju, ali i u odnosu na rast u cijeloj 2006. godini. Ipak, realna dinamika ove kategorije i njezin doprinos

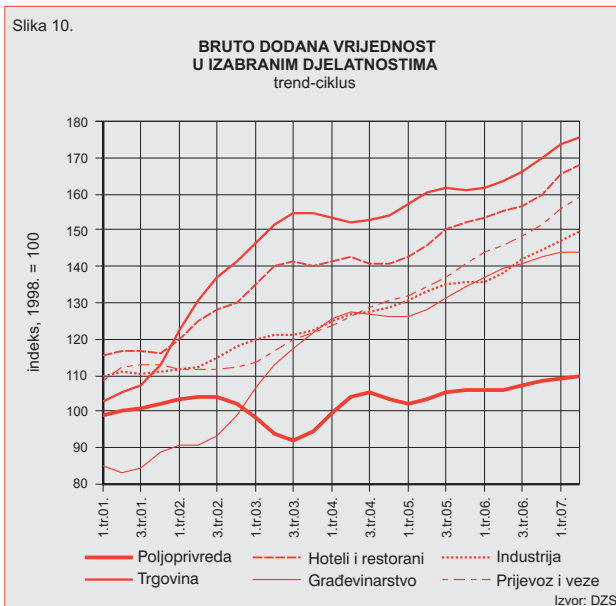
formiranju ukupnoga domaćeg proizvoda i dalje zaostaju u usporedbi s ostalim kategorijama agregatne potražnje.

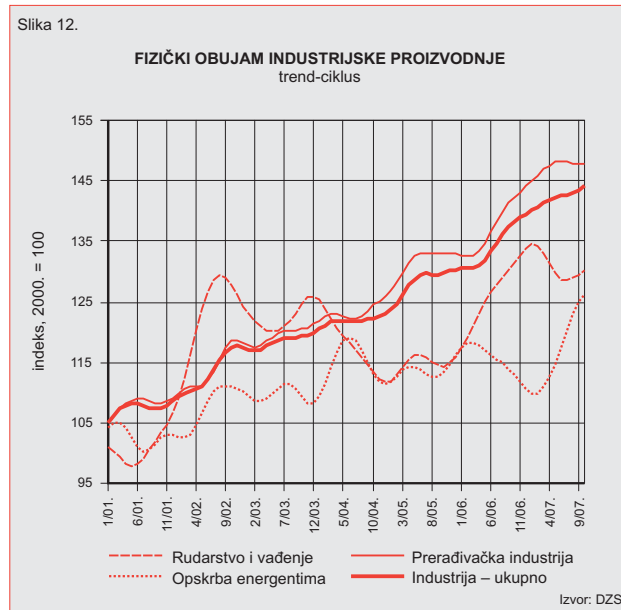
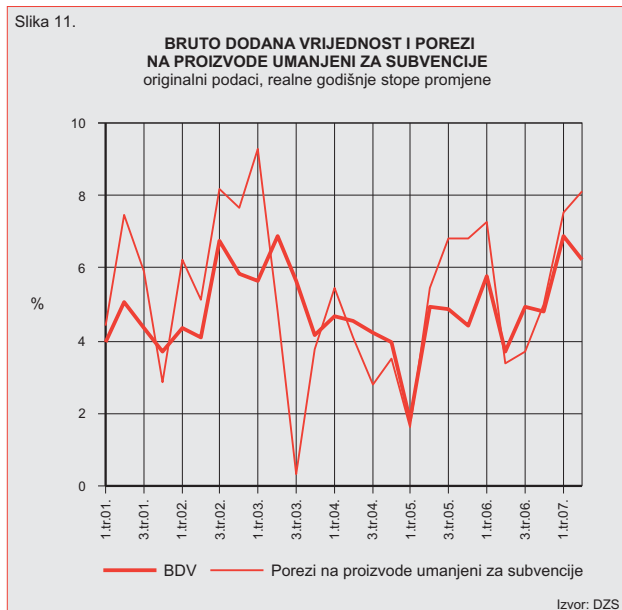
Stabilan i umjeren rast zaposlenosti u javnoj upravi tijekom trećeg tromjesečja 2007. godine upućuje na znatan porast nominalnih troškova rada u tom sektoru (naknade zaposlenima, uključujući i otpremnine, rasle su u promatranom razdoblju po stopi od 12,7%) što će ponajviše pridonijeti ubrzanju rasta deflatora državne potrošnje. Ta kretanja ublažavat će učinke ubrzanja realnog rasta izdataka za korištenje dobara i usluga, ali vjerojatno ne u mjeri koja bi zaustavila ubrzanje ukupne državne potrošnje u tom razdoblju. Ipak, doprinos materijalnih i ostalih rashoda realnom rastu državne potrošnje teško je procijeniti s obzirom na to da obuhvat proračunskih podataka ne odgovara u potpunosti obuhvatu prema Sustavu nacionalnih računa. Uspoređujući ostvarenja prihoda i rashoda konsolidirane opće države u prvih devet mjeseci s planom za 2007. godinu, može se očekivati nastavak ubrzanja realne državne potrošnje i u posljednjem tromjesečju, unatoč očekivanom ubrzanju rasta potrošačkih cijena.

Proizvodnja

Prema tromjesečnom obračunu bruto domaćeg proizvoda, zasnovanom na proizvodnoj metodi, rast bruto dodane vrijednosti u drugom se tromjesečju 2007. blago usporio u odnosu na početak godine. Tako se godišnja stopa rasta BDV-a smanjila sa 6,9% u prvom tromjesečju na 6,3% u drugom tromjesečju. Promatrano na razini polugodišta sve su djelatnosti dale pozitivan doprinos rastu BDV-a, pri čemu su se posebno istaknule industrija i financijsko posredovanje.

Pokazatelji gospodarske aktivnosti za treće tromjesečje 2007. godine dostupni na mjesečnoj razini upućuju na nešto umjerenija, ali i nadalje pozitivna kretanja ukupne bruto dodane vrijednosti u odnosu na prvo polugodište 2007. godine. Promatramo li po djelatnostima, u industriji je zabilježeno nešto izraženije smanjenje godišnjeg rasta fizičkog obujma proizvodnje, a blago usporavanje rasta primjetno je i u djelatnostima trgovine te prijevoza i veza. Za razliku od toga, u

srpnju i kolovozu se, nakon negativnih kretanja zabilježenih u prvom polugodištu, građevinska aktivnost primjetno oporavila. Nadalje, pozitivna su kretanja prisutna i u djelatnosti hotela i restorana, na što upućuju podaci o noćenjima i dolascima stranih i domaćih turista.

Ubrzanje gospodarskog rasta u prvoj polovini 2007. godine odrazilo se, preko djelovanja poreznog mehanizma, na rast prihoda opće države od indirektnih poreza, a rashodi za subvencije ostali su relativno stabilni. Navedena kretanja rezultirala su ubrzanjem dinamike BDP-a iznad razine rasta BDV-a, što je bilo posebno izraženo u drugom tromjesečju, u kojem je rast BDP-a premašio rast BDV-a za 0,3 postotna boda. Prema podacima Ministarstva financija o prihodima i rashodima konsolidirane opće države indirektni porezi i u trećem su tromjesečju rasli po relativno visokoj godišnjoj stopi (6,9%), ali je istodobno došlo do snažnog ubrzanja izdataka za subvencije (40,3%). Takva su kretanja rezultirala relativno niskom stopom rasta neto indirektnih poreza od 3,4% što upućuje na to da će rast BDV-a u analiziranom razdoblju ipak biti nešto veći od rasta BDP-a.

Industrija

Bruto dodana vrijednost industrije se tijekom prve polovine 2007. godine povećala za 8,5%, promatrano na godišnjoj razini. S obzirom na veliki udio ove djelatnosti u strukturi ukupne bruto dodane vrijednosti (gotovo 30%) doprinos industrijske proizvodnje formiranju ukupnoga realnog rasta BDV-a iznosio je 2,4 postotna boda.

Podaci dostupni na mjesečnoj razini (sezonski i kalendarski prilagođeni) pokazuju da je treće tromjesečje 2007. godine obilježilo usporavanje godišnje stope rasta fizičkog obujma industrijske proizvodnje. Tako je nakon povećanja od 7,9% ostvarenog u prvom polugodištu, u trećem tromjesečju stopa rasta spuštena na 4,4%. Promatrano prema Glavnim industrijskim grupacijama ta su kretanja, prije svega, posljedica snažnog usporavanja godišnjeg rasta proizvodnje kapitalnih i trajnih proizvoda za široku potrošnju, dok je kod energije i netrajnih proizvoda za široku potrošnju

zabilježeno blago ubrzanje rasta.

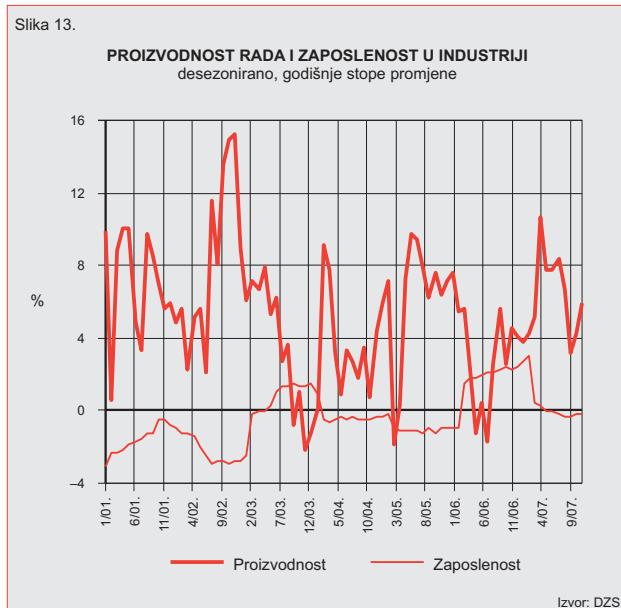
Promatrano prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) desezonirani i kalendarski prilagođeni podaci o fizičkom obujmu proizvodnje u prerađivačkoj industriji, koja čini glavninu industrijske proizvodnje, upućuju na usporavanje njezina rasta. Unatoč visokoj dosegnutoj razini godišnja je stopa promjene u trećem tromjesečju 2007. iznosila samo 5%, što je upola manje nego u prvom polugodištu (10,2%). Rast je pritom zabilježen kod gotovo svih djelatnosti prerađivačke industrije, a u djelatnosti proizvodnje medicinskih, preciznih i optičkih instrumenata te satova proizvodnja se nastavila smanjivati.

U području rudarstva i vađenja prvo polugodište 2007. godine obilježio je kontinuirani pad obujma proizvodnje, što se može povezati sa smanjenjem obujma građevinske aktivnosti u istom razdoblju. Kolovoz i rujna donijeli su oporavak razine proizvodnje, ali je godišnja stopa rasta za cijelo treće tromjesečje ostala blago negativna. Proizvodnja u opskrbi energentima nastavila je rasti početkom trećeg tromjesečja, a u rujnu je zabilježen njezin blagi pad. Ipak, na razni cijelog tromjesečja godišnja stopa promjene prvi je put nakon gotovo godine dana imala pozitivan predznak.

Podaci za listopad upućuju na blago ubrzanje rasta proizvodnje u odnosu na treće tromjesečje, pri čemu su zabilježene relativno visoke godišnje stope rasta u proizvodnji energije, kapitalnih proizvoda te trajnih proizvoda za široku potrošnju. S druge strane, negativna stopa promjene ostvarena je kod proizvodnje intermedijarnih proizvoda. Promatrano prema NKD-u, u listopadu je došlo do snažnoga godišnjeg rasta proizvodnje u djelatnosti opskrbe energentima i blagog opravka dinamike proizvodnje u prerađivačkoj industriji, dok je istodobno u djelatnosti rudarstva i vađenja zabilježena blago negativna stopa promjene.

Tijekom prvog polugodišta 2007. godine ostvarena su pozitivna kretanja proizvodnosti rada u industriji, a njezin je godišnji rast iznosio 7,3%. Tijekom trećeg tromjesečja rast proizvodnosti rada usporio se na 4,4% (prema desezoniranim podacima), što je odraz spomenutog usporavanja rasta fizičkog obujma industrijske proizvodnje, pri čemu je taj

Slika 13.

utjecaj djelomično ublažen padom zaposlenosti u industriji. Međutim, kako su u analizi proizvodnosti rada u industriji korišteni privremeni podaci DZS-a o zaposlenima po djelatnostima, koji u pravilu podcjenjuju broj zaposlenih osoba, može se očekivati korekcija proizvodnosti rada naniže.

Trgovina

Tijekom prvog polugodišta 2007. godine u djelatnosti trgovine ostvarena je relativno visoka godišnja stopa rasta BDV-a od 7,8%. Budući da je udio te djelatnosti u strukturi ukupne bruto dodane vrijednosti velik, doprinos trgovine ukupnom rastu BDV-a u prvom je polugodištu iznosio 1,2 postotna boda.

Prema sezonski prilagođenim podacima dostupnim na mjesečnoj razini realni promet u trgovini na malo je tijekom prve polovine 2007. rastao po godišnjoj stopi od 6,3%, a tijekom trećeg tromjesečja taj se rast blago usporio, na 5,7%. Valja spomenuti da je u kolovozu zabilježena izuzetno visoka

razina realnog prometa u trgovini na malo što je uvelike posljedica snažnog rasta potražnje u glavnoj turističkoj sezoni te povoljnih kretanja na tržištu rada. S druge strane, rujna je obilježila relativno snažna kontrakcija, koja se djelomično može objasniti privremenim ustezanjem građana od potrošnje zbog sudjelovanja u javnoj ponudi dionica T-HT-a.

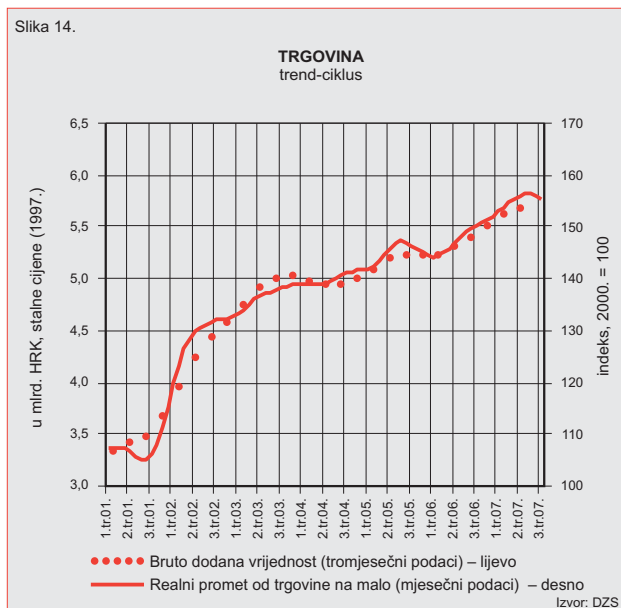
Promatrano prema trgovačkim strukama, kao i u prethodnom tromjesečju, razdoblje od srpnja do rujna bilo je obilježeno relativno visokim stopama nominalnog rasta prometa u trgovini na malo živežnim namirnicama (nespecijalizirane prodavaonice) te motornim gorivima i mazivima (ponajviše u kolovozu). S druge strane, negativna kretanja zabilježena su u trgovini namještajem i drugim proizvodima za kućanstvo, knjigama i drugom papirnatom robom te ostalim živežnim namirnicama u specijaliziranim prodavaonicama.

Građevinarstvo

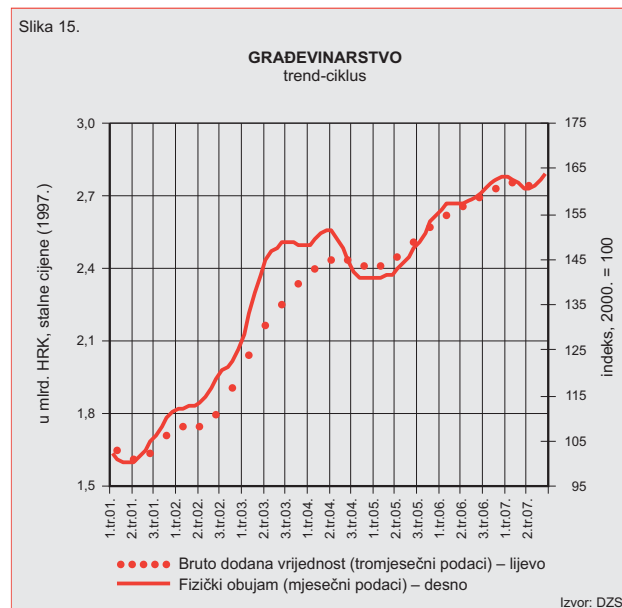
Nakon relativno snažnoga realnog rasta bruto dodane vrijednosti djelatnosti građevinarstva tijekom prvog tromjesečja 2007. godine (7,6%) drugo tromjesečje donijelo je usporavanje stope rasta na 2,5%, pa je doprinos ove djelatnosti realnom rastu ukupnog BDV-a smanjen s 0,6 na 0,2 postotna boda. Ovakva kretanja su, prije svega, posljedica usporavanja godišnjeg rasta investicija u fiksni kapital zabilježenog tijekom drugog tromjesečja, pri čemu je u tom razdoblju stopa rasta investicija u fiksni kapital znatno usporena, i to za 5,4 postotna boda u odnosu na prvo tromjesečje 2007.

Prema sezonski prilagođenim podacima dostupnim na mjesečnoj razini na početku trećeg tromjesečja primjetan je oporavak građevinske aktivnosti u odnosu na njezinu nešto nižu razinu zabilježenu u prethodnom razdoblju. Tako je srpanj i kolovoz obilježio blagi porast razine proizvodnje povezan ponajviše s nešto bržim godišnjim rastom radova na zgradama, dok je istodobno rast fizičkog obujma radova na ostalim građevinama bio manje izražen. Takva se kretanja mogu smatrati očekivanima s obzirom na kretanja indeksa vrijednosti neto narudžbi za tu vrstu radova početkom godine. Podaci o rastu indeksa vrijednosti neto narudžbi u srpnju

Slika 14.

Slika 15.

i kolovozu upućuju na nastavak rasta građevinske aktivnosti u preostalom dijelu godine, koji će ujedno biti potpomognut i planiranim porastom javnih investicija u prometnu infrastrukturu. Tome u prilog ide i oporavak poslovnog optimizma zabilježen u trećem tromjesečju te ostvareni nominalni rast stambenih kredita od 26,3% na godišnjoj razini.

Ugostiteljstvo

U prvom tromjesečju 2007. godini ostvaren je visok realni rast bruto dodane vrijednosti djelatnosti hotela i restorana, dok je tijekom drugog tromjesečja došlo do blagog usporavanja, pa je prosječna godišnja stopa rasta za prvih šest mjeseci iznosila 8,8%. Budući da ova djelatnost ima relativno malen udio u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti gospodarstva, njezin je doprinos rastu BDV-a za prvo polugodište 2007. iznosio samo 0,3 postotna boda. Međutim, valja istaknuti kako kretanje bruto dodane vrijednosti u djelatnosti hotela i restorana ne odražava u potpunosti važnost turizma za cjelokupnu privredu, s obzirom na to da postoje znatni izravni i neizravni učinci turizma na druge gospodarske djelatnosti koji se teško mogu sveobuhvatno sagledati i kvantificirati.

Prema dostupnim originalnim podacima DZS-a broj ostvarenih noćenja turista u trećem je tromjesečju 2007. uvećan na godišnjoj razini za 5,3%. Pritom je rast broja noćenja domaćih turista bio nešto brži, ali je njihov udio u ukupnom broju noćenja ostvarenom u trećem tromjesečju mnogo manji od udjela gostiju iz inozemstva. Od stranih gostiju, najviše noćenja ostvarili su turisti iz Njemačke, Slovenije i Italije, ali valja istaknuti da je najbrži rast noćenja ipak zabilježen kod gostiju iz tranzicijskih zemalja. Slična su kretanja primjetna i kod dolazaka, pa je tako zabilježen godišnji rast dolazaka turista od 5,1%, pri čemu su podjednako rasli dolasci domaćih i stranih turista. U odnosu na prethodno tromjesečje primjetno je usporavanje stope rasta i kod ostvarenih noćenja, i kod dolazaka turista, što je većim dijelom posljedica učinka baznog razdoblja s obzirom na izuzetno uspješnu lanjsku glavnu turističku sezonu.

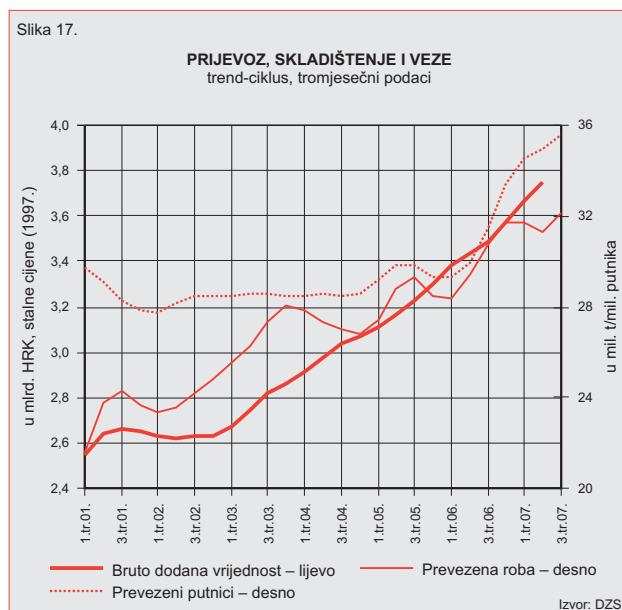
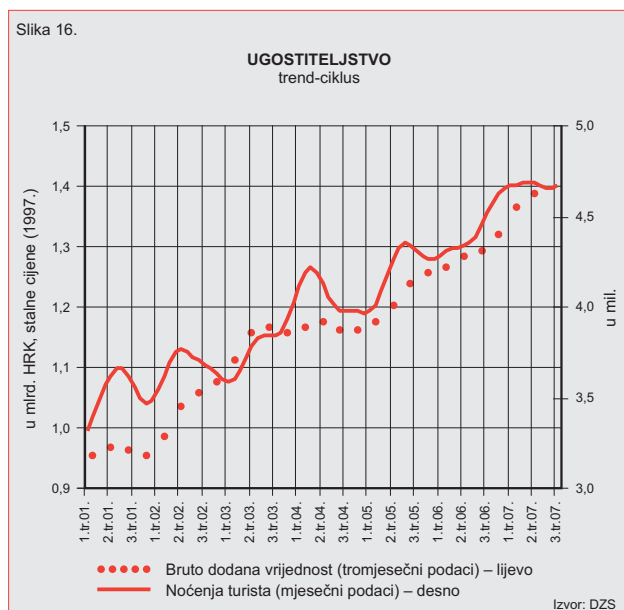
Prijevoz i veze

Prva dva tromjesečja 2007. godine obilježile su visoke stope rasta bruto dodane vrijednosti djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza. Tako je snažan realni rast BDV-a u prvom tromjesečju 2007. godine (8,9%) pratio tek nešto sporiji rast bruto dodane vrijednosti u ovoj djelatnosti tijekom drugog tromjesečja (8,4%). S obzirom na ovako visoke stope rasta ostvarene u prvoj polovini godine doprinos djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza ukupnom realnom godišnjem rastu bruto dodane vrijednosti iznosio je na polugodišnjoj razini 0,8 postotnih bodova.

Nakon blage kontrakcije broja prevezenih putnika zabilježene tijekom drugog tromjesečja njihov je broj u trećem tromjesečju ponovo dosegnuo visoku razinu ostvarenu početkom godine. Međutim, zbog učinka baznog razdoblja godišnja se stopa rasta istodobno blago usporila. Slična kretanja ostvarena su i kod prijevoza robe, pri čemu je kod ove kategorije rast godišnje stope ipak bio znatno manji nego u prethodnom tromjesečju, što se opet može objasniti visokim razinama ostvarenima u istom razdoblju lani.

Iako je tijekom trećeg tromjesečja 2007. najviše putnika bilo prevezeno cestovnim prijevozom, u spomenutom je segmentu zabilježena negativna godišnja stopa promjene (-2,6%). U istom je razdoblju broj putnika prevezenih željezničkim prijevozom snažno rastao (46% prema originalnim podacima), pa je ujedno nastavljen trend približavanja broja putnika prevezenih željezničkim prijevozom broju putnika prevezenih cestovnim prijevozom. S druge strane, kod cestovnog prijevoza robe, mjenog tonama prevezene robe, u trećem je tromjesečju 2007. zabilježena godišnja stopa promjene od -0,3%, a kod željezničkog prijevoza rast je iznosio 4,5%.

U telekomunikacijskim uslugama nastavljeni su trendovi s početka 2007. godine te je i u trećem tromjesečju zabilježen pad broja utrošenih minuta u nepokretnoj mreži, pri čemu je stopa promjene na godišnjoj razini bila negativna (-12,3%). Isto je razdoblje bilo obilježeno snažnim godišnjim rastom broja utrošenih minuta u pokretnoj mreži (26,3%).

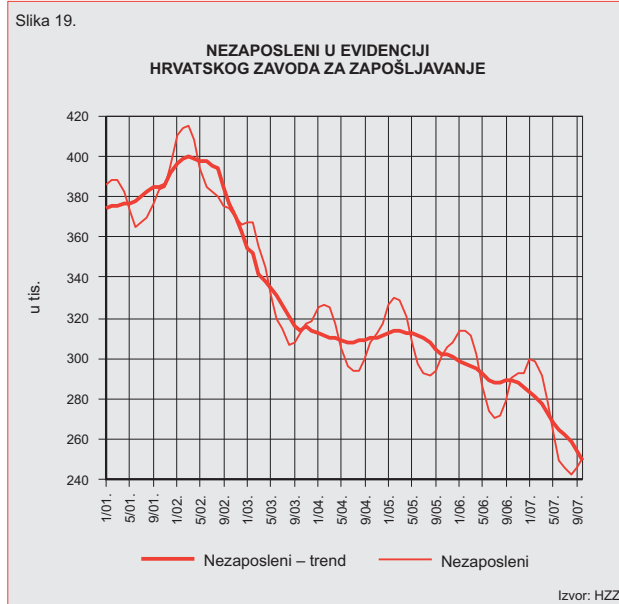
Tržište rada

Prema posljednjim dostupnim podacima DZS-ove Ankete o radnoj snazi u drugom su tromjesečju 2007. godine trendovi na tržištu rada bili pozitivni. Broj se nezaposlenih smanjio, a broj zaposlenih povećao, promatrajući na tromjesečnoj i polugodišnjoj razini. Isti su trendovi nastavljani i tijekom trećeg tromjesečja, što potvrđuju podaci HZZ-a, DZS-a i HZMO-a. Najsnažnije smanjenje broja nezaposlenih prema administrativnim izvorima u 2007. ostvareno je u trećem tromjesečju, pri čemu je stopa registrirane nezaposlenosti spuštena na najnižu razinu još od 1997. godine (13,8% u kolovozu; 14,0% u trećem tromjesečju). Valja također istaknuti da pokazatelji zaposlenosti upućuju i na rast ukupne zaposlenosti u trećem tromjesečju u odnosu na isto razdoblje 2006. godine.

Rast se realnih bruto plaća isplaćenih u trećem tromjesečju 2007. godine blago ubrzao, što je rezultat ubrzanja godišnjeg rasta nominalnih bruto plaća te ubrzanja godišnjeg rasta indeksa potrošačkih cijena. Kod realnih neto plaća ostvarena je godišnja stopa rasta jednaka onoj u tromjesečju prije. Pritom je zbog djelovanja porezne progresije rast prosječne realne neto plaće bio sporiji od rasta prosječne realne bruto plaće.

Nezaposlenost i zapošljavanje

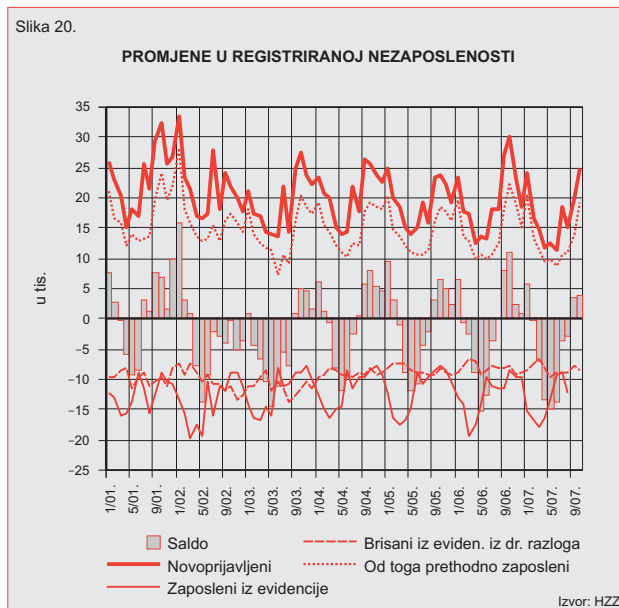
Rezultati Ankete o radnoj snazi od početka 2007. godine objavljuju se tromjesečno, pa su tako krajem studenoga objavljeni rezultati za drugo tromjesečje 2007. godine. Prema tim podacima broj nezaposlenih osoba smanjen je sa 197 tisuća u prvom na 162 tisuće u drugom tromjesečju 2007. godine, što je najmanji broj nezaposlenih otkad se Anкета provodi. Promatrano na razini polugodišta anketna je nezaposlenost u usporedbi s prvim polugodištem 2006. smanjena za 26,5 tisuća osoba ili za 12,9%. Pritom je anketna stopa nezaposlenosti spuštena na 10,2% (11,2% u prvom i 9,1% u drugom tromjesečju) što je za 1,6 postotnih bodova manje

nego u prvom polugodištu 2006. godine.

Razina se registrirane nezaposlenosti u rujnu, nakon sedam mjeseci kontinuiranog smanjivanja, povećala u odnosu na mjesec prije. Međutim, na godišnjoj je razini u rujnu, ali i u cijelom trećem tromjesečju 2007., nastavljeno smanjivanje razine registrirane nezaposlenosti. Tako je broj nezaposlenih osoba u trećem tromjesečju 2007. bio manji za 28,7 tisuća ili 10,5% nego u istom razdoblju 2006. godine, što je najsnažnije smanjenje broja nezaposlenih u prva tri tromjesečja 2007. godine. Prosječna stopa registrirane nezaposlenosti u trećem tromjesečju iznosila 14,0% i bila je za 1,5 postotnih bodova manja nego u istom razdoblju 2006. godine. Nezaposlenost se nastavila povećavati i tijekom listopada kad je u evidenciji HZZ-a bila registrirana 250,1 tisuća nezaposlenih osoba, a stopa registrirane nezaposlenosti iznosila je 14,3%.

Na kretanje razine registrirane nezaposlenosti u trećem tromjesečju utjecalo je jačanje priljeva u evidenciju HZZ-a praćeno smanjenjem odljeva iz te evidencije, posebice zapošljavanja iz evidencije. Tijekom trećeg tromjesečja 2007.

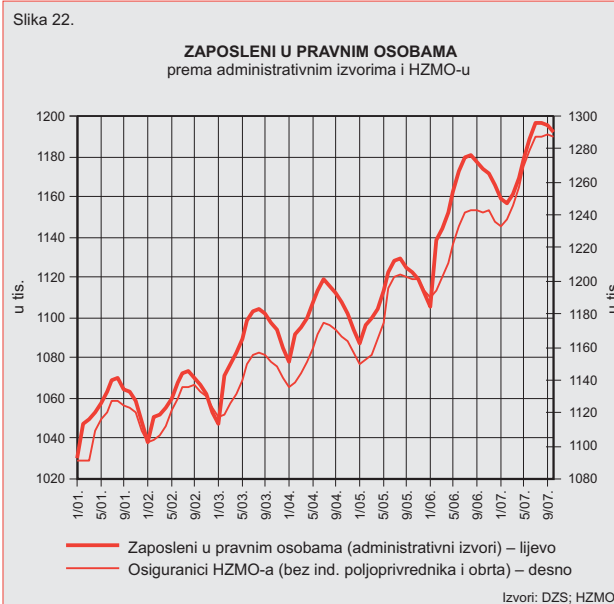
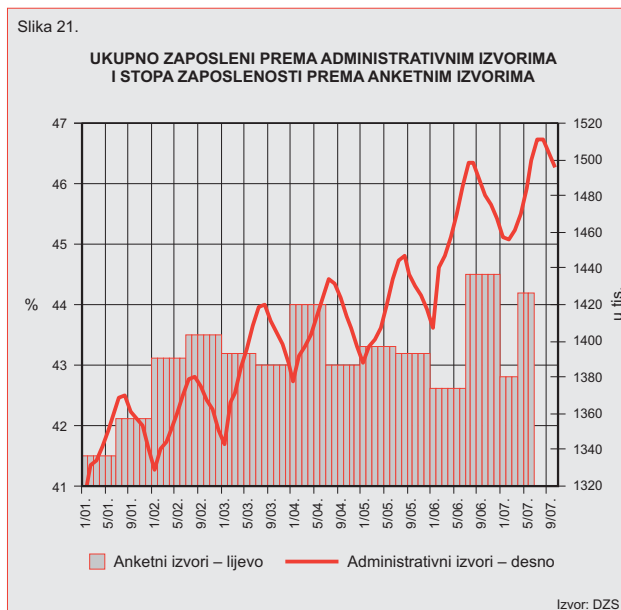
godine u evidenciju nezaposlenih HZZ-a ukupno se prijavilo 53,5 tisuća osoba, a priljev je nastavio rasti i tijekom listopada. Snažniji priljev potkraj trećega i početkom četvrtog tromjesečja posljedica je vraćanja u evidenciju osoba koje su bile zaposlene tijekom turističke sezone i evidentiranja osoba koje se po svršetku obrazovanja prijavljuju HZZ-u. U 2007. godini taj priljev nije bio toliko izrazit, pa je broj novoprijavljenih osoba u trećem tromjesečju bio manji za 3,3 tisuće ili 15,7% u odnosu na isto razdoblje 2006. godine.

S druge strane, zapošljavanjem iz evidencije HZZ-a tijekom trećeg tromjesečja ukupno je zaposleno 31,5 tisuća osoba, što u odnosu na drugo tromjesečje znači smanjenje za 19,5 tisuća ili 38,3%, kao i u odnosu na isto razdoblje 2006. godine (smanjenje za 1,1 tisuću ili 9,4%). Broj osoba izbrisanih iz evidencije iz drugih razloga osim zapošljavanja tijekom drugog se tromjesečja 2007. godine kretao na niskoj razini.

Zaposlenost

Osim na smanjenje nezaposlenosti, posljednji dostupni rezultati Ankete o radnoj snazi upućuju i na pozitivne trendove kod zaposlenosti. Tako je tijekom drugog tromjesečja 2007. godine zaposlenih osoba bilo 1,609 milijuna što je za 46 tisuća (2,9%) više nego na početku godine. Promatra li se na polugodišnjoj razini, u prvom je polugodištu 2007. godine anketna zaposlenost bila veća za 38 tisuća ili 2,5% u odnosu na isto razdoblje 2006. godine. Anketna se stopa zaposlenosti povećala s 42,8% u prvom tromjesečju 2007. na 44,2% u drugom tromjesečju, pa je u prvom polugodištu bila za 0,9 postotnih bodova veća od stope ostvarene u prvom polugodištu 2006. godine.

Administrativni izvori podataka upućuju na nastavak rasta ukupne zaposlenosti u trećem tromjesečju 2007. godine. Broj osiguranika HZMO-a u tom je razdoblju rastao po godišnjoj stopi od 2,7%. Prema privremenim podacima DZS-a u trećem je tromjesečju prosječno bilo zaposleno 1,508 milijuna osoba, pa je godišnja stopa rasta u tom razdoblju iznosila 0,9%, jednako koliko i u drugom tromjesečju. Valja reći da je spomenuta godišnja stopa proizišla iz revidiranih podataka o

zaposlenosti za razdoblje do siječnja 2007. godine i privremenih podataka za razdoblje poslije toga, pa je vjerojatno da će nakon revizije privremenih podataka o zaposlenosti za 2007., koja se očekuje u travnju 2008. godine, ona biti povećana.

Prema podacima DZS-a rastu ukupne zaposlenosti u trećem je tromjesečju najviše pridonio rast zaposlenosti u pravnim osobama. Broj zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama u promatranom je razdoblju na godišnjoj razini uvećan za 0,2%, a broj individualnih poljoprivrednika koji su aktivni osiguranici HZMO-a nastavio je padati te je tako poništio mali, ali pozitivan doprinos rasta zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama ukupnom rastu zaposlenosti.

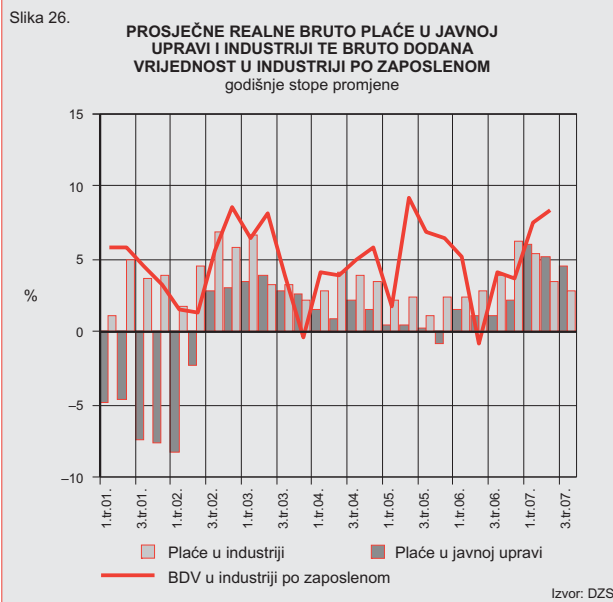
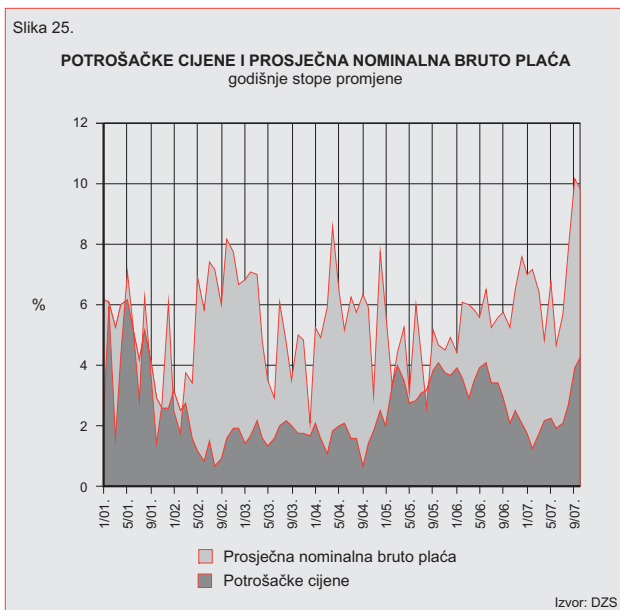
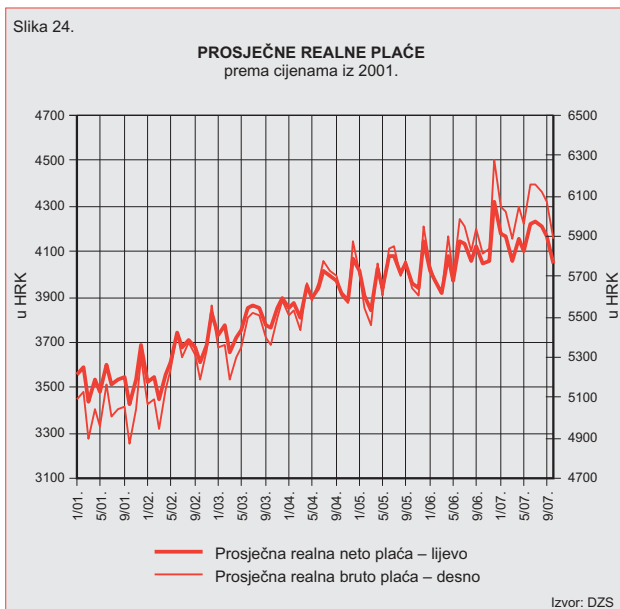
Struktura ukupne zaposlenosti po djelatnostima tijekom trećeg tromjesečja 2007. godine ne odstupa mnogo od iste strukture zabilježene u tromjesečju prije, te pokazuje da su najveće pozitivne doprinose rastu ukupne zaposlenosti dali poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge (5,4 tisuće ili 5,4%), trgovina na veliko i malo (7,2 tisuće ili 2,8%), građevinarstvo (3,2 tisuće ili 2,4%) te financijsko po-

sredovanje (0,8 tisuća ili 2,3%). Porast zaposlenosti u obrazovanju i zdravstvu ublažio je učinak smanjenja zaposlenosti u usko definiranoj javnoj upravi, tako da je u trećem tromjesečju 2007. godine na razini ukupne javne uprave zabilježen godišnji rast zaposlenosti od 2,5 tisuća ili 0,9%. S druge strane, najveće je smanjenje zaposlenosti, na godišnjoj razini, ostvareno u djelatnosti opskrbe električnom energijom, plinom i vodom (0,5 tisuća ili 1,7%).

Plaće i troškovi rada

Nakon usporavanja u drugom tromjesečju, rast se realnih bruto plaća isplaćenih u trećem tromjesečju ubrzao na godišnjoj razini na 3,6% što je za 0,3 postotna boda više nego u tromjesečju prije. Zbog djelovanja porezne progresije u istom je razdoblju rast prosječne realne neto plaće bio manji od rasta prosječne realne bruto plaće, a godišnja stopa rasta prosječne realne neto plaće iznosila je 2,4%, jednako kao u drugom tromjesečju.

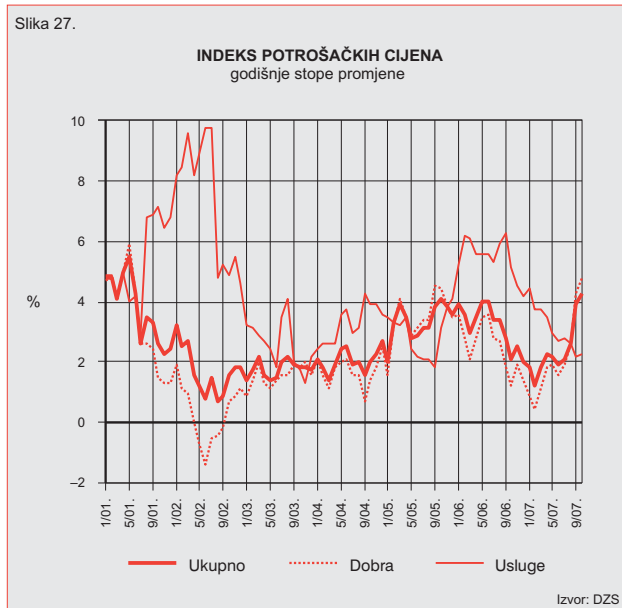
Godišnja stopa rasta prosječne nominalne bruto plaće isplaćene u trećem tromjesečju iznosila je 6,6% što je za 1,1 postotni bod više od njezina rasta u drugom tromjesečju. Ubrzanje rasta realnih bruto plaća u navedenom razdoblju odražava ubrzanje godišnjeg rasta prosječne nominalne bruto plaće, ali i godišnje ubrzanje rasta indeksa potrošačkih cijena.

Ubrzavanje godišnjeg rasta prosječne realne bruto plaće u trećem tromjesečju 2007. godine rezultat je bržeg rasta plaća u gotovo svim djelatnostima NKD-a. Pritom je najveći pozitivan doprinos rastu prosječne realne bruto plaće dao rast prosječne plaće u prerađivačkoj industriji (0,6%), ponajviše zbog veličine svoga udjela. Najviše godišnje stope rasta bruto plaća zabilježene su u građevinarstvu (7,3%) te hotelima i restoranima (5,2%). Godišnji rast realnih bruto plaća isplaćenih u trećem tromjesečju u javnoj upravi (uključujući obrazovanje te zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb) iznosio je 4,4% što je za 0,7 postotnih bodova manje nego u drugom tromjesečju.

Realne bruto plaće u industriji slijedile su opće tendencije realnih bruto plaća, pa se godišnji rast prosječne realne bruto plaće u industriji usporio s 3,5% u drugom na 2,9% u trećem tromjesečju 2007. godine. Rast proizvodnosti rada u industriji, mjeren dinamikom bruto dodane vrijednosti u toj djelatnosti, u stalnim cijenama, po zaposlenom, u drugom je tromjesečju iznosio 8,3%, odnosno znatno više od rasta realne bruto plaće u tom razdoblju. U skladu s kretanjima realnih plaća i proizvodnosti rada, cjenovni pritisci koji su dolazili s tržišta rada nisu bili osobito snažni. Nastavak takvih kretanja može se očekivati i u trećem tromjesečju 2007. godine, na što upućuju dostupni mjesečni pokazatelji za to razdoblje.

Cijene

Nakon srpnja 2007. ostvareno je znatno ubrzanje inflacije u Hrvatskoj, te se godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena povećala s 2,1% u srpnju na 4,3% u listopadu. Inflatorni pritisci u spomenutom razdoblju uglavnom su bili posljedica porasta cijena poljoprivrednih i industrijskih prehrambenih proizvoda. Taj su rast prouzročile nepovoljne vremenske pri-

Tablica 1. Indeks potrošačkih cijena, godišnje stope promjene

	Ponderi 07.	XII.06.	III.07.	VI.07.	IX.07.	X.07.
Ukupno	100,0	2,0	1,8	1,9	3,9	4,3
Prehrana i bezalkoholna pića	30,5	0,8	0,2	0,8	6,7	7,7
Alkoholna pića i duhan	5,5	1,9	1,3	2,7	4,1	3,9
Odjeća i obuća	8,5	3,2	5,2	5,5	4,9	4,6
Stanovanje, voda, energ., plin i dr.	14,5	5,4	3,0	1,6	1,7	2,1
Pokuštvo, oprema za kuću i dr.	5,4	2,5	2,0	1,6	1,9	2,3
Zdravstvo	2,9	1,9	1,9	2,6	1,3	1,3
Promet	11,5	1,1	2,1	3,0	2,8	3,0
Komunikacije	4,4	-0,1	-0,3	-0,2	-0,3	-0,2
Rekreacija i kultura	6,3	0,9	2,5	1,3	3,1	2,3
Obrazovanje	1,0	0,2	0,0	0,0	2,3	2,3
Ugostiteljske usluge	3,6	2,3	2,4	1,6	1,9	2,1
Ostala dobra i usluge	5,9	2,9	3,4	3,6	3,4	3,8
Dobra	76,4	1,4	1,1	1,6	4,3	4,8
Usluge	23,6	4,2	3,7	2,7	2,2	2,3

Izvor: DZS

like, tj. suša, ali i rast cijena određenih prehrambenih sirovina (poglavito žitarica i uljarica) na svjetskom tržištu. Uz to, pritisci na uvozne cijene proizšli su i iz porasta cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, koji se prelio na rast domaćih cijena naftnih derivata. U promatranom je razdoblju stoga zabilježen snažan rast godišnje stope promjene cijena dobara, s 1,9% u srpnju na 4,8% u listopadu. Zbog spomenutih nepovoljnih kretanja povećali su se i ostali pokazatelji cijena u Hrvatskoj. Tako je u promatranom razdoblju zabilježeno ubrzanje temeljne inflacije, a porasle su i cijene industrijskih proizvoda pri proizvođačima. S druge strane, i nadalje stabilan tečaj kune prema euru djeluje pozitivno na domaća inflacijska kretanja jer stabilizira inflacijska očekivanja i cijene dobara koja se uvoze iz zemalja eurozone. Osim toga, jačanje kune prema američkom dolaru ublažava pritiske koje na domaću inflaciju vrši rast cijena sirove nafte i drugih sirovina na svjetskom tržištu te povoljno utječe na kretanje cijena uvoznih finalnih proizvoda koji se plaćaju u američkim dolarima. Smanjivanju inflatornih pritisaka u domaćem gospodarstvu pridonijeli su i umjeren rast plaća te činjenica da je 2007. izborna godina pa se nastojalo ograničiti rast određenih administrativno reguliranih cijena. To je povoljno utjecalo na godišnju stopu rasta cijena usluga, koja se s 2,8% u srpnju snizila na 2,3% u listopadu.

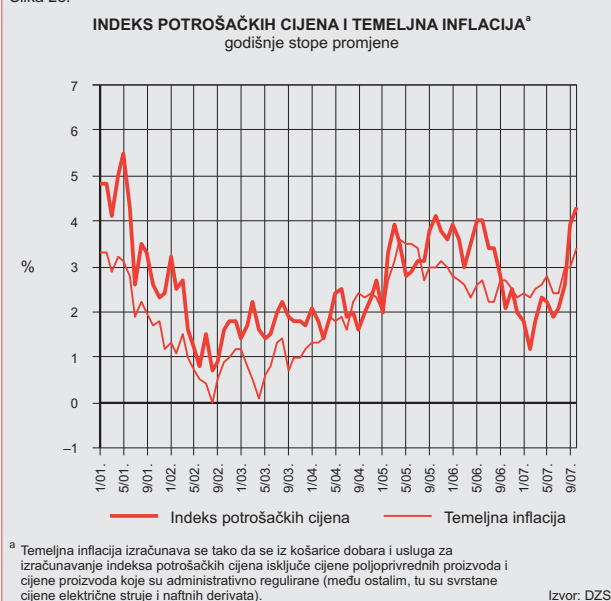
Godišnja stopa promjene cijena poljoprivrednih proizvoda porasla je s 1,4% u srpnju na znatno više u listopadu, 20,0%, zato što su na mjesečnoj razini poljoprivredni proizvodi poskupjeli tijekom kolovoza i rujna, ali i zato što je učinak baznog razdoblja bio nepovoljan⁷. Zbog izrazito sušnog razdoblja poljoprivredni su proizvodi poskupjeli u kolovozu za 3,9% u odnosu na srpanj tekuće godine, a u rujnu je poskupljenje bilo znatno izrazitije te je iznosilo 8,6%. U listopadu su se cijene tih proizvoda smanjile u odnosu na rujna. Rastu cijena poljoprivrednih proizvoda tijekom promatranog razdoblja najviše je pridonio rast cijena povrća, kod kojih se godišnja stopa promjene povećala s 1,0% u srpnju na 29,8%

⁷ Tijekom rujna i listopada 2006. godine zabilježen je mjesečni pad cijena poljoprivrednih proizvoda.

u listopadu. Doprinos rasta cijena poljoprivrednih proizvoda ukupnoj godišnjoj stopi inflacije potrošačkih cijena povećao se za 1,1 postotni bod (s 0,1 postotnog boda u srpnju na 1,2 postotna boda u listopadu).

Godišnja stopa promjene temeljne inflacije povećala se s 2,4% u srpnju na 3,4% u listopadu, pri čemu se njezin doprinos ukupnoj godišnjoj inflaciji potrošačkih cijena u promatranom razdoblju povećao za 0,7 postotnih bodova. Ubrzavanju temeljne inflacije najviše je pridonio rast cijena određenih prehrambenih proizvoda (prije svega kruha i ostalih pekarskih proizvoda, mesa, mlijeka, sira i jaja te ulja i masti), koje u tom pokazatelju sudjeluju s još većim ponderom nego u indeksu potrošačkih cijena. S druge strane, pritisak na rast temeljne inflacije donekle je ublažio pad cijena automobila, kod kojih je zabilježen pad godišnje stope promjene s 2,2% u srpnju na -1,8% u listopadu. Blago se smanjio i doprinos cijena odjeće i obuće temeljnoj inflaciji jer se godišnja stopa promjene njihovih cijena smanjila s 5,3% u srpnju na 4,6% u

Slika 28.

^a Temeljna inflacija izračunava se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i cijene proizvoda koje su administrativno regulirane (među ostalim, tu su svrstane cijene električne struje i naftnih derivata).

listopadu. To je ponajprije ostvareno zbog toga što je u rujnu i listopadu 2007. uobičajeni sezonski rast cijena odjeće i obuće bio manje izražen nego prethodne godine. Nadalje, zbog usporavanja godišnje stope rasta cijena usluga, koje se slobodno formiraju na tržištu, smanjio se i doprinos rasta cijena usluga temeljnoj inflaciji. Među njima bilo je vidljivo usporavanje rasta cijena ugostiteljskih usluga, čija se godišnja stopa promjene smanjila s 2,7% u srpnju na 2,1% u listopadu.

U promatranom je razdoblju zabilježen i rast cijena koje se administrativno reguliraju, što je poglavito rezultat rasta cijena naftnih derivata. Godišnja stopa promjene administrativno reguliranih cijena povećala se tako s 1,4% ostvarenih u srpnju na 3,1% u listopadu, pri čemu se njihov doprinos ukupnoj inflaciji potrošačkih cijena tijekom promatranog razdoblja povećao za 0,4 postotna boda. Rast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu utjecao je na rast maloprodajnih cijena naftnih derivata na domaćem tržištu u rujnu u odnosu na prethodni mjesec, što je uz nepovoljan učinak baznog razdoblja⁸ rezultiralo rastom godišnje stope promjene cijena tih proizvoda s 1,0% u srpnju na 7,2% u listopadu. Osim toga, ubrzanju godišnje stope rasta administrativno reguliranih cijena djelomično je pridonio i rast godišnje stope promjene cijena električne energije (s 0,0% u srpnju na 1,4% u listopadu) zbog mjesečnog rasta tih cijena ostvarenog u rujnu 2007. godine kad je uvedena naknada za obnovljive izvore energije koja se plaća u sklopu računa za električnu energiju⁹. S druge strane, zbog usporavanja godišnje stope rasta cijena opskrbe vodom i različitih komunalnih usluga s 8,1% u srpnju na 6,1% u listopadu, smanjio se doprinos rasta cijena usluga ukupnoj godišnjoj stopi rasta administrativno reguliranih cijena. Među spomenutima vidljivo je bilo usporavanje rasta cijena opskrbe vodom, kod kojih se godišnja stopa promjene smanjila s 8,9% u srpnju na 6,1% u listopadu¹⁰.

Nakon pada cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u kolovozu¹¹ u sljedeća dva mjeseca zabilježen je rast tih cijena. U razdoblju od srpnja do listopada 2007. godine prosječna dnevna cijena barela sirove nafte na svjetskom tržištu povećala se ukupno za 11,4%; sa 73,6 USD u srpnju na 82,0 USD u listopadu, pri čemu su dnevne cijene barela sirove nafte tipa Brent i WTI krajem listopada prelazile razinu od 90 USD. Iskazan u kunama taj je rast u istom razdoblju bio manji te je iznosio 7,8% zbog nominalne aprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru. U podacima za rujnu i listopad 2007. bio je vidljiv i nepovoljan učinak baznog razdoblja¹², tako da se godišnja stopa promjene cijena sirove nafte povećala s -2,3% u kolovozu na 23,6% u rujnu te na 41,6% u listopadu. Na-

8 U rujnu je 2006. godine u odnosu na prethodni mjesec zabilježen pad cijena naftnih derivata.

9 Naime, u srpnju 2007. godine stupila je na snagu Uredba o naknadama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (NN, br. 33/2007.).

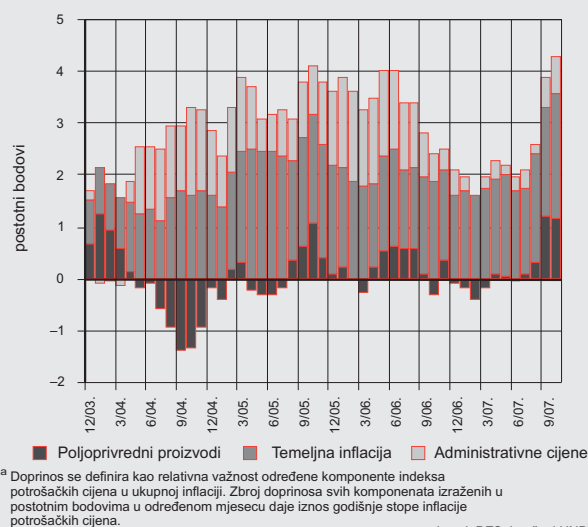
10 To je isključivo posljedica učinka baznog razdoblja, odnosno mjesečnog rasta cijena opskrbe vodom zabilježenog u kolovozu prethodne godine.

11 Pad cijena sirove nafte na svjetskom tržištu tijekom kolovoza uglavnom se pripisuje bojazni tržišta da će se kriza na američkom tržištu hipotekarnih kredita nepovoljno odraziti na rast američkoga gospodarstva i tako utjecati na slabljenje američke potražnje za raznim vrstama robe, a posebice za energentima. Prosječna cijena barela sirove nafte smanjila se u kolovozu za 4,7% u odnosu na srpanj.

12 U rujnu i listopadu 2006. godine zabilježen je snažan pad cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, za 13,5% odnosno za 6,8% u odnosu na prethodni mjesec.

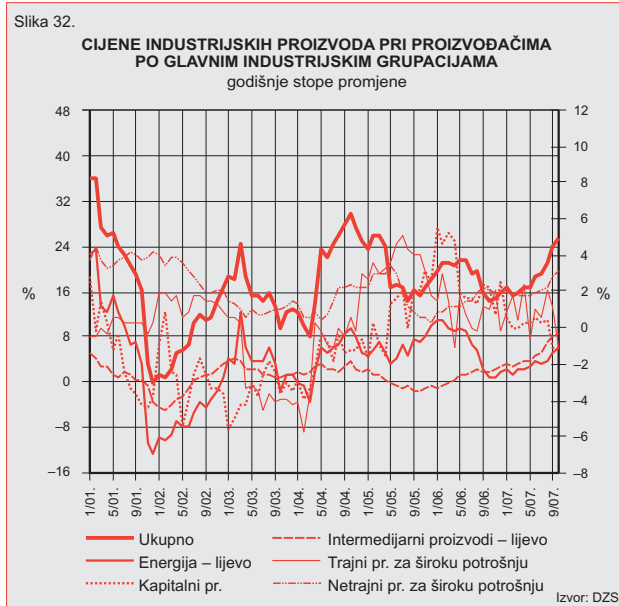
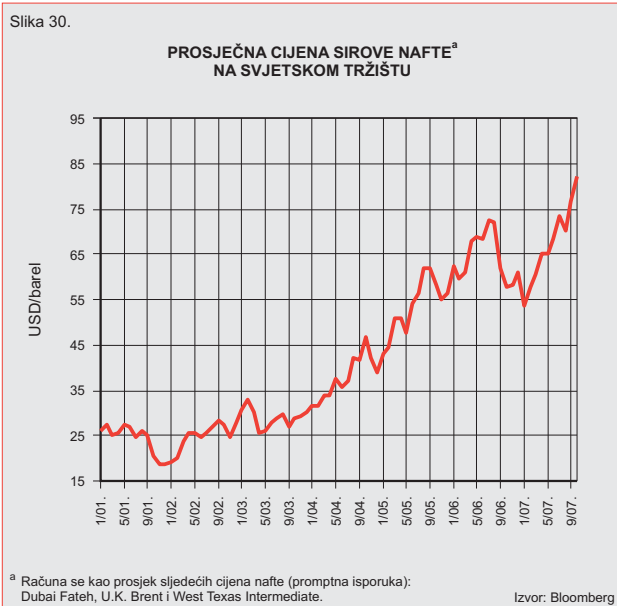
Slika 29.

DOPRINOSI^a KOMPONENTATA INDEKSA POTROŠAČKIH CIJENA GODIŠNJOJ STOPI INFLACIJE

stojeći ublažiti rast cijena nafte, zemlje članice OPEC-a na svom su sastanku održanom 11. rujna 2007. donijele odluku o povećanju ukupne dnevne proizvodnje sirove nafte za 500 tisuća barela, koja se trebala početi primjenjivati od 1. studenoga 2007. Nakon što su porasle u rujnu cijene sirove nafte nastavile su rasti i tijekom listopada, a među čimbenicima koji su tome pridonijeli ističu se pad zaliha sirove nafte u SAD-u, zabrinutost tržišta zbog napetosti na Bliskom istoku vezane uz tursku vojnu intervenciju na sjeveru Iraka, vremenske nepogode u Meksičkom zaljevu te pad vrijednosti američkog dolara prema euru. Zabrinutost tržišta da naftne zalihe neće biti dostatne za potražnju tijekom zime i nastavak slabljenja američkog dolara pridonijeli su daljnjem rastu cijena sirove nafte na svjetskom tržištu pa je cijena nafte tipa Brent dosegla 23. studenoga rekordnu razinu od 95,8 USD po barelu. Nadalje, bojazan tržišta zbog mogućeg usporavanja rasta američkoga gospodarstva i daljnjeg slabljenja vrijednosti dolara potiče ulagače da svoja ulaganja preusmjeravaju u druge oblike ulaganja, a posebno u sirovine za koje se očekuje da će u budućnosti dodatno poskupjeti. To je vjerojatno jedan od razloga koji također pridonosi rastu cijena nafte, ali i drugih sirovina na svjetskom tržištu, primjerice zlata. Ina je pod utjecajem takvih kretanja na svjetskom tržištu u razdoblju od rujna do kraja studenoga u nekoliko navrata povećavala maloprodajne cijene naftnih derivata, s tim da će poskupljenja ostvarena krajem listopada i tijekom studenoga statistički biti registrirana pri izračunu indeksa potrošačkih cijena za studeni 2007.

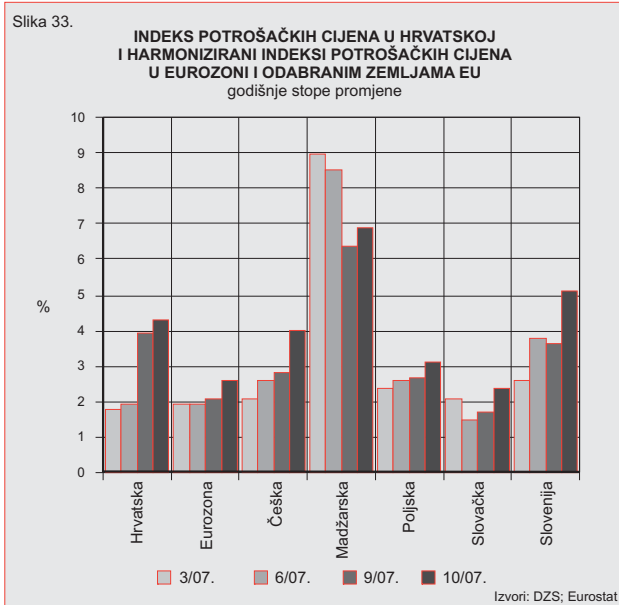
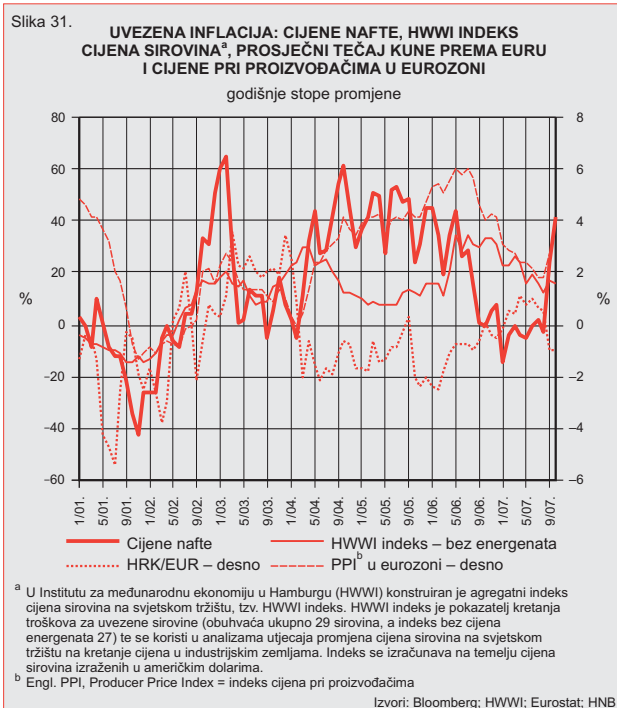
Podaci o kretanju cijena sirovina (bez energenata) na svjetskom tržištu upućuju na to da su se inflatorni pritisci koji dolaze iz toga izvora stabilizirali u razdoblju od kolovoza do listopada, no da su i dalje znatni. Tako se godišnja stopa promjene agregatnog HWWI indeksa cijena sirovina (bez energenata, izraženih u američkim dolarima) zadržala u listopadu na razini od 15,6%, koliko je iznosila i u srpnju. Međutim, promatramo li pojedine sirovine, primjećuju se različiti trendovi u kretanju njihovih cijena. U spomenutom se razdoblju tako znatno usporila godišnja stopa rasta cijena obojenih metala, dok su zamjetno porasle cijene prehram-

benih sirovina. Pritom je posebno izraženo bilo povećanje godišnje stope promjene cijena žitarica, uljarica i ulja. Proizvođačke cijene u eurozoni važna su komponenta uvozne inflacije zbog toga što zemlje članice eurozone imaju velik udio u geografskoj strukturi hrvatskog uvoza. Prema posljednjim dostupnim podacima godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena industrijskih proizvoda u eurozoni povećala se s 1,8% u srpnju na 2,7% u rujnu, i to uglavnom zbog porasta godišnje stope promjene cijena energije. Osim toga, u promatranom razdoblju na području eurozone zabilježen je i zamjetan rast godišnje stope promjene cijena netrajnih proizvoda za široku potrošnju, s 1,9% u srpnju na 3,0% u rujnu. Analitičari ESB-a ističu da je to ponajprije posljedica rasta proizvođačkih cijena prehrambenih proizvoda.

Od sredine trećeg tromjesečja bilježi se i znatno ubrzanje godišnje stope inflacije domaćih cijena industrijskih proizvoda

pri proizvođačima, koja se povećala s 3,0% u srpnju na 4,9% u listopadu. Na rast proizvođačkih cijena u promatranom razdoblju utjecao je rast cijena intermedijarnih proizvoda, energije i netrajnih proizvoda za široku potrošnju. Posebno vidljiv bio je rast godišnje stope promjene cijena intermedijarnih proizvoda, s 5,1% u srpnju na 8,7% u listopadu, pri čemu je najistaknutije bilo povećanje cijena u proizvodnji ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda¹³. Budući da se u grupi intermedijarnih proizvoda nalaze i mlinarski proizvodi (primjerice brašno), rast cijena intermedijarnih proizvoda djelomice se može objasniti rastom cijena prehrambenih sirovina, i na domaćem i na svjetskom tržištu. Nasuprot tome, u promatranom razdoblju zabilježeno je usporavanje godišnje stope rasta cijena metala, što je vjerojatno posljedica usporavanja takve stope na svjetskom tržištu. Godišnja stopa promjene cijena energije porasla je s 3,4% u srpnju na 5,9% u listopadu,

¹³ Koja obuhvaća građevinski materijal (keramičke proizvode, opeku, crijep, cement, vapno, gips, proizvode od betona, gipsa i dr.).

Okvir 1. Utjecaj kretanja cijena prehrane na kretanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena u Hrvatskoj

Od sredine trećeg tromjesečja 2007. godine bilježi se znatno ubrzanje inflacije u Hrvatskoj. To je, prije svega, bilo rezultat povećanja godišnje stope promjene cijena prehrane s 1,3% u srpnju na 8,1% u listopadu, zbog čega se izravan doprinos poskupljenja prehrane ukupnoj inflaciji potrošačkih cijena povećao s 0,4 postotna boda u srpnju na 2,2 postotna boda u listopadu. Takva su kretanja bila posljedica nepovoljnog utjecaja suše te povećanja cijena prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu (ponajprije žitarica, uljarica i mlijeka). Suša je utjecala na izrazit rast cijena poljoprivrednih proizvoda u kolovozu i rujnu, što je uz nepovoljan učinak baznog razdoblja dovelo do povećanja godišnje stope promjene cijena poljoprivrednih proizvoda s 1,4% u srpnju čak na 20,0% u listopadu. Stoga se više od polovine spomenutog doprinosa cijena prehrane ukupnoj godišnjoj inflaciji u listopadu odnosi na poljoprivredne proizvode, premda je udio poljoprivrednih proizvoda u košarici za izračun ukupnog indeksa potrošačkih cijena (IPC) bitno manji od udjela industrijskih prehrambenih proizvoda (6,0% naprama 21,7%). Rast cijena prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu te ovogodišnja suša u Hrvatskoj prelili su se u razdoblju od kolovoza do listopada 2007. godine i na porast maloprodajnih cijena ostalih prehrambenih proizvoda – kruha i proizvoda od žitarica, ulja, mlijeka i mliječnih preradevina te mesa, međutim njihov je porast bio blaži u usporedbi s onim poljoprivrednih proizvoda.

Rast potrošačkih cijena prehrane zabilježen je tijekom 2007. i na globalnoj razini, zbog povećanja cijena prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu. Tako su tijekom 2006. cijene prehrambenih sirovina (mjerene agregatnim HWWI indeksom) porasle za 22,0%, pri čemu su rastom od 50,9% prednjačile žitarice. Taj se trend nastavio i u prvih deset mjeseci 2007., pa je godišnja stopa rasta prehrambenih sirovina u listopadu dosegla 35,1%, a najveći je godišnji rast cijena bio onaj uljarica i ulja, 62,5%. Osim toga, izrazio se snažan na svjetskom tržištu tijekom prvih devet mjeseci

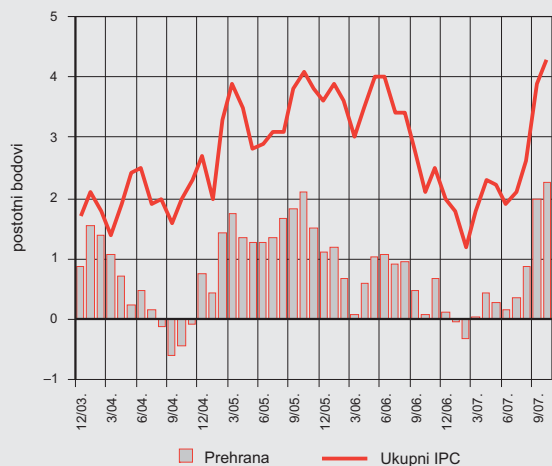
2007. bio rast cijena mliječnih proizvoda (81,3% mjereno indeksom cijena prehrambenih sirovina Organizacije UN-a za hranu i poljoprivredu – FAO), prije svega zbog znatnog rasta cijena stočne hrane. Među činiteljima na strani ponude koji su utjecali na rast cijena prehrambenih sirovina ističu se nepovoljne vremenske prilike (suše odnosno poplave) i stočne bolesti. Tako je, primjerice, zbog suše u ljeto 2006. smanjena proizvodnja pšenice u Australiji, najvećem izvozniku te poljoprivredne kulture, za 60%. Na rast cijena prehrambenih sirovina utjecala je, s druge strane, povećana potražnja za prehrambenim sirovinama radi njihova korištenja u proizvodnji biogoriva te rast potražnje zemalja u razvoju, napose Kine i Indije. Na rast cijena prehrambenih sirovina utjecali su i drugi činitelji: rast cijena sirove nafte, povećanje vozarina, deprecijacija tečaja američkog dolara te špekulativna ulaganja investicijskih fondova. Stanje na svjetskom tržištu prehrambenih proizvoda dodatno su otežavale male zalihe prehrambenih sirovina, zbog čega su njihove cijene vrlo osjetljive na neočekivane promjene u ponudi i potražnji. To je bila posljedica politike liberalizacije tržišta prehrambenih sirovina u velikom broju zemalja, odnosno smanjenja državnih zaliha tih proizvoda.

Porast cijena prehrambenih sirovina prelio se s određenim vremenskim pomakom na maloprodajne cijene prehrambenih proizvoda u Hrvatskoj i u brojnim drugim zemljama. Godišnja stopa promjene cijena prehrane (koje ulaze u izračun harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena – HIPC) u eurozoni povećala se s 2,0% u srpnju na 3,9% u listopadu, pri čemu su u listopadu najviše godišnje stope rasta cijena prehrane ostvarene u Sloveniji (13,3%), Austriji (6,6%), Španjolskoj (5,6%) i Njemačkoj (4,9%). Trend porasta godišnje stope promjene cijena prehrane bio je tijekom 2007. vidljiv i u većini zemalja Europske unije priključenih u pretposljednem i posljednjem valu, gdje se godišnja stopa promjene cijena prehrane u listopadu kretala od 6,0%, koliko je zabilježeno u Poljskoj, čak do 23,1% u Bugarskoj.

Udio (ponder) prehrane u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena znatno određuje veličinu izravnog učinka povećanja cijena prehrane na rast ukupne inflacije

Slika 34.

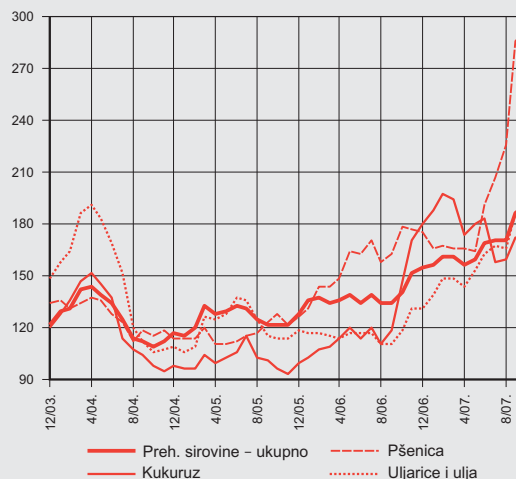
DOPRINOSI PREHRANE UKUPNOJ GODIŠNJOJ STOPI INFLACIJE POTROŠAČKIH CIJENA

Izvori: DZS; izračuni HNB-a

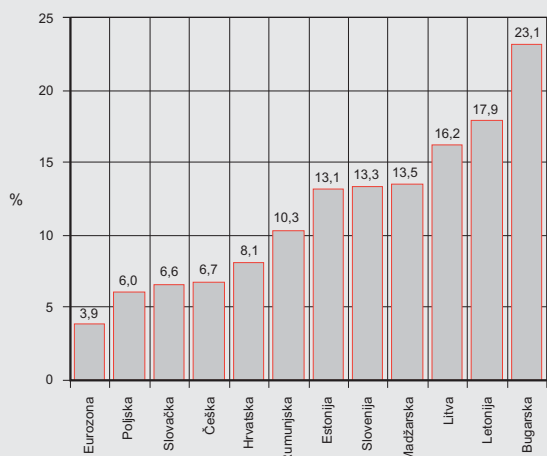
Slika 35.

CIJENE PREHRAMBENIH SIROVINA NA SVJETSKOM TRŽIŠTU (IZRAŽENE U USD), MJERENE HWWI INDEKSOM 2000. = 100

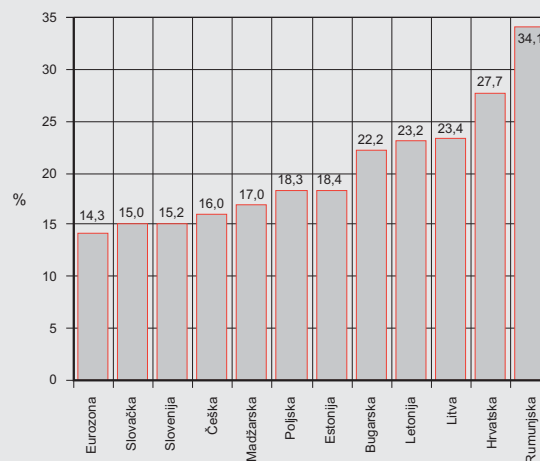
Izvor: HWWI

Slika 36.

INDEKS CIJENA PREHRANE IZ IPC-a U HRVATSKOJ I HIPC-a U ODABRANIM ZEMLJAMA EU U LISTOPADU 2007. godišnje stope promjene

Izvori: DZS; Eurostat

Slika 37.

UDIO PREHRANE U KOŠARICI ZA IZRAČUN IPC-a U HRVATSKOJ I HIPC-a U ODABRANIM ZEMLJAMA EU

Izvori: DZS; Eurostat

potrošačkih cijena u pojedinoj zemlji. Ponder prehrane u košarici za izračun harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena u eurozoni za 2007. iznosi 14,3%, dok je taj ponder u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena u Hrvatskoj znatno veći te iznosi 27,7%. Niži stupanj gospodarskog razvoja, kakav je u Hrvatskoj, i relativno visoka razina cijena prehrambenih proizvoda bitno su utjecali na spomenutu razliku u veličini pondera prehrane¹⁴. Poznato je da postoji negativna korelacija između BDP-a po stanovniku i udjela prehrane u izdacima kućanstava, odnosno da kućanstva u siromašnijim zemljama troše relativno više novca na prehranu¹⁵. Stoga je razina BDP-a po stanovniku činitelj koji prilično utječe na razlike među pojedinim zemljama u ponderima koje prehrana ima u košarici za izračun njihovih indeksa potrošačkih cijena.

Međutim, vidljivo je da je ponder prehrane u indeksu potrošačkih cijena viši u Hrvatskoj nego u zemljama koje imaju sličnu ili nižu razinu BDP-a po stanovniku (Slovačka, Poljska, Letonija, Litva i Bugarska).¹⁶ Jedan od bitnih razloga, koji su utjecali na to da je udio izdataka za prehranu u ukupnim izdacima kućanstava veći u Hrvatskoj, jest

Tablica 2. Komparativna razina cijena prehrane u 2006., EU-27 = 100

Italija	116
Austrija	111
Njemačka	106
Hrvatska	87
Slovenija	87
Estonija	74
Mađarska	70
Češka	68
Letonija	68
Rumunjska	70
Slovačka	66
Poljska	65
Litva	63
Bugarska	55

Izvor: Eurostat

visoka razina cijena prehrane u Hrvatskoj u usporedbi sa spomenutim zemljama. Tako su cijene prehrane u Hrvatskoj dosegnule u 2006. godini 87% razine cijena u EU-27, a cijene prehrane u, primjerice, Poljskoj i Bugarskoj samo 65%, odnosno 55% prosjeka EU-27.

a tome je uz mjesečni rast proizvođačkih cijena naftnih derivata u rujnu pridonio i nepovoljan učinak baznog razdoblja. Nadalje, rast cijena industrijskih prehrambenih proizvoda uvelike je pridonio rastu proizvođačkih cijena netrajnih pro-

izvoda za široku potrošnju, kod kojih se godišnja stopa promjene povećala s 2,1% u srpnju na 3,1% u listopadu. S druge strane, u promatranom razdoblju zabilježen je pad godišnje stope promjene cijena trajnih proizvoda za široku potrošnju (s 0,5% u srpnju na -1,1% u listopadu) te pad godišnje stope promjene cijena kapitalnih proizvoda (s 0,2% u srpnju na -1,2% u listopadu).

Dok je u srpnju 2007. godine domaća stopa inflacije potrošačkih cijena nadmašivala onu ostvarenu u eurozoni za 0,3 postotna boda, ta se razlika tijekom posljednja tri mjeseca povećala te je u listopadu dosegnula 1,7 postotnih bodova (4,3% u Hrvatskoj naprama 2,6% u eurozoni). To je poglavito rezultat povećanja razlike između doprinosa koje cijene prehrane daju ukupnoj godišnjoj inflaciji u Hrvatskoj te istih doprinosa ukupnoj godišnjoj inflaciji u eurozoni. Tako je, u Hrvatskoj tijekom promatranog razdoblja ostvareno znatno ubrzanje godišnje stope rasta cijena prehrane (s 1,3% u srp-

14 Razlike u metodologijama za izradu indeksa potrošačkih cijena također utječu na razlike u ponderima među zemljama. Indeks potrošačkih cijena usporediva je mjera inflacije na međunarodnoj razini, prilikom čije je izrade DZS uvelike slijedio metodologiju Eurostata za izradu harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena. Domaći indeks potrošačkih cijena ipak se razlikuje od harmoniziranog indeksa u nekoliko manjih segmenata. Tako u metodologiju indeksa potrošačkih cijena u Hrvatskoj nije uključena smjernica Eurostata prema kojoj je u obuhvat indeksa nužno uključiti potrošnju stranaca na domaćem teritoriju ako je ona značajna. Uključivanjem turističke potrošnje obično se smanjuje udio prehrane te stanovanja i komunalnih usluga u indeksu potrošačkih cijena, a povećava se udio ugostiteljstva, prometa te rekreacije i kulture.

15 Poznati Engelov zakon kaže da je potražnja za hranom dohodovno neelastična, odnosno da relativni udio izdataka za hranu u ukupnom dohotku kućanstva pada kako dohodak kućanstva raste.

16 Prema podacima za 2006. godinu

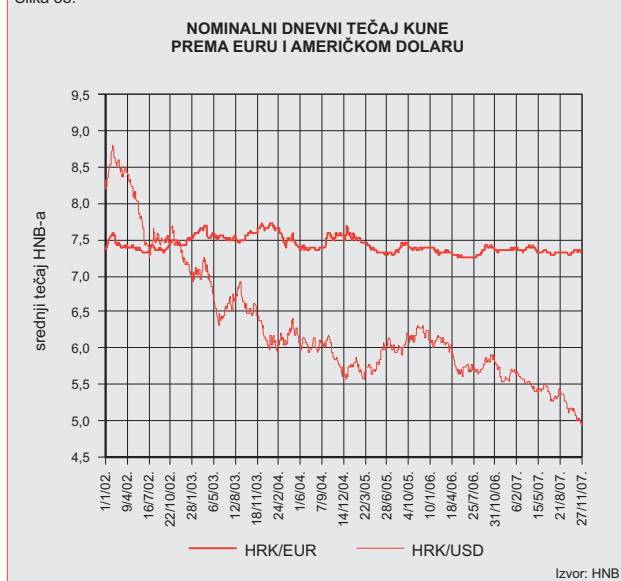
nju na 8,1% u listopadu), dok je rast tih cijena u eurozoni na godišnjoj razini bio znatno manji (s 2,0% u srpnju na 3,9% u listopadu). Uz to, udio cijena prehrane u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena u eurozoni iznosi 14,3%, a u Hrvatskoj je taj udio znatno viši te iznosi 27,7%.

Tečaj

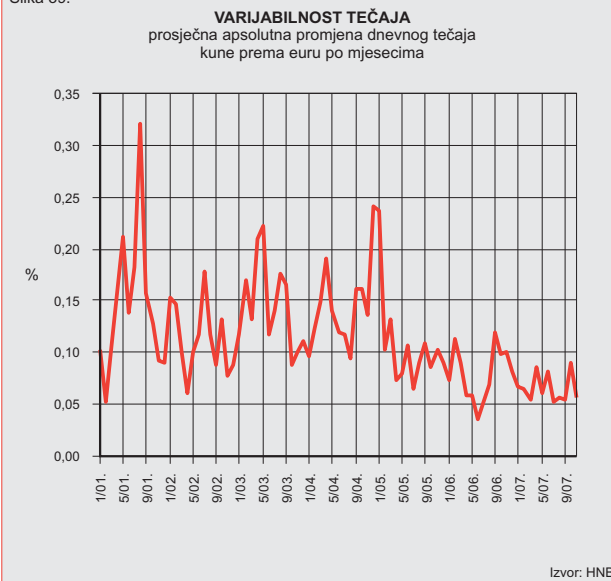
Tijekom prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja 2007. godine nominalni tečaj kune prema euru ukupno je deprecirao za 0,4%, pri čemu se vrijednost eura povećala sa 7,28 kuna, koliko je iznosila 30. rujna, na 7,31 kunu 30. studenoga. Kretanja na domaćem deviznom tržištu u drugoj polovini rujna te početkom listopada obilježila je aprecijacija tečaja kune prema euru, koja je bila posljedica znatnog rasta potražnje za kunama namijenjenim upisu dionica T-HT-a. U takvim se uvjetima lagano povećala i kolebljivost tečaja kune prema euru. Središnja je banka, kako bi osigurala potrebnu razinu kunske likvidnosti i ublažila aprecijacijske pritiske na tečaj kune, intervenirala na deviznom tržištu otkupivši od poslovnih banaka na aukciji održanoj 1. listopada ukupno 355,2 mil. EUR, čime je u optjecaj pušteno 2,6 mlrd. kuna. U nastavku listopada zabilježen je blagi trend deprecijacije tečaja kune prema euru, i to zbog rasta potražnje za devizama na domaćem tržištu. Na kraju listopada tečaj kune prema euru iznosio je 7,35 HRK/EUR, što odgovara deprecijaciji od 0,9% u odnosu na tečaj zabilježen na kraju rujna. U listopadu je HNB provodio i devizne transakcije s državom te je MF-u neto prodao devize u vrijednosti od 10,7 mil. EUR. Državi su devize bile potrebne za otplatu zajma za strukturnu prilagodbu (engl. *Structural Adjustment Loan*) dobivenog od Svjetske banke.

Tečaj kune prema euru u studenome je bio stabilan. Tijekom prvih dvadeset dana odnos ponude i potražnje na domaćem je deviznom tržištu bio uravnotežen, a tečaj se kretao unutar uskog raspona od 7,33 do 7,35 HRK/EUR. Posljednjih deset dana studenoga obilježilo je razdoblje blagog jačanja kune zbog povećane potražnje za kunama na domaćem tržištu. Na

Slika 38.

Slika 39.

kraju studenoga tečaj kune prema euru iznosio je 7,31 HRK/EUR te je bio za 0,5% jači od onoga ostvarenog na kraju listopada. Stabilnost tečaja potkrepljuje i relativno mala varijabilnost tečaja kune prema euru. Naime, prosječna apsolutna promjena dnevnog tečaja kune prema euru, kao jedna od mjera promjenjivosti tečaja, smanjila se s 0,09%, koliko je iznosila u listopadu, na 0,06% u studenome. Tijekom studenoga HNB nije provodio veće devizne transakcije s MF-om.

Nakon što je tijekom trećeg tromjesečja deprecirao za 5,2%, tečaj američkog dolara prema euru na svjetskom je deviznom tržištu nastavio slabjeti i tijekom prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja. Tako je tijekom listopada i studenoga tečaj američkog dolara prema euru oslabio ukupno za 4,0%, s razine od 1,42 USD/EUR krajem rujna na 1,47 USD/EUR krajem studenoga. Na pad vrijednosti američkog dolara u listopadu utjecala su očekivanja da će se nastaviti smanjivati referentna kamatna stopa američke središnje banke te objava nepovoljnih gospodarskih pokazatelja u SAD-u (primjerice smanjenje prodaje postojećih stambenih objekata te slabljenje povjerenja potrošača). U skladu s očekivanjima američka je središnja banka na sastanku održanom 31. listopada snizila svoju referentnu kamatnu stopu za 0,25 postotnih bodova, na 4,50%.¹⁷ U istom razdoblju Europska središnja banka nije mijenjala svoju referentnu kamatnu stopu od 4,0%.¹⁸ Na svjetskom je deviznom tržištu tečaj američkog dolara prema euru nastavio deprecirati i tijekom studenoga, a pritisci na njegovo slabljenje potaknuti su zabrinutošću tržišta zbog daljnjih učinaka koje bi na gospodarsku aktivnost u SAD-u mogla imati kriza na američkom tržištu hipotekarnih zajmova, što utječe na očekivanja da će se nastaviti ublažavati monetarna politika u toj zemlji. Takva su se kretanja na svjetskome deviznom tržištu odrazila i na aprecijaciju nominalnog tečaja kune prema američkom dolaru, koja je tek donekle uma-

¹⁷ To je drugo smanjenje referentne kamatne stope američke središnje banke u 2007. Naime, prvo smanjenje dogodilo se u rujnu, kad je referentna kamatna stopa smanjena za 0,50 postotnih bodova (s 5,25% na 4,75%).

¹⁸ Europska središnja banka dvaput je u 2007. povisivala svoju referentnu kamatnu stopu. U ožujku je kamatna stopa povećana za 0,25 postotnih bodova, na 3,75%, te za isto toliko u lipnju, čime je dosegla 4,0%.

njena blagom deprecijacijom tečaja kune prema euru. Tako je tijekom prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja ostvarena aprecijacija tečaja kune prema američkom dolaru od 3,4%, s razine od 5,14 HRK/USD 30. rujna na 4,96 HRK/USD 30. studenoga. Tijekom prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja kuna je ojačala i prema funti sterlinga za 1,8%, dok je prema švicarskom franku oslabjela za 1,1%. Takvo je kretanje tečaja kune rezultiralo aprecijacijom indeksa dnevnoga nominalnoga efektivnog tečaja kune za 0,6% (30. studenoga u usporedbi s 30. rujna).

Posljednji dostupni podaci o kretanju indeksa realnoga efektivnog tečaja kune pokazuju da je u prvih devet mjeseci 2007. kuna realno aprecirala prema košarici valuta za 3,1% (vrijednost indeksa u rujnu 2007. u usporedbi s vrijednošću indeksa u prosincu 2006.) deflacionirano proizvođačkim cijenama, odnosno za 2,7% deflacionirano potrošačkim cijenama. Tijekom spomenutog razdoblja prosječni mjesečni indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune aprecirao je za

1,9%, ponajviše zbog utjecaja snažne aprecijacije prosječnoga mjesečnog tečaja kune prema američkom dolaru od 5,2%. Razlike u ostvarenim stopama aprecijacije mjerene indeksom nominalnoga i indeksima realnoga efektivnog tečaja kune posljedica su bržeg rasta cijena u Hrvatskoj u usporedbi s inozemstvom (Švicarska, eurozona i Velika Britanija). Istodobno je rast potrošačkih cijena u Hrvatskoj bio približno jednak onome u SAD-u, dok je rast proizvođačkih cijena u Hrvatskoj bio nešto sporiji od rasta tih cijena u SAD-u.

Monetarna politika i instrumenti

Monetarno okružje

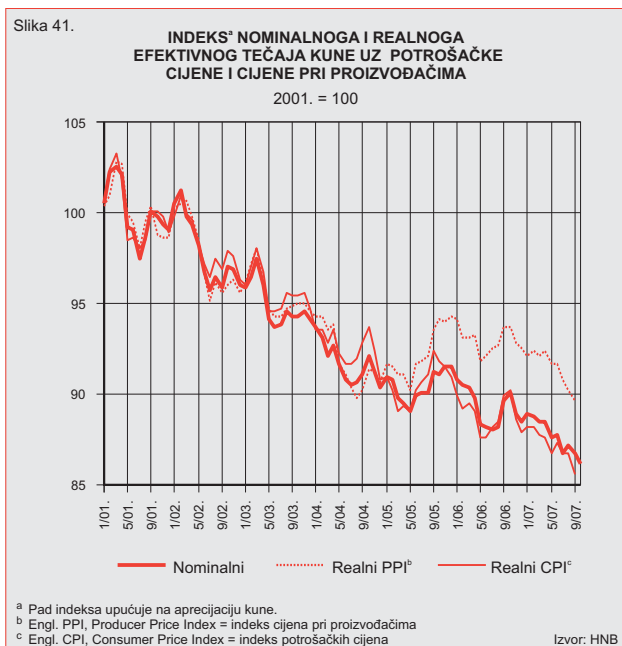
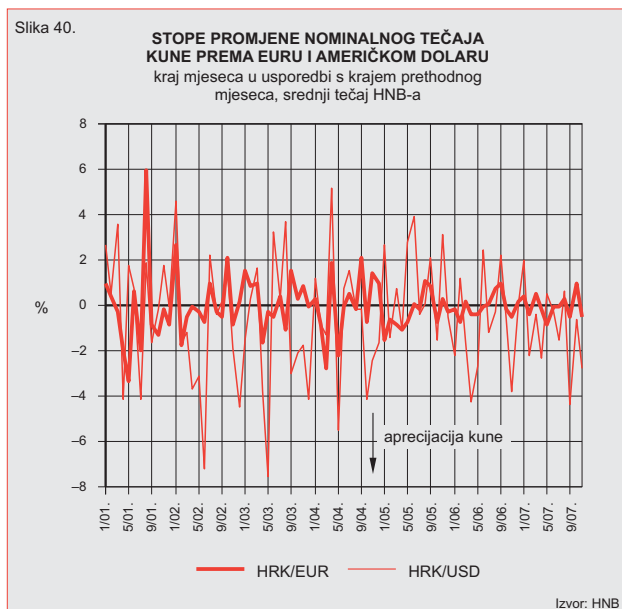
Kretanja početkom posljednjeg tromjesečja potvrđuju djelotvornost instrumenata monetarne politike primjenjivanih u 2007. godini: usporena je kreditna aktivnost i znatno smanjen inozemni dug poslovnih banaka, ali i usporen rast inozemnog duga privatnog sektora u cjelini. Krajem 2007. u okružju se pojavljuju dodatni izazovi, prije svega pritisci na rast cijena, a već je neko vrijeme prisutan i rast kamatnih stopa u inozemstvu.

Mjere monetarne politike u ovom razdoblju nisu se mijenjale osim što je Odluka o obveznom upisu blagajničkih zapisa HNB-a dopunjena tako da obuhvaća plasmane bankarskih grupacija u cjelini. To se odnosi na plasmane pravnih osoba u kojima "banka ili imatelj kvalificiranog udjela u banci... ima kontrolu" definiranu kao većinski, odnosno kvalificirani udio u kapitalu ili glasačkim pravima ili definiranu na druge načine u skladu sa Zakonom o bankama. Time se pojačava mjera na osnovi koje rast plasmana veći od 12% podliježe upisu blagajničkih zapisa te istodobno umanjuje mogućnost dodatnoga kreditiranja mimo banaka, namijenjenog prvenstveno financiranju potrošnje sektora stanovništvo.

Javna ponuda dionica T-HT-a prouzročila je neravnoteže na novčanom i deviznom tržištu. Dnevni viškovi likvidnosti krajem rujna i početkom listopada 2007. bili su trostruko veći od razine uobičajene tijekom godine, a tečaj je istodobno, sezonski posve neuobičajeno, snažno aprecirao. HNB je pravodobno reagirao otkupom deviza od banaka, a kad su se pojavili deprecijacijski pritisci, povukao je višak likvidnosti otkazivanjem dviju posljednjih obratnih repo aukcija u listopadu i prve aukcije u studenome. Kad se višak likvidnosti u sustavu vratio na uobičajenu razinu, središnja je banka nastavila s provođenjem tjednih obratnih repo aukcija.

Korištenje instrumenata monetarne politike

Početak četvrtog tromjesečja 2007. obilježila je visoka potražnja za kunama, koja je bila povezana s postupkom upisa ponuda za kupnju dionica T-HT-a, zbog je čega središnja banka pojačano kreirala primarni novac. Tijekom javne ponude, koja je završila krajem rujna, uplaćeno je na posebne namjenske račune otvorene kod banaka agenata oko 12 mlrd. kuna za kupnju tih dionica, a povrat preplaćenih novčanih sredstava uslijedio je sredinom listopada. Tako je krajem rujna

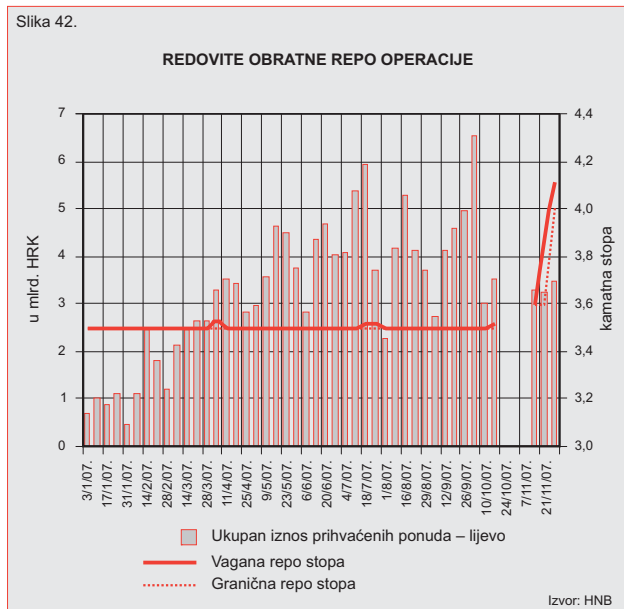
i početkom listopada zabilježena jaka potražnja za kunama, koja se očitovala u visokim ponudama banaka na obratnim repo aukcijama, intenzivnijem korištenju lombardnih kredita i aprecijaciji tečaja kune pa je HNB 1. listopada intervenirao na deviznom tržištu. S postupnim povratom preplaćenih sredstava u sustavu se pojavio višak likvidnosti. Tečaj kune potom je počeo deprecirati, što je posebice bilo izraženo u drugoj polovini listopada. Radi povlačenja prekomjerne likvidnosti središnja banka nije održavala obratne repo aukcije sve do sredine studenoga i početka novog razdoblja održavanja obvezne pričuve.

Tijekom prvih devet mjeseci obratne repo aukcije bile su glavni izvor likvidnosti, dok se početkom četvrtog tromjesečja njihov intenzitet smanjio zbog vrlo visoke razine slobodnih novčanih sredstava. Stezanje likvidnosti u postojećim uvjetima slabo razvijenoga međubankovnog tržišta pratili su rast kamatnih stopa na novčanom tržištu i intenzivnije korištenje lombardnim kreditima HNB-a. Zbog toga su poslovne banke na aukcijama u studenome promijenile svoje ponašanje, te su

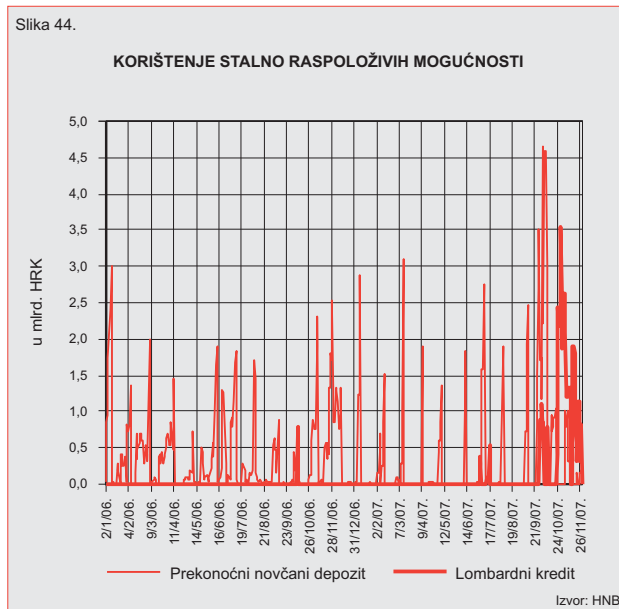
počele nuditi veće i diferencirane kamatne stope ne bi li bile sigurne da će pribaviti potrebna novčana sredstva. HNB je pritom povisio graničnu repo stopu s 3,5%, koliko je iznosila u prethodnom dijelu godine, na 3,6% 14. i 21. studenoga te na 4,0% na zadnjoj aukciji u tom mjesecu. Podizanjem granične repo stope te odbijanjem dijela pristiglih ponuda po toj stopi, HNB je plasirao 52% ukupnoga traženog iznosa, koji je na tri aukcije u studenome u prosjeku iznosio 6,4 mlrd. kuna.

Prosječno stanje plasiranih sredstava na obratnim repo aukcijama tijekom listopada i studenoga iznosilo je 2,6 mlrd. kuna, što čini smanjenje od 0,4 mlrd. kuna u odnosu na prvih devet mjeseci 2007. Istodobno se povećao iznos sredstava plasiranih lombardnim kreditima, čije je prosječno stanje tijekom prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja iznosilo 0,9 mlrd. kuna. U usporedbi s prvih devet mjeseci taj su instrument monetarne politike banke koristile znatno češće, 28 radnih dana tijekom listopada i studenoga, a samo 6 radnih dana u prva tri tromjesečja.

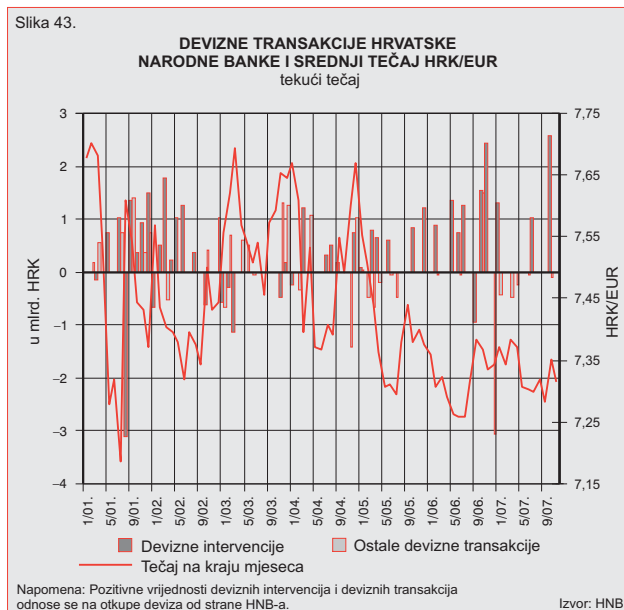
Slika 42.

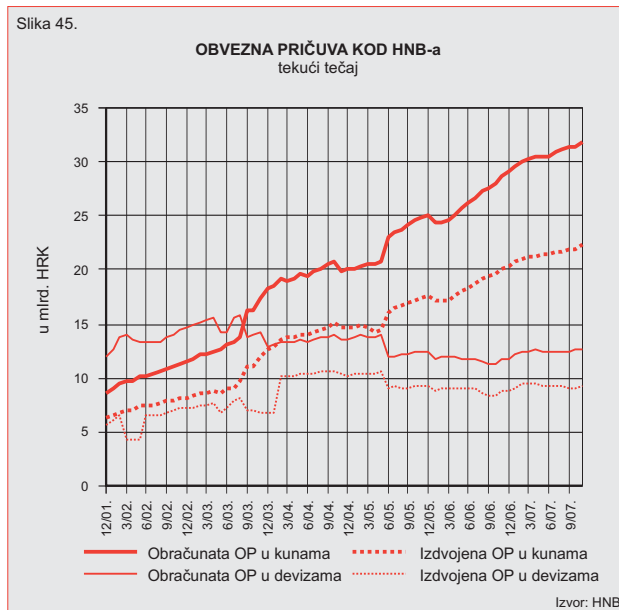
Slika 44.

Slika 43.

Slika 45.

Osim uobičajenog deponiranja viškova likvidnosti u obliku prekonoćnog depozita kod HNB-a pri kraju razdoblja održavanja obvezne pričuve, kad su banke obično već ispunile svoju obvezu održavanja propisanoga prosječnog stanja na transakcijskim računima, dodatan doprinos rastu prekonoćnog depozita dalo je privremeno deponiranje sredstava poslovnih banaka agenata u postupku javne ponude dionica T-HT-a. Tako je prekonoćni depozit u listopadu dosegao razinu od 4,7 mlrd. kuna, dok je u studenome iznosio najviše 1,1 mlrd. kuna. Prosječno dnevno stanje prekonoćnog depozita u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja iznosilo je 675 mil. kuna, što je povećanje u odnosu na 265 mil. kuna zabilježenih u prvih devet mjeseci.

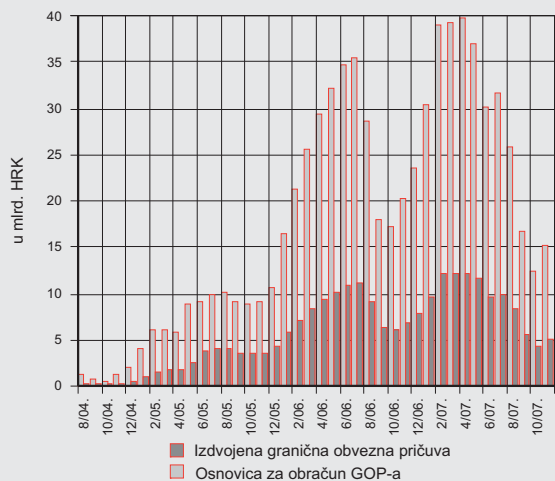
Na početku četvrtog tromjesečja zabilježen je nastavak rasta kunske i devizne obvezne pričuve, a povećanje osnovice za obračun zabilježeno je unatoč odljevu depozita iz poslovnih banaka zbog upisa ponuda za kupnju dionica T-HT-a. Naime, taj odljev bio je samo privremen pa se prosječno stanje izvora sredstava u cjelokupnome obračunskom razdoblju, koje čini osnovicu za obračun, ipak povećalo. U drugoj polovini listopada i početkom studenoga rast domaćih izvora dodatno se ubrzao, što je utjecalo na daljnje povećanje osnovice pri obračunu u studenome.

Obračunata kunska obvezna pričuva u studenome iznosila je 31,9 mlrd. kuna te je bila za 0,6 mlrd. kuna veća u odnosu na kraj trećeg tromjesečja. Istodobno je devizna obvezna pričuva blago porasla, za 0,1 mlrd. kuna, čime je dosegla 12,6 mlrd. kuna. Promatramo li prvih jedanaest mjeseci 2007., kunska obvezna pričuva povećala se za 2,7 mlrd. kuna, odnosno za 9,3%, a devizna obvezna pričuva za 0,8 mlrd. kuna ili za 6,8%. Brži rast kunske u odnosu na deviznu obveznu pričuvu u 2007. i nadalje je posljedica pada deviznih obveza banaka prema inozemstvu, što znatno smanjuje osnovicu za obračun devizne obvezne pričuve.

Jednako kao i prethodne godine, snažan sezonski rast domaćih izvora sredstava tijekom trećeg tromjesečja 2007. poslovne su banke iskoristile za smanjenje svojih inozemnih obveza. Zbog toga je u razdoblju od srpnja do listopada za-

Slika 46.

GRANIČNA OBVEZNA PRIČUVA tekući tečaj

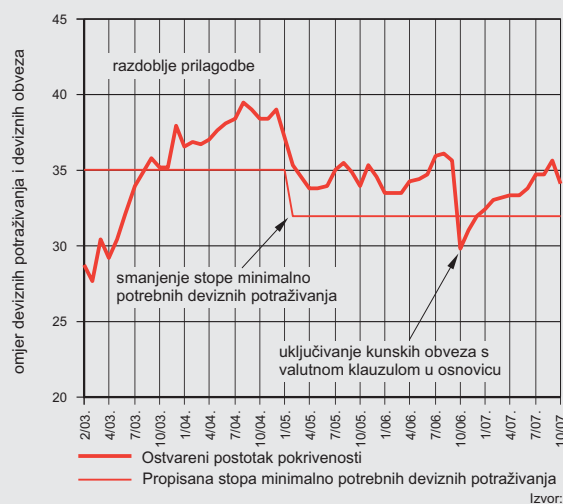

Napomena: Stopa granične obvezne pričuve povećana je u ožujku 2005. godine s 24% na 30%, u lipnju 2005. godine s 30% na 40%, a u siječnju 2006. godine stopa je uz proširenje osnovice povećana na 55%.

Izvor: HNB

Slika 47.

MINIMALNO POTREBNA DEVIZNA POTRAŽIVANJA omjer likvidnih deviznih potraživanja i ukupnih deviznih obveza

Izvor: HNB

bilježen velik pad sredstava izdvojene granične obvezne pričuve, koja su se u tom razdoblju više nego prepolovila, s 10,0 mlrd. kuna pri obračunu u srpnju na 4,2 mlrd. kuna u listopadu. Taj trend zaustavio se početkom četvrtog tromjesečja kad se zbog rasta inozemne pasive banaka povećala osnovica za obračun granične obvezne pričuve, pa su se izdvojena sredstva u studenome povećala na 5,1 mlrd. kuna.

Postotak pokrivenosti deviznih obveza likvidnim deviznim potraživanjima banaka na kraju listopada iznosio je 34,13%, te je bio za 1,5 postotnih bodova niži nego na kraju trećeg tromjesečja. Na smanjenje pokrivenosti utjecao je rast deviznih obveza poslovnih banaka prema inozemstvu te dospijeće kratkoročnoga deviznoga kredita središnjoj državi u iznosu od 244,5 mil. EUR, koji je odlukom središnje banke u razdoblju od srpnja do listopada bio uključen u likvidna devizna potraživanja. Na kraju listopada devizna potraživanja banaka iznosila su 55,0 mlrd. kuna, a devizne obveze 161,3 mlrd. kuna. Nakon snažnog smanjenja tijekom prvih devet mjeseci obveze banaka uz valutnu klauzulu, koje su banke također dužne pokrivati likvidnim deviznim potraživanjima, stagnirale su tijekom listopada, pa su na kraju mjeseca iznosile 12,8 mlrd. kuna.

Primarni novac i međunarodne pričuve

Na kretanje primarnog novca M0 u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja najviše su utjecala kretanja slobodnih novčanih sredstava kojima su banke raspolagale na svojim računima za namiru i u blagajnama. Naime, zbog događaja na tržištu kapitala i s tim povezanoga pojačanoga kreiranja, ali i povlačenja primarnog novca, ovaj je monetarni agregat u listopadu smanjen za 2,7 mlrd. kuna, upravo zato što su banke na kraju mjeseca raspolagale znatno manjim viškom likvidnosti nego na kraju trećeg tromjesečja. U studenome se ponovno intenzivirala potražnja za primarnim novcem zbog porasta kunske obvezne pričuve, a banke su pokazale i sklonost držanju više razine slobodnih novčanih sredstava. Osim toga, porastu primarnog novca u studenome od 1,8 mlrd. kuna pridonijeli su upis obveznih blagajničkih zapisa i pove-

ćanje gotovog novca izvan banaka, na što je utjecala isplata rate duga umirovljenicima. Na kraju studenoga primarni novac M0 iznosio je 50,0 mlrd. kuna, a njegova godišnja stopa rasta 11,5%.

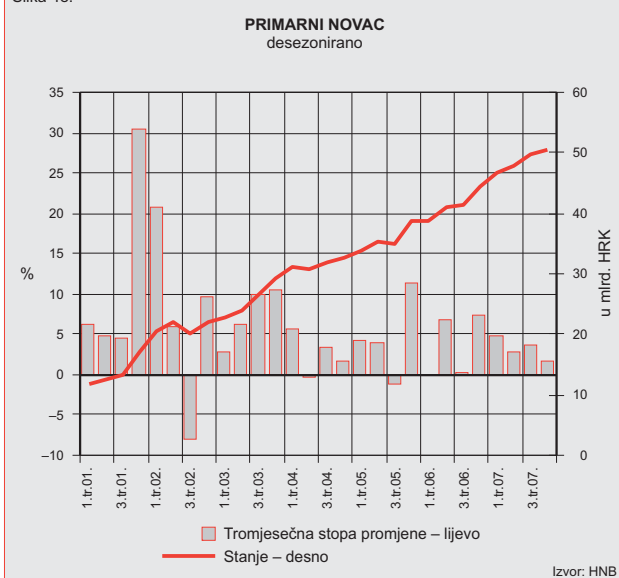
Od ukupnog povećanja primarnog novca, koje je tijekom prvih jedanaest mjeseci 2007. iznosilo 3,7 mlrd. kuna, 2,4 mlrd. kuna odnosilo se na depozite banaka kod HNB-a, dok se druga komponenta, gotov novac izvan banaka, povećala za 1,3 mlrd. kuna. Najveći doprinos povećanju depozita banaka kod središnje banke dala je izdvojena kunska obvezna pričuva (1,9 mlrd. kuna), ali valja istaknuti i porast upisanih obveznih blagajničkih zapisa, koji se posebice intenzivirao početkom četvrtog tromjesečja. Tako su se obvezni blagajnički zapisi u listopadu povećali za 384 mil. kuna, a u studenome za dodatnih 619 mil. kuna, čime je njihovo ukupno stanje doseglo 1,3 mlrd. kuna.

Kao i tijekom prva tri tromjesečja depozite države kod HNB-a u listopadu i studenome obilježila je niska razina i mala volatilitnost. Tako je prosječno stanje kunskih depozita

države u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja iznosilo 193 mil. kuna, što je blago smanjenje u odnosu na 240 mil. kuna iz prvih devet mjeseci. Istodobno su devizni depoziti države ostali nepromijenjeni, na razini od samo 34 mil. kuna.

Nakon sporijeg rasta međunarodnih pričuva HNB-a u prvih devet mjeseci 2007. godine zbog manjeg otkupa deviza od poslovnih banaka i odljeva sredstava granične obvezne pričuve, u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja ostvaren je snažan rast međunarodnih pričuva. Tomu je pridonijela najveća devizna aukcija u 2007., s početka listopada, kojom je od banaka bilo otkupljeno 355 mil. EUR, a u studenome je rast međunarodnih pričuva primarno bio posljedica priljeva izdvojene granične obvezne pričuve u iznosu od 121 mil. EUR. U listopadu i studenome izostao je i učinak prodaje deviza središnjoj državi na smanjenje međunarodnih pričuva. Za razliku od prvih devet mjeseci, kad je MF-u bilo neto prodano 159 mil. EUR, u nastavku godine državi je bilo neto prodano samo 10 mil. EUR, čemu je najviše pridonijela prodaja sredstava za plaćanje deviznih obveza prema Svjetskoj banci (na osnovi zajma za strukturnu prilagodbu) u listopadu. Na kraju studenoga međunarodne pričuve HNB-a iznosile su 9.122 mil. EUR, te su bile veće za 396 mil. EUR nego na kraju 2006. godine. Neto raspoložive pričuve porasle su za veći iznos, za 702 mil. EUR, pa su na kraju studenoga dosegle 7.166 mil. EUR.

Slika 48.

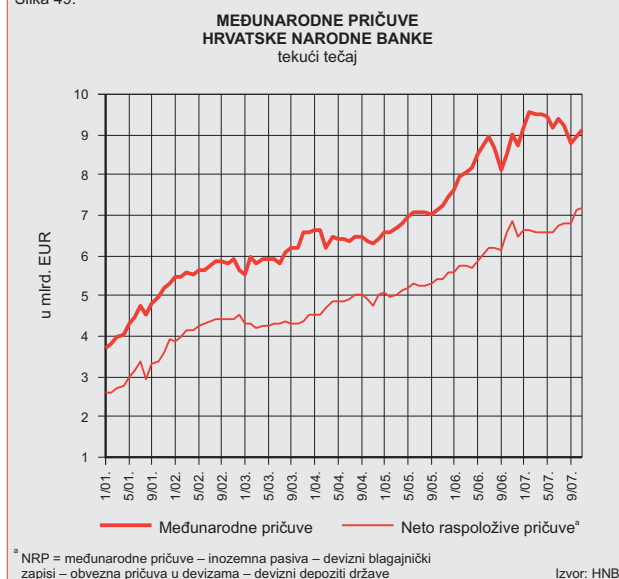
Monetarna kretanja

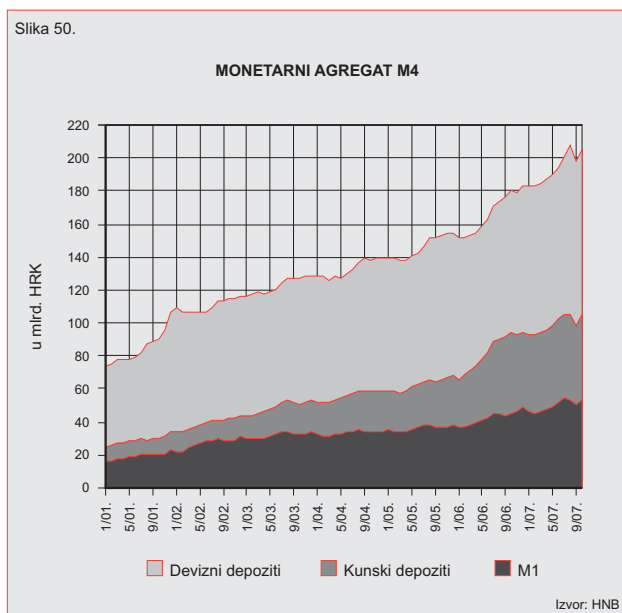
Monetarna kretanja u trećem i na početku četvrtog tromjesečja 2007. godine obilježili su usporavanje kreditne aktivnosti poslovnih banaka, smanjenje njihova inozemnog duga te snažan rast domaćih izvora sredstava. Na sporiju kreditnu aktivnost banaka utjecala je lipanjska izmjena Odluke o upisu obveznih blagajničkih zapisa (opširnije o tome vidi u Okviru 2.). Vrhunac turističke sezone i snažan priljev štednih i oročenih depozita omogućili su bankama da domaće izvore sredstava, osim za financiranje plasmana, iskoriste i za smanjenje svojih obveza prema inozemstvu. Zbog javne ponude dionica T-HT-a i velikog interesa građana za njihovu kupnju na kraju rujna znatno su smanjeni gotovo svi monetarni agregati. Takva su kretanja bila samo privremena jer su sredstva uplaćena za kupnju dionica bila namjenski deponirana kao ograničeni depoziti koji se ne uključuju u statističku definiciju monetarnih agregata. Nakon završetka javne ponude u listopadu uslijedio je oporavak monetarnih agregata jer su sredstva potrebna za kupnju dionica uplaćena na račun prodavatelja (države), dok je višak uplaćenog novca vraćen na račune uplatitelja.

Ukupna likvidna sredstva

Tijekom trećega i na početku četvrtog tromjesečja zabilježen je nastavak snažnog rasta ukupnih likvidnih sredstava (M4). S povećanjem od 12 mlrd. kuna u prvoj polovini godine te dodatnim rastom od gotovo 10 mlrd. kuna tijekom trećega i u prvom mjesecu četvrtog tromjesečja ukupna likvidna sredstva na kraju listopada dosegla su 204,4 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta iznosila je 13,2%.

Slika 49.

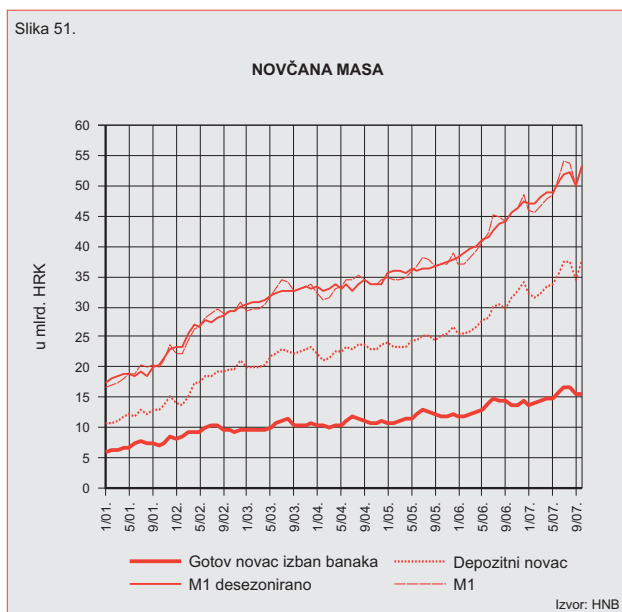

Novčana masa

U uvjetima ubrzanoga gospodarskog rasta snažan rast novčane mase iz prvog polugodišta nastavio se sve do sredine kolovoza. Nakon završetka glavnog dijela turističke sezone te isteka roka za uplate građana za kupnju dionica T-HT-a zabilježen je snažan pad M1, tako da je ovaj monetarni agregat u trećem tromjesečju ukupno smanjen za 1,7 mlrd. kuna. Da je smanjenje bilo samo privremeno, potvrđuju kretanja u listopadu, kad je novčana masa povećana čak za 3,3 mlrd. kuna. Spomenuti monetarni agregat na kraju mjeseca dosegnuo je tako 53,2 mlrd. kuna, a njegova godišnja stopa rasta povećala se s 13,3%, koliko je iznosila na kraju rujna, na 16,9% na kraju listopada.

Kretanje novčane mase tijekom trećega i na početku četvrtog tromjesečja bilo je uglavnom određeno kretanjem depozitnog novca. S povećanjem od 2,2 mlrd. kuna u tom razdoblju ukupna sredstva na tekućim računima i žiroračunima kod poslovnih banaka na kraju listopada dosegla su 37,6 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta iznosila je 19,0%.

Tako se, iako malo sporije nego u prvih devet mjeseci, i u četvrtom tromjesečju 2007. nastavio snažan rast potražnje za transakcijskim novcem.

Promatrano po sektorima, izrazitije smanjenje u trećem tromjesečju praćeno snažnijim oporavkom u listopadu zabilježeno je kod depozitnog novca stanovništva. Taj je monetarni agregat sa 17,5 mlrd. kuna i s godišnjom stopom rasta od 26,6% na kraju listopada bio najdinamičnija, a prema udjelu i najvažnija komponenta ukupnoga depozitnog novca. S druge strane, depozitni novac poduzeća na kraju listopada dosegnuo je 15,9 mlrd. kuna, a njegova godišnja stopa rasta iznosila je 13,0% i bila je gotovo upola manja u odnosu na kraj lipnja 2007. Na usporavanje rasta depozitnog novca poduzeća u drugoj polovini godine utjecala je umjerenija kreditna aktivnost poslovnih banaka usmjerena prema tom sektoru.

Za razliku od depozitnog novca kretanje druge komponente novčane mase, gotovog novca izvan banaka, tek je u manjoj mjeri odstupalo od uobičajene sezonske dinamike. Nakon snažnog rasta tijekom ljeta i maksimuma dosegnutog sredinom kolovoza, kad je pojedinih dana stanje gotovog novca izvan banaka premašivalo 17,0 mlrd. kuna, ovaj se monetarni agregat počeo smanjivati, te je na kraju listopada iznosio 15,5 mlrd. kuna. Prosječno dnevno stanje gotovog novca izvan banaka u listopadu 2007. bilo je za 11,1% veće u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Nemonetarni depoziti

U prvih deset mjeseci 2007. kunski i devizni depoziti povećani su za više od 17,0 mlrd. kuna (12,8%). Iako je u istom razdoblju prethodne godine povećanje bilo još izrazitije (19,0 mlrd. kuna ili 16,5%), kretanja ostvarena u 2007. karakterizira nastavak snažnog rasta domaće štednje kod poslovnih banaka, što je rezultat priljeva turističkih deviza, ubrzane gospodarske aktivnosti, ali i sve povoljnijih uvjeta štednje kod poslovnih banaka.

Od svih monetarnih agregata najsnažniji je rast u prvih deset mjeseci 2007. bio onaj deviznih depozita, čak 11,5 mlrd. kuna ili 13,1%. Najveći dio njihova ovogodišnjeg rasta (više od dvije trećine ili 7,6 mlrd. kuna) ostvaren je u trećem tromjesečju, što je i uobičajeno zbog sezonskog priljeva deviza od turizma. Na kraju listopada ukupni devizni depoziti iznosili su 99,8 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta 14,8%.

Povećanje deviznih depozita od početka godine zabilježeno je kod svih domaćih sektora. Najviše su se povećali devizni depoziti stanovništva (ukupno za 6,0 mlrd. kuna u prvih deset mjeseci 2007.). Na kraju listopada oni su dosegli 80,8 mlrd. kuna, što je za 10,4% više nego na kraju istog mjeseca prethodne godine. U istom razdoblju devizni depoziti poduzeća povećani su za 3,8 mlrd. kuna, te su na kraju listopada dosegli 15,5 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta iznosila je 30,4%.

Kontinuirani rast kunskih nemonetarnih depozita iz prve polovine godine nastavio se nešto blažim intenzitetom u srpnju i kolovozu. Pritom treba napomenuti da je za razliku od 2006. godine, kad se rast kunskih depozita prvenstveno odnosio na depozite oročene uz valutnu klauzulu, povećanje kunskih depozita u 2007. rezultat rasta "čistih" kunskih depozita. Zabilježeno smanjenje monetarnih agregata u rujnu

pretežno se odnosilo na pad kunskih nemonetarnih depozita, a oporavak koji je uslijedio u listopadu samo je djelomično nadoknadio to smanjenje. Na kraju listopada ukupni kunski nemonetarni depoziti iznosili su 50,3 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta 7,5%.

Promatrano po sektorima, rast kunskih depozita od početka 2007. godine u potpunosti je rezultat povećanja kunskih depozita poduzeća te depozita ostalih bankarskih i nebankarskih financijskih institucija. U prvih deset mjeseci kunski depoziti poduzeća ukupno su povećani za gotovo 3,0 mlrd. kuna, te su na kraju listopada dosegli 17,4 mlrd. kuna što je za 18,6% više nego na kraju istog mjeseca prethodne godine. U istom razdoblju kunski depoziti ostalih bankarskih i nebankarskih financijskih institucija povećani su čak za 4,0 mlrd. kuna. Njihov rast pokazatelj je dobre likvidnosti fondova, koji višak sredstava deponiraju na račune kod poslovnih banaka. Nasuprot tome, i u drugom polugodištu nastavio se trend blagog smanjivanja kunskih depozita stanovništva. Na kraju listopada kunski depoziti stanovništva iznosili su 21,6

mlrd. kuna i bili su za 11,5% manji u odnosu na kraj listopada 2006.

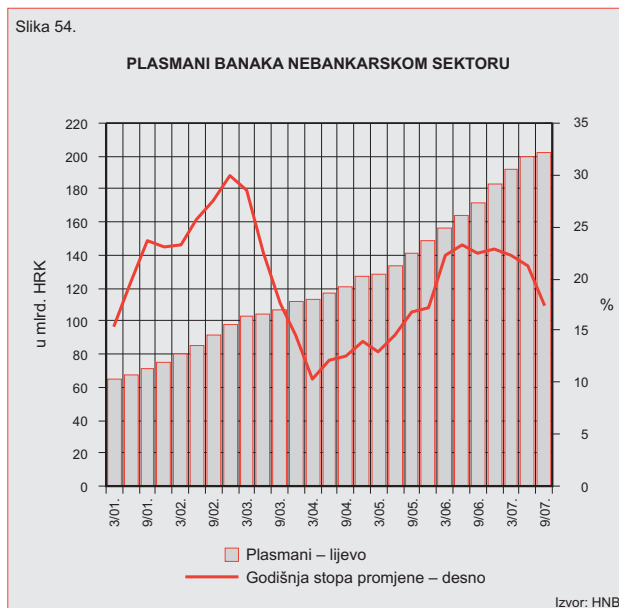
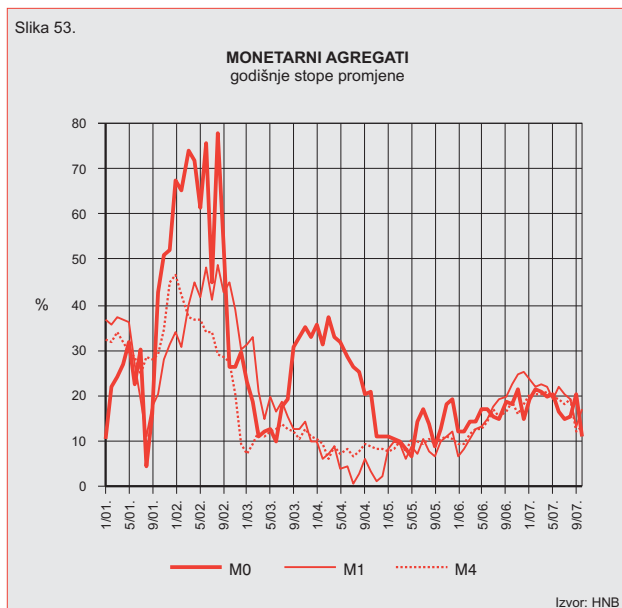
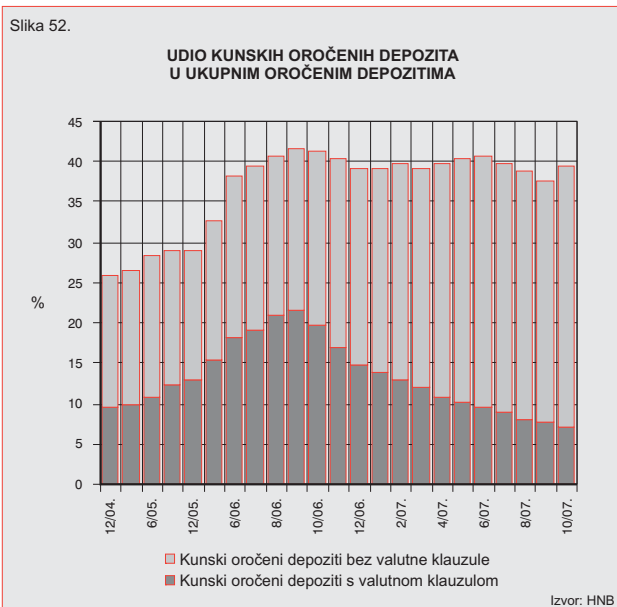
Plasmani

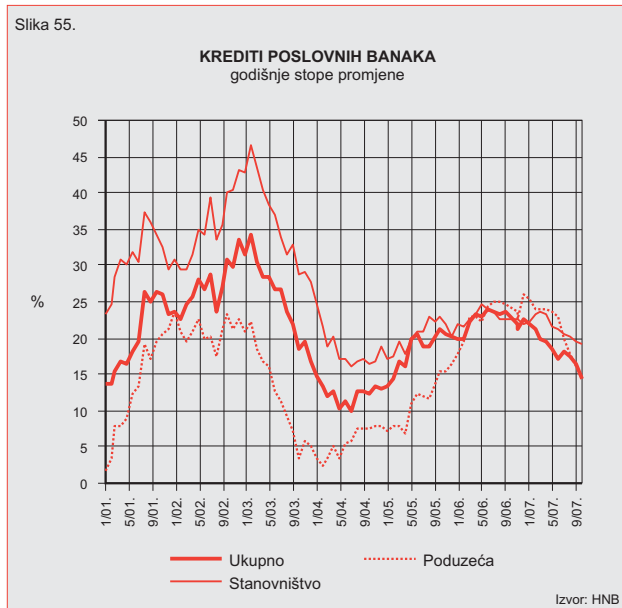
U prvih deset mjeseci 2007. usporio se rast plasmana banaka nebankarskom sektoru. Tako su od početka godine plasmani banaka nebankarskom sektoru povećani za 20,9 mlrd. kuna ili 11,4%, što je za 4,5 mlrd. kuna ili 5,6 postotnih bodova manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Na kraju listopada ukupni plasmani banaka nebankarskom sektoru dosegli su 204,3 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta dodatno se smanjila i iznosila je 17,0%.

Zaustavljanje trenda snažne kreditne ekspanzije ponajviše je rezultat djelovanja Odluke o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a, koja je bila dodatno pooštrena u lipnju uvođenjem mjesečnih podlimita od 0,5% na rast plasmana koji ne podliježe obvezi upisa blagajničkih zapisa. Nakon stupanja na snagu nove odluke, umjerenijom kreditnom aktivnošću tijekom srpnja i kolovoza banke su "otvorile prostor" za snažniji neoporezivi rast plasmana u rujnu i listopadu. Ipak, kako dinamika i intenzitet rasta plasmana pojedinih banaka u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja nisu bili usklađeni s propisanim limitima, u tom su razdoblju zabilježeni i prvi značajniji upisi obveznih blagajničkih zapisa.

Struktura plasmana po sektorima pokazuje da su nakon izmjene Odluke u lipnju banke usporile rast kredita odobrenih poduzećima, a da su u prvih šest mjeseci banke podjednako snažno kreditirale i sektor poduzeća i sektor stanovništvo. Tako su, nakon povećanja od 7,6 mlrd. kuna u prvoj polovini godine, plasmani banaka poduzećima tijekom trećega i početkom četvrtog tromjesečja smanjeni za 1,9 mlrd. kuna, pa su na kraju listopada iznosili 89,1 mlrd. kuna, a njihova je godišnja stopa rasta smanjena s 24,4%, koliko je iznosila na kraju 2006. godine, na 14,8% na kraju listopada. Zbog takvih je kretanja dio poduzeća, uz potporu domaćih banaka u inozemnom vlasništvu, preusmjerio svoje financiranje s domaćih na inozemne banke.

S druge strane, kretanje kredita stanovništvu u trećem tromjesečju bilo je slično kao i u prvom polugodištu. Nakon

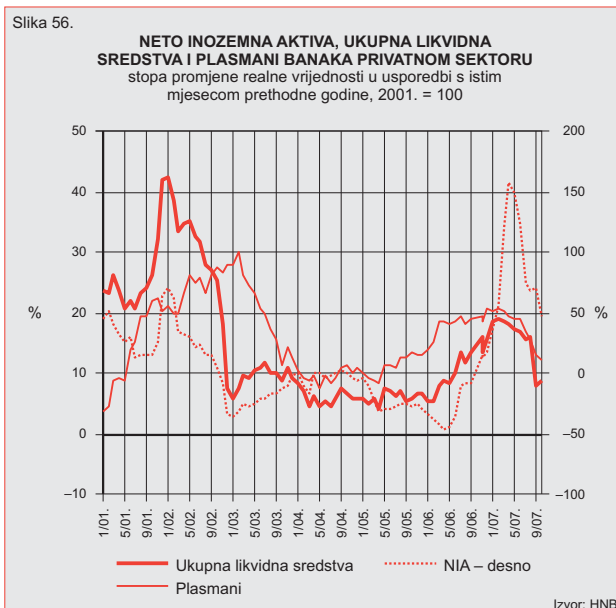

povećanja od 5,1% u prvom i 4,0% u drugom tromjesečju, krediti odobreni stanovništvu povećani su u trećem tromjesečju za 4,9% ili 5,1 mlrd. kuna. S dodatnim rastom od 1,5 mlrd. kuna na početku četvrtog tromjesečja ukupni krediti odobreni stanovništvu na kraju listopada dosegli su 111,2 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta smanjena je s 21,8%, koliko je iznosila na kraju 2006. godine, na 19,1% na kraju listopada. Promatrano po vrstama kredita, u strukturi ukupnih kredita odobrenih stanovništvu blago se usporio rast stambenih kredita, koji su na kraju listopada iznosili 43,8 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta smanjena je na 23,2%. Kod najveće kategorije kredita stanovništvu – ostalih nenamjenskih kredita, koji među ostalim uključuju minuse po tekućim računima i kredite za kupnju dionica, u trećem je tromjesečju također zabilježen snažan i postojan rast (oko 20% na godišnjoj razini).

Plasmani banaka središnjoj državi

U trećem tromjesečju 2007. godine potraživanja poslovnih banaka od središnje države povećana su za 3,4 mlrd. kuna, i to ponajviše zbog kratkoročnoga sindiciranoga deviznoga kredita u iznosu od 244,5 mil. EUR odobrenog državi za otplatu dospjelih inozemnih obveza. Taj je kredit otplaćen u listopadu novčanim sredstvima prikupljenim izdavanjem druge tranše potnaestogodišnje kunske obveznice uz valutnu klauzulu u protuvrijednosti od 300 mil. EUR. Budući da su obveznice ponajviše kupili ulagači iz nebankarskog sektora, plasmani banaka središnjoj državi smanjeni su u listopadu za 3,0 mlrd. kuna. Na kraju listopada ukupni plasmani banaka središnjoj državi, koji osim kredita obuhvaćaju i potraživanja na osnovi upisanih ili kupljenih obveznica i trezorskih zapisa MF-a, iznosili su 29,6 mlrd. kuna i bili su za 1,6 mlrd. kuna veći u odnosu na kraj 2006. godine.

Nasuprot tome, depoziti središnje države kod banaka nastavili su rasti tako da su se od početka godine ukupno povećali za 3,9 mlrd. kuna. Opisana kretanja plasmana i depozita rezultirala su smanjenjem neto potraživanja banaka od države u prvih deset mjeseci 2007. godine za 2,3 mlrd. kuna. Na kraju listopada neto plasmani banaka središnjoj državi izno-

sili su 14,6 mlrd. kuna i bili su za 23,3% manji u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Inozemna aktiva i pasiva

Zbog granične obvezne pričuve (GOP) te rasta referentnih kamatnih stopa u eurozoni (što je povećalo djelotvornost GOP-a) banke su nastojale što više smanjiti svoje obveze prema inozemstvu. Smanjenje inozemne pasive banaka za 11,0 mlrd. kuna, zabilježeno tijekom trećeg tromjesečja, omogućili su snažan rast domaćih izvora sredstava te priljev sredstava na osnovi dokapitalizacije. Ipak, odljev depozita zbog kupnje dionica T-HT-a potkraj rujna i nešto intenzivnija kreditna aktivnost u listopadu rezultirali su povećanjem obveza poslovnih banaka prema inozemstvu na početku četvrtog tromjesečja za 1,9 mlrd. kuna. Ukupna inozemna pasiva banaka na kraju listopada iznosila je tako 63,4 mlrd. kuna i bila je za 12,7 mlrd. kuna manja u odnosu na kraj 2006. godine.

Zbog rasta deviznih obveza i održavanja minimalne devizne likvidnosti kakvu je propisala središnja banka, banke su u drugom polugodištu 2007. povećale i svoju inozemnu aktivnu. S ukupnim povećanjem od 6,0 mlrd. kuna u razdoblju od lipnja do listopada inozemna aktiva poslovnih banaka na kraju listopada dosegla je 43,4 mlrd. kuna.

Budući da su smanjile inozemnu pasivu i povećale inozemnu aktivnu, poslovne su banke u drugoj polovini 2007. znatno poboljšale svoju inozemnu poziciju. Na kraju listopada neto inozemna aktiva poslovnih banaka iznosila je –20,0 mlrd. kuna i bila je čak za 16,5 mlrd. kuna povoljnija u odnosu na kraj 2006. godine.

Okvir 2. Učinci Odluke o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a

Obvezan upis blagajničkih zapisa radi ograničavanja rasta plasmana banaka u 2007. godini uveden je nakon pozitivnih iskustava s istom mjerom u 2003. godini (vidi Godišnje izvješće HNB-a za 2003. godinu) kad je uspješno usporen rast plasmana banaka nebankarskom sektoru te rast ukupnih plasmana nebankarskom sektoru. Kako bi se bolje utvrdili učinci mjere obveznog upisa blagajničkih zapisa, u ovom je okviru analizirano kretanje dviju najznačajnijih grupa plasmana: plasmana poduzećima te plasmana stanovništvu. Nadalje, ocijenjen je mogući utjecaj mjere obveznog upisa na kretanje realnih agregata: bruto domaćeg proizvoda (BDP), osobne potrošnje i investicija.

Pri analizi učinaka mjere obveznog upisa blagajničkih zapisa polazi se od činjenice da između sektora poduzeća i stanovništva postoji bitna razlika u dostupnosti izvora financiranja. Za razliku od stanovništva, poduzeća imaju veću mogućnost korištenja izvorima financiranja izvan domaćega bankovnog sustava, ponajviše izravnim zaduživanjem u inozemstvu. U razdobljima restriktivnije monetarne politike dio poduzeća pojačano se financira izravno u inozemstvu, pri čemu zaduživanje kod domaćih banaka slabi. To je vidljivo na slikama 57. i 58., koje prikazuju kretanje plasmana domaćih banaka poduzećima (zaduživanje poduzeća kod banaka) i ostalog zaduživanja poduzeća (zaduživanje poduzeća u inozemstvu i kod društava za lizing¹⁹).

Supstitucija zaduživanja poduzeća kod domaćih banaka ostalim izvorima financiranja bila je prisutna i u razdobljima kad brzorastuće banke nisu bile obvezne upisivati blagajničke zapise. To se vidi na Slici 59., koja prikazuje odstupanja različitih oblika zaduživanja poduzeća od njihova determinističkog trenda²⁰. Izračunata odstupanja od trenda međusobno su snažno negativno korelirana tijekom cijelog razdoblja, uključujući i godine u kojima rast plasmana banaka nije bio ograničen (koeficijent korelacije iznosi $-0,67$), što upućuje na snažnu supstituciju financiranja poduzeća kod banaka alternativnim izvorima, i to u približno jednakim novčanim iznosima. U razdobljima restriktivnije politike HNB-a poduzeća nešto slabije zaduživanje kod domaćih banaka zamjenjuju alternativnim izvorima (izravnim zaduživanjem u inozemstvu).

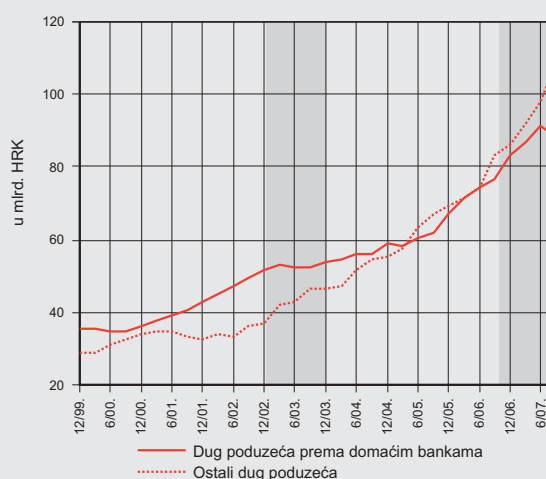
Dodatnom VAR analizom procijenjeno je da je ovakva stopa supstitucije prosječno iznosila između 50% i 80%, pri čemu se može očekivati da će se ona dugoročno povećati s približavanjem Hrvatske EU i sve većom integracijom tržišta kapitala. Nasuprot tome, stanovništvo nema mogućnosti za ovakvu, gotovo potpunu supstituciju i restriktivne mjere središnje banke usporavaju stope rasta ukupnog zaduživanja stanovništva (Slika 60.). Na taj način ograničavanje rasta plasmana u najvećoj mjeri ograničava rast zaduživanja stanovništva (osobne potrošnje), dok se poduzeća mogu

19 Struktura potraživanja društava za lizing procijenjena je na osnovi djelomičnog obuhvata.

20 Za svaku je vrstu plasmana procijenjen pripadajući deterministički trend, uz pretpostavku da je u drugom tromjesečju 2005. godine došlo do strukturne promjene kod obiju serija zbog pozitivnog učinka pregovora o pristupanju RH u punopravno članstvo u Europskoj uniji.

Slika 57.

IZVORI FINANCIRANJA PODUZEĆA: ZADUŽIVANJE PODUZEĆA KOD DOMAĆIH BANAKA I OSTALO ZADUŽIVANJE PODUZEĆA

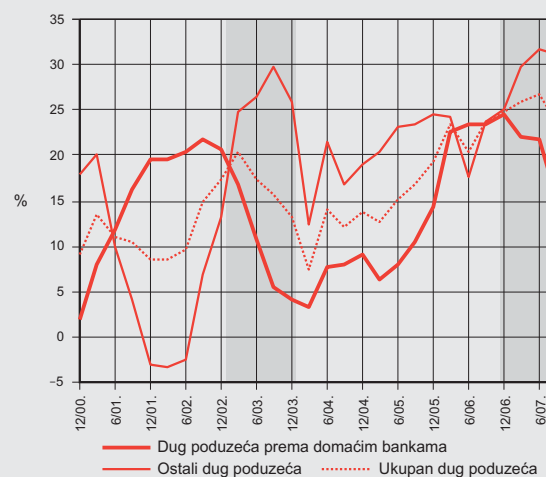

Napomena: Sivom bojom označena su razdoblja u kojima su korištene mjere za ograničavanje rasta plasmana.

Izvor: HNB

Slika 58.

DUG PODUZEĆA godišnje stope promjene

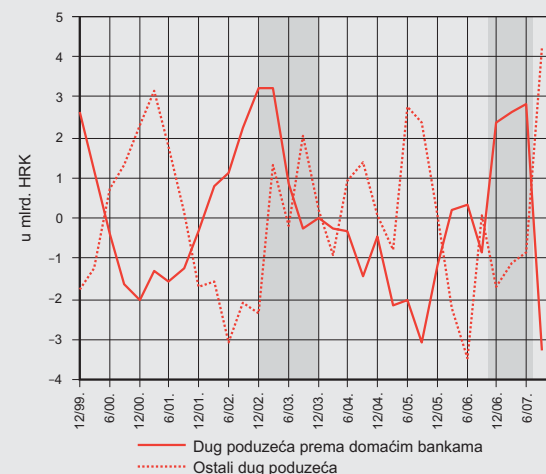

Napomena: Sivom bojom označena su razdoblja u kojima su korištene mjere za ograničavanje rasta plasmana.

Izvor: HNB

Slika 59.

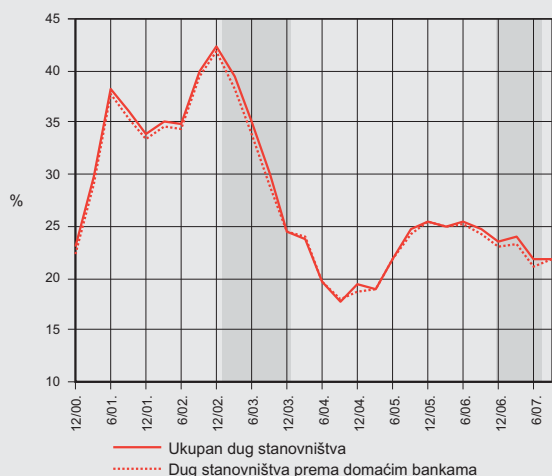
SUPSTITUCIJA IZVORA FINANCIRANJA PODUZEĆA odstupanje od trenda

Napomena: Sivom bojom označena su razdoblja u kojima su korištene mjere za ograničavanje rasta plasmana.

Izvor: HNB

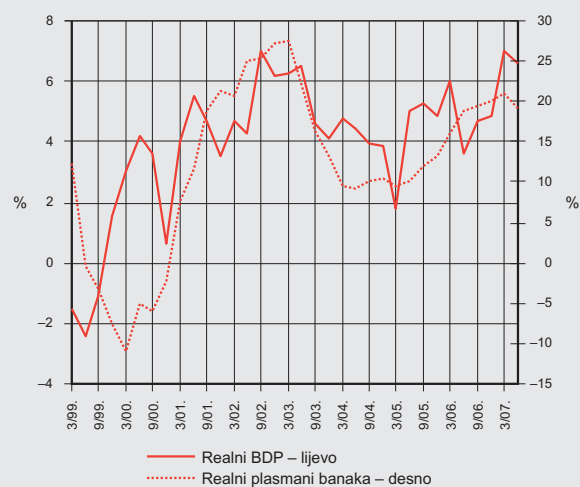
Slika 60.

ZADUŽIVANJE STANOVNIŠTVA
 godišnje stope promjene

Napomena: Sivom bojom označena su razdoblja u kojima su korištene mjere za ograničavanje rasta plasmana.

Izvor: HNB

Slika 61.

VEZA IZMEĐU KRETANJA BDP-a I PLASMANA BANAKA
 godišnje stope promjene

Izvor: HNB

Tablica 3. Korelacije između godišnjih stopa promjene plasmana banaka i agregatne potražnje

	BDP	Osobna potrošnja	Investicije	Plasmani poduzećima	Plasmani stanovništvu	Ukupni plasmani
BDP	1,00					
Osobna potrošnja	0,83	1,00				
Investicije	0,62	0,38	1,00			
Plasmani poduzećima	0,58	0,42	0,61	1,00		
Plasmani stanovništvu	0,44	0,33	0,75	0,72	1,00	
Ukupni plasmani	0,61	0,45	0,74	0,96	0,87	1,00

Izvori: DZS; HNB

koristiti alternativnim izvorima financiranja.

Sljedeće pitanje povezano s učincima mjera monetarne politike jest njihov mogući utjecaj na realna kretanja. Taj se utjecaj može manifestirati kroz restrikcije kojima središnja banka utječe na iznos ili cijenu kredita koje poslovne banke plasiraju poslovnim subjektima, a kojima se djelomično financira agregatna potražnja. Podaci pokazuju da je u Hrvatskoj tijekom posljednjih deset godina prisutna snažna veza između kretanja plasmana banaka i BDP-a. Tako korelacija između godišnjih stopa promjene plasmana banaka nebankarskom sektoru i BDP-a iznosi 0,61, pri čemu je ko-

relacija plasmana s investicijama jača (0,74), a s osobnom potrošnjom nešto slabija (0,45). Porast cijena stambenog prostora, čija se prodaja bilježi u investicije, važan je uzrok snažne statističke veze između plasmana stanovništvu i investicija (korelacija od 0,75).

Dostupni podaci pokazuju da postoji istodobna veza između kretanja plasmana banaka i BDP-a. Pritom procijenjena elastičnost između rasta BDP-a i plasmana banaka iznosi 0,1, što upućuje na zaključak da zadržavanje umjerenog rasta plasmana od 12% ne bi trebalo ugroziti snažan rast hrvatskoga gospodarstva.

Tržište novca

Nakon što su se u kolovozu 2007. kamatne stope na novčanom tržištu nakratko smanjile, u rujnu i listopadu uslijedio je kontinuirani rast. Tijekom cijeloga promatranog razdoblja zadržala se i njihova velika kolebljivost. Posljednji raspoloživi podaci, koji se odnose na studeni, upućuju na zaključak da su se kamatne stope na novčanom tržištu u odnosu na prethodni mjesec blago smanjile, ali gotovo su dvaput više od onih u prvom dijelu godine. S druge strane, kamatna stopa na primarnom tržištu trezorskih zapisa MF-a nastavila je rasti i u studenome. Rast kamatnih stopa na novčanom tržištu posljedica je snažnog porasta potražnje za novcem, koju su u prvom redu prouzročili javna ponuda 32,5%-tnog državnog udjela u T-HT-u, javne ponude dionica drugih poduzeća i izdavanje druge tranše petnaestogodišnje državne obveznice s valutnom klauzulom u vrijednosti od 300 mil. EUR. Središnja

je banka potrebnu kunsku likvidnost kreirala putem obratnih repo aukcija, na kojima su u trećem tromjesečju 2007. zabilježeni dosad najviši iznosi traženih i plasiranih sredstava od prosječno 4,2 mlrd. kuna po aukciji. U listopadu je na trima održanim aukcijama taj iznos porastao na 4,4 mlrd. kuna po aukciji. HNB je početkom listopada intervenirao također na deviznom tržištu, čime je kreirano 2,6 mlrd. kuna. Kad su transakcije na tržištu kapitala prestale djelovati na potražnju za novcem, pojavio se višak primarne likvidnosti, koji je HNB povukao otkazivanjem tri uzastopne obratne repo aukcije trezorskih zapisa. No, spuštanje likvidnosti na uobičajenu razinu u uvjetima plitkoga domaćega novčanog tržišta rezultiralo je i zadržavanjem visokih kamatnih stopa. Obratne repo operacije nastavljene su sredinom studenoga. Na tri održane obratne repo aukcije prosječno je plasirano 3,3 mlrd. kuna po aukciji, a prvi je put na aukcijama došlo do licitacije cijena, pa je granična repo stopa porasla iznad razine od 3,50%.

U trećem tromjesečju i listopadu 2007. zaustavljen je rast

Slika 62.

KRIVULJE PRINOSA KUNSKIH
TREZORSKIH ZAPISA MF-a I DRŽAVNIH OBVEZNICA

Izvori: HNB; Zagrebačka burza

kamatnih stopa na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule, koji je trajao od kraja 2006. godine, dok su kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima bez valutne klauzule malo porasle. Porasle su i aktivne kamatne stope poslovnih banaka na dugoročne kredite s valutnom klauzulom, osobito kod kredita stanovništvu. U istom se razdoblju ubrzao i rast pasivnih kamatnih stopa banaka na oročene kunske depozite bez valutne klauzule, a kamatne su stope na oročene devizne depozite blaže porasle. Opisana su kretanja kamatnih stopa posljedica rasta europskih kamatnih stopa, ali i očekivane prilagodbe banaka mjerama HNB-a.

Kamatne stope na novčanom tržištu

U trećem tromjesečju 2007. godine banke su svoju primarnu likvidnost financirale iz sekundarnih izvora na novčanom tržištu u prosječnom dnevnom iznosu od 2,6 mlrd. kuna (ukupno 168,3 mlrd. kuna u cijelom tromjesečju), što je za 143 mil. kuna više u odnosu na drugo tromjesečje 2007., ali i za 1,0 mlrd. kuna više nego u istom razdoblju 2006. To znači da su se banke na novčanom tržištu financirale s 19,1 mlrd. kuna više nego u prethodnom tromjesečju, čemu je najviše pridonijelo povećanje međubankovne trgovine primarnim novcem od 15,5 mlrd. kuna. Najveći dio od ukupno 168,3 mlrd. kuna kredita koje su banke primile na novčanom tržištu kao i obično odnosio se na kredite u trgovini depozitnim novcem (159,1 mlrd. kuna), dok su kupnjom repo ugovora i prodajom vrijednosnih papira prikupljeni iznosi sredstava od 8,8 mlrd. kuna odnosno 429,4 mil. kuna. U trgovini depozitnim novcem 85,2 mlrd. kuna odnosilo se na kredite primljene od banaka, 44,1 mlrd. kuna na kredite primljene od drugih financijskih institucija, a 29,9 mlrd. kuna na kredite primljene od ostalih pravnih osoba.

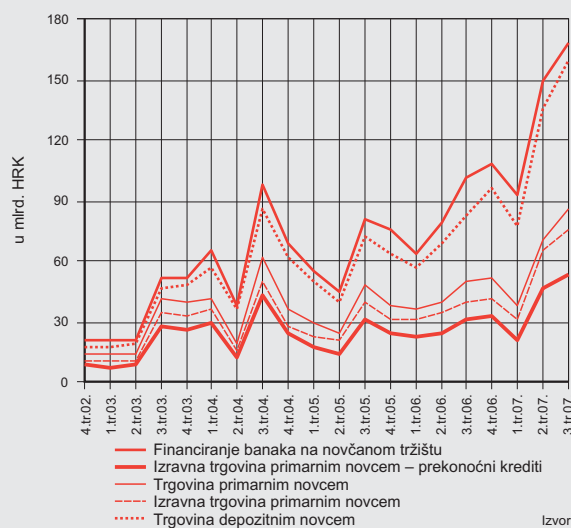
U međubankovnoj trgovini primarnim novcem nastavila se dominacija izravne trgovine između banaka s tromjesečnim prometom od 75,3 mlrd. kuna, dok su uz posredovanje TNZ-a banke ukupno trgovale s 9,9 mlrd. kuna. Najlikvidniji instrument u izravnoj međubankovnoj trgovini primarnim novcem i dalje su bili prekonocni krediti, na koje se odno-

silo 70,9% ukupnog prometa. Prosječan dnevni promet tih kredita povećao se sa 780,8 mil. kuna u drugom tromjesečju na 834,5 mil. kuna u trećem tromjesečju 2007., odnosno na 1,05 mlrd. kuna u listopadu te 1,13 mlrd. kuna u studenome, što je ujedno njegova najveća razina zabilježena dosad.

Takva struktura financiranja banaka na novčanom tržištu bila je praćena velikom kolebljivošću te naglim porastom kamatnih stopa u izravnoj međubankovnoj trgovini pa se vagana mjesečna kamatna stopa na prekonocne kredite, nakon smanjenja s 5,98% u lipnju na 3,71% u kolovozu, snažno povećala na 6,05% u rujnu odnosno na 7,90% u listopadu 2007., čime je ujedno prvi put nakon kolovoza 2005. premašila vaganu mjesečnu kamatnu stopu na kredite s dospeljećem od jednog mjeseca u izravnoj međubankovnoj trgovini. U studenome 2007. vagana se mjesečna kamatna stopa na prekonocne kredite smanjila na 7,61%.

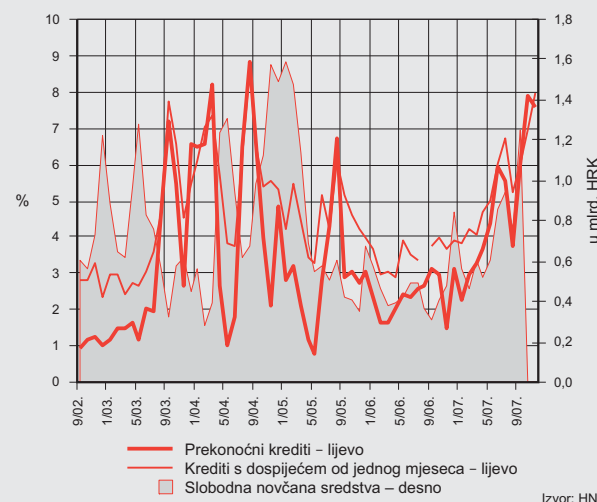
Porast prometa u trećem tromjesečju 2007. godine zabilježen je i na TNZ-u. Prosječni dnevni promet prekonocnih kredita uz posredovanje TNZ-a porastao je sa 69,1 mil. kuna

Slika 63.

PROMET NA NOVČANOM TRŽIŠTU
tromjesečni podaci

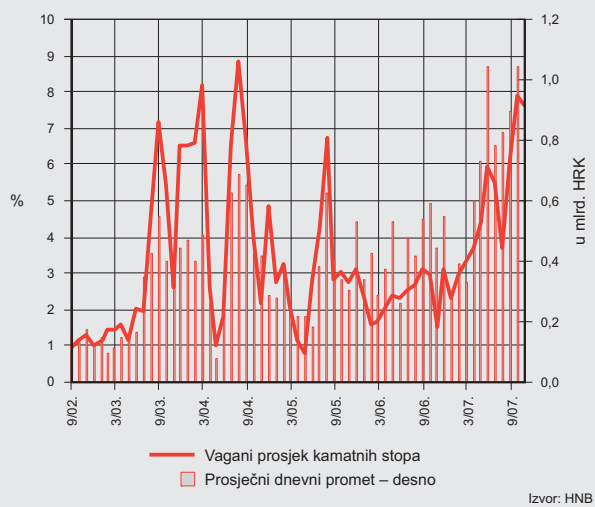
Izvor: HNB

Slika 64.

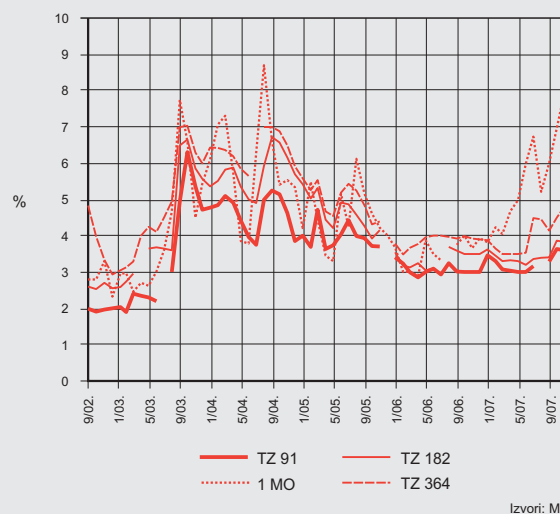
KAMATNE STOPE U IZRAVNOJ TRGOVINI MEĐU
BANKAMA I SLOBODNA NOVČANA SREDSTVA BANAKA
mesečni prosjeci na osnovi dnevnih podataka

Izvor: HNB

Slika 65.

IZRAVNA MEĐUBANKOVNA TRGOVINA PREKONOČNIM KREDITIMA
 mjesečni prosjeci na osnovi dnevnih podataka

Slika 66.

KAMATNE STOPE NA TREZORSKE ZAPISE MF-a
 I U IZRAVNOJ TRGOVINI MEĐU BANKAMA
 ročna struktura

u drugom tromjesečju na 153,1 mil. kuna u trećem tromjesečju 2007., a u listopadu i studenome dodatno je porastao, na 163,7 mil. kuna odnosno na 268,8 mil. kuna. Vagana mjesečna kamatna stopa na te kredite također je pokazala izrazitu kolebljivost: s 5,08% u lipnju smanjila se na 2,84% u kolovozu, nakon čega je u rujnu uslijedio porast na 4,04%. Do listopada je ta kamatna stopa dodatno porasla na 6,49%, a u studenome se lagano smanjila, na 6,41%.

U trećem je tromjesečju 2007. MF održao deset aukcija trezorskih zapisa, pri čemu je prosječan iznos pristiglih ponuda za njihov upis po aukciji bio za 74,3 mil. kuna manji nego u prethodnom tromjesečju, te je iznosio 564,2 mil. kuna. Na aukcijama je u prosjeku prihvaćeno nešto više od 60% tih ponuda, a upisano je trezorskih zapisa u vrijednosti od 3,5 mlrd. kuna, što je za 400 mil. kuna manje od planiranog iznosa.

Kamatne stope na aukcijama trezorskih zapisa u trećem tromjesečju 2007. postupno su rasle tijekom cijeloga promatranog razdoblja. Vagane kamatne stope na trezorske zapise s dospeljećem od 91 i 182 dana, koje su u lipnju iznosile 3,00% i 3,20%, porasle su na 3,29% i 3,40% u rujnu, a u studenome su iznosile 3,60% odnosno 3,84%. Najizraženiji je bio porast vagane kamatne stope na trezorske zapise s dospeljećem od 364 dana, koja je s 3,54% u lipnju porasla na 4,14% u rujnu odnosno na 4,80% u studenome 2007. Zbog takvih kretanja kamatnih stopa na primarnom tržištu trezorskih zapisa zadržala se postojeća negativna razlika između kamatnih stopa na te zapise i vagane mjesečne kamatne stope na kredite s dospeljećem od jednog mjeseca (u izravnoj međubankovnoj trgovini primarnim novcem).

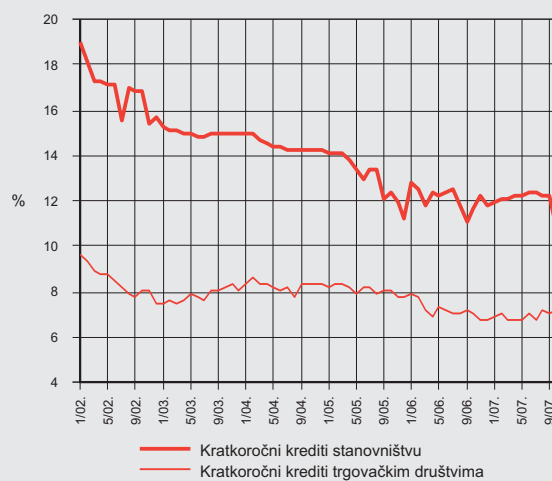
Stanje upisanih trezorskih zapisa smanjilo se s 12,6 mlrd. kuna na kraju lipnja na 11,9 mlrd. kuna na kraju rujna odnosno na 11,6 mlrd. kuna na kraju studenoga 2007. Tijekom trećeg tromjesečja nastavio se rast udjela jednogodišnjih zapisa u strukturi ukupno upisanih trezorskih zapisa, koji je na kraju rujna iznosio čak 96,2%, odnosno za dva postotna boda više nego na kraju drugog tromjesečja. Slijedili su trezorski zapisi s dospeljećem od 182 dana s udjelom od 2,7%, dok je udio zapisa s najkraćim rokom dospeljeca iznosio 1,1%. U studenome 2007. udio trezorskih zapisa s dospeljećem od

364 dana bio je manji, 93,8%, a udjeli trezorskih zapisa s dospeljećima od 91 i 182 dana veći: 2,6% i 3,6%.

Kamatne stope poslovnih banaka

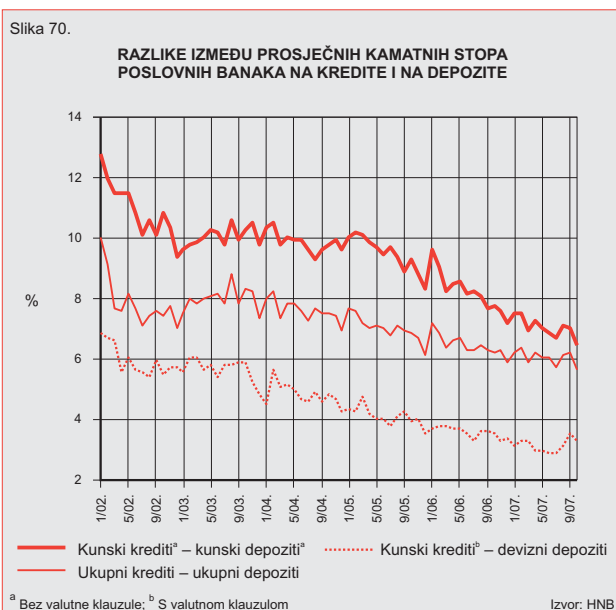
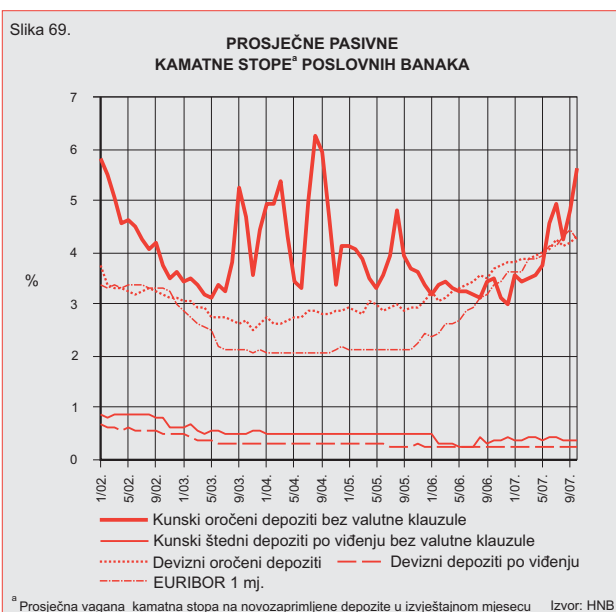
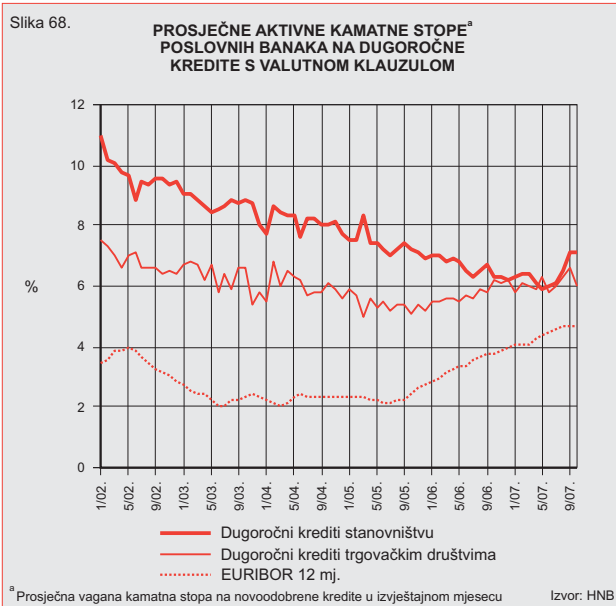
Tijekom trećeg tromjesečja 2007. nije bilo izrazitih promjena kamatnih stopa poslovnih banaka na kratkoročne kredite bez valutne klauzule odobrenih trgovačkim društvima i stanovništvu. Veće promjene uslijedile su u listopadu kad je vagana kamatna stopa na kratkoročne kredite trgovačkim društvima bez valutne klauzule porasla na 7,23% s rujanskih 7,04%. Istodobno se vagana kamatna stopa na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule osjetno smanjila, s 12,27% na 10,80%. Razlog za to jest znatno povećanje udjela jeftinijih ostalih kratkoročnih kredita stanovništvu, sa 6,2% u rujnu na 22,4% u listopadu, a na račun udjela najskupljih okvirnih kredita, pri čemu je kamatna stopa na ostale kratkoročne kredite stanovništvu smanjena s 8,41% u rujnu na 4,94% u listopadu, što je njezina najniža razina zabilježena

Slika 67.

PROSJEČNE AKTIVNE KAMATNE STOPE^a POSLOVNIH BANAKA
 NA KRATKOROČNE KREDITE BEZ VALUTNE KLAUZULE

^a Prosječna vagana kamatna stopa na novoodobrene kredite u izvještajnom mjesecu

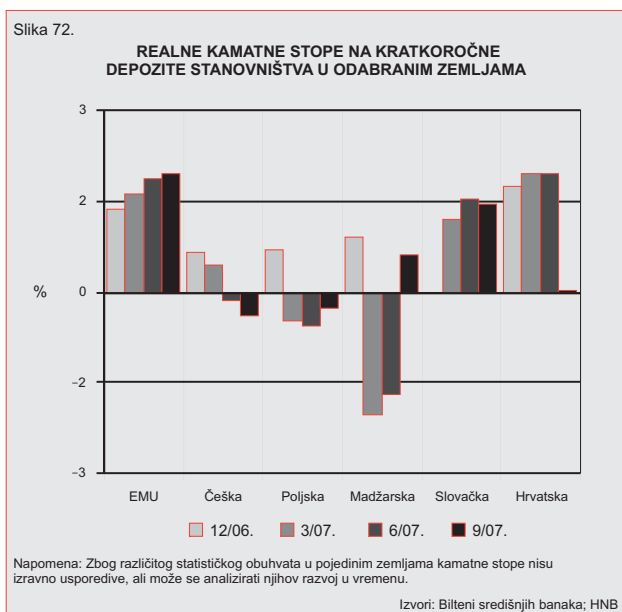
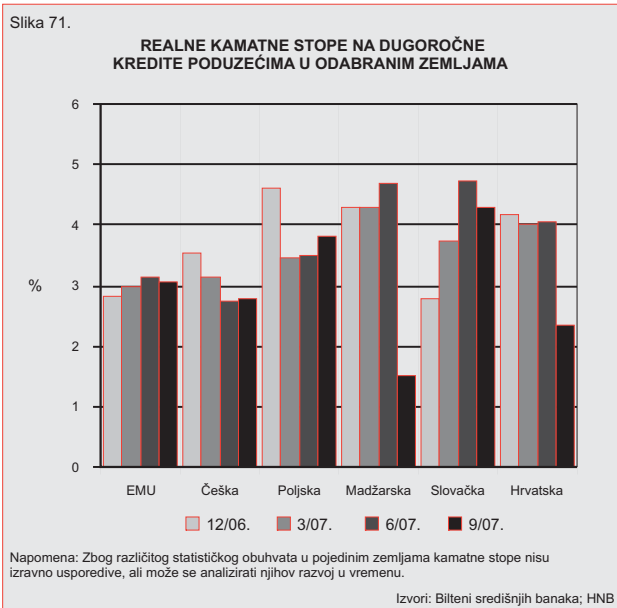
od početka 2006. godine.

Osjetna povećanja u promatranom razdoblju zabilježena su za kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima i stanovništvu. Najizrazitiji je bio porast vagane kamatne stope na dugoročne kunske kredite stanovništvu s valutnom klauzulom: s 5,97% u lipnju na 7,07% u rujnu odnosno na 7,23% u listopadu 2007. Uzrok je takvoga kretanja porast kamatnih stopa na sve potkategorije kredita unutar skupine dugoročnih kunskih kredita stanovništvu s valutnom klauzulom. Osim toga, u toj je skupini kredita porastao udio skupljih, ostalih dugoročnih kredita, s 28,5% u lipnju na 53,1% u listopadu 2007., dok se udio najjeftinijih, stambenih kredita smanjio s 50,8% na 37,3%. Nešto je blaži, s 5,81% u lipnju na 6,56% u rujnu, bio porast vagane kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom. U listopadu 2007. uslijedilo je njezino smanjenje na 6,04%.

Vagana kamatna stopa na oročene kunske depozite bez valutne klauzule nastavila je rasti i u trećem tromjesečju 2007., i to s 4,55% u lipnju na 4,82% u rujnu odnosno na 5,65% u listopadu. Njezino povećanje posljedica je prilagodbe banaka mjerama HNB-a s kraja 2006. na osnovi kojih su ti depoziti postali najpovoljniji izvor sredstava banaka što se tiče regulatornih troškova. Rasti je također nastavila, s razine od 4,05% iz lipnja do 4,16% u rujnu, vagana kamatna stopa na oročene devizne depozite, što je posljedica prilagodbe te kamatne stope na rast kamatnih stopa u eurozoni, pa je u listopadu iznosila 4,30%. Kamatne stope na depozite po viđenju smanjile su se u odnosu na kraj drugog tromjesečja 2007. Vagana kamatna stopa na kunske štedne depozite po viđenju bez valutne klauzule u lipnju je iznosila 0,42%, u rujnu 0,35%, a u listopadu 0,36%. Vagana kamatna stopa na devizne depozite po viđenju smanjila se s 0,26% u lipnju na 0,25% u rujnu, koliko je iznosila i u listopadu.

U odnosu na prethodno razdoblje razlike između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa banaka u trećem su tromjesečju 2007. godine porasle, dok je u listopadu uslijedilo njihovo smanjenje. Razlika između vagane kamatne stope na ukupne kredite i vagane kamatne stope na ukupne depozite porasla je sa 6,02 postotna boda u lipnju na 6,21 postotni bod u rujnu, a u listopadu 2007. osjetno se smanjila: na 5,65 postotnih bodova, što je njezina najniža razina zabilježena od primjene nove metodologije izvještavanja o kamatnim stopama u siječnju 2002. godine. Razlika između vagane kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule i vagane kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule porasla je sa 6,88 postotnih bodova u lipnju na 7,03 postotna boda u rujnu, a u listopadu 2007. smanjena je na 6,42 postotna boda. Budući da je porast vagane kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom bio brži od porasta vagane kamatne stope na devizne depozite, njihova se razlika osjetno povećala, i to s 2,90 postotnih bodova u lipnju na 3,58 postotnih bodova u rujnu. Umjereno smanjenje te razlike zabilježeno je u listopadu 2007., kad je ona iznosila 3,26 postotnih bodova.

Umjereni porast vagane nominalne kamatne stope na sve dugoročne kredite trgovačkim društvima (s valutnom klauzulom i bez valutne klauzule) u Republici Hrvatskoj uz relativno visoku stopu inflacije rezultirao je osjetnim smanjenjem realne kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima u trećem tromjesečju 2007. Istodobno je znatno

zmanjenje te kamatne stope zabilježeno i u Mađarskoj što je posljedica zamjetnog smanjenja nominalnih kamatnih stopa na dugoročne kredite trgovačkim društvima. Smanjenje realne kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima također je ostvareno u EMU i Slovačkoj, dok je u Češkoj i Poljskoj ona porasla.

Zbog zamjetnog porasta stope inflacije i stabilne nominalne kamatne stope na tromjesečne kunske depozite stanovništva u Hrvatskoj se u trećem tromjesečju 2007. realna kamatna stopa na depozite stanovništva smanjila. Smanjenje te kamatne stope u istom je razdoblju zabilježeno u Češkoj i Slovačkoj. U ostalim promatranim zemljama došlo je do porasta realne kamatne stope na depozite stanovništva.

Tržište kapitala

Treće tromjesečje 2007. godine na hrvatskom tržištu kapitala obilježila su promjenjiva kretanja domaćega burzovnog indeksa, čemu je najviše pridonio nastavak privatizacije T-HT-a putem javne ponude dionica, a na njegovu kolebljivost djelomice su utjecala i previranja na svjetskim financijskim tržištima pogođenim krizom zbog problema na američkom tržištu drugorazrednih hipotekarnih kredita. Neizvjesnost na tržištu kapitala rezultirala je i padom prometa dionica u odnosu na drugo tromjesečje, a smanjio se i broj provedenih transakcija.

Početak promatranog razdoblja obilježio je povrat viška uplaćenih sredstava sudionicima inicijalne javne ponude dionica Magme d.d., pa je CROBEX u drugoj polovini srpnja ponovo počeo rasti. Međutim, najava javne ponude dionica T-HT-a, koja je održana u rujnu 2007., ponovo je potaknula velik broj ulagača da sredstva potrebna za kupnju tih dionica prikupe rasprodajom postojećih portfelja, što je u kolovozu i prvom dijelu rujna dovelo do pada cijena mnogih, a posebno likvidnih dionica. U toj je javnoj ponudi sudjelovalo više od 350 tisuća građana, od čega ih je više od dvije trećine dionice kupilo prvi put, a ukupno su uplatili 12,2 mlrd. kuna. Osim na tržište kapitala, ta je javna ponuda imala velik utjecaj i na ostala financijska tržišta u zemlji kao i na privremeno smanjenje depozita u poslovnim bankama te na povlačenje dijela sredstava iz investicijskih fondova. Početak trgovanja dionicama T-HT-a na Zagrebačkoj i Londonskoj burzi početkom listopada 2007. značio je i oporavak CROBEX-a, pa je on tijekom toga mjeseca dosegao svoju dotad najvišu vrijednost. Potaknute pozitivnim raspoloženjem ulagača, na inicijalnu javnu ponudu dionica odlučile su se i Veterina d.d. i Atlantic Grupa d.d. No unatoč rekordnom mjesečnom prometu i euforiji koja je nakon snažnog rasta cijene dionice T-HT-a zavladała na tržištu, CROBEX se krajem listopada opet počeo smanjivati, što se nastavilo i u studenome. To je djelomice bilo posljedica negativnih kretanja na svjetskim dioničkim tržištima i povećanog zanimanja ulagača za sigurnije instrumente ulaganja, ali i nestabilnosti u regiji zbog budućnosti Kosova i političke situacije u Bosni i Hercegovini te neizvjesnosti vezane uz rezultate parlamentarnih izbora u Republici Hrvatskoj održanih krajem studenoga. Osim toga, u tom je razdoblju zabilježen snažan rast cijene nafte te jačanje inflatornih pritisaka, a sve su češća bila i upozorenja da bi u sljedećoj godini moglo doći do većega od očekivanoga usporavanja rasta svjetskoga gospodarstva, što također pridonosi slabljenju zanimanja stranih ulagača za ulaganje u zemlje nižega kreditnog rejtinga.

Krajem studenoga 2007. Zagrebačka je burza uvela novi trgovinski sustav OMX, koji podržava znatno veći obujam transakcija i trgovinu financijskim izvedenicama, a na njemu će se zasnivati i sustav distribucije trgovinskih podataka. Osim toga, Zagrebačka je burza najavila do kraja 2007. i potpisivanje ugovora s prvim održavateljima tržišta (engl. *market makers*), tj. sudionicima tržišta koji će istodobno isticati naloge i za kupnju i za prodaju određenih dionica uz određenu cjenovnu razliku.

Pad prometa u trećem je tromjesečju 2007. zabilježen i

Tablica 4. Usporedba pokazatelja tržišta kapitala

Rujan 2007.	Bratislava	Budimpešta	Ljubljana	Prag	Varšava	Zagreb
Prosječni dnevni promet, dionice (u mil. EUR)	0,0	135,5	7,8	135,2	372,3	10,8
Prosječni dnevni promet, obveznice (u mil. EUR)	8,4	2,2	0,3	84,4	3,2	0,0
Promet ^a /BDP ^c , godišnja razina (u %)	0,0	35,5	6,2	28,4	32,7	7,6
Promet ^b /BDP ^c , godišnja razina (u %)	4,3	0,6	0,3	17,7	0,3	0,0
Brzina prometa ^d	0,2	83,6	10,0	52,1	n.a.	6,2
Tržišna kapitalizacija ^a (u mil. EUR), kraj mjeseca	4.601	40.853	19.525	65.360	n.a.	43.463
Tržišna kapitalizacija ^b (u mil. EUR), kraj mjeseca	13.078	39.522	5.906	n.a.	n.a.	5.725
Tržišna kapitalizacija ^a /BDP ^c , kraj mjeseca (u %)	9,4	42,5	62,0	54,5	n.a.	120,3
Tržišna kapitalizacija ^b /BDP ^c , kraj mjeseca (u %)	26,8	41,1	18,8	n.a.	n.a.	15,9
Kretanje indeksa dionica od početka godine (u %)	3,7	14,4	89,4	14,3	19,8	56,9
Kretanje indeksa dionica od početka mjeseca (u %)	0,3	3,7	-1,2	1,5	-0,5	5,8

^a Dionice; ^b Obveznice; ^c 2006.; ^d Anualizirani mjesečni promet dionica × 100 / tržišna kapitalizacija dionica
Izvori: Bloomberg; BSSE; BSE; PSE; LJSE; WSE; Zagrebačka burza

na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira. U prvom dijelu tromjesečja trgovina obveznicama bila je nešto intenzivnija zbog srpanjskog izdanja druge tranše desetogodišnje državne obveznice, a rujun je obilježilo znatno smanjenje prometa povezano s pripremom ulagača za javnu ponudu T-HT-a. Trgovina obveznicama tijekom listopada oporavila se zahvaljujući izdanju druge tranše petnaestogodišnje kunske državne obveznice s valutnom klauzulom.

Na tržištima drugih zemalja Srednje i Istočne Europe kretanja dioničkih indeksa također su bila promjenjiva. Tako je indeks Ljubljanske burze nastavio intenzivan rast započet još u prvom dijelu 2007. te se od kraja lipnja do kraja rujna povećao za 14,5%, a slijedili su ga indeksi Bratislavske (5,1%) i Zagrebačke burze (4,2%). Nasuprot tome, indeks Varšavske burze u promatranom se razdoblju smanjio za 8,6%, a nešto slabiji pad zabilježen je kod indeksa Praške (-2,3%) i Budimpeštanske burze (-1,8%).

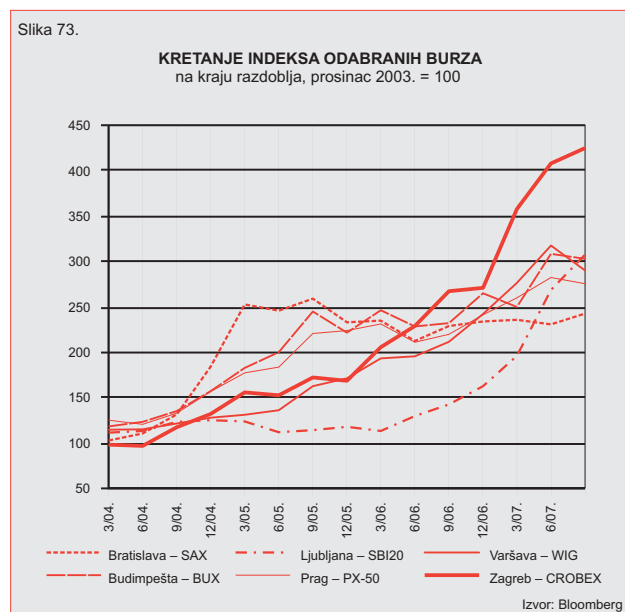
Unatoč smanjenju vrijednosti dioničkih indeksa na nekim spomenutim burzama, tržišna je kapitalizacija dionica na kraju rujna 2007. na svim promatranim burzama Srednje i Istočne Europe bila veća u odnosu na kraj lipnja 2007. Nasuprot tome, tržišna kapitalizacija obveznica u tom se razdoblju povećala samo na Budimpeštanskoj burzi, dok se na svim

ostalim burzama smanjila. Prema tržišnoj kapitalizaciji dionica u odnosu na BDP Zagrebačka se burza i u trećem tromjesečju 2007. nalazila ispred svih promatranih burza, dok je prema omjeru tržišne kapitalizacije obveznica i BDP-a ostala na posljednjem mjestu. U usporedbi s lipnjem promet dionica u rujnu 2007. bio je manji na svim promatranim burzama osim na Praškoj, a smanjenje na svim promatranim burzama ostvareno je i u prometu obveznica.

Tržište vlasničkih vrijednosnih papira

Na hrvatskom tržištu kapitala tijekom trećeg tromjesečja 2007. godine ostvaren je promet dionica²¹ u vrijednosti od 4,1 mlrd. kuna što je za 2,0 mlrd. kuna manje nego u rekordnom drugom tromjesečju odnosno za 1,8 mlrd. kuna više nego u istom razdoblju 2006. godine. U promatranom se razdoblju najviše trgovalo dionicama Ine, koje su u ukupnom prometu sudjelovale sa 7,5%, a slijedile su ih dionice Ingre d.d. (5,3%) i Adris grupe d.d. (4,8%). Trgovinu u listopadu 2007. obilježile su dionice T-HT-a s udjelom u ukupnom prometu od 27,8%, a osim njima u tom se mjesecu najviše trgovalo dionicama Instituta građevinarstva Hrvatske d.d. (6,7%) i dionicama Atlantske plovidbe d.d. (5,1%).

Vrijednost indeksa Zagrebačke burze, CROBEX²²-a, na kraju rujna 2007. bila je za 4,2% viša nego na kraju drugog tromjesečja i iznosila je 5037 bodova, što je u odnosu na kraj 2006. znatno povećanje od 56,9%. Zahvaljujući snažnom rastu gotovo svih dionica, CROBEX je sredinom listopada ostvario svoju dotad najvišu zabilježenu vrijednost od 5393 boda, ali se ona do kraja mjeseca ipak smanjila na 5124 boda,

21 Za razdoblje od siječnja 2002. do veljače 2007. podaci o ukupnom prometu dionica dobiveni su kao zbroj pojedinačnih prometa dionica na Varaždinskoj i Zagrebačkoj burzi, a od ožujka 2007. i pripajanja Varaždinske burze Zagrebačkoj koriste se podaci s jedinstvene Zagrebačke burze.

22 Od 19. ožujka 2007. primjenjuje se nova metodologija izračuna CROBEX-a, u koji se od tada uključuje samo onaj iznos tržišne kapitalizacije koji je stvarno raspoloživ i dostupan za trgovanje, a do tada je CROBEX bio vagan na osnovi pune tržišne kapitalizacije. Osim toga, utvrđene su i nove procedure za ubrzani ulazak novih najlikvidnijih dionica na tržište. Zbog tih metodoloških promjena i zbog prestanka s radom Varaždinske burze CROBEX je na dan 19. ožujka 2007. činilo ukupno trideset dionica – njih sedamnaest iz starog sastava CROBEX-a, sedam dionica koje su bile sastavni dio indeksa Varaždinske burze, VIN-a, pet dionica koje su u indeks ušle jer zadovoljavaju nove kriterije i jedna dionica prema kriterijima za ubrzani ulazak.

te je bila za 1,7% viša nego na kraju rujna. Međutim, pad cijena većine dionica, koji je započeo u drugom dijelu listopada, nastavio se još jačim intenzitetom i u studenome, pa se do kraja toga mjeseca vrijednost CROBEX-a smanjila za 9,1% te je iznosila 4568 bodova.

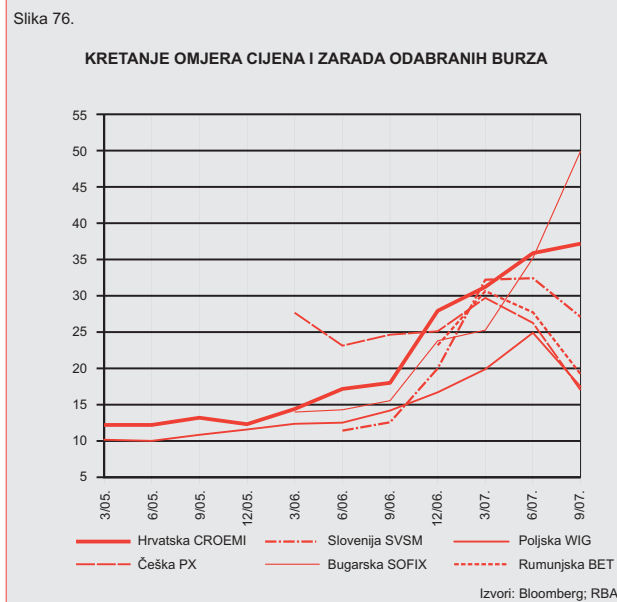
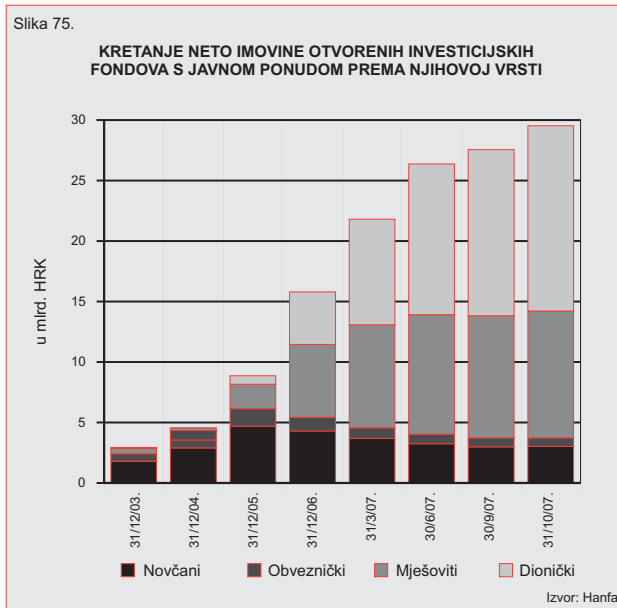
Snažnoj potražnji za dionicama, koja je obilježila cijelu 2007. godinu, pridonio je i znatan rast neto imovine investicijskih fondova kao i prelijevanje sredstava iz manje rizičnih investicijskih fondova (novčanih i obvezničkih) u one rizičnije (dioničke i mješovite).

Tržišna kapitalizacija²³ dionica na Zagrebačkoj burzi do kraja trećeg tromjesečja 2007. samo se neznatno povećala u odnosu na kraj lipnja te je iznosila 316,5 mlrd. kuna. No zahvaljujući nastavku porasta cijena većine dionica ona se do kraja listopada povećala na 353,1 mlrd. kuna, što joj je dotad najveća zabilježena vrijednost.

Rast cijena dionica u trećem tromjesečju 2007. rezultirao je daljnjim povećanjem omjera cijena i zarada po dionici za indeks CROEMI²⁴, koji je na kraju rujna 2007. iznosio 37,2 te je bio za 3,7% veći u odnosu na kraj lipnja 2007. odnosno za 106,6% veći u usporedbi s krajem istog razdoblja 2006. godine. Taj se omjer u trećem tromjesečju 2007. povećao i za indeks Sofijske burze, dok se za indekse svih ostalih promatranih burza smanjio.

23 U izračun tržišne kapitalizacije na Zagrebačkoj burzi uključuje se puni iznos tržišne kapitalizacije za one dionice kojima se u prethodna tri mjeseca redovno trgovalo, dok se za dionice kojima se nije trgovalo u posljednjih mjesec dana iznos tržišne kapitalizacije umanjuje za polovinu, a za dionice kojima se nije trgovalo tri mjeseca za tri četvrtine.

24 CROEMI (engl. *Croatian Equity Market Index*), indeks Raiffeisenbank Austria d.d., računa se od 20. svibnja 2003. kao jedini indeks koji je do pripajanja Varaždinske burze Zagrebačkoj pratio kretanje cijena dionica neovisno o tome na kojoj su burzi kotirale jer su sastavnice CROBEX-a i VIN-a bile isključivo dionice koje su kotirale na Zagrebačkoj odnosno na Varaždinskoj burzi. CROEMI je vagan na osnovi tržišne kapitalizacije dionica raspoloživih za trgovanje, pri čemu je težina pojedine dionice ograničena na najviše 15%. Za razliku od CROBEX-a, za koji podaci o kretanju omjera cijena i zarada dionica iz indeksa postoje tek od rujna 2006., za CROEMI se oni računaju od lipnja 2004. i međusobno su usporedivi, zato što se metodologija izračuna indeksa CROEMI nije mijenjala, za razliku od metodologije izračuna CROBEX-a.

Tržište dužničkih vrijednosnih papira

U trećem tromjesečju 2007. na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira izdane su samo jedna tranša državne obveznice te jedna nova korporacijska obveznica. Tako je u srpnju 2007. MF izdao drugu tranšu kunske desetogodišnje obveznice koja dospijeva 2017., a njezina je nominalna vrijednost zbog povoljnijih kretanja proračunskih prihoda smanjena s planiranih 3,5 mlrd. kuna na 3,0 mlrd. kuna, pa se ukupna vrijednost toga izdanja povećala na 5,5 mlrd. kuna. Jedina korporacijska obveznica izdana u tom razdoblju bila je kunska petogodišnja obveznica Jadranke d.d. nominalne vrijednosti 75 mil. kuna i s prinosom do dospijeća na dan izdavanja od 6,52%. Krajem listopada 2007. MF je izdao drugu tranšu petnaestogodišnje kunske državne obveznice s valutnom klauzulom nominalne vrijednosti 300 mil. EUR koja dospijeva 2019. godine, te se ukupna vrijednost toga izdanja povećala na 500 mil. EUR. U istom su mjesecu izdane i dvije nove municipalne obveznice, kunska desetogodišnja obveznica Grada

Tablica 5. Izdanja obveznica na domaćem tržištu, stanje na dan 31. listopada 2007.

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijeće	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Zadnja cijena ^a	Tekući prinos 31.10.2007.
RHMF-O-08CA	Republika Hrvatska	14.12.2001.	14.12.2008.	EUR	200.000.000	6,875%	102,25	6,724%
RHMF-O-125A	Republika Hrvatska	23.5.2002.	23.5.2012.	EUR	500.000.000	6,875%	107,40	6,401%
RHMF-O-085A	Republika Hrvatska	28.5.2003.	28.5.2008.	HRK	1.000.000.000	6,125%	100,60	6,088%
RHMF-O-142A	Republika Hrvatska	10.2.2004.	10.2.2014.	EUR	650.000.000	5,500%	102,01	5,392%
RHMF-O-19BA	Republika Hrvatska	29.11.2004.	29.11.2019.	EUR	500.000.000	5,375%	110,45	4,866%
RHMF-O-103A	Republika Hrvatska	8.3.2005.	8.3.2010.	HRK	3.000.000.000	6,750%	105,10	6,422%
RHMF-O-157A	Republika Hrvatska	14.7.2005.	14.7.2015.	EUR	350.000.000	4,250%	98,90	4,297%
RHMF-O-15CA	Republika Hrvatska	15.12.2005.	15.12.2015.	HRK	5.500.000.000	5,250%	99,70	5,266%
RHMF-O-137A	Republika Hrvatska	11.7.2006.	11.7.2013.	HRK	4.000.000.000	4,500%	97,10	4,634%
RHMF-O-172A	Republika Hrvatska	8.2.2007.	8.2.2017.	HRK	5.500.000.000	4,750%	96,25	4,935%
GDKC-O-116A	Grad Koprivnica	29.6.2004.	29.6.2011.	HRK	60.000.000	6,500%	101,30	6,417%
GDZD-O-119A	Grad Zadar	1.9.2004.	1.9.2011.	EUR	18.500.000	5,500%	102,55	5,363%
GDRI-O-167A	Grad Rijeka	18.7.2006.	18.7.2016.	EUR	16.383.008	4,125%	–	–
GDST-O-137A	Grad Split	24.7.2006.	24.7.2013.	EUR	8.000.000	4,563%	100,30	4,549%
GRVI-O-17AA	Grad Vinkovci	23.10.2007.	23.10.2017.	HRK	42.000.000	5,500%	–	–
GROS-O-17AA	Grad Osijek	30.10.2007.	30.10.2017.	HRK	25.000.000	5,500%	–	–
HBOR-O-112A	Hrvatska banka za obnovu i razvoj	11.2.2004.	11.2.2011.	EUR	300.000.000	4,875%	–	–
BLSC-O-091A	Belišće d.d.	14.1.2005.	14.1.2009.	EUR	8.000.000	5,500%	101,60	5,413%
HYBA-O-086A	Hypo Alpe-Adria-Bank d.d.	6.6.2003.	6.6.2008.	HRK	150.000.000	6,500%	102,00	6,373%
BNAI-O-22CA	Bina Istra d.d.	15.12.2002.	15.12.2022.	EUR	210.000.000	8,000%	100,00	8,000%
PLVA-O-115A	Pliva d.d.	12.5.2004.	12.5.2011.	EUR	75.000.000	5,750%	99,50	5,779%
MDKA-O-087A	Medika d.d.	11.7.2005.	11.7.2008.	EUR	16.500.000	4,500%	99,10	4,541%
RBA-O-112A	Raiffeisen Bank Austria d.d.	10.2.2006.	10.2.2011.	HRK	600.000.000	4,125%	97,50	4,231%
PODR-O-115A	Podravka d.d.	17.5.2006.	17.5.2011.	HRK	375.000.000	5,125%	96,20	5,327%
NEXE-O-116A	Nexe grupa d.d.	14.6.2006.	14.6.2011.	HRK	750.000.000	5,500%	97,00	5,670%
MTEL-O-097A	Metronet telekomunikacije d.d.	28.7.2006.	28.7.2009.	HRK	120.000.000	8,500%	101,90	8,342%
HOTR-O-941A	Hospitalija trgovina d.o.o.	5.10.2006.	5.10.2009.	HRK	75.000.000	8,250%	101,20	8,152%
HEP-O-13BA	Hrvatska elektroprivreda d.d.	29.11.2006.	29.11.2013.	HRK	500.000.000	5,000%	94,00	5,319%
ATGR-O-11CA	Atlantic grupa d.d.	6.12.2006.	6.12.2011.	HRK	115.000.000	5,750%	98,35	5,846%
INGR-O-11CA	Ingra d.d.	6.12.2006.	6.12.2011.	HRK	200.000.000	6,125%	98,50	6,218%
OPTE-O-142A	Optima telekom d.o.o.	1.2.2007.	1.2.2014.	HRK	250.000.000	9,125%	102,31	8,919%
JDGL-O-126A	Jadran Galenski laboratorij d.d.	11.6.2007.	11.6.2012.	HRK	125.000.000	5,650%	–	–
JDRA-O-129A	Jadranka d.d.	13.9.2007.	13.9.2012.	HRK	75.000.000	6,475%	–	–
JRLN-O-12AA	Jadrolinija d.d.	25.10.2007.	25.10.2012.	HRK	70.000.000	6,500%	–	–

^a U redovitom prometu
Izvor: Zagrebačka burza

Vinkovaca nominalne vrijednosti 42 mil. kuna i s prinosom do dospjeća na dan izdavanja od 5,52% i kunska desetogodišnja obveznica Grada Osijeka nominalne vrijednosti 25 mil. kuna i s prinosom do dospjeća na dan izdavanja od 5,56%, a izdana je i kunska petogodišnja korporacijska obveznica Jadrolinije d.d. nominalne vrijednosti 70 mil. kuna i s prinosom do dospjeća na dan izdavanja od 6,58%. Kako su tijekom trećeg tromjesečja 2007. dospjele državna trogodišnja eurska obveznica te trogodišnja eurska obveznica Atlantic Grupe d.d., posljednjeg dana listopada 2007. na domaćem tržištu kapitala kotirale su ukupno 34 obveznice, od čega je bilo deset državnih obveznica, šest obveznica jedinica lokalne samouprave, jedna obveznica državnih agencija (HBOR-a) te sedamnaest korporacijskih obveznica, što je za jednu državnu obveznicu manje te dvije municipalne i jednu korporacijsku obveznicu više nego na kraju lipnja 2007. Tržišna kapitalizacija državnih obveznica, obveznica lokalne samouprave i HBOR-a na kraju listopada 2007. iznosila je 5,2 mlrd. EUR,

što je oko 14,4% ostvarenog BDP-a²⁵ dok je tržišna kapitalizacija korporacijskih obveznica iznosila 777 mil. EUR odnosno oko 2,2% ostvarenog BDP-a. Na kraju rujna 2007. na Zagrebačkoj burzi kotiralo je ukupno 26 izdanja komercijalnih zapisa od ukupno 16 izdavatelja, jednako kao i na kraju drugog tromjesečja, a njihova ukupna nominalna vrijednost iznosila je neznatno više od 1,0 mlrd. kuna.

Ukupni promet obveznica²⁶ u trećem tromjesečju 2007. bio je za 0,5 mlrd. kuna manji u usporedbi s drugim tromjesečjem i iznosio je 8,6 mlrd. kuna. Intenzitet prometa ob-

²⁵ BDP je izračunat kao zbroj ostvarenja u posljednja dva tromjesečja 2006. i prva dva tromjesečja 2007. godine.

²⁶ Za razdoblje od siječnja 2004. do veljače 2007. podaci o ukupnom prometu obveznica dobiveni su kao zbroj pojedinačnih prometa obveznica na Varaždinskoj i Zagrebačkoj burzi, a od ožujka 2007. i pripajanja Varaždinske burze Zagrebačkoj koriste se podaci s jedinstvene Zagrebačke burze. Valja naglasiti da je promet obveznica na Varaždinskoj burzi bio zanemariv jer njezin udio u zbroju prometa obveznica na obje burze nije ni u jednoj promatranoj godini bio veći od 0,4%.

Tablica 6. Izdanja međunarodnih obveznica Republike Hrvatske, stanje na dan 30. rujna 2007.

Obveznica	Datum izdavanja	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 30.12.2006.	Razlika prinosa ^a 31.3.2007.	Razlika prinosa ^a 30.6.2007.	Razlika prinosa ^a 30.9.2007.
Londonski klub A, 2010.	31.7.1996.	USD	857.796.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.			86	92	100	134
Euroobveznice, 2011.	14.3.2001.	EUR	750.000.000	6,75%	6,90%	215	40	40	25	77
Euroobveznice, 2009.	11.2.2002.	EUR	500.000.000	6,25%	6,45%	158	39	38	21	66
Euroobveznice, 2010.	14.2.2003.	EUR	500.000.000	4,625%	4,65%	102	39	40	20	65
Euroobveznice, 2014.	15.4.2004.	EUR	500.000.000	5,000%	5,11%	101	42	43	31	76
Samurajske obveznice, 2007.	11.7.2000.	JPY	40.000.000.000	3,00%	2,15%	144	40	40	41	65
Samurajske obveznice, 2008.	26.6.2002.	JPY	25.000.000.000	2,15%	1,23%	99	46	44	47	63
Samurajske obveznice, 2009.	26.6.2003.	JPY	25.000.000.000	1,23%	1,23%	99	50	46	44	47

a Prema usporedivoj obveznici
Izvor: Bloomberg

veznica tijekom srpnja i kolovoza bio je nešto snažniji zbog izdanja druge tranše nove kunske desetogodišnje državne obveznice, no u rujnu je zabilježen njegov znatan pad na 1,2 mlrd. kuna, što je najniža zabilježena mjesečna vrijednost od srpnja 2004. godine, a može se pripisati pripremi ulagača za javnu ponudu dionica T-HT-a. Najveći udio u prometu obveznica u trećem tromjesečju imala je nova obveznica Republike Hrvatske izdana u domaćoj valuti koja dospijeva 2017. godine (46%), a slijedile su je dvije kunske državne obveznice s valutnom klauzulom s dospijećima 2012. (15%) i 2014. (14%) godine, dok se u listopadu najviše trgovalo kunkskom državnim obveznicom s valutnom klauzulom koja dospijeva 2019. godine. Udio svih državnih obveznica u ukupnom tromjesečnom prometu obveznica iznosio je 96,8%, a u listopadu se smanjio na 93,0%. Unatoč blagom porastu u srpnju, vrijednost obvezničkog indeksa Zagrebačke burze, CROBIS-a, do kraja rujna 2007. smanjila se na 98,46 bodova, a padati je nastavila i u listopadu i studenom, na kraju kojega je iznosila 96,08 bodova.

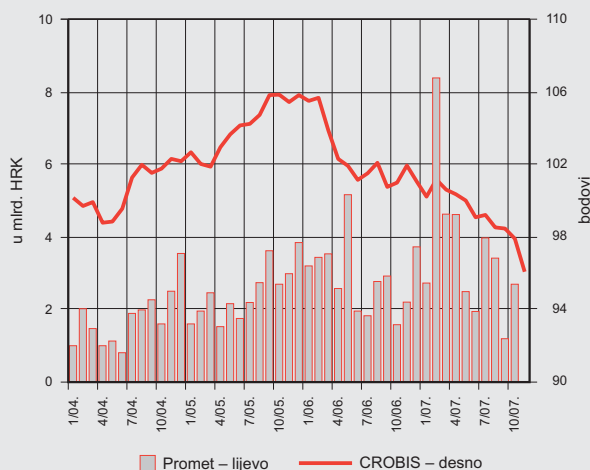
Republika Hrvatska ni u trećem tromjesečju 2007., kao ni u listopadu i studenom, nije izdala nove obveznice na inozemnim tržištima. Budući da je u srpnju 2007. dospjela sedmogodišnja samurajska obveznica nominalne vrijednosti 40 mlrd. JPY, odnosno oko 1,8 mlrd. kuna, na kraju studenoga na inozemnim je tržištima kotiralo ukupno sedam izdanja hrvatskih obveznica. Od preostalih međunarodnih obveznica

RH četiri su nominirane u eurima, dvije u jenima, a jedna u američkim dolarima. Ukupna nominalna vrijednost svih sedam izdanja hrvatskih obveznica na inozemnim tržištima na kraju studenoga iznosila je 23,0 mlrd. kuna.

Kriza na svjetskim financijskim tržištima uzrokovana poteškoćama na američkom tržištu drugorazrednih hipotekarnih kredita te opasnost od njezina širenja na ostale dijelove svjetskoga gospodarstva potaknuli su svjetske ulagače na sigurnija ulaganja, pa je u trećem tromjesečju 2007. došlo do snažnog rasta potražnje za državnim obveznicama visokorazvijenih zemalja i do znatnog pada zahtijevanih prinosa na te niskorizične obveznice. Tome su pridonijela i očekivanja da ESB do kraja 2007. neće mijenjati referentnu kamatnu stopu. Fed je svoju referentnu kamatnu stopu smanjio u rujnu za 50, a u listopadu za 25 baznih bodova, pa se ona spustila na 4,50%. Nasuprot tome, prinosi na hrvatske euroobveznice u razdoblju od lipnja do rujna 2007. blago su se povećali, što je rezultiralo znatnim povećanjem razlike između njihovih prinosa i prinosa na usporedive njemačke obveznice. Tako su se do kraja rujna 2007. razlike između zahtijevanih prinosa na domaće euroobveznice s rokovima dospijeća 2009., 2011. i 2014. i prinosa na usporedive njemačke obveznice povećale na 77, 66 i 76 baznih bodova, što je mnogo više nego na kraju lipnja 2007., kada su te razlike iznosile 25, 21 i 31 bazni bod. U listopadu su se zahtijevani prinosi na hrvatske euroobveznice smanjili, a prinosi na usporedive njemačke obveznice

Slika 77.

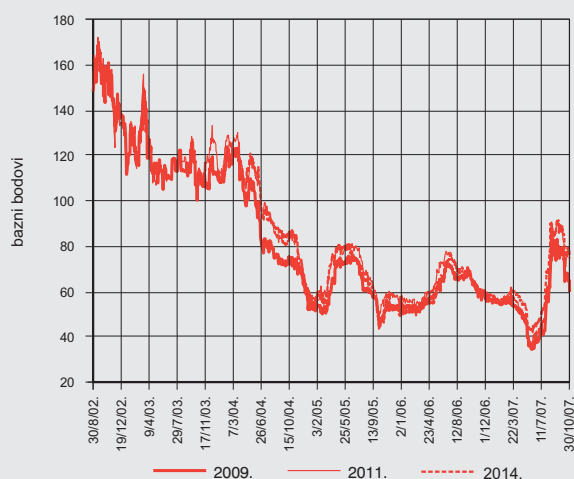
MJESEČNI PROMET OBVEZNICA NA HRVATSKOM TRŽIŠTU KAPITALA I VRIJEDNOST INDEKSA CROBIS NA KRAJU MJESECA

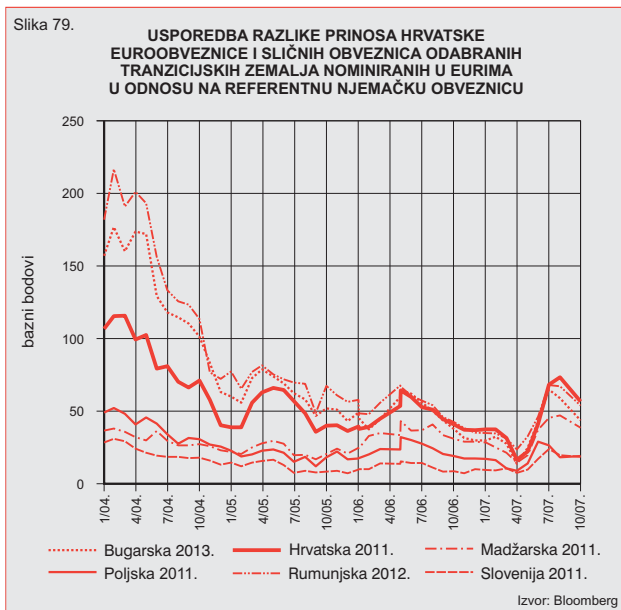
Izvor: Zagrebačka burza

Slika 78.

RAZLIKA PRINOSA IZMEĐU HRVATSKIH EUROOBVEZNICA S DOSPIJECIM 2009., 2011. I 2014. I REFERENTNIH NJEMAČKIH OBVEZNICA

Izvor: Bloomberg

uglavnom su se blago povećali, pa su se razlike između tih prinosa smanjile na 60, 44 i 61 bazni bod.

Za razliku od prinosa na hrvatske euroobveznice, prinosi na usporedive euroobveznice država novih članica EU do kraja trećeg tromjesečja 2007. smanjili su se u odnosu na kraj lipnja 2007., s tim da je to smanjenje bilo manje od smanjenja prinosa na usporedivu njemačku euroobveznicu, pa je to rezultiralo povećanjem razlika između tih prinosa. Osim za usporedivu hrvatsku euroobveznicu, te su se razlike najviše povećale za rumunjsku i bugarsku usporedivu euroobveznicu. Do kraja listopada 2007. razlike između promatranih prinosa smanjile su se za sve promatrane zemlje osim Poljske.

Međunarodne transakcije

U gospodarskim odnosima s inozemstvom u trećem je tromjesečju 2007. na tekućem računu platne bilance ostvaren saldo podjednak onome u istom razdoblju 2006. godine. Pritom je u usporedbi s trećim tromjesečjem 2006. usporen

rast manjka u međunarodnoj razmjeni robe, blago je ubrzan rast neto prihoda od usluga te je smanjen negativni saldo na računu faktorskih dohodaka. Na računu tekućih transfera zabilježen je pad pozitivnog salda.

Tijekom trećeg tromjesečja 2007. bruto inozemni dug blago se povećao u odnosu na kraj drugog tromjesečja, unatoč vrlo izrazitom padu duga banaka i istodobnom smanjenju inozemnih obveza sektora država. Naime, snažan prirast duga poduzeća nadomjestio je pad inozemnih obveza spomenutih dvaju sektora, a među pojedinim grupacijama ostalih domaćih sektora najviše je porastao dug ostalih trgovačkih društava, nebankarskih financijskih institucija te javnih trgovačkih društava. Iako je u listopadu prirast inozemnog duga bio velik, njegova ostvarena godišnja stopa rasta bila je manja od pokazatelja za treće tromjesečje 2007., ali i od pokazatelja za isti mjesec 2006. godine. Kretanje indeksa pritiska na devizno tržište pokazuje da Hrvatska u spomenutom razdoblju nije imala nikakvih poteškoća u servisiranju svojih inozemnih obveza.

Račun tekućih transakcija

U trećem tromjesečju 2007., prema preliminarnim podacima, na tekućem računu platne bilance ostvaren je pozitivan saldo u iznosu od 2,1 mlrd. EUR. Pritom se rast neto prihoda od usluga ubrzao, i to ponajviše zbog snažnijeg rasta prihoda (poglavito u turizmu). Manjak u međunarodnoj razmjeni robe rastao je sporije nego u trećem tromjesečju 2006. godine (9,3% naprama 14,2%), uglavnom zahvaljujući blažem rastu trgovine energentima, što je rezultiralo sporijim rastom i uvoza i izvoza.

Tako se u trećem tromjesečju 2007., u usporedbi s istim razdobljem godinu prije, znatno manje trgovalo zemnim i industrijskim plinom, a i rast vrijednosti međunarodne trgovine naftom i naftnim derivatima zamjetljivo se usporio. Sporiji rast vrijednosti izvoza nafte i naftnih derivata može se povezati sa slabijim rastom izvoznih cijena u odnosu na rast u 2006. godini, dok je na niži rast vrijednosti njihova uvoza, osim cijena, pozitivan utjecaj imala i manja uvezena količina toga energenta. Smanjena vanjskotrgovinska raz-

Tablica 7. Tekući račun platne bilance Republike Hrvatske, u milijunima EUR

	1. pol. 2006.	3. tr. 2006.	1. pol. 2007.	3. tr. 2007. ^a	Indeksi	
					3. tr. 2007. ^a / 3. tr. 2006.	I. – IX. 2007. ^a / I. – IX. 2006.
TEKUĆE TRANSAKCIJE	-3.252	2.100	-3.400	2.097	99,9	113,1
1. Roba	-4.201	-2.137	-4.689	-2.336	109,3	110,8
1.1. Prihodi (fob)	3.984	2.101	4.355	2.326	110,7	109,8
1.2. Rashodi (fob)	-8.185	-4.238	-9.044	-4.662	110,0	110,3
2. Usluge	1.254	4.134	1.626	4.328	104,7	110,5
2.1. Prihodi	2.682	4.816	2.981	5.047	104,8	107,1
2.2. Rashodi	-1.429	-682	-1.355	-719	105,5	98,3
3. Dohodak	-894	-171	-852	-158	91,9	94,8
3.1. Prihodi	329	240	582	285	118,8	152,4
3.2. Rashodi	-1.222	-411	-1.434	-442	107,6	114,8
4. Tekući transferi	588	274	515	263	96,1	90,3
4.1. Prihodi	843	407	759	388	95,3	91,8
4.2. Rashodi	-255	-133	-244	-125	93,8	95,1

^a Preliminarni podaci. Izvor: HNB

Tablica 8. Struktura dolazaka i noćenja stranih gostiju u komercijalnim smještajnim kapacitetima prema zemlji prebivališta, udjeli u postocima

Grupacije zemalja	Dolasci			Noćenja		
	3. tr. 2005.	3. tr. 2006.	3. tr. 2007.	3. tr. 2005.	3. tr. 2006.	3. tr. 2007.
Stare članice EU	59,1	57,2	55,2	58,8	56,9	54,6
Italija	16,1	15,5	14,3	13,6	12,8	11,9
Njemačka	17,6	16,7	16,0	22,5	21,4	20,4
Austrija	7,8	8,0	7,9	7,5	7,9	7,7
Nove članice EU ^a	31,8	31,9	32,3	33,9	34,1	34,9
Slovenija	10,8	11,0	10,9	12,0	12,1	12,0
Češka	8,3	8,0	8,3	9,4	9,1	9,6
BiH	1,9	2,1	2,3	1,8	2,0	2,3
Rusija	1,0	1,3	1,7	1,5	2,1	2,7
SAD	0,9	1,2	1,3	0,4	0,5	0,6
Ostalo	5,3	6,2	7,1	3,6	4,3	4,9
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

^a Članice iz prethodnog vala pridruženja bez Malte i Cipra. Izvor: DZS

mjena zemnoga i industrijskog plina djelomice je povezana sa svršetkom izgradnje plinovoda od plinskih polja u Sjevernom Jadranu do obale. Time je, naime, omogućen izravan prijenos plina domaće proizvodnje koji se prije izgradnje plinovoda dopremao uglavnom preko Italije, a to je statistički uvećavalo vrijednost i izvoza i uvoza.

Godišnji rast neto prihoda u međunarodnoj razmjeni usluga u trećem tromjesečju 2007. iznosio je 4,7%, a najveći prirast ostvaren je u turizmu i trgovini ostalim uslugama (izrazito su porasli prihodi od telekomunikacijskih te raznih poslovnih usluga). Saldo u međunarodnoj razmjeni usluga prijevoza nije se znatnije promijenio.

U trećem tromjesečju 2007. ostvareni su prihodi od turizma u iznosu od 4,3 mlrd. EUR što je za 4% više nego u istom razdoblju 2006. Taj je rast poglavito rezultat kretanja fizičkih pokazatelja u turizmu. Tako je, prema podacima DZS-a koji obuhvaćaju samo komercijalne smještajne kapacitete, broj dolazaka stranih gostiju povećan za 5,1%, dok je broj njihovih noćenja povećan za 5,0%. Promatra li se struktura prirasta noćenja po zemljama, najviše se povećao broj noćenja gostiju iz novih članica EU, poglavito iz Češke i Slovačke. Istodobno su gosti iz starih članica EU ostvarili slabiji rast noćenja.

U trećem se tromjesečju 2007. negativan saldo na računu faktorskih dohodaka blago smanjio u odnosu na isto razdoblje 2006., i to zbog dobrih ostvarenja na strani prihoda. Porasli su prihodi od naknada zaposlenima, a još više prihodi od ostalih ulaganja (uglavnom prihodi središnje banke od ulaganja međunarodnih pričuva u inozemstvu). Nasuprot tome, znatno se smanjila zadržana dobit domaćih vlasnika poduzeća u inozemstvu. Na strani rashoda zabilježen je porast izdataka domaćih sektora, poglavito poduzeća, s osnove kamata na njihov akumulirani inozemni dug. Dio toga povećanja ublažio je manji iznos isplaćenih dividendi i zadržane dobiti koja je pripala inozemnim vlasnicima domaćih poduzeća.

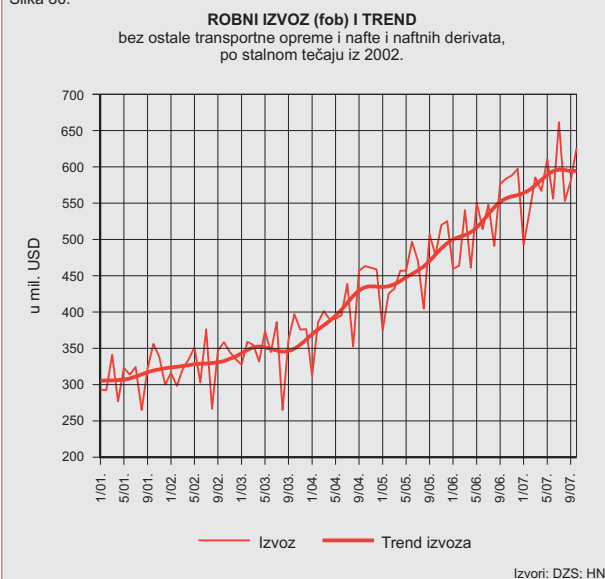
Positivan saldo na računu tekućih transfera u trećem tromjesečju 2007. neznatno se pogoršao u odnosu na isto razdoblje 2006. godine. Razlog su tome nešto manji prihodi i sektora država i ostalih domaćih sektora (najviše s osnove mirovina). Nešto manje smanjili su se i rashodi ostalih domaćih sektora, a sektor država svoje je rashode povećao.

Robna razmjena

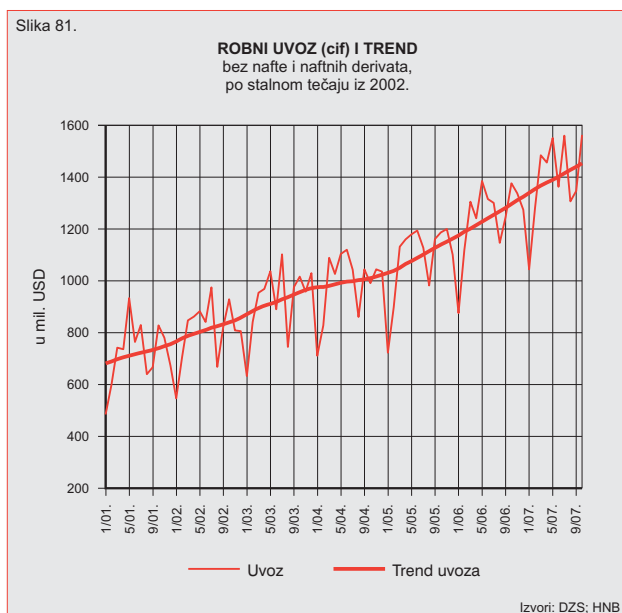
U prvih je deset mjeseci 2007. ukupan robni izvoz, izražen prema stalnom tečaju, porastao za 12,9% što je za 5,2 postotna boda manje nego u istom razdoblju 2006. godine. Usporavanje toga rasta najviše ima veze s padom izvoza energenata, posebice zemnoga i industrijskog plina te električne energije. Manje je izvezeno i kave, čaja, kakaa i začina te ribe i prerađevina.

Nasuprot tome, najveći pozitivan prirast u razdoblju od siječnja do listopada 2007. ostvaren je kod izvoza ostale transportne opreme (uglavnom brodova), električnih strojeva, aparata i uređaja te nafte i naftnih derivata. Pritom valja spomenuti da je veći dio prirasta izvezene vrijednosti nafte i naftnih derivata ostvaren tijekom drugog tromjesečja kad je izvezena znatno veća količina toga energenta. Među ostalim odsjecima SMTK treba istaknuti snažan rast izvoza žitarica i proizvoda, osobito u trećem tromjesečju, što se s jedne strane može objasniti ubrzanom rastom cijena poljoprivrednih proizvoda na svjetskom tržištu, a s druge strane intenziviranjem izvoza prije uvođenja izvoznih carina na pojedine poljoprivredne proizvode (kukuruz, pšenicu) u rujnu 2007. godine.

Slika 80.

Nadalje, snažno se povećao i izvoz pogonskih strojeva i uređaja te specijalnih strojeva za pojedine industrijske grane.

Kao i robni izvoz, ukupan robni uvoz, promatran prema stalnom tečaju, u prvih je deset mjeseci 2007. rastao sporije nego u istom razdoblju 2006. godine (12,8% naprama 15,9%). To se usporavanje uvelike može objasniti padom uvoza zemnoga i industrijskog plina te šećera, proizvoda od šećera i meda. Osim toga, velik utjecaj na usporavanje rasta uvoza imao je gotovo za trećinu manji prirast uvezene vrijednosti nafte i naftnih derivata, i to kao rezultat negativne godišnje stope promjene uvoznih cijena tih proizvoda u prvoj polovini godine.

Za razliku od spomenutih odsjeka SMTK, rastu uvoza u prvih deset mjeseci 2007. ponajviše je pridonio ubrzan rast uvoza cestovnih vozila, čija se godišnja stopa rasta povećala na 16,1%. Osim toga, sve veći doprinos rastu ukupnoga robnog uvoza daju željezo i čelik, čemu pridonosi i rast cijena tih sirovina na svjetskom tržištu. Uvoz kapitalnih dobara (strojeva i transportnih uređaja, isključujući ostalu transportnu opremu i cestovna vozila), s godišnjim rastom od 11,8%, također je snažno pridonio rastu ukupnog uvoza.

U geografskoj strukturi hrvatskoga robnog izvoza u prvih deset mjeseci 2007. vidljivo je smanjenje udjela razvijenih zemalja u usporedbi s istim razdobljem 2006., iako je taj udio i nadalje najveći (69,9%). Smanjenje toga udjela uglavnom je rezultat sporijeg rasta izvoza u stare članice EU, osobito u Italiju (uglavnom zbog smanjenog izvoza zemnoga i industrijskog plina). Osim toga, oslabio je i izvoz u Švedsku te Grčku, i to uvelike zbog smanjenog izvoza brodova. Nasuprot tome, porastao je udio novih članica EU, najviše zbog pojačanog izvoza u Maltu, Sloveniju i Mađarsku (uglavnom brodova te nafte i naftnih derivata). Povećao se i udio zemalja u razvoju u strukturi ukupnoga hrvatskoga robnog izvoza, a najveći doprinos tome dao je sve veći izvoz u Bosnu i Hercegovinu (ponajviše nafte i naftnih derivata te žitarica i proizvoda), Srbiju te Crnu Goru (proizvodi od nemetalnih materijala te električni strojevi, aparati i uređaji).

U geografskoj strukturi ukupnoga hrvatskoga robnog uvoza u prvih su deset mjeseci 2007. zabilježene tek neznatne promjene u odnosu na isto razdoblje 2006. Tako je i nadalje najveći uvoz iz razvijenih zemalja (72,1%), a blago smanjenje njihova udjela uglavnom je rezultat manjeg uvoza iz novih članica EU, osobito iz Slovačke. S druge strane, uvoz iz starih članica EU dodatno je ojačao, i to najviše iz Italije i Njemačke. Iz Italije se znatno povećao uvoz brodova (djelomice zbog metodologije knjiženja razmjene brodova na bruto načelu) te nafte i naftnih derivata, čime je nadomješten smanjeni uvoz zemnoga i industrijskog plina. U pojačanom uvozu iz Njemačke dominirali su cestovna vozila te željezo i čelik. Kada je riječ o zemljama u razvoju, njihov se udio blago povećao, ponajviše zbog nastavka snažnog rasta uvoza iz Kine, koji se ponajviše odnosi na odjeću, telekomunikacijske aparate te električne strojeve, aparate i uređaje.

Račun kapitalnih i financijskih transakcija

Na računu kapitalnih i financijskih transakcija u trećem je tromjesečju 2007. zabilježen neto priljev sredstava s osnove inozemnih izravnih te portfeljnih ulaganja te neto odljev s osnove ostalih ulaganja. U usporedbi s trećim tromjesečjem 2006. neto priljevi s osnove izravnih i portfeljnih ulaganja nešto su manji, a i pad inozemnog duga na osnovi kredita,

Tablica 9. Robni izvoz i uvoz RH prema ekonomskim grupacijama zemalja, udjeli u postocima

Ekonomске grupacije	Izvoz				Uvoz			
	2005.	2006.	I. – X.2006.	I. – X.2007. ^a	2005.	2006.	I. – X.2006.	I. – X.2007. ^a
Razvijene zemlje	69,3	71,7	72,2	69,9	73,8	72,6	72,2	72,1
EU-25	62,0	63,2	64,6	60,0	65,6	65,0	64,7	63,7
Slovenija	8,1	8,2	8,2	8,2	6,8	6,3	6,4	6,1
Mađarska	1,6	1,7	1,6	2,1	3,1	3,0	3,0	2,7
EU-15	48,1	48,8	49,9	44,3	50,6	50,1	49,7	49,5
Austrija	7,2	6,0	6,3	6,2	5,8	5,4	5,4	5,3
Italija	21,2	23,1	23,2	19,6	16,0	16,7	16,6	16,7
Njemačka	10,7	10,3	10,4	10,0	14,8	14,5	14,4	14,5
Efta	1,1	1,5	1,5	1,3	1,7	1,7	1,7	1,9
Zemlje u razvoju	30,7	28,3	27,8	30,1	26,2	27,4	27,8	27,9
Bosna i Hercegovina	14,3	12,6	12,6	14,5	2,4	2,8	2,7	2,9
Srbija, Crna Gora	4,5	5,4	5,3	6,4	0,9	1,1	1,1	1,3
Rusija	1,3	1,2	1,2	1,2	9,2	10,1	10,5	9,8
Kina	0,1	0,2	0,1	0,2	4,7	5,3	5,1	6,1

^a Privremeni podaci
Izvor: DZS

Tablica 10. Kapitalni i financijski račun platne bilance Republike Hrvatske, u milijunima EUR

	1. pol. 2006.	3. tr. 2006.	1. pol. 2007.	3. tr. 2007. ^a	Indeksi	
					3. tr. 2007. ^a / 3. tr. 2006.	I. – IX. 2007. ^a / I. – IX. 2006.
KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	3.023	-50	2.759	-35	70,5	91,6
1. Kapitalne transakcije	-160	7	15	13	184,5	-
2. Financijske transakcije, isklj. međ. pričuve	4.552	-654	3.216	-359	54,9	73,3
2.1. Izravna ulaganja	1.298	392	2.205	306	78,1	148,6
2.1.1. U inozemstvo	-63	-60	-137	-68	113,3	165,9
2.1.2. U Hrvatsku	1.362	452	2.342	374	82,8	149,8
2.2. Portfeljna ulaganja	-521	324	-344	196	60,5	75,4
2.2.1. Sredstva	-88	19	-636	81	426,5	806,9
2.2.2. Obveze	-433	306	292	115	37,7	-
2.3. Financijski derivati	0	0	0	0	-	-
2.4. Ostala ulaganja	3.775	-1.370	1.356	-861	62,9	20,5
2.4.1. Sredstva	1.147	-812	84	-909	111,9	-
2.4.2. Obveze	2.628	-558	1.271	47	-8,5	-
3. Međunarodne pričuve	-1.370	596	-472	311	52,1	20,9

^a Preliminarni podaci. Izvor: HNB

trgovinskih kredita te gotovine i depozita koji se bilježi na računu ostalih ulaganja bio je manje izrazit. Bruto međunarodne pričuve su se tijekom trećeg tromjesečja smanjile, i to zbog manjih izdvajanja banaka na osnovi granične obvezne pričuve.

Inozemna izravna ulaganja u Hrvatsku u trećem tromjesečju 2007. iznosila su 0,4 mlrd. EUR što je gotovo za petinu manje nego u istom razdoblju 2006. godine. To je smanjenje posljedica izrazitog pada izravnih dužničkih ulaganja, i to s osnove hibridnih i podređenih instrumenata banaka. Neznatno se smanjio i iznos zadržane dobiti stranih vlasnika domaćih poduzeća, dok su se izravna vlasnička ulaganja više nego udvostručila. Izravna ulaganja domaćih sektora u inozemstvo blago su se povećala u odnosu na treće tromjesečje 2006. godine.

U strukturi izravnih vlasničkih ulaganja i zadržane dobiti u trećem tromjesečju 2007. prevladavale su dokapitalizacije pojedinih banaka u stranom vlasništvu. Osim toga, znatniji iznos ulaganja ostvaren je i u djelatnostima proizvodnje hrane i pića te proizvodnje motornih vozila, prikolica i poluprikolica. Promatrano prema zemlji podrijetla najveći iznos ulaganja

pripadao je ulagačima iz Austrije, a potom iz Nizozemske, Rusije i Malte.

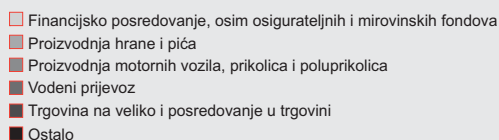
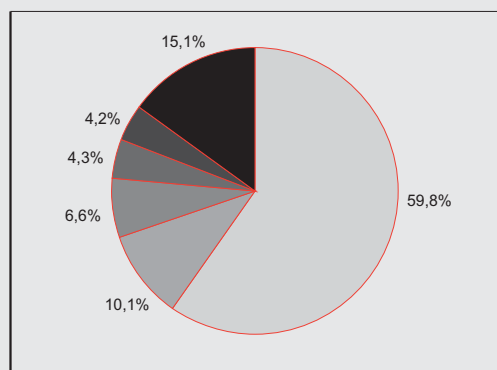
Na osnovi portfeljnih ulaganja u trećem je tromjesečju 2007. ostvaren manji neto priljev sredstava nego u istom razdoblju 2006. Rezultat je to manjeg rasta obveza, i to ponajprije s osnove vlasničkih ulaganja koja su u trećem tromjesečju 2006. bila povezana s kupoprodajom dionica Plive d.d. te ulaganjem EBRD-a u dionički kapital Agrokora d.d. Smanjeni priljev s te osnove djelomice je nadomješten rastom obveza poduzeća na osnovi dužničkih portfeljnih ulaganja, što se može povezati s izdajom obveznice Zagrebačkoga holdinga u vrijednosti od 300 mil. EUR. Sektor država zabilježio je pad obveza s osnove dužničkih portfeljnih ulaganja s obzirom na to da nije bilo novih izdanja obveznica, a na naplatu je dospjela samurajska obveznica vrijedna 40 mlrd. JPY (oko 250 mil. EUR) te redovita otplata Londonskom klubu. Pad inozemne imovine u trećem tromjesečju 2007. bio je mnogo izrazitiji nego u istom razdoblju 2006. godine, najviše zbog smanjenih ulaganja banaka u instrumente tržišta novca.

Na računu ostalih ulaganja (obuhvaćaju kredite, trgovinske kredite te gotovinu i depozite) u trećem je tromjesečju 2007. ostvaren znatno manji neto odljev financijskih sredstava nego u istom razdoblju 2006. Takva su kretanja posljedica većeg zaduživanja poduzeća na spomenutim osnovama, čime je ublažen sezonski pad obveza banaka. Kod inozemne je imovine u trećem tromjesečju 2007. ostvaren znatan porast, a najveći dio toga porasta odnosio se na rast depozita poslovnih banaka u inozemstvu.

Tijekom trećeg tromjesečja 2007. međunarodne su se pričuve, prema platnobilančnim podacima koji ne uključuju međuvalutne promjene, smanjile za 311 mil. EUR. To je ponajviše posljedica smanjenja inozemne pasive banaka u ljetnim mjesecima, što je rezultiralo nižim iznosom koji se izdvaja kao granična obvezna pričuva. Dio toga smanjenja ublažile su dvije intervencije HNB-a sredinom srpnja kojima je od poslovnih banaka otkupljeno 139 mil. EUR. Prema podacima monetarne statistike (koji uključuju međuvalutne promjene) međunarodne su pričuve na kraju rujna iznosile 8,8 mlrd. EUR što je za 4,1% manje nego na kraju lipnja 2007., ali i za 8,1% više nego na kraju rujna 2006. godine. U listopadu su pričuve ponovo porasle (za 0,2 mlrd. EUR), uglavnom zahvaljujući intervenciji HNB-a kada su otkupljena 355,2 mil.

Slika 82.

STRUKTURA IZRAVNIH VLASNIČKIH ULAGANJA U RH U 3. TROMJESEČJU 2007.

Izvor: HNB

Tablica 11. Međunarodne pričuve HNB-a, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

	2004.	2005.	2006.	IX. 2007.
Stanje	6.436	7.438	8.725	8.795
Udjeli:				
1. Devizne pričuve	96,9	98,6	93,6	90,9
1.1. Dužnički vrijednosni papiri	50,7	48,4	48,1	49,9
1.2. Ukupno gotovina i depoziti kod	46,2	50,2	45,4	41,0
1.2.1. ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	3,6	5,5	2,3	2,2
1.2.2. banaka sa sjedištem izvan Hrvatske	42,6	44,7	43,2	38,8
2. Pričuvna pozicija u MMF-u	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Posebna prava vučenja	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Zlato	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Obratni repo poslovi	3,1	1,3	6,4	9,1

Napomena: Izraženo prema približnoj tržišnoj vrijednosti
Izvor: HNB

EUR, dok je doprinos izdvajanja banaka na osnovi granične obvezne pričuve ostao negativnim.

Inozemni dug

Tijekom prvih deset mjeseci 2007. inozemni dug RH povećao se za 2,1 mlrd. EUR, te je na kraju listopada iznosio 31,4 mlrd. EUR. To je povećanje manje nego u istom razdoblju 2006. godine, a pritom su smanjenje apsolutnog prirasta i usporavanje godišnjeg rasta inozemnog duga (s 14,3% u listopadu 2006. na 12,3% u listopadu 2007.) pratile znatne promjene u doprinosima pojedinih sektora tome prirastu. Na takva su kretanja uvelike utjecale mjere središnje banke usmjerene na stabiliziranje udjela inozemnog duga u BDP-u, prije svega smanjenjem visoke razine inozemnog duga poslovnih banaka. Tako su poslovne banke tijekom prvih deset mjeseci 2007. smanjile svoje obveze prema inozemstvu čak za 1,7 mlrd. EUR, za razliku od kretanja u istom razdoblju 2006. kad je zabilježen rast njihova duga za 0,3 mlrd. EUR. S druge strane, doprinos poduzeća (dug ostalih domaćih sektora, uključujući dio duga s osnove izravnih ulaganja) povećao se s 2,3 mlrd. EUR u prvih deset mjeseci 2006. na 4,0 mlrd. EUR u istom razdoblju 2007. Doprinos sektora država

povećanju ukupnoga inozemnog duga bio je negativan.

Inozemni dug banaka (uključujući hibridne i podređene instrumente) iznosio je na kraju listopada 2007. godine 8,7 mlrd. EUR što je za 16,6% manje od iznosa zabilježenog na kraju 2006. Ta se izrazita promjena u kretanju inozemnog duga banaka ponajprije može pripisati djelovanju mjera HNB-a (poglavito granične obvezne pričuve i mjere upisa obveznih blagajničkih zapisa) kojima se destimulira kreditna ekspanzija banaka financirana sredstvima iz inozemstva. Promatrano po tromjesečjima ublažavanje rasta duga banaka moglo se zamijetiti već tijekom prvog tromjesečja, a u drugom je tromjesečju uslijedio njegov pad, koji je dodatno pojačan tijekom trećeg tromjesečja, kada banke iskorištavaju povećane devizne priljeve u bankarski sustav u doba turističke sezone kao i znatna sredstva pristigla od dokapitalizacija za otplatu svojih inozemnih obveza. Izrazito padajući, udio duga banaka u ukupnome inozemnom dugu smanjio se s 35,6% na kraju 2006. na 27,6% na kraju listopada 2007. godine.

Tijekom prvih deset mjeseci 2007. inozemni dug poduzeća, uključujući dužnička ulaganja u poduzeća, povećao se za otprilike trećinu (4,0 mlrd. EUR) u odnosu na stanje zabilježeno na kraju 2006. te je na kraju listopada dosegao 16,1 mlrd. EUR. Sve intenzivniji rast duga poduzeća (godišnji rast ubrzao se s 28% na kraju 2006. na 37% na kraju listopada 2007.) djelomice se može povezati s poslovnom politikom domaćih banaka koje, da bi izbjegle troškove najnovijih restrikcija HNB-a, sve više potiču svoje klijente na izravno financiranje u inozemstvu, kojim se zamjenjuje zaduživanje na domaćem bankarskom tržištu. Među pojedinim grupacijama najviše se povećao dug ostalih trgovačkih društava, a tome je pridonijela i Ina, koja je tijekom toga razdoblja iskoristila velik dio sredstava kredita ugovorenog u ukupnom iznosu od 1 mlrd. USD. Porastao je i dug nebankarskih financijskih institucija, poglavito društva za lizing koja se uglavnom zadužuju za financiranje pojačanog uvoza cestovnih vozila. Dug javnih poduzeća također je rastao, ponajviše zbog izdanja obveznice Zagrebačkoga holdinga. Udio duga poduzeća u ukupnome inozemnom dugu povećao se na 51,5%.

Dug sektora država (obuhvaća središnju državu, repu-

Tablica 12. Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

Sektor dužnika	2004.	2005.	2006.	X.2007.	Struktura		Indeksi	
					2006.	X.2007.	2006./2005.	X.2007./2006.
1. Država	7.257	7.047	6.664	6.548	22,8	20,9	94,6	98,3
2. Središnja banka (HNB)	2	3	3	2	0,0	0,0	97,2	75,4
3. Banke	7.732	8.979	10.223	8.639	35,0	27,6	113,9	84,5
4. Ostali domaći sektori	5.896	7.264	9.462	12.401	32,4	39,6	130,3	131,1
5. Izravna ulaganja	2.046	2.455	2.869	3.763	9,8	12,0	116,9	131,2
U čemu: Hibridni i podređeni instrumenti	314	214	167	23	0,6	0,1	78,1	13,7
Ukupno (1 + 2 + 3 + 4 + 5)	22.933	25.748	29.221	31.353	100,0	100,0	113,5	107,3

Izvor: HNB

Tablica 13. Stvarni i potencijalni inozemni dug javnog sektora te dug privatnog sektora, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

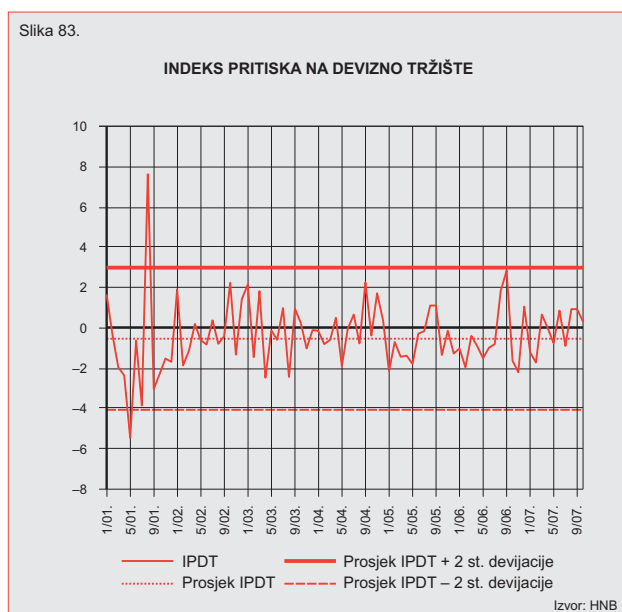
Sektor dužnika	2004.	2005.	2006.	X.2007.	Struktura		Indeksi	
					2006.	X.2007.	2006./2005.	X.2007./2006.
1. Dug javnog sektora	8.580	8.500	8.242	8.817	28,2	28,1	97,0	107,0
2. Dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	334	291	204	147	0,7	0,5	70,2	72,0
3. Dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	14.019	16.956	20.774	22.389	71,1	71,4	122,5	107,8
Ukupno (1 + 2 + 3)	22.933	25.748	29.221	31.353	100,0	100,0	113,5	107,3

Izvor: HNB

bličke fondove, HBOR i lokalnu državu) smanjio se tijekom prvih deset mjeseci 2007. za 0,1 mlrd. EUR, te je na kraju listopada iznosio 6,5 mlrd. EUR. Smanjenje duga sektora država poglavito je rezultat otplata obveznica središnje države, a najveći dio novih korištenja realizirao je HBOR (izdanje obveznice vrijedne 250 mil. EUR). Kao što je već spomenuto, znatnija korištenja imala su i javna trgovačka društva, i to Zagrebački holding, što je pridonijelo rastu duga javnog sektora (uključuje sektor država te javna i mješovita trgovačka društva) tijekom prvih deset mjeseci 2007. ukupno za 0,6 mlrd. EUR. Potencijalni inozemni dug javnog sektora (dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor) kontinuirano se smanjuje već duži niz godina.

Likvidnost u međunarodnim plaćanjima

U trećem se tromjesečju 2007. indeks pritiska na devizno tržište (IPDT)²⁷ kretao, uz blaže oscilacije, oko svoje dugoročne prosječne vrijednosti. Pritom su pad inozemne pasive

banaka i slabija izdvajanja na osnovi granične obvezne pričuve utjecali na smanjenje međunarodnih pričuva i rast IPDT-a, dok je učinak istodobne blage aprecijacije tečaja domaće valute u jeku glavne turističke sezone bio suprotan. U listopadu je, unatoč velikoj potražnji za kunama namijenjenim upisu dionica T-HT-a, zabilježeno slabljenje tečaja u odnosu na kraj rujna, a to je, zajedno s intervencijom središnje banke i ponovnim rastom međunarodnih pričuva, pogodovalo i nadalje povoljnom kretanju indeksa pritiska na devizno tržište.

27 IPDT se računa kao ponderirani prosjek mjesečne stope rasta tečaja kune prema euru (na kraju razdoblja) i mjesečne stope rasta bruto međunarodnih pričuva, izraženih u eurima, uz standardne devijacije kao pondere. Kretanje IPDT-a iznad kritične granice (plus dvije standardne devijacije) upućuje na moguće poteškoće u međunarodnim plaćanjima.

Državne financije

Obilježja fiskalne politike u prvih devet mjeseci 2007. godine

Tijekom prvih devet mjeseci 2007. godine ostvarena su uglavnom pozitivna fiskalna kretanja. Kao rezultat snažnog rasta gospodarske aktivnosti ostvaren je visok godišnji rast prihoda koji je bio znatno brži od rasta rashoda, a istodobno se nastavila snažna investicijska aktivnost države odražavajući među ostalim nova ulaganja u cestovnu infrastrukturu. Takva su kretanja rezultirala znatnim smanjenjem manjka opće države, a posljedica toga bila je smanjena potreba za zaduživanjem. Pritom je svoje financijske potrebe država uglavnom namirivala na domaćem financijskom tržištu nastojeći tako smanjiti svoju eksternu izloženost i pridonijeti stabilizaciji udjela inozemnog duga RH u BDP-u. Međutim, u ostatku godine očekuje se snažniji rast rashoda i kapitalnih investicija i ostvarenje planiranog manjka od 2,6% BDP-a na razini cijele 2007. godine.

Početak godine obilježilo je stupanje na snagu izmijenjena Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave²⁸. Primjena dotadašnjeg zakona dovela je do negativnog učinka koncentracije prihoda od poreza na dobit u lokalnim jedinicama u kojima poduzeća imaju sjedište. Zbog toga je u pojedinim lokalnim jedinicama dolazilo do neravnoteže između ostvarivanja prihoda i izvršavanja zakonskih funkcija. Izmjenama Zakona utvrđeno je da prihod od poreza na dobit u cijelosti pripada državnom proračunu, dok je dio poreza na dohodak koji pripada gradovima, općinama i županijama znatno povećan. Stupanj fiskalne decentralizacije tim izmjenama, međutim, nije povećan jer nije došlo do prenošenja dodatnih funkcija na niže razine državne vlasti, već samo do drugačije raspodjele sredstava između državnog proračuna i jedinica lokalne države.

U skladu sa Zakonom o provođenju Odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998.²⁹ i Zakonom o Umirovljeničkom fondu³⁰ u prvom je polugodištu 2007. nastavljeno s povratom duga umirovljenicima. Iako te financijske transakcije nisu uključene u proračun, one imaju znatne makroekonomske, ali i fiskalne implikacije s obzirom na to da je za tu svrhu država u 2007. morala osigurati 3,4 mlrd. kuna. Od toga se najveći dio odnosio na isplatu dviju posljednjih rata povrata duga umirovljenicima koji su se odlučili za tzv. brzi povrat uz 50%-tni diskont, a ostatak na isplatu prve rate duga umirovljenicima koji će primiti puni iznos duga u roku od šest godina te isplatu prvih dviju rata korisnicima obiteljskih i najviših mirovina kojima je također priznato pravo na povrat duga³¹. Sredstva potrebna za isplatu prve rate u lipnju 2007. najvećim su dijelom pribavljena kreditom Hrvatske poštanske banke d.d. (HPB), dok su sredstva potrebna za financiranje druge rate, kao i za otplatu kredita HPB-a, osigurana prodajom dionica T-HT-a putem javne ponude.

28 NN, br. 132/2006.

29 NN, br. 105/2004.

30 NN, br. 93/2005.

31 NN, br. 19/2007.

Prihodi konsolidirane opće države

Prema preliminarnim podacima MF-a prihodi konsolidirane opće države u prvih su devet mjeseci 2007. godine iznosili 93,4 mlrd. kuna što je nešto manje od tri četvrtine ukupnih planiranih prihoda za 2007. godinu. U odnosu na isto razdoblje 2006. godine ukupni su prihodi uvećani čak za 13,9%, što je rezultat snažnoga gospodarskog rasta, povoljnih kretanja na tržištu rada te umjerenog rasta cijena potrošačkih dobara.

Porezni prihodi, koji čine gotovo 60% ukupnih prihoda ove razine državne vlasti, u razdoblju od siječnja do rujna dosegli su iznos od 54,9 mlrd. kuna što je za 11,7% više nego u istom razdoblju 2006. Povoljna kretanja prihoda od indirektnih poreza uvelike su posljedica snažnog rasta realnog prometa u trgovini na malo te visokog rasta uvoza. Naplatom poreza na dodanu vrijednost (PDV) tako su u prvih devet mjeseci 2007. prikupljene ukupno 28,2 mlrd. kuna ili za 9,9% više nego u istom razdoblju 2006. godine. Nešto niža stopa rasta zabilježena je u rujnu, što je među ostalim posljedica slabljenja realnog prometa u trgovini na malo, ali i nekih zakonskih izmjena. Naime, u kolovozu je na snagu stupio izmijenjeni Zakon o PDV-u³² kojim je propisano da se PDV po sniženoj stopi od 10%, osim na turističke usluge, plaća još na novine i časopise. MF očekuje da će kao rezultat tih izmjena prihodi od PDV-a na godišnjoj razini biti približno za 290 mil. kuna manji, a s obzirom na to da se PDV plaća u tekućem mjesecu za prethodni mjesec, prvi su financijski učinci bili zamjetljivi u rujnu. Prihodi od trošarina u razdoblju od siječnja do rujna ukupno su iznosili 9,2 mlrd. kuna, pri čemu je njihovu ostvarenom godišnjem rastu od 6,1% najviše pridonijelo povećanje prihoda od trošarina na duhanske preradevine i trošarina na automobile. S druge strane, iznosom najizdašniji prihodi od trošarina na naftne derivate (radi usporedivosti s podacima za prethodna razdoblja uključuju naknadu za financiranje građenja i održavanja javnih cesta) u promatranom su razdoblju na godišnjoj razini relativno slabo uvećani, za 3,5%. Pritom valja naglasiti kako je od svibnja na snazi uredba Vlade RH kojom su trošarine na sve vrste bezolovnih benzina smanjene za 25 lipa po litri³³. Gubitak prihoda zbog navedenih izmjena tijekom ljetnih mjeseci samo je djelomično nadoknađen povećanom potrošnjom naftnih derivata domaćih i stranih turista.

Naplatom poreza na dobit u prvih devet mjeseci 2007. godine ukupno je prikupljeno 7,2 mlrd. kuna, odnosno gotovo za trećinu više nego u istom razdoblju 2006. godine. Budući da se predujam poreza na dobit plaća na osnovi porezne prijave za prethodno porezno razdoblje (prethodna godina), izrazit rast ove vrste prihoda može se djelomično objasniti dobrim poslovnim rezultatima koje su porezni obveznici ostvarili u 2006. godini. Ostvareni prihodi od poreza na dohodak u prvih su devet mjeseci iznosili 7,1 mlrd. kuna što odgovara rastu od 13,1% na godišnjoj razini. Taj je porast rezultat povoljnih kretanja na tržištu rada, odnosno godišnjeg povećanja prosječne mjesečne bruto plaće i rasta broja zaposlenih, na što upućuju podaci DZS-a i HZMO-a. Zbog istog su razloga

prihodi na osnovi uplaćenih socijalnih doprinosa na godišnjoj razini uvećani za 10,8% te su iznosili 27,7 mlrd. kuna, što ih čini drugim najvažnijim izvorom prihoda opće države.

Znatno su porasli i ostali prihodi, koji čine nešto više od desetine ukupnih prihoda konsolidirane opće države. U prvih devet mjeseci 2007. godine oni su iznosili 10,7 mlrd. kuna ili za 35,5% više nego u razdoblju od siječnja do rujna 2006. Spomenutom rastu najviše je pridonijela dinamika prihoda od administrativnih taksa te isplaćenih dividenda. Podaci MF-a pokazuju kako su svoje prihode od administrativnih taksa najviše povećali Hrvatske vode i Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU). Javnoj ponudi i prodaji dionica T-HT-a u rujnu prethodila je isplata izvanredne dividende toga društva u iznosu od 2,41 mlrd. kuna, od čega je državi pripalo 42%.

Rashodi konsolidirane opće države

Rashodi konsolidirane opće države u prvih su devet mjeseci 2007. godine iznosili 85 mlrd. kuna, što je nešto više od 70% ukupnih planiranih godišnjih rashoda. U usporedbi s istim razdobljem 2006. godine rashodi su povećani za 9,5%, pri čemu su podjednako rasli rashodi konsolidirane središnje države i rashodi lokalne države. Prema ekonomskoj klasifikaciji najviše su se povećali rashodi za socijalne naknade i naknade zaposlenima, a znatno su narasli i rashodi za korištenje dobara i usluga.

Rashodi za socijalne naknade u razdoblju od siječnja do rujna 2007. iznosili su 36,1 mlrd. kuna, od čega se nešto više od dvije trećine odnosilo na rashode za socijalne rashode iz osiguranja. Ti rashodi, koji uključuju najveći dio mirovina i rashode za zdravstvo, u promatranom su razdoblju na godišnjoj razini uvećani za 9,8%, što je djelomice rezultat povećanja broja umirovljenika i povećanja prosječne isplaćene mirovine, a djelomice rezultat povećanja izdataka za bolničku zdravstvenu zaštitu, primarnu zdravstvenu zaštitu i lijekove na recept. Rashodi za naknade za socijalnu pomoć, koje uključuju doplatu za djecu, invalidske mirovine, trajna prava hrvatskih branitelja te dodatak uz mirovinu, u promatranom su razdoblju rasli nešto sporije (5,9%) te su iznosili 10,5 mlrd. kuna.

U istom su razdoblju rashodi za naknade zaposlenima iznosili 23,1 mlrd. kuna, od čega se nešto više od 80% odnosilo na plaće i nadnice isplaćene državnim službenicima i namještenicima, a ostatak na socijalne doprinose koje plaćaju jedinice konsolidirane opće države. Na godišnjoj razini ostvareno je povećanje rashoda za naknade zaposlenima od 10,5%, što je odraz blagog povećanja prosječnog broja zaposlenih u javnoj službi (0,9%) kao i godišnjeg rasta prosječne mjesečne bruto plaće (7,6%) državnih službenika i namještenika. Pritom se u djelatnostima javne uprave i obrane broj zaposlenih smanjio, ali je istodobno u tom segmentu zabilježeno najveće povećanje plaće, dok je prosječan broj zaposlenih u obrazovanju i zdravstvu povećan za nešto više od 3500 ljudi, što je pratio umjereniji rast plaća.

Rashodi za korištenje dobara i usluga (uključuju rashode za telekomunikacijske, poštanske, prijevozne, intelektualne i osobne usluge te troškove materijala i energije) u prvih su devet mjeseci 2007. godine iznosili 10,1 mlrd. kuna i bili su

32 NN, br. 76/2007.

33 Uredba o visini posebnog poreza na naftne derivate, NN, br. 44/2007.

za 14,6% veći nego u istom razdoblju 2006. godine, a osobito visok rast zabilježen je u trećem tromjesečju. U promatranom razdoblju rashodi za subvencije iznosili su 5,2 mlrd. kuna što je za 9,9% više nego u prvih devet mjeseci 2006., pri čemu je rast subvencija danih trgovačkim društvima izvan javnog sektora bio dvostruko brži od rasta ostalih subvencija. Rashodi za kamate, koji čine oko 5% ukupnih rashoda konsolidirane opće države, u promatranom su razdoblju također nastavili umjereno rasti. Pritom je kao odraz promjene strukture duga opće države nastavljen rast tuzemnih kamata, dok su se kamate na inozemne obveze smanjile.

Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama

Kao rezultat visokoga godišnjeg povećanja prihoda i umjerenijeg rasta rashoda, neto operativni saldo konsolidirane opće države u prvih je devet mjeseci 2007. godine iznosio 8,4 mlrd. kuna, što je gotovo dvostruko više nego u istom razdoblju 2006. Tim je viškom država u cijelosti mogla financirati povećanje svoje nefinancijske imovine, istodobno otplatiti dio dospjelih obveza te povećati svoju financijsku imovinu.

Vrijednost javnih investicija, odnosno nabave nefinancijske imovine, u promatranom je razdoblju iznosila čak 8 mlrd. kuna, što je gotovo za 20% više nego u istom razdoblju 2006. Pritom je najviše sredstava utrošeno na nabavu zgrada i građevina, čak 6,3 mlrd. kuna, što je ponajviše bilo odraz nastavka ulaganja u cestovnu infrastrukturu. Istodobno je znatno uvećana prodaja nefinancijske imovine, i to uglavnom kao rezultat povećanja prodaje strateških zaliha, dok je prodaja dugotrajne imovine ostala na razini iz prethodne godine.

Financijska imovina konsolidirane opće države u prvih se devet mjeseci 2007. znatno povećala, za čak 2,5 mlrd. kuna. Ostvareno povećanje odnosi se na rast domaće financijske imovine, i to u obliku sredstava na računima države kod poslovnih banka i HNB-a te isplaćenih sredstava po danim zajmovima. Novac na računima koji je akumuliran dobrim ostvarenjem prihoda, ali i zaduživanjem, iskoristit će se za financiranje manjka u posljednjem tromjesečju 2007. godine, koji bi prema podacima iz rebalansa trebao biti višestruko veći nego u prvih devet mjeseci.

U razdoblju od siječnja do rujna obveze konsolidirane opće države uvećane su za 1,1 mlrd. kuna, i to kao rezultat istodobnog povećanja domaćih i smanjenja inozemnih obveza. Pritom je zabilježeno povećanje inozemnih obveza izvanproračunskih korisnika, no inozemne su otplate na razini državnog proračuna bile višestruko veće. Domaće su se obveze u prvih devet mjeseci 2007. najviše povećale na razini državnog proračuna, što je bio rezultat dvaju izdanja obveznica te korištenja zajmova od domaćih banaka.

Saldo konsolidirane opće države na gotovinskom i modificiranom obračunskom načelu

Manjak konsolidirane opće države izražen prema metodologiji GFS 1986 i na gotovinskom načelu u prvih je devet mjeseci tekuće godine bio neznatan i iznosio je 0,2 mlrd. kuna. Ostvareni manjak generirali su izvanproračunski korisnici (ponajprije HAC i HC) s obzirom na to da je na razini državnog proračuna i jedinica lokalne države ostvaren višak. U usporedbi s istim razdobljem 2006. godine manjak je smanjen čak za 2,9 mlrd. kuna, čemu je najviše pridonijela konsolidacija na razini državnog proračuna. Naime, zbog rasta prihoda koji je bio znatno viši od rasta rashoda na razini državnog proračuna, nakon manjka od 1,4 mlrd. kuna u prvih devet mjeseci 2006. godine u istom razdoblju 2007. godine ostvaren je višak od 1,5 mlrd. kuna. S druge strane, na razini izvanproračunskih korisnika manjak je iznosio 1,8 mlrd. kuna što je za 0,1 mlrd. kuna više nego u istom razdoblju 2006. godine. Svoj su manjak najviše povećali HAC i HFP, a Hrvatske vode i DAB ostvarili su višak.

Da bi se dobila potpunija slika o stanju javnih financija, manjak proračuna konsolidirane opće države definira se i na modificiranome obračunskom načelu, pri čemu se gotovinski podaci korigiraju za podatke o rashodima prema obračunskom načelu, odnosno na osnovi ugovorenih obveza HAC-a i HC-a te za promjene stanja neplaćenih dospjelih obveza (engl. *arrears*) središnje i lokalne države. Prema preliminarnim podacima MF-a manjak konsolidirane opće države izražen prema modificiranome obračunskom načelu u prvih je devet mjeseci 2007. godine iznosio 0,7 mlrd. kuna. Ovako definiran manjak u odnosu na isto razdoblje 2006. godine

Tablica 14. Operativni saldo, transakcije u nefinancijskoj te financijskoj imovini i obvezama, prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	Konsolidirana opća država		
	I. – IX. 2006.	I. – IX. 2007.	I. – IX. 2007. / I. – IX. 2006.
1. Promjena neto vrijednosti (neto operativni saldo)	4.356,6	8.432,0	194
1.1. Prihodi	82.012,0	93.449,5	114
1.2. Rashodi	77.655,4	85.017,5	109
2. Promjena neto nefinancijske imovine	5.992,8	7.103,3	119
2.1. Nabava nefinancijske imovine	6.681,4	7.986,7	120
2.2. Prodaja nefinancijske imovine	688,6	883,3	128
3. Neto posuđivanje (+) / zaduživanje (-) (1 – 2)	-1.636,2	1.328,7	-
3. Financiranje (5 – 4) Transakcije u financijskoj imovini i obvezama	1.636,2	-1.328,7	-
4. Promjena financijske imovine	172,7	2.461,7	1.425
4.1. Domaće	170,0	2.453,7	1.443
4.2. Inozemne	2,7	8,0	300
5. Promjena obveza	1.809,0	1.133,1	63
5.1. Domaćih	5.362,7	3.258,7	61
5.2. Inozemnih	-3.553,7	-2.125,6	60

Napomena: Na gotovinskom načelu
Izvor: MF

Tablica 15. Saldo konsolidirane opće države, prema metodologiji GFS 1986, u milijunima kuna

	I. – IX. 2006.	I. – IX. 2007.
1. Neto posuđivanje (+) / zaduživanje (–) GFS 2001	–1.636	1.329
2. Prodaja nefinancijske imovine	689	883
3. Neto pozajmljivanje – zajmovi	634	511
4. Izdaci za dionice i ostale udjele	190	156
5. Izdaci za vrijednosne papire osim dionica	0	0
6. Ostala potraživanja: Izdaci	2	5
7. Saldo bez kapitalnih prihoda, na gotovinskom načelu (1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6)	–3.151	–227
8. Saldo bez kapitalnih prihoda, na gotovinskom načelu (HAC i HC iskazani na obračunskom načelu)	–3.511	–889
9. Promjena neplaćenih i neevidentiranih obveza	301	226
10. Saldo bez kapitalnih prihoda, na modificiranom obračunskom načelu (8 + 9)	–3.812	–663

Izvor: MF

višestruko je smanjen, a pritom je došlo i do blagog smanjenja neplaćenih dospjelih obveza (0,2 mlrd. kuna). Naime, rebalansom proračuna koji je Sabor prihvatio u srpnju 2007. čak je 1,2 mlrd. kuna namijenjeno smanjenju neplaćenih dospjelih obveza u zdravstvu.

Državni dug

Prema podacima HNB-a dug opće države, bez duga HBOR-a, na kraju rujna ove godine iznosio je 104,8 mlrd. kuna, pri čemu je kontinuirano rastao udio unutarnjeg duga, a smanjivao se udio inozemnog duga. U usporedbi s krajem 2006. godine dug je veći za 2,1 mlrd. kuna, što je znatno više od manjka konsolidirane opće države ostvarenog u istom razdoblju kao i od povećanja obveza opće države zabilježenog u statistici MF-a. U prilog sporijem rastu duga išlo je i jačanje tečaja kune prema gotovo svim glavnim svjetskim valutama. Naime, tečaj kune je u prvih devet mjeseci 2007. godine apprecirao prema euru, američkom dolaru i jenu, valutama u kojima je nominiran najveći dio duga opće države, pa se stanje duga izraženo u kunama statistički gledano smanjilo. S druge strane, povrat duga umirovljenicima pridonio je bržem rastu duga u odnosu na manjak opće države. Naime, MF povrat duga umirovljenicima ne tretira kao proračunski rashod, pa tako ni kratkoročni kredit HPB-a kojim je financirana isplata

prve ovogodišnje rate povrata duga umirovljenicima nije zabilježen u proračunu. S druge strane, s obzirom na to da je HPB iskazao taj kredit kao potraživanje od države, u monetarnoj statistici HNB-a on je uključen u dug opće države.

Unutarnji dug opće države iznosio je na kraju rujna 2007. godine 66,1 mlrd. kuna ili za 5 mlrd. kuna više od stanja duga zabilježenog na kraju 2006. godine. Cjelokupni se iznos povećanja odnosio na rast duga s osnove primljenih kredita i izdanih obveznica, dok je dug s osnove izdanih trezorskih zapisa smanjen. U veljači su tako na domaćem tržištu kapitala izdane desetogodišnje kunske obveznice nominalne vrijednosti 2,5 mlrd. kuna, a druga je tranša od 3 mlrd. kuna na tržište plasirana u srpnju. Nadalje, u srpnju je država sa sindikatom domaćih banaka sklopila ugovor o kratkoročnom deviznom kreditu u iznosu od 244,5 mil. EUR, koji je potom utrošila na financiranje otplate dospjelih samurajskih obveznica. Re-financiranje inozemnih obveza sredstvima s domaćeg tržišta podržala je središnja banka privremeno izmijenivši Odluku o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima. Izmjena odluke omogućila je svakoj banci da iznos kojim je sudjelovala u spomenutom kreditu uključi u svoja devizna potraživanja.

Inozemni dug opće države na kraju rujna 2007. iznosio je 38,7 mlrd. kuna ili za 2,9 mlrd. kuna manje nego na kraju 2006. godine. Pritom je na razini zaduživanja RH inozemni dug smanjen za 3,6 mlrd. kuna, što je rezultat isplate 40

Tablica 16. Javni dug Republike Hrvatske, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje				Promjena	
	XII. 2005.	IX. 2006.	XII. 2006.	IX. 2007.	I. – IX. 2006.	I. – IX. 2007.
A. Dug opće države (1 + 2)	101.426,8	103.866,3	102.699,7	104.761,9	2.439,6	2.062,2
1. Unutarnji dug opće države	56.046,5	61.910,8	61.077,4	66.050,4	5.864,4	4.973,0
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	50.559,5	56.083,8	54.216,7	58.174,9	5.524,3	3.958,2
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.935,0	4.336,9	5.168,2	6.029,5	401,9	861,3
1.3. Unutarnji dug lokalne države	1.551,9	1.490,1	1.692,4	1.846,0	–61,8	153,6
2. Inozemni dug opće države	45.380,3	41.955,5	41.622,3	38.711,5	–3.424,8	–2.910,8
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	36.414,5	32.850,1	32.556,6	29.001,7	–3.564,4	–3.554,8
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	8.749,8	8.975,2	8.913,3	9.548,3	225,4	635,1
2.3. Inozemni dug lokalne države	216,0	130,1	152,5	161,4	–85,8	8,9
B. Ukupno izdana jamstva Republike Hrvatske	12.455,1	13.730,0	14.098,3	15.080,8	1.274,8	982,5
1. Domaća	5.268,5	6.736,4	7.252,3	8.011,4	1.467,9	759,1
2. Inozemna	7.186,7	6.993,6	6.846,0	7.069,3	–193,1	223,3
C. Javni dug (A + B)	113.881,9	117.596,3	116.798,0	119.842,7	3.714,4	3.044,7
Dodatak:						
C. Dug HBOR-a (1 + 2)	7.139,4	7.459,9	7.686,4	9.056,8	320,5	1.370,5
1. Unutarnji dug HBOR-a	534,2	208,7	347,5	279,9	–325,5	–67,6
2. Inozemni dug HBOR-a	6.605,1	7.251,2	7.338,8	8.776,9	646,1	1.438,1

Izvor: HNB

Tablica 17. Unutarnji dug opće države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje				Promjena	
	XII. 2005.	IX. 2006.	XII. 2006.	IX. 2007.	I. – IX. 2006.	I. – IX. 2007.
1. Unutarnji dug opće države	56.046,5	61.910,8	61.077,4	66.050,4	5.864,4	4.973,0
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	50.559,5	56.083,8	54.216,7	58.174,9	5.524,3	3.958,2
Trezorski zapisi MF-a	12.533,4	12.254,5	12.662,2	12.170,6	-278,9	-491,5
Obveznice	30.716,0	33.643,9	34.827,9	36.750,7	2.927,9	1.922,7
Instrumenti tržišta novca	0,9	–	–	–	-0,9	–
Krediti banaka	7.309,2	10.185,3	6.726,6	9.253,6	2.876,1	2.527,0
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.935,0	4.336,9	5.168,2	6.029,5	401,9	861,3
Obveznice	–	–	–	–	–	–
Krediti banaka	3.935,0	4.336,9	5.168,2	6.029,5	401,9	861,3
1.3. Unutarnji dug lokalne države	1.551,9	1.490,1	1.692,4	1.846,0	-61,8	153,6
Dodatak: Izdana jamstva	5.268,5	6.736,4	7.252,3	8.011,4	1.467,9	759,1

Izvor: HNB

Tablica 18. Inozemni dug opće države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje				Promjena	
	XII. 2005.	IX. 2006.	XII. 2006.	IX. 2007.	I. – IX. 2006.	I. – IX. 2007.
1. Inozemni dug opće države	45.380,3	41.955,5	41.622,3	38.711,5	-3.424,8	-2.910,8
1.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	36.414,5	32.850,1	32.556,6	29.001,7	-3.564,4	-3.554,8
Obveznice	27.020,1	22.904,2	22.836,9	20.023,3	-4.115,8	-2.813,6
Krediti	9.394,5	9.945,9	9.716,4	8.978,4	551,4	-738,0
1.2. Inozemni dug republičkih fondova	8.749,8	8.975,2	8.913,3	9.548,3	225,4	635,1
Krediti	8.749,8	8.975,2	8.913,3	9.539,7	225,4	626,5
1.3. Inozemni dug lokalne države	216,0	130,1	152,5	161,4	-85,8	8,9
Krediti	216,0	130,1	152,5	161,4	-85,8	8,9
Dodatak: Izdana jamstva	7.186,7	6.993,6	6.846,0	7.069,3	-193,1	223,3

Izvor: HNB

mlrd. JPY vrijednog izdanja samurajskih obveznica u srpnju, plaćanja oko 60 mil. EUR obveza s osnove obveznica serije A izdanih za otplatu duga Londonskom klubu te kamata s osnove drugih izdanja inozemnih obveznica. Također su se smanjile obveze na osnovi kredita primljenih iz inozemstva, među ostalim i zbog otplate redovitih obveza Pariškom klubu. Istodobno se inozemni dug republičkih fondova u odnosu na kraj 2006. godine povećao za 0,6 mlrd. kuna, što je gotovo u potpunosti rezultat novih zaduživanja HAC-a.

Potencijalni dug države na osnovi izdanih državnih jamstava u prvih je devet mjeseci 2007. godine uvećan za 1 mlrd. kuna, što je nešto manje od povećanja ostvarenog u istom razdoblju 2006. Oko tri četvrtine toga povećanja odnosi se na

jamstva izdana za domaće financijske obveze, čiji su dužnici uglavnom domaća brodogradilišta. Pribroji li se dugu opće države iznos tuzemnih i inozemnih jamstava, javni dug RH na kraju rujna 2007. godine iznosi 119,8 mlrd. kuna.

Dug HBOR-a, koji u statistici MF-a nije uključen u konsolidiranu opću državu, iznosio je na kraju rujna 9,1 mlrd. kuna što je za 1,4 mlrd. kuna više nego na kraju 2006. godine. Cjelokupno povećanje duga odnosilo se na inozemni dug s obzirom na to da se unutarnji dug HBOR-a u promatranom razdoblju blago smanjio. Inozemni se dug HBOR-a povećao zbog novog izdanja inozemnih obveznica vrijednosti 250 mil. EUR.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo. Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnja banka, banke, ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U sektor banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka čije je sjedište izvan Republike Hrvatske. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Nebankarske financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje, mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća podsektor Republika Hrvatska i podsektor republički fondovi. Do prosinca 2003. godine podsektor Republika Hrvatska obuhvaćao je organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državnu agenciju za osigura-

nje štednih uloga i sanaciju banaka, a podsektor republički fondovi obuhvaća Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Od siječnja 2004. godine Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste te Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificirani su iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi.

Ostali domaći sektori su: organi lokalne države, državna i ostala trgovačka društva te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne institucije koje pružaju usluge stanovništvu. Podsektor ostala trgovačka društva obuhvaća i banke u stečaju. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se u sljedeće podsektore: lokalna država, koja obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva, koja obuhvaćaju državna i ostala trgovačka društva, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne institucije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1994.	prosinac	4.714,2	6.642,6	6.996,7	17.679,9	16.540,1	27.661,5	11,73	2,20	3,83	2,26	11,84	3,45
1995.	prosinac	6.744,1	8.234,9	8.503,2	24.623,0	21.576,3	32.819,5	2,97	0,89	1,54	3,41	1,00	1,88
1996.	prosinac	8.770,4	11.368,9	11.494,9	36.701,1	24.960,4	33.831,2	11,35	7,83	7,67	4,88	-5,41	-11,61
1997.	prosinac	10.346,1	13.731,4	13.848,8	50.742,0	33.829,0	48.863,4	7,86	3,93	3,85	2,16	4,98	4,96
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.883,8	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.964,5	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,16
2002.	prosinac	23.027,9	30.869,8	31.876,7	116.141,8	83.324,4	97.463,7	10,72	6,11	6,79	1,65	7,92	2,15
2003.	prosinac	30.586,2	33.888,7	34.630,9	128.893,1	96.121,7	111.661,4	8,90	1,78	1,93	0,14	3,11	0,66
2004.	prosinac	33.924,4	34.562,1	35.186,5	139.947,7	108.205,1	127.308,6	8,69	2,86	2,68	0,23	2,15	1,99
2005.	prosinac	40.390,8	38.817,1	39.855,4	154.647,0	131.343,2	149.168,3	9,38	4,34	3,87	-0,02	1,84	1,94
2006.	studenj	44.907,1	46.322,2	47.219,7	179.636,1	149.780,9	178.048,7	3,44	1,80	1,86	-0,53	-0,51	1,98
	prosinac	46.331,2	48.521,0	49.141,7	182.458,6	154.844,1	183.379,5	3,17	4,75	4,07	1,57	3,38	2,99
2007.	siječanj	43.729,2	45.965,6	46.605,6	183.027,9	154.799,8	184.322,9	-5,62	-5,27	-5,16	0,31	-0,03	0,51
	veljača	44.284,7	45.410,8	46.089,0	182.698,5	154.776,8	186.515,0	1,27	-1,21	-1,11	-0,18	-0,01	1,19
	ožujak	45.565,2	46.753,3	47.411,2	185.021,5	155.897,7	191.582,3	2,89	2,96	2,87	1,27	0,72	2,72
	travanj	45.589,9	47.852,4	48.495,5	187.054,2	156.417,0	194.132,5	0,05	2,35	2,29	1,10	0,33	1,33
	svibanj	46.564,7	48.677,0	49.327,4	189.643,1	159.479,1	196.560,0	2,14	1,72	1,72	1,38	1,96	1,25
	lipanj	48.416,1	51.560,7	52.188,8	194.446,1	162.586,3	199.620,1	3,98	5,92	5,80	2,53	1,95	1,56
	srpanj	48.931,4	54.142,1	54.918,2	201.254,3	163.498,0	199.132,8	1,06	5,01	5,23	3,50	0,56	-0,24
	kolovoz	48.791,2	53.735,4	54.528,0	207.386,8	163.275,5	200.401,2	-0,29	-0,75	-0,71	3,05	-0,14	0,64
	rujan	50.941,0	49.909,0	50.584,4	197.707,5	152.725,9	202.290,3	4,41	-7,12	-7,23	-4,67	-6,46	0,94
	listopad	48.280,0	53.183,8	53.952,0	204.409,6	158.467,2	204.273,4	-5,22	6,56	6,66	3,39	3,76	0,98

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine provedena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa M1 definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod banaka. Novčana masa M1a obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod banaka.

Ukupna likvidna sredstva M4 obuhvaćaju novčanu masu M1, štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 mil. kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će uspoređivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII. ^a	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
AKTIVA										
1. Inozemna aktiva (neto)	48 661,3	32.817,4	32.771,4	31.742,6	23.303,8	27.614,5	29.123,8	31.859,8	44.981,5	45.942,5
2. Plasmani	87 637,6	112.518,9	126.372,0	141.278,1	168.427,7	200.328,9	209.243,1	215.740,2	221.613,8	218.920,7
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	12 673,1	15.055,2	14.710,6	13.969,6	19.259,4	16.949,4	17.660,8	16.120,0	19.323,5	14.647,2
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	74 513,0	96.329,0	110.467,8	125.790,7	147.414,3	181.031,9	189.738,0	197.749,9	200.517,6	202.503,7
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	170,2	219,5	431,8	624,0	592,2	1.029,5	675,0	476,8	449,8	477,5
2.4. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	281,4	915,3	761,8	893,9	1.161,8	1.318,1	1.169,3	1.393,5	1.322,9	1.292,2
Ukupno (1+2)	136 298,9	145.336,3	159.143,4	173.020,7	191.731,5	227.943,3	238.366,9	247.599,9	266.595,3	264.863,2
PASIVA										
1. Novčana masa	23 703,5	30.869,8	33.888,7	34.562,1	38.817,1	48.521,0	46.753,3	51.560,7	49.909,0	53.183,8
2. Štedni i oročeni depoziti	10 213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	27.992,1	44.836,8	46.765,9	49.832,0	47.519,0	50.330,3
3. Devizni depoziti	71 836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	86.760,8	88.256,7	90.699,6	92.041,8	99.688,1	99.793,4
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	317,8	216,3	598,4	1.163,5	1.077,0	844,1	802,7	1.011,6	591,3	1.102,2
5. Ograničeni i blokirani depoziti	1 926,2	1.729,5	1.721,6	2.067,0	2.092,3	2.504,5	2.753,5	2.757,9	15.113,4	4.525,0
6. Ostalo (neto)	28 301,4	27.465,1	28.528,7	31.006,1	34.992,2	42.980,2	50.592,0	50.396,0	53.774,5	55.928,5
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	136 298,9	145.336,3	159.143,4	173.020,7	191.731,5	227.943,3	238.366,9	247.599,9	266.595,3	264.863,2

^a U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 165,5 milijuna kuna. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 63,8 milijuna kuna. Analogno, na osnovi pripisa obračunatih kamata obveze HNB-a prema inozemstvu povećane su za 6,4 milijuna kuna, a obveze na osnovi izdvajanja devizne obvezne pričuve za 8,6 milijuna kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) jest razlika između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod banaka (stavka Depozitni novac iz Konsolidirane bilance banaka, Tablica D1.).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj banaka	Banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1994.	prosinac	50	13	21	6	6	2	2	33	22	9	2
1995.	prosinac	53	15	20	7	7	2	2	21	7	13	1
1996.	prosinac	57	10	26	6	9	4	2	22	10	11	1
1997.	prosinac	60	4	28	9	8	9	2	33	12	18	3
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	prosinac	46	4	13	7	9	8	5	10	3	5	2
2003.	prosinac	42	2	13	8	5	8	6	7	3	2	2
2004.	prosinac	39	1	12	9	6	5	6	6	3	3	–
2005.	prosinac	36	1	10	6	8	5	6	3	2	1	–
2006.	studenj	35	2	7	5	9	4	8	3	2	1	–
	prosinac	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–
2007.	siječanj	35	2	7	4	10	4	8	3	2	1	–
	veljača	35	2	7	4	10	4	8	3	2	1	–
	ožujak	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–
	travanj	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–
	svibanj	35	2	5	5	11	4	8	3	2	1	–
	lipanj	35	2	5	5	11	3	9	2	1	1	–
	srpanj	35	2	5	5	10	4	9	2	1	1	–
	kolovoz	35	2	5	5	9	5	9	2	1	1	–
	rujan	35	2	5	5	9	5	9	2	1	1	–
	listopad	35	2	6	3	10	5	9	2	1	1	–

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

U tablici se iskazuje ukupan broj banaka i štedionica u prijelaznom razdoblju, koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci banaka. Monetarnom statistikom obuhvaćene su i institucije u likvidaciji, a do veljače 2005. godine i institucije koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije.

Posebna pravila izvješćivanja vrijedila su za štedionice do lipnja 1995. godine. Štedionice nisu bile obvezne izvješćivati središnju banku o svom poslovanju, tako da su u podacima do lipnja 1995. obuhvaćene samo štedionice koje su o svom poslovanju dragovoljno izvješćivale Hrvatsku narodnu banku. Od srpnja 1995. godine podacima su obuhvaćene sve registrirane štedionice.

U tablici se također iskazuje klasifikacija banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.	
AKTIVA											
1. Inozemna aktiva	39.308,9	42.058,8	50.118,6	49.373,4	54.862,5	64.088,2	70.279,2	66.973,2	64.042,8	65.957,8	
1.1. Zlato	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
1.2. Posebna prava vučenja	905,8	17,4	5,0	4,8	6,3	5,3	5,7	5,9	5,2	9,2	
1.3. Pričuvna pozicija kod MMF-a	1,8	1,6	1,5	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	
1.4. Efektivna i depoziti po viđenju u stranim bankama	6,1	6,4	5,8	5,7	7,7	7,2	26,3	26,4	5,4	5,7	
1.5. Oročeni depoziti u stranim bankama	25.565,9	28.183,2	25.580,7	24.337,7	28.274,1	33.243,0	38.638,0	35.769,7	32.067,2	32.048,9	
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	12.829,3	13.850,0	24.525,5	25.023,7	26.573,0	30.831,2	31.607,9	31.169,8	31.963,8	33.892,7	
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
2. Potraživanja od središnje države	–	0,5	1,4	3,3	1,4	0,9	–	–	–	0,8	
2.1. Potraživanja u kunama	–	0,5	1,4	3,3	1,4	0,9	–	–	–	0,8	
2.2. Potraživanja u devizama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	229,2	110,6	93,6	82,9	73,4	64,0	64,0	64,0	68,0	68,0	
4. Potraživanja od banaka	18,5	17,9	972,0	408,9	4.215,6	3.911,5	2.639,5	5.670,4	7.090,8	1.897,4	
4.1. Krediti bankama	16,6	17,6	968,9	408,9	4.215,6	3.911,5	2.639,5	5.670,4	7.090,8	1.897,4	
Lombardni krediti	–	–	954,4	–	–	–	–	372,6	876,2	1.882,7	
Kratkoročni kredit za likvidnost	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Ostali krediti	16,6	17,6	14,5	15,0	14,5	14,5	14,7	14,7	14,4	14,7	
Obratne repo transakcije	–	–	–	394,0	4.201,1	3.897,0	2.624,8	5.283,1	6.200,3	–	
4.2. Dospjela nenaplaćena potraživanja	1,9	0,3	3,1	–	–	–	–	–	–	–	
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Ukupno (1+2+3+4+5)	39.556,6	42.187,7	51.185,6	49.868,5	59.153,0	68.064,6	72.982,8	72.707,6	71.201,7	67.924,0	
PASIVA											
1. Primarni novac	17.803,2	23.027,9	30.586,2	33.924,4	40.390,8	46.331,2	45.565,2	48.416,1	50.941,0	48.280,0	
1.1. Gotov novac izvan banaka	8.507,4	9.680,9	10.573,1	10.955,6	12.163,8	14.609,3	14.381,9	16.079,8	15.611,9	15.544,6	
1.2. Blagajne banaka	538,8	1.214,8	1.683,2	1.871,0	2.210,7	2.698,0	2.318,8	2.996,6	3.243,4	2.878,8	
1.3. Depoziti banaka	8.741,5	12.109,4	18.329,3	21.082,6	26.016,3	29.023,9	28.864,5	29.339,7	32.085,7	29.856,6	
Računi za namiru banaka	2.450,1	3.923,4	5.616,0	6.408,2	8.411,1	8.535,7	7.652,1	7.722,5	8.129,6	7.130,4	
Izdvojena obvezna pričuva	6.291,4	8.186,0	12.603,9	14.674,4	17.605,2	20.478,2	21.212,4	21.433,7	21.986,4	22.073,1	
Upisani obvezni blagajnički zapisi HNB-a	–	–	109,4	–	–	–	–	167,4	269,6	653,1	
Prekonočni depoziti	–	–	–	–	–	10,0	–	16,0	1.700,0	–	
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	15,5	19,1	–	–	–	–	–	–	–	–	
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora ^b	0,1	3,5	0,6	15,1	–	–	–	–	–	–	
2. Ograničeni i blokirani depoziti	6.030,5	7.091,2	6.699,2	10.777,1	13.551,8	16.633,5	21.683,8	18.771,0	14.590,4	13.425,9	
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuva	5.705,1	7.042,3	6.686,6	10.764,7	13.495,9	16.576,7	21.616,1	18.711,0	14.546,9	13.399,8	
2.2. Ograničeni depoziti	325,4	49,0	12,6	12,4	55,9	56,9	67,7	60,0	43,6	26,1	
2.3. Blokirani devizni depoziti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
3. Inozemna pasiva	1.597,5	195,7	2.798,0	18,1	18,9	18,9	15,7	17,0	14,3	14,3	
3.1. Krediti MMF-a	1.025,5	2,8	0,0	–	–	–	–	–	–	–	
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	12,2	12,6	19,6	18,1	18,9	18,9	15,7	17,0	14,3	14,3	
3.3. Obveze prema stranim bankama ^a	559,8	180,2	2.778,5	–	–	–	–	–	0,0	–	
4. Depoziti središnje države	1.752,1	768,1	1.551,1	263,2	332,2	188,0	175,0	288,0	249,0	261,3	
4.1. Depozitni novac	1.752,1	608,3	600,2	228,0	319,0	174,5	143,3	262,1	213,9	227,2	
Depozitni novac Republike Hrvatske	1.564,8	569,5	548,5	123,0	246,3	138,6	134,1	160,6	202,9	134,8	
Depozitni novac republičkih fondova	187,3	38,7	51,7	105,0	72,7	35,9	9,1	101,6	10,9	92,4	
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	–	–	950,9	35,2	13,2	13,5	31,8	25,8	35,1	34,1	
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	–	159,9	–	–	–	–	–	–	–	–	
5. Blagajnički zapisi HNB-a	6.372,3	6.212,4	4.920,2	–	–	–	–	–	–	–	
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	3.458,9	4.986,2	–	–	–	–	–	–	–	–	
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	2.913,4	1.226,3	4.920,2	–	–	–	–	–	–	–	
6. Kapitalski računi	6.425,2	5.353,5	5.039,0	5.096,5	5.357,4	5.408,8	6.066,1	5.760,5	6.067,9	6.605,3	
7. Ostalo (neto)	–424,2	–461,1	–408,1	–210,8	–498,2	–515,8	–523,0	–545,0	–661,0	–662,7	
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	39.556,6	42.187,7	51.185,6	49.868,5	59.153,0	68.064,6	72.982,8	72.707,6	71.201,7	67.924,0	

^a Od listopada 2001. do svibnja 2003. Obveze prema stranim bankama obuhvaćaju i obveze na osnovi blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kod nerezidenata.^b Od prosinca 2002. računi SDA kod HNB-a za bruto i neto namire kupovine vrijednosnih papira reklasificirani su iz sektora "središnja država" u sektor "ostale financijske organizacije".

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, posebna prava vučenja, pričuvna pozicija kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, oročeni depoziti kod stranih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmani u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji je na snazi od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj, pa se u okviru te stavke iskazuju samo dospjela potraživanja od državnog proračuna nastala na osnovi obavljanja platnog prometa, te na osnovi obveza izvršenih prema Međunarodnome monetarnom fondu i stranim bankama. Do travnja 2001. godine u kunske kredite državnog proračunu bili su svrstavani kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na osnovi posebnih uredbi Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna, dok je stavka Devizni kredit državnog proračunu bila protustavka obvezi prema Međunarodnome monetarnom fondu nastaloj na osnovi sukcesije članstva u toj instituciji.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući banke u stečaju.

Potraživanja od banaka su krediti bankama i dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka. Krediti bankama su lombardni krediti, kratkoročni krediti za likvidnost, ostali krediti te obratne repo transakcije. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti su: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobrani prijašnjih godina (inicijalni krediti, predsanacijski krediti), dospjeli, a nenaplaćeni krediti te depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka. Od travnja 2005. godine obratne repo transakcije provode se tjedno. Dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namiru (do polovine 1994.) te neurednosti banaka pri izdvajanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenaplaćenim od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Pri re-

klasifikaciji štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajnama banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namiru banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke (u koja je od ožujka 2006. uključena i posebna obvezna pričuva izdvojena na obveze po izdanim vrijednosnim papirima), obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke te prekonoćni depoziti banaka. Depoziti ostalih bankarskih institucija su do rujna 2003. godine novčana sredstva na računima za namiru stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuće obračunate kamate, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Na određene devizne izvore sredstava banke izdvajaju deviznu obveznu pričuvu na posebne račune HNB-a, a od kolovoza 2004. i graničnu obveznu pričuvu. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na temelju propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečaju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnoga monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i stranim bankama s pripisanim obračunatim kamatama.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i rashoda.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Gotov novac izvan banaka, Blagajne banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
AKTIVA										
1. Pričuve banaka kod središnje banke	15.002,7	20.373,5	26.783,7	33.718,2	41.775,2	48.384,7	52.798,5	51.043,8	49.970,8	46.129,2
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	9.306,2	13.340,0	20.103,4	22.962,9	28.283,1	31.814,1	31.188,9	32.339,4	35.431,0	32.738,1
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	5.696,5	7.033,5	6.680,2	10.755,3	13.492,1	16.570,6	21.609,6	18.704,4	14.539,8	13.391,1
2. Inozemna aktiva	32.807,6	25.977,8	35.382,9	43.551,0	35.572,5	39.621,2	35.925,8	37.419,8	42.425,8	43.373,7
3. Potraživanja od središnje države	20.059,9	21.917,7	21.543,6	21.051,3	28.877,2	27.936,8	28.349,3	29.216,2	32.624,0	29.575,8
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	74.283,8	96.218,4	110.374,3	125.707,9	147.340,9	180.967,8	189.674,0	197.685,9	200.449,6	202.435,7
4.1. Potraživanja od lokalne države	1.280,0	1.422,4	1.563,1	1.787,9	1.767,2	1.892,0	1.902,7	2.074,7	2.024,5	2.122,0
4.2. Potraživanja od trgovačkih društava	42.882,0	51.723,4	53.809,8	58.643,3	67.017,9	83.386,5	87.190,4	90.980,4	88.677,5	89.115,9
4.3. Potraživanja od stanovništva	30.121,9	43.072,6	55.001,4	65.276,7	78.555,7	95.689,3	100.580,9	104.630,7	109.747,6	111.197,8
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	170,2	219,5	431,8	624,0	592,2	1.029,5	675,0	476,8	449,8	477,5
6. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	281,4	915,3	761,8	893,9	1.161,8	1.318,1	1.169,3	1.393,5	1.322,9	1.292,2
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	142.605,6	165.622,2	195.278,0	225.546,2	255.319,8	299.258,1	308.591,8	317.235,9	327.242,9	323.284,1
PASIVA										
1. Depozitni novac	15.180,6	21.166,2	23.315,0	23.591,3	26.653,3	33.911,7	32.371,4	35.480,8	34.297,1	37.639,2
2. Štedni i oročeni depoziti	10.213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	27.992,1	44.836,8	46.765,9	49.832,0	47.519,0	50.330,3
3. Devizni depoziti	71.836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	86.760,8	88.256,7	90.699,6	92.041,8	99.688,1	99.793,4
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	317,8	216,3	598,4	1.163,5	1.077,0	844,1	802,7	1.011,6	591,3	1.102,2
5. Inozemna pasiva	21.857,8	35.023,5	49.932,0	61.163,7	67.112,3	76.076,0	77.065,5	72.516,2	61.472,8	63.374,8
6. Depoziti središnje države	5.634,7	6.094,9	5.283,3	6.821,8	9.287,0	10.800,4	10.513,4	12.808,2	13.051,5	14.668,0
7. Krediti primljeni od središnje banke	16,6	17,6	968,9	408,9	4.215,6	3.911,4	2.639,5	5.670,4	7.090,9	1.897,4
8. Ograničeni i blokirani depoziti	1.600,8	1.680,5	1.709,0	2.054,6	2.036,4	2.447,6	2.685,7	2.697,9	15.069,8	4.498,9
9. Kapitalski računi	25.455,1	26.323,2	27.389,5	28.666,4	32.665,7	40.805,1	45.886,2	46.901,3	50.732,8	51.269,8
10. Ostalo (neto)	-9.507,8	-9.955,6	-8.324,2	-2.546,3	-2.480,4	-2.631,7	-838,2	-1.724,3	-2.270,3	-1.289,9
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	142.605,6	165.622,2	195.278,0	225.546,2	255.319,8	299.258,1	308.591,8	317.235,9	327.242,9	323.284,1

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

U konsolidiranu bilancu banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između banaka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajnama i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na deviznim računima Hrvatske narodne banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajnama, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće oblike kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te nebankarskim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po viđenju te

kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, devizni oročeni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) banaka prema središnjoj državi.

Kreditni primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog uskladjivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjene za neraspoređene račune aktive, uključujući fer vrijednost deriviranih financijskih instrumenata.

Tablice D2 – D12

Ovaj skup tablica (osim Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
1. Devizna inozemna aktiva	32.763,6	25.924,4	35.261,9	43.428,1	35.457,9	39.454,5	35.731,3	36.988,8	41.848,1	42.902,9
1.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	31.660,3	21.333,5	31.877,6	35.911,0	27.228,5	30.404,1	26.688,4	28.160,2	33.791,8	34.925,1
Efektivni strani novac	7.324,7	1.019,8	1.268,6	1.190,0	1.136,1	1.232,1	1.022,9	1.509,6	2.185,2	1.238,8
Tekući računi	1.231,9	757,7	1.057,0	906,2	860,2	870,1	930,6	1.157,0	1.156,9	952,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	21.765,2	17.569,8	27.969,4	30.943,7	20.874,6	23.509,4	20.355,5	21.235,1	26.703,2	28.934,4
Vrijednosni papiri	1.008,5	1.690,2	1.364,2	2.674,1	4.197,0	4.441,5	4.099,5	4.019,1	3.420,2	3.473,8
Krediti	290,3	278,7	203,1	189,0	152,9	339,2	268,0	227,7	214,2	212,0
Dionice stranih banaka	39,7	17,2	15,4	8,1	7,8	11,8	11,8	11,7	112,2	113,2
1.2. Potraživanja od stranaca	1.103,3	4.590,8	3.384,4	7.517,1	8.229,4	9.050,4	9.042,9	8.828,6	8.056,3	7.977,8
Potraživanja od stranih država	596,2	3.855,5	2.905,0	7.066,6	7.735,7	8.217,0	8.067,5	7.892,6	6.845,9	6.804,1
Potraživanja od stranih osoba	505,5	733,7	478,9	450,2	493,1	798,1	933,5	913,8	1.190,3	1.151,8
Vrijednosni papiri	72,1	191,3	32,1	77,4	68,0	141,5	180,7	159,4	182,7	168,7
Krediti	433,4	542,4	446,8	372,8	425,2	656,6	752,8	754,4	1.007,6	983,1
Dionice stranih osoba	1,6	1,6	0,4	0,3	0,5	35,3	41,9	22,2	20,1	21,9
2. Kunska inozemna aktiva	44,1	53,4	120,9	122,9	114,6	166,7	194,5	430,9	577,7	470,7
2.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	29,2	19,6	99,1	77,8	71,3	96,9	120,8	348,7	450,8	344,3
2.2. Potraživanja od stranaca	14,8	33,8	21,9	45,1	43,4	69,8	73,6	82,3	126,9	126,4
U tome: Krediti	13,9	33,0	21,0	44,3	42,6	69,2	73,0	81,7	126,3	125,8
Ukupno (1+2)	32.807,6	25.977,8	35.382,9	43.551,0	35.572,5	39.621,2	35.925,8	37.419,8	42.425,8	43.373,7

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

U tablici se iskazuju potraživanja banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivu i kunsku inozemnu aktivu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od stranih banaka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
1. Kunska potraživanja	17.778,7	18.444,4	18.007,1	16.270,2	20.532,7	22.703,0	23.159,6	24.225,0	25.964,2	24.683,4
1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	16.230,2	16.443,4	16.032,6	14.465,6	17.352,6	18.361,2	18.665,8	19.668,2	21.242,4	19.867,5
Vrijednosni papiri	15.403,2	13.989,1	11.770,0	11.779,1	16.037,7	14.546,7	15.839,5	15.598,9	16.585,2	16.951,5
U tome: Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	3.420,1	2.473,5	1.531,9	532,0	20,6	8,3	6,6	6,9	5,7	5,3
Kredit	826,9	2.454,3	4.262,6	2.686,5	1.314,9	3.814,5	2.826,4	4.069,3	4.657,2	2.916,1
1.2. Potraživanja od republičkih fondova	1.548,5	2.001,0	1.974,5	1.804,6	3.180,1	4.341,9	4.493,8	4.556,8	4.721,8	4.815,8
Vrijednosni papiri	560,1	560,7	723,6	621,1	–	–	1,7	–	9,0	–
Kredit	988,4	1.440,3	1.250,9	1.183,5	3.180,1	4.341,9	4.492,0	4.556,8	4.712,9	4.815,8
2. Devizna potraživanja	2.281,2	3.473,3	3.536,4	4.781,1	8.344,5	5.233,8	5.189,7	4.991,2	6.659,7	4.892,4
2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	1.390,9	2.359,1	3.196,9	3.548,4	7.241,0	4.624,4	4.604,3	4.417,7	6.155,9	4.388,4
Vrijednosni papiri	1.065,5	1.733,4	1.805,4	1.117,0	1.248,1	429,0	393,5	267,5	249,9	251,9
Kredit	325,5	625,7	1.391,5	2.431,3	5.992,8	4.195,4	4.210,8	4.150,2	5.906,0	4.136,5
2.2. Potraživanja od republičkih fondova	890,3	1.114,2	339,5	1.232,8	1.103,5	609,4	585,4	573,5	503,9	504,0
Vrijednosni papiri	75,4	195,0	96,4	163,1	144,2	109,2	109,5	115,9	73,8	74,7
Kredit	814,8	919,2	243,1	1.069,7	959,3	500,2	475,9	457,6	430,0	429,3
Ukupno (1+2)	20.059,9	21.917,7	21.543,6	21.051,3	28.877,2	27.936,8	28.349,3	29.216,2	32.624,0	29.575,8

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od središnje države. U kuskim potraživanjima od Republike Hrvatske

stavka Vrijednosni papiri obuhvaća i Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
1. Kunska potraživanja	66.626,8	85.418,7	100.365,0	114.635,7	133.603,5	166.755,1	175.605,5	183.820,8	187.068,2	189.506,7
1.1. Instrumenti tržišta novca	544,7	1.394,7	1.314,1	2.510,0	2.329,9	1.980,7	1.902,5	1.959,6	1.847,4	1.913,9
1.2. Obveznice	7,7	72,4	56,2	559,8	361,6	1.088,8	1.102,8	895,0	704,7	802,4
1.3. Kredit	62.180,6	80.887,6	96.081,7	109.523,9	128.882,3	161.694,2	170.520,1	178.827,5	182.330,7	184.382,5
1.4. Dionice	3.893,8	3.064,0	2.912,9	2.042,0	2.029,6	1.991,4	2.080,0	2.138,7	2.185,4	2.408,0
2. Devizna potraživanja	7.657,0	10.799,8	10.009,3	11.072,2	13.737,4	14.212,8	14.068,5	13.865,0	13.381,4	12.929,0
2.1. Vrijednosni papiri	126,6	243,2	130,6	213,5	307,6	221,1	214,8	194,6	171,3	203,0
2.2. Kredit	7.530,5	10.556,6	9.878,7	10.858,6	13.429,8	13.991,6	13.853,7	13.670,4	13.210,1	12.726,0
Ukupno (1+2)	74.283,8	96.218,4	110.374,3	125.707,9	147.340,9	180.967,8	189.674,0	197.685,9	200.449,6	202.435,7

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumen-

tima: instrumenti tržišta novca (uključujući faktoring i forfaiting od siječnja 2004. godine), krediti (uključujući akceptne kredite i kuplje-
na potraživanja) i dionice.

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
KUNSKI KREDITI										
1. Krediti središnjoj državi	1.815,4	3.894,6	5.513,5	3.870,0	4.495,0	8.156,4	7.318,4	8.626,1	9.370,0	7.731,9
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	826,9	2.454,3	4.262,6	2.686,5	1.314,9	3.814,5	2.826,4	4.069,3	4.657,2	2.916,1
1.2. Krediti republičkim fondovima	988,4	1.440,3	1.250,9	1.183,5	3.180,1	4.341,9	4.492,0	4.556,8	4.712,9	4.815,8
2. Krediti lokalnoj državi	1.069,1	1.202,9	1.485,1	1.701,9	1.613,9	1.720,3	1.728,4	1.859,2	1.817,2	1.853,0
3. Krediti trgovačkim društvima	31.049,4	36.708,1	39.777,4	42.844,7	49.105,9	64.666,3	68.619,5	72.708,9	71.103,0	71.662,9
4. Krediti stanovništvu	30.062,1	42.976,6	54.819,3	64.977,2	78.162,4	95.307,6	100.172,2	104.259,4	109.410,5	110.866,6
U tome: Stambeni krediti	9.450,0	12.363,4	16.896,2	21.397,9	27.571,1	36.927,3	39.266,0	41.083,2	43.066,3	43.828,4
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	34,7	17,6	82,3	154,5	46,5	304,4	100,5	63,3	58,8	35,4
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	240,9	521,3	427,9	558,0	591,8	854,4	675,0	773,9	714,4	672,9
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	64.271,6	85.321,1	102.105,4	114.106,4	134.015,6	171.009,4	178.614,0	188.290,8	192.473,9	192.822,7
DEVIZNI KREDITI										
1. Krediti središnjoj državi	1.140,3	1.544,9	1.634,7	3.501,0	6.952,1	4.695,6	4.686,7	4.607,8	6.336,0	4.565,8
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	325,5	625,7	1.391,5	2.431,3	5.992,8	4.195,4	4.210,8	4.150,2	5.906,0	4.136,5
1.2. Krediti republičkim fondovima	814,8	919,2	243,1	1.069,7	959,3	500,2	475,9	457,6	430,0	429,3
2. Krediti lokalnoj državi	179,1	152,3	47,1	31,9	63,0	11,3	10,1	10,0	8,7	8,8
3. Krediti trgovačkim društvima	7.291,7	10.308,3	9.649,4	10.527,3	12.973,5	13.598,5	13.435,0	13.289,1	12.864,3	12.386,0
4. Krediti stanovništvu	59,7	96,0	182,1	299,5	393,3	381,8	408,7	371,3	337,1	331,2
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	–	1,2	174,3	52,9	19,9	68,1	220,5	27,9	21,5	40,4
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	–	28,3	58,8	255,3	512,3	360,5	378,0	469,0	450,8	460,5
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	8.670,7	12.131,0	11.746,4	14.667,8	20.914,1	19.115,9	19.139,0	18.775,1	20.018,4	17.792,7
UKUPNO (A+B)	72.942,3	97.452,1	113.851,8	128.774,2	154.929,7	190.125,3	197.753,0	207.065,9	212.492,4	210.615,4

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

U tablici se iskazuju podaci o kunskim i deviznim kreditima ba-

naka domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski najam (leasing), izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja, a do prosinca 2003. godine i faktoring i forfaiting.

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
1. Lokalna država	907,0	1.910,4	2.006,2	2.020,7	1.688,7	1.803,8	1.528,8	1.689,2	1.901,9	2.150,8
2. Trgovačka društva	8.981,6	12.344,5	12.872,9	12.036,9	13.344,2	16.668,6	14.586,5	15.628,9	15.678,8	15.936,5
3. Stanovništvo	4.872,0	6.307,4	7.873,1	8.773,0	10.728,3	14.257,8	14.813,8	16.780,2	15.362,7	17.493,2
4. Ostale bankarske institucije	17,0	42,1	98,9	245,4	322,1	485,1	446,3	344,4	351,2	520,5
5. Nebankarske financijske institucije	407,1	568,1	468,1	517,5	571,3	697,6	996,8	1.039,6	1.003,8	1.539,7
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-4,2	-6,4	-4,2	-2,2	-1,3	-1,2	-0,8	-1,5	-1,3	-1,5
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	15.180,6	21.166,2	23.315,0	23.591,3	26.653,3	33.911,7	32.371,4	35.480,8	34.297,1	37.639,2

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

U tablici se iskazuje depozitni novac kod banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i

tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija umanjeno za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
1. Štedni depoziti	2.006,8	2.236,2	2.527,9	2.233,9	2.493,6	2.905,6	2.919,9	3.145,7	2.868,6	2.984,6
1.1. Lokalna država	118,3	14,8	14,4	4,6	2,7	2,8	2,9	2,1	2,9	3,6
1.2. Trgovačka društva	88,0	213,3	190,5	38,8	101,6	110,3	131,9	148,8	132,4	133,2
1.3. Stanovništvo	1.712,2	1.996,3	2.288,8	2.190,5	2.388,3	2.792,4	2.785,0	2.989,7	2.725,3	2.839,8
1.4. Ostale bankarske institucije	20,8	0,0	–	–	–	–	–	5,0	5,0	5,0
1.5. Nebankarske financijske institucije	67,5	11,8	34,2	0,0	1,0	0,0	0,1	0,1	3,0	3,0
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	8.206,3	10.764,9	15.842,9	20.245,4	25.498,4	41.931,3	43.846,0	46.686,3	44.650,4	47.345,7
2.1. Lokalna država	340,7	482,8	551,6	550,8	508,7	491,8	865,8	1.012,7	1.272,0	1.311,8
2.2. Trgovačka društva	3.618,3	4.633,6	7.165,3	8.698,5	8.222,5	14.715,4	15.837,4	16.805,2	16.481,6	17.371,2
2.3. Stanovništvo	2.554,1	3.793,8	6.194,5	9.321,4	13.254,9	20.755,0	20.052,5	19.616,9	18.288,4	18.728,8
2.4. Ostale bankarske institucije	24,7	58,4	129,3	215,9	931,9	2.697,9	4.092,5	5.487,8	4.586,0	5.373,6
2.5. Nebankarske financijske institucije	1.668,5	1.796,3	1.802,2	1.458,8	2.580,4	3.271,3	2.997,7	3.763,6	4.022,4	4.560,2
Ukupno (1+2)	10.213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	27.992,1	44.836,8	46.765,9	49.832,0	47.519,0	50.330,3

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka.

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
1. Štedni depoziti	23.748,8	21.074,4	21.547,0	22.144,6	22.641,0	22.698,6	22.177,8	22.030,7	23.232,2	22.444,3
1.1. Lokalna država	13,2	12,2	14,7	15,6	11,9	30,8	13,5	26,9	13,8	14,0
1.2. Trgovačka društva	2.884,2	3.346,7	3.620,2	4.273,2	4.408,3	4.589,7	4.625,3	4.414,8	5.370,8	5.184,9
1.3. Stanovništvo	20.688,3	17.537,3	17.690,2	17.708,9	17.933,6	17.609,9	16.970,0	17.054,7	16.935,8	16.827,8
1.4. Ostale bankarske institucije	23,9	34,7	9,0	15,4	116,0	276,7	170,1	184,3	185,5	211,6
1.5. Nebankarske financijske institucije	139,2	143,5	212,9	131,6	171,3	191,4	399,0	350,0	726,4	206,0
2. Oročeni depoziti	48.088,1	50.980,3	54.488,4	59.598,3	64.119,7	65.558,1	68.521,8	70.011,0	76.455,9	77.349,1
2.1. Lokalna država	1,7	9,5	3,8	0,3	3,2	1,9	2,2	2,2	2,1	2,1
2.2. Trgovačka društva	4.619,1	6.009,6	7.154,0	8.518,6	8.154,2	7.086,2	7.210,4	7.620,3	10.510,4	10.319,9
2.3. Stanovništvo	42.705,4	44.159,2	46.805,1	50.636,0	55.036,1	57.210,8	59.952,2	60.459,0	62.749,2	63.965,9
2.4. Ostale bankarske institucije	11,5	41,5	21,7	20,7	242,0	366,2	449,3	565,1	1.209,1	1.116,9
2.5. Nebankarske financijske institucije	750,3	760,5	503,7	422,7	684,2	892,9	907,7	1.364,4	1.985,2	1.944,3
Ukupno (1+2)	71.836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	86.760,8	88.256,7	90.699,6	92.041,8	99.688,1	99.793,4

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju devizni štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih finan-

cijskih institucija kod banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po videnju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a devizni oročeni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	–	5,1	–	–	–	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
2. Obveznice (neto)	104,4	92,8	151,9	170,5	164,9	340,9	395,2	582,8	504,0	509,1
3. Primljeni krediti	213,4	118,4	446,5	993,0	912,1	502,5	406,7	428,0	86,6	592,3
3.1. Lokalna država	–	–	0,9	–	–	–	–	–	–	–
3.2. Trgovačka društva	158,1	46,3	92,7	40,3	40,8	0,0	44,2	25,6	0,0	0,0
3.3. Ostale bankarske institucije	4,6	10,0	222,1	842,8	828,1	492,8	321,2	360,8	69,2	87,5
3.4. Nebankarske financijske institucije	50,7	62,0	130,9	109,9	43,2	9,6	41,3	41,6	17,4	504,8
Ukupno (1+2+3)	317,8	216,3	598,4	1.163,5	1.077,0	844,1	802,7	1.011,6	591,3	1.102,2

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

U tablici se iskazuju neto obveze banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih

mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.

Primljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani prema institucionalnim sektorima.

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
1. Devizna inozemna pasiva	21.692,7	34.198,5	44.574,3	54.536,7	52.073,3	55.114,3	55.275,1	51.520,3	45.355,9	46.842,2
1.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	16.407,4	28.662,3	38.623,1	48.967,5	45.747,7	48.561,3	48.641,3	44.355,7	38.658,5	40.098,2
Tekući računi	147,1	130,9	266,6	127,6	156,3	195,0	149,5	137,9	219,7	217,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	1.208,3	9.002,9	12.885,2	16.056,8	12.523,1	12.174,1	13.011,8	13.204,3	11.311,4	11.906,2
Kredit	15.052,1	19.528,5	25.471,4	29.369,5	29.775,6	32.903,9	32.169,3	27.736,8	23.859,5	24.676,1
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	2.558,3	2.801,4	2.949,2	2.399,4	1.167,4	820,7	824,9	816,0	163,2	164,8
Obveznice	–	–	–	3.413,6	3.292,6	3.288,3	3.310,7	3.276,8	3.267,9	3.298,9
1.2. Obveze prema strancima	5.285,2	5.536,2	5.951,2	5.569,2	6.325,6	6.553,0	6.633,8	7.164,5	6.697,4	6.744,0
Štedni i oročeni depoziti	3.777,8	4.160,2	4.753,2	5.002,2	5.846,3	6.192,4	6.322,7	6.857,3	6.446,0	6.491,4
Depoziti po viđenju	873,7	875,6	898,6	1.052,5	1.172,9	1.635,8	1.393,4	1.806,9	1.596,8	1.601,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	2.904,1	3.284,6	3.854,6	3.949,6	4.673,4	4.556,7	4.929,3	5.050,3	4.849,2	4.889,4
Kredit	1.507,4	1.376,0	1.198,0	567,1	479,3	360,5	311,1	307,3	251,4	252,6
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	39,3	39,7	39,1	0,2	–	–	–	–	–	–
2. Kunska inozemna pasiva	165,1	825,0	5.357,7	6.627,0	15.039,1	20.961,8	21.790,4	20.995,9	16.116,9	16.532,5
2.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	46,9	690,9	5.087,8	6.103,9	14.099,6	20.087,0	20.961,5	20.310,0	15.254,3	15.812,6
Depozitni novac	38,2	53,6	86,4	145,1	179,6	1.438,1	1.443,0	1.083,6	807,9	581,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	4,2	635,8	2.664,1	2.846,9	6.979,5	11.198,8	14.949,2	14.674,0	10.295,6	11.080,2
Kredit	4,5	1,5	2.337,3	3.111,9	6.940,5	7.450,2	4.569,3	4.552,5	4.150,8	4.150,8
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	–	–	405,7	404,0	406,0	401,7	0,0	0,0
2.2. Obveze prema strancima	118,2	134,1	269,9	523,1	939,5	874,8	828,9	685,8	862,6	720,0
Depozitni novac	60,1	56,2	76,8	95,9	180,3	170,1	274,9	229,0	224,5	260,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	58,1	77,9	191,4	419,2	755,2	703,3	551,1	455,3	635,2	456,1
Kredit	–	–	1,7	8,0	4,0	1,4	2,9	1,5	3,0	3,0
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	1,7	8,0	4,0	1,4	2,9	1,5	3,0	3,0
Ukupno (1+2)	21.857,8	35.023,5	49.932,0	61.163,7	67.112,3	76.076,0	77.065,5	72.516,2	61.472,8	63.374,8

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, osim ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i

kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). Stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente koje su upisali inozemni investitori.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
1. Kunski depoziti	3.335,1	4.036,8	4.104,4	5.627,2	7.596,1	9.030,0	9.097,7	10.322,0	11.152,4	12.821,6
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	295,9	634,3	506,4	445,1	605,0	497,5	620,1	1.257,7	1.539,1	2.843,0
Depozitni novac	33,9	476,4	448,0	373,3	458,1	366,2	430,6	438,6	427,3	488,4
Štedni depoziti	41,6	3,3	3,0	4,2	1,8	2,1	1,9	1,7	1,4	1,4
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	217,6	153,6	54,2	66,5	144,0	128,1	186,5	816,4	1.109,4	2.352,2
Krediti	2,8	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
1.2. Depoziti republičkih fondova	3.039,2	3.402,5	3.598,0	5.182,2	6.991,1	8.532,6	8.477,5	9.064,3	9.613,3	9.978,6
Depozitni novac	214,6	553,2	294,8	266,3	580,2	254,6	227,2	189,5	248,1	279,9
Štedni depoziti	10,8	0,0	0,3	3,5	1,9	14,6	4,4	4,3	2,3	2,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	195,2	144,3	156,2	262,3	251,7	496,7	229,9	331,3	284,7	366,9
Krediti	2.618,6	2.705,0	3.146,7	4.650,0	6.157,3	7.766,7	8.016,0	8.539,2	9.078,2	9.329,5
2. Devizni depoziti	2.299,6	2.058,1	1.178,9	1.194,6	1.690,9	1.770,4	1.415,8	2.486,2	1.899,1	1.846,4
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	2.275,0	1.938,9	1.158,2	891,0	906,2	811,7	760,3	696,6	633,6	579,1
Štedni depoziti	329,8	263,0	198,5	189,7	340,6	264,8	318,7	317,4	338,5	270,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	55,8	293,1	–	23,2	38,7	275,0	205,1	148,0	107,2	121,8
Refinancirani krediti	1.889,5	1.382,8	959,6	678,1	527,0	271,9	236,4	231,3	187,8	186,7
2.2. Depoziti republičkih fondova	24,5	119,2	20,8	303,6	784,7	958,6	655,5	1.789,6	1.265,5	1.267,4
Štedni depoziti	22,9	114,1	20,8	156,5	139,4	93,4	104,7	151,5	170,0	134,0
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	1,6	5,0	–	147,1	25,8	356,2	163,9	474,7	140,5	415,3
Krediti	–	–	–	–	619,6	509,0	386,8	1.163,4	955,0	718,1
Ukupno (1+2)	5.634,7	6.094,9	5.283,3	6.821,8	9.287,0	10.800,4	10.513,4	12.808,2	13.051,5	14.668,0

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti Republike

Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te refinancirane kredite.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
1. Ograničeni depoziti	830,6	1.361,2	1.541,2	2.014,6	2.036,4	2.447,6	2.685,7	2.697,9	15.069,8	4.498,9
1.1. Kunski depoziti	100,3	789,6	730,1	1.267,4	1.277,1	1.427,0	1.551,1	1.440,6	13.872,4	3.265,5
1.2. Devizni depoziti	730,3	571,6	811,1	747,2	759,3	1.020,5	1.134,6	1.257,3	1.197,5	1.233,4
2. Blokirani devizni depoziti stanovništva	770,2	319,3	167,8	40,0	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	1.600,8	1.680,5	1.709,0	2.054,6	2.036,4	2.447,6	2.685,7	2.697,9	15.069,8	4.498,9

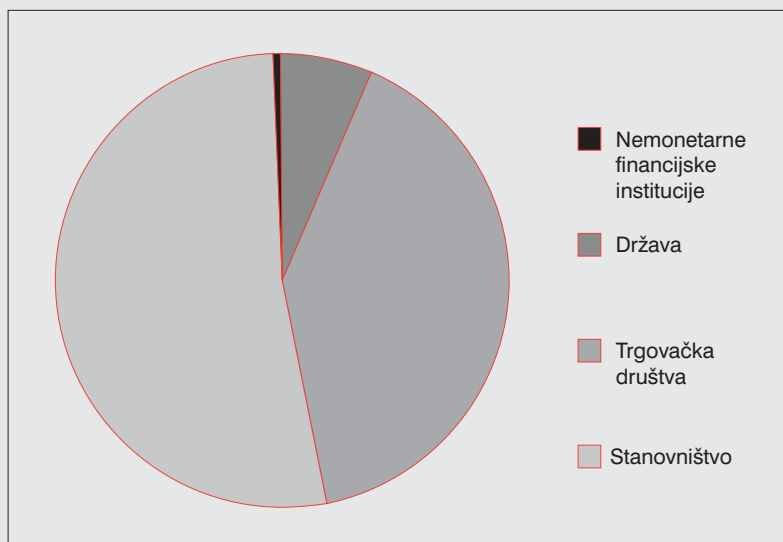
Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju ograničeni depoziti (kunski i devizni) i blokirani depoziti stanovništva.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Slika D1.

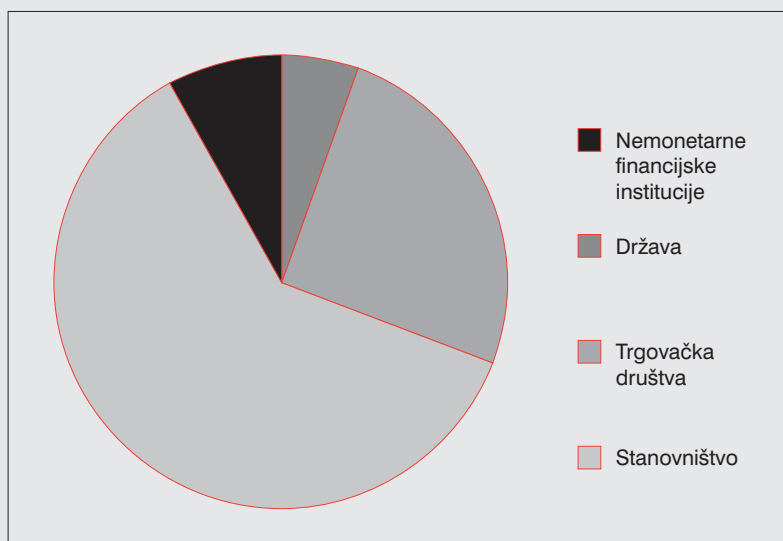
**DISTRIBUCIJA KREDITA BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

listopad 2007. godine

Slika D2.

**DISTRIBUCIJA DEPOZITA KOD BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

listopad 2007. godine

Napomena:

Sektor "Nemonetarne financijske institucije" obuhvaća ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije.
Sektor "Država" obuhvaća središnju i lokalnu državu.

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
AKTIVA										
1. Pričuve kod središnje banke	15,5	19,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	1.208,8	1.983,9	3.033,5	3.779,1	4.274,3	4.674,8	4.350,3	4.111,1	3.991,7	3.885,2
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	11,6	93,3	187,9	373,2	575,5	1.296,0	1.492,0	1.712,4	1.942,8	2.051,0
U tome: Potraživanja od stanovništva	11,6	91,3	187,9	373,2	575,5	1.296,0	1.492,0	1.712,4	1.942,8	2.051,0
4. Potraživanja od banaka	18,1	37,2	247,2	824,2	994,4	181,4	52,2	88,8	55,2	76,5
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	1.254,0	2.133,6	3.468,6	4.976,6	5.844,2	6.152,3	5.894,6	5.912,2	5.989,7	6.012,7
PASIVA										
1. Oročeni depoziti	1.137,5	2.012,9	3.265,2	4.728,2	5.514,7	5.803,6	5.588,1	5.555,4	5.610,9	5.656,4
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	10,0	–	11,1	10,7	10,3	61,7	66,1	76,3	76,1	76,8
3. Kapitalni računi	124,0	141,1	159,7	206,7	258,0	244,7	223,0	242,5	244,8	238,0
4. Ostalo (neto)	–17,5	–20,4	32,6	30,8	61,1	42,2	17,5	37,9	57,9	41,5
Ukupno (1+2+3+4)	1.254,0	2.133,6	3.468,6	4.976,6	5.844,2	6.152,3	5.894,6	5.912,2	5.989,74	6.012,7

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama stambenih štedionica. Sva potraživanja i sve obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su novčana sredstva stambenih štedionica u blagajnama, a do rujna 2003. godine i kunska novčana sredstva stambenih štedionica na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju prije svega kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i

depozite kod banaka, uključujući, od listopada 2003. godine, račune za redovno poslovanje kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalni računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke. Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Repo stopa HNB-a ^a	Aktivne kamatne stope					
				Na lombardne kredite ^b	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^b	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenju obveznu pričuvu ^b	Na nepropisno korištena sredstva i dospjele nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1994.	prosinac	8,50	–	18,00	19,00	17,00	14,00	19,00	22,00
1995.	prosinac	8,50	–	25,49	19,00	17,00	–	19,00	22,00
1996.	prosinac	6,50	–	11,00	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1997.	prosinac	5,90	–	9,50	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1998.	prosinac	5,90	–	12,00	19,00	7,00	14,00	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	–	13,00	19,00	–	14,00	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	–	12,00	18,00	–	13,00	18,00	18,00
2001.	prosinac	5,90	–	10,00	–	–	11,00	15,00	18,00
2002.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2003.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2004.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2005.	prosinac	4,50	3,50	7,50 ^c	–	–	8,50 ^c	15,00	15,00
2006.	studen	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	prosinac	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2007.	siječanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	veljača	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	ožujak	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	travanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	svibanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	lipanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	srpanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	kolovoz	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	rujan	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
listopad	4,50	3,51	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00	

^a Vagani prosjek vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama HNB-a u izvještajnom mjesecu

^b Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a

^c Od 14. prosinca 2005.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamate po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalag za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite.

Vremenske serije iskazane u tablici sadržavaju određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 prikazani su vagani prosjeci vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama Hrvatske narodne banke u izvještajnom mjesecu.

Podaci iskazani u stupcu 7 do rujna 1994. godine odnose se na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za plaća-

nja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa HNB-a založenih u tu svrhu, od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje tijekom jednoga dana.

Podaci iskazani u stupcu 8 odnose se za razdoblje do prosinca 1994. godine na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnog kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na upisane obvezne blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospeljeća ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospeljeća				Kamatne stope na prekonoćne depozite kod HNB-a	
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana		Od 364 dana
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1994.	prosinac	5,15	–	9,00	12,00	14,00	–	–	–	–	–	–	–
1995.	prosinac	5,50	16,50	12,00	25,54	27,00	–	–	–	–	–	–	–
1996.	prosinac	5,50	–	–	8,00	9,50	–	–	–	–	–	–	–
1997.	prosinac	4,50	–	–	8,00	9,00	10,00	–	–	–	–	–	–
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	–	4,60	3,12	3,08	–	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–	–
2001.	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–	–
2002.	prosinac	1,75	–	–	2,08	–	–	2,30	2,68	–	–	–	–
2003.	prosinac	1,25	0,50	–	–	–	–	1,75	1,48	–	–	–	–
2004.	prosinac	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2005.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2006.	studenj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2007.	siječanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	veljača	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	ožujak	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	travanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	svibanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	lipanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	srpanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	kolovoz	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	rujan	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	listopad	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do travnja 2005. godine izdvojena sredstva obvezne pričuve obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na posebnom računu obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke te sredstva koja se, u svrhu održavanja prosječnoga dnevnog stanja obvezne pričuve, izdvajaju na račune za namiru banaka i na poseban račun u Hrvatskoj narodnoj banci za namiru neto pozicije iz Nacionalnoga klirinškog sustava, a od travnja 2005. godine obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (stupac 3).

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske

narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

Kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke formira se na aukcijama blagajničkih zapisa. U stupcima 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke. Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospeljeća od 91 dan (stupac 7), odnosno 182 dana (stupac 8).

Od travnja 1998. godine u stupcima od 9 do 13 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

U stupcu 14 iskazuje se kamatna stopa na prekonoćni depozit kod Hrvatske narodne banke.

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunata obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunska imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna izdvojena sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4=5+6	5	6	7	8	9	10	11
1994.	prosinac	26,20	1.826,0	1.826,0	–	188,3	1.779,2	–	5,63	–
1995.	prosinac	30,90	2.431,8	2.431,8	–	826,5	2.215,9	–	7,93	–
1996.	prosinac	35,91	3.652,9	3.652,9	–	–	3.312,0	–	4,99	–
1997.	prosinac	32,02	4.348,8	4.348,8	–	–	3.914,2	–	4,05	–
1998.	prosinac	29,57	13.112,7	3.967,2	9.145,4	57,4	3.469,8	1.467,6	5,28	....
1999.	prosinac	30,50	13.579,0	4.210,1	9.368,9	37,3	3.695,1	4.606,5	5,62	....
2000.	prosinac	23,22	16.245,8	4.646,8	11.599,0	5,0	4.191,6	5.544,6	4,05	....
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	2,73
2002.	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	2,16
2003.	prosinac	19,00	31.009,4	18.023,8	12.985,6	109,4	12.459,8	6.850,2	1,17	1,47
2004.	prosinac	18,00	33.615,7	20.040,9	13.574,8	430,1	14.664,1	10.171,3	1,22	1,36
2005.	prosinac	18,00	37.424,5	24.997,9	12.426,6	3.940,2	17.497,7	9.271,4	0,52	0,92
2006.	studenj	17,00	40.131,9	28.519,5	11.612,4	6.584,1	19.963,5	8.654,2	0,52	0,85
	prosinac	17,00	40.736,4	28.966,1	11.770,4	7.332,5	20.257,0	8.780,9	0,52	1,06
2007.	siječanj	17,00	41.476,3	29.458,6	12.017,7	8.882,2	20.612,0	8.995,3	0,52	0,80
	veljača	17,00	42.175,6	29.856,1	12.319,6	10.594,0	20.899,2	9.262,3	0,52	0,96
	ožujak	17,00	42.639,1	30.136,3	12.502,8	12.195,6	21.095,3	9.415,0	0,52	0,79
	travanj	17,00	42.852,8	30.325,7	12.527,1	12.307,9	21.227,9	9.422,4	0,52	0,82
	svibanj	17,00	43.037,4	30.522,2	12.515,3	11.873,1	21.365,5	9.386,5	0,52	0,76
	lipanj	17,00	42.911,2	30.522,2	12.389,0	10.858,6	21.365,6	9.250,8	0,52	1,03
	srpanj	17,00	43.245,7	30.834,9	12.410,8	9.914,5	21.584,4	9.245,3	0,52	0,97
	kolovoz	17,00	43.516,6	31.062,2	12.454,4	9.068,2	21.743,6	9.212,6	0,52	0,93
	rujan	17,00	43.710,7	31.214,4	12.496,3	7.230,6	21.850,1	9.149,0	0,52	1,30
	listopad	17,00	44.001,4	31.402,4	12.599,0	5.244,5	21.981,7	9.133,8	0,53	1,19

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (stupac 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunata obvezna pričuva (stupac 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na svojim računima za namiru i u blagajnama, odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U stupcu 5 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuve, obračunska razdoblja te rokovi izdvajanja i održavanja obvezne pričuve, kao i postotak minimalnog izdvajanja obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine stupac 5 obuhvaća i dio obvezne pričuve u stranoj valuti koji se izdvaja/održava u kunama.

U stupcu 6 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u stra-

noj valuti, tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na devizne račune Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na računima likvidnih potraživanja. Do studenoga 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dospijeca do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. godine osnovica se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001. godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U stupcu 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvu do srpnja 1995. godine te od ožujka 2006. godine posebnu obveznu pričuvu na obveze po izdanim vrijednosnim papirima, obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite te graničnu obveznu pričuvu (od kolovoza 2004. godine).

U stupcu 8 iskazuje se dio ukupne obračunate obvezne pričuve u kunama koji su banke izdvojile na račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke). Od travnja 2005. godine postotak izdvajanja kuskog dijela obvezne pričuve je fiksni i iznosi 70%.

U stupcu 9 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti koji su banke izdvojile na devizne račune Hrvatske

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Trezorski zapisi MF-a u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1994.	prosinac	119,5	....	1,72	393,7	210,2	–	–
1995.	prosinac	49,4	....	0,63	199,4	218,7	–	–
1996.	prosinac	267,9	....	2,63	98,5	780,9	–	183,8
1997.	prosinac	396,3	....	2,92	32,7	728,9	–	260,7
1998.	prosinac	221,9	....	1,65	445,5	850,4	1.377,4	141,3
1999.	prosinac	179,6	....	1,30	1.183,6	1.311,1	1.507,6	373,9
2000.	prosinac	638,8	10.721,4	3,32	80,1	2.485,3	1.692,7	2.006,5
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.360,9
2002.	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.965,5	1.273,9	4.279,5
2003.	prosinac	451,6	20.561,4	0,98	501,6	0,0	4.316,0	3.073,2
2004.	prosinac	1.495,5	26.126,1	2,64	0,0	0,0	0,0	4.581,7
2005.	prosinac	672,5	20.493,4	0,96	0,2	0,0	0,0	4.163,3
2006.	studen	483,8	20.020,1	0,49	0,0	0,0	0,0	6.912,6
	prosinac	840,8	20.239,1	0,83	0,0	0,0	0,0	5.993,7
2007.	siječanj	560,9	19.754,3	0,55	0,1	0,0	0,0	6.830,1
	veljača	465,9	17.987,7	0,45	5,8	0,0	0,0	5.731,7
	ožujak	599,2	17.066,6	0,58	5,7	0,0	0,0	4.954,9
	travanj	523,5	17.941,3	0,50	5,8	0,0	0,0	3.990,1
	svibanj	604,4	18.619,1	0,57	5,7	0,0	0,0	2.954,1
	lipanj	862,0	20.836,6	0,81	30,6	0,0	0,0	3.629,0
	srpanj	948,2	22.189,3	0,87	61,0	0,0	0,0	2.502,7
	kolovoz	756,4	24.793,4	0,69	5,7	0,0	0,0	3.766,6
	rujan	1.253,9	26.547,4	1,14	93,3	0,0	0,0	3.999,5
	listopad	847,6	28.521,0	0,77	708,6	0,0	0,0	5.542,9

narodne banke. Postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve obračunatog na osnovi deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, a postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60%.

U stupcu 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika kunskih imobiliziranih sredstava, koja uključuju obračunatu obveznu pričuvu i ostale obvezne depozite kod HNB-a.

U stupcu 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na izdvojena sredstva u stranoj valuti, uključujući sredstva granične obvezne pričuve (od kolovoza 2004. godine). Od lipnja 2005. godine Hrvatska narodna banka plaća naknadu po stopi koja je za izdvojena sredstva u američkim dolarima jednaka 50% U.S. Federal Funds Target Rate, a u eurima 50% ECB Minimum Bid Refinance Rate na dan izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

Stupac 3 iskazuje slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao ukupna novčana sredstva banke (na računu za namiru i u blagajni) umanjena za minimalno prosječno stanje na računu za namiru i u blagajni, propisano odlukama Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj va-

luti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuve u stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U stupcu 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnog prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (stupac 3) u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U stupcu 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: lombardne kredite (od prosinca 1994. godine), kratkoročne kredite za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene dospjele obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U stupcu 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjen za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke služile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U stupcu 8 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U stupcu 9 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija u kunama. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na novčanom tržištu			Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule								
		Na prekonoćne kredite	Na ostale kredite	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite					Na dugoročne kredite			
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1994.	prosinac	8,50	17,76	15,39	15,43	....	....	....	....	13,82	....	....	
1995.	prosinac	27,26	27,15	22,32	22,56	22,23	23,75	23,75	25,58	13,48	13,39	14,38	
1996.	prosinac	9,66	10,72	18,46	19,35	19,18	20,18	19,90	23,12	11,51	11,29	14,28	
1997.	prosinac	8,46	9,49	14,06	14,12	13,17	19,26	19,34	18,11	13,24	12,98	13,75	
1998.	prosinac	10,00	15,91	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16	
1999.	prosinac	9,92	12,78	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16	
2000.	prosinac	2,39	4,45	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97	
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	prosinac	1,58	1,89	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88	
2003.	prosinac	5,47	7,02	11,45	11,80	8,02	14,89	15,01	12,38	8,51	6,14	10,69	
2004.	prosinac	3,55	6,02	11,44	11,71	8,33	14,19	14,27	12,29	9,31	6,90	11,16	
2005.	prosinac	2,29	3,61	9,91	9,99	7,71	11,26	13,18	5,35	8,75	6,48	10,35	
2006.	studen	1,23	3,32	9,50	9,78	6,69	12,28	13,51	4,63	8,05	6,32	9,43	
	prosinac	2,02	3,52	9,07	9,37	6,75	11,84	13,21	4,67	7,53	5,86	9,44	
2007.	siječanj	1,79	3,57	9,56	9,72	6,92	11,96	13,10	4,54	8,54	6,35	9,45	
	veljača	2,19	3,79	9,59	9,83	7,03	12,10	13,18	4,71	8,40	6,79	9,39	
	ožujak	2,68	3,60	8,99	9,45	6,68	12,14	13,17	4,82	7,44	5,79	9,17	
	travanj	3,24	3,76	9,36	9,64	6,80	12,22	13,16	5,08	8,11	6,38	9,07	
	svibanj	3,84	4,27	9,21	9,52	6,74	12,23	13,16	5,55	7,96	6,54	8,79	
	lipanj	5,11	5,54	9,28	9,69	7,03	12,29	13,18	5,12	7,84	6,52	8,77	
	srpanj	4,87	6,50	9,13	9,51	6,77	12,30	13,17	5,34	7,75	6,64	8,45	
	kolovoz	2,85	4,25	9,46	10,02	7,12	12,16	13,23	4,95	7,42	6,53	7,95	
	rujan	4,05	5,27	9,53	10,06	7,04	12,27	13,22	5,72	7,80	6,53	8,17	
	listopad	6,25	7,75	9,02	9,33	7,23	10,80	13,22	4,55	7,60	6,84	7,87	
Relativna važnost ^a		–	–	82,16	67,22	27,54	39,68	28,58	11,09	14,94	3,95	10,99	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u stupcima 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, među ostalim, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u stupcima 3 i 4 iskazivale su se kamatne stope na međubankovnom novčanom tržištu, prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine nadalje iskazuju se

kamatne stope na novčanom tržištu izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekonoćnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca Zagreb. U razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001. godine povrat kredita dobivenih na prekonoćnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvojene kod HNB-a. U stupcima od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijanjem na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, osim kamatnih stopa na okvirne kredite na žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunati na osnovi stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima		
		Na kratkoročne kredite					Na dugoročne kredite				Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite
		Ukupni prosjek	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu					
							Ukupni prosjek	Stambeni	Ostali				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1994.	prosinac	11,99	12,38	....	....	11,65	....	....	....	....	....	....	....
1995.	prosinac	19,56	21,62	21,09	18,10	14,33	15,79	10,48	....	....	17,18	19,06	12,27
1996.	prosinac	18,97	22,56	22,40	27,00	12,12	13,15	11,30	....	....	19,50	21,46	10,77
1997.	prosinac	14,40	16,92	17,00	14,02	12,25	13,00	11,02	....	....	13,61	14,95	9,71
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	....	....	6,95	8,37	5,71
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	....	....	6,75	7,43	6,07
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	....	....	7,70	7,49	8,05
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	....	....	5,94	5,70	7,27
2002.	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44
2003.	prosinac	7,07	7,21	7,00	8,66	7,03	5,76	8,04	6,02	9,70	5,62	6,22	5,18
2004.	prosinac	6,89	7,25	7,09	8,47	6,77	5,55	7,73	5,71	8,79	5,34	5,92	4,83
2005.	prosinac	6,18	6,52	6,34	7,91	6,07	5,18	6,98	4,95	8,10	5,29	5,28	5,30
2006.	studenj	6,20	5,99	5,74	7,33	6,26	6,14	6,33	4,74	7,74	6,08	5,95	6,33
	prosinac	6,30	6,56	6,29	8,33	6,22	6,21	6,22	4,75	7,57	5,65	6,19	5,34
2007.	siječanj	6,15	6,39	6,11	7,75	6,10	5,84	6,28	4,75	7,73	6,00	6,31	5,64
	veljača	6,31	6,33	6,06	7,60	6,31	6,11	6,40	4,80	7,80	6,01	6,05	5,93
	ožujak	6,33	6,53	6,44	6,80	6,30	6,03	6,44	4,87	7,69	6,12	6,15	6,09
	travanj	6,11	6,69	6,51	7,15	6,01	5,93	6,06	4,85	7,39	6,15	6,17	6,12
	svibanj	6,12	6,56	6,59	6,49	6,05	6,32	5,91	4,90	7,11	6,28	6,41	6,03
	lipanj	5,98	6,54	6,53	6,59	5,89	5,81	5,97	4,86	7,11	6,32	6,32	6,32
	srpanj	6,11	6,33	6,20	7,17	6,05	5,96	6,15	4,92	7,26	6,52	6,58	6,44
	kolovoz	6,46	6,86	6,96	6,19	6,37	6,28	6,46	4,92	7,71	6,71	6,82	6,40
	rujan	6,86	6,74	6,80	6,55	6,89	6,56	7,07	4,96	8,16	6,73	6,74	6,69
	listopad	6,64	6,80	6,82	6,69	6,60	6,04	7,15	5,13	8,36	6,81	6,66	7,10
Relativna važnost ^a		14,98	3,37	2,93	0,44	11,61	5,78	5,83	2,18	3,65	2,86	1,90	0,96

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U stupcima od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecom na zahtjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima prikazane u stupcima 12, 13 i 14 odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule								
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Na oročene depozite						
				Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite			Na dugoročne depozite		
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1994.	prosinac	5,03	3,55	9,65	....	....	....	....	....	....
1995.	prosinac	6,10	3,88	13,65	13,80	10,56	14,28	9,88	10,67	9,62
1996.	prosinac	4,15	2,19	10,19	10,11	9,84	10,26	12,36	15,49	9,88
1997.	prosinac	4,35	2,19	9,10	9,08	9,30	8,96	9,48	11,24	8,06
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70
2002.	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23
2003.	prosinac	1,66	0,75	4,46	4,46	3,62	4,69	4,58	4,90	2,82
2004.	prosinac	1,83	0,74	4,11	4,11	3,93	4,13	4,10	4,65	3,30
2005.	prosinac	1,58	0,61	3,36	3,34	3,89	3,23	4,12	5,04	3,49
2006.	studenj	1,88	0,55	3,10	2,92	3,99	2,55	3,92	4,79	3,82
	prosinac	1,91	0,56	2,98	2,94	4,10	2,69	4,32	4,98	3,11
2007.	siječanj	2,06	0,54	3,56	3,43	4,15	3,12	4,07	4,72	3,97
	veljača	2,07	0,53	3,46	3,41	4,13	3,12	4,46	4,85	3,65
	ožujak	2,05	0,54	3,48	3,34	4,04	3,10	4,13	4,82	4,02
	travanj	2,06	0,54	3,58	3,44	4,03	3,24	4,28	5,20	4,14
	svibanj	2,16	0,55	3,75	3,65	4,12	3,50	4,32	5,20	4,16
	lipanj	2,40	0,55	4,55	4,52	4,12	4,63	4,75	5,15	4,68
	srpanj	2,45	0,49	4,95	4,86	4,20	5,02	5,88	5,30	6,03
	kolovoz	2,37	0,48	4,25	4,14	4,31	4,10	5,20	5,51	5,13
	rujan	2,50	0,49	4,82	4,69	4,29	4,77	6,04	5,44	6,23
	listopad	2,60	0,47	5,65	5,57	4,43	5,77	6,36	5,66	6,54
Relativna važnost ^a		58,66	32,79	22,83	20,70	3,03	17,67	2,13	0,42	1,71

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim ra-

čunima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U stupcu 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcu 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (stupac 3) sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom			Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju				
						Stanovništva		Trgovačkih društava		
1	2	3	4	5	6	7	EUR	USD	EUR	USD
1994.	prosinac	6,95	....	....	....	....	....	....	....	....
1995.	prosinac	12,69	11,46	19,36	4,57	2,82	3,53	4,20	1,10	1,53
1996.	prosinac	9,46	9,56	8,80	5,09	1,44	1,32	1,95	1,47	1,39
1997.	prosinac	7,63	7,24	11,77	4,77	1,75	1,89	2,43	0,83	1,40
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40
2002.	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38
2003.	prosinac	3,48	3,74	5,55	2,22	0,31	0,35	0,23	0,23	0,15
2004.	prosinac	4,17	3,61	5,19	2,65	0,31	0,34	0,22	0,22	0,21
2005.	prosinac	3,99	3,63	4,77	2,61	0,27	0,27	0,17	0,27	0,76
2006.	studen	3,66	3,52	3,36	2,91	0,25	0,23	0,17	0,34	0,59
	prosinac	3,67	3,30	4,07	2,94	0,25	0,23	0,17	0,32	0,44
2007.	siječanj	3,85	3,98	4,22	2,99	0,25	0,23	0,16	0,37	0,40
	veljača	3,96	3,56	4,31	3,01	0,25	0,23	0,17	0,34	0,46
	ožujak	4,15	3,52	4,46	3,04	0,25	0,23	0,16	0,33	0,45
	travanj	3,85	3,54	4,37	3,13	0,25	0,23	0,16	0,35	0,43
	svibanj	3,71	3,58	4,51	3,11	0,25	0,24	0,17	0,36	0,40
	lipanj	3,89	3,74	4,58	3,08	0,26	0,24	0,17	0,35	0,59
	srpanj	3,68	3,89	4,76	3,22	0,25	0,23	0,17	0,34	0,48
	kolovoz	3,96	3,79	4,74	3,33	0,26	0,23	0,17	0,33	0,60
	rujan	4,12	3,74	4,64	3,28	0,25	0,23	0,16	0,32	0,58
	listopad	4,13 ^b	3,80	4,56	3,38	0,25	0,23	0,16	0,32	0,63
Relativna važnost ^a		0,99	0,84	0,15	40,35	21,04	14,52	1,73	4,27	0,51

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 25,30 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcima 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnosile su se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite

primljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (stupac 3) od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite prikazana u stupcu 6 odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene depozite s valutnom klauzulom, pri čemu su sve komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (stupac 7) jesu stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (stupac 12) jesu iznosi pripadajućih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (stupac 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (stupac 18).

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite											
		Na oročene depozite											
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite				Ukupni prosjek	Na dugoročne depozite					
			Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		Stanovništva		Trgovačkih društava			
1	2	12		13	EUR	USD	EUR	USD	18	EUR	USD	21	22
1994.	prosinac	....	....	....	....	....	....	....	....	....	....	....	....
1995.	prosinac	6,83	6,66	7,10	6,97	5,86	6,68	8,73	8,78	8,81	3,27	4,50	
1996.	prosinac	7,77	6,95	5,65	6,21	9,86	5,47	12,24	7,71	7,97	19,92	1,50	
1997.	prosinac	6,36	6,07	6,03	6,42	5,09	7,10	7,32	7,87	8,71	5,09	6,76	
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92	
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77	
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53	
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23	
2002.	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30	
2003.	prosinac	2,64	2,46	2,83	1,65	2,29	1,08	3,69	4,71	3,13	2,85	1,64	
2004.	prosinac	2,85	2,65	3,01	1,69	2,46	2,28	4,20	4,85	3,13	3,61	2,65	
2005.	prosinac	3,07	2,94	2,99	1,76	2,63	4,34	3,69	4,25	0,48	4,39	-	
2006.	studenj	3,77	3,69	3,20	2,03	4,09	5,68	4,31	4,62	1,79	4,34	4,89	
	prosinac	3,82	3,76	3,16	2,05	4,24	5,84	4,25	4,47	2,26	4,79	4,61	
2007.	siječanj	3,80	3,71	3,19	2,14	4,39	5,78	4,44	4,51	3,32	3,79	6,29	
	veljača	3,86	3,77	3,21	2,15	4,50	5,88	4,45	4,54	3,97	2,65	2,00	
	ožujak	3,87	3,77	3,16	2,08	4,59	5,89	4,47	4,56	3,71	3,95	1,81	
	travanj	3,92	3,84	3,16	2,10	4,74	5,96	4,53	4,59	3,89	4,24	-	
	svibanj	4,00	3,93	3,21	2,09	4,51	5,57	4,52	4,58	3,64	4,17	5,17	
	lipanj	4,05	4,02	3,20	2,16	4,80	5,72	4,30	4,31	3,71	4,94	-	
	srpanj	4,23	4,17	3,28	2,11	4,87	6,02	4,69	4,71	3,84	5,25	2,96	
	kolovoz	4,16	4,05	3,43	2,24	4,67	5,89	4,79	4,80	3,90	5,49	-	
	rujan	4,16	4,09	3,37	2,16	4,76	5,92	4,67	4,72	3,48	4,85	4,85	
	listopad	4,30	4,25	3,39	2,52	4,95	5,95	4,72	4,77	3,80	4,92	0,00	
Relativna važnost ^a		19,31	17,13	7,64	0,52	7,85	1,13	2,18	2,04	0,11	0,02	0,00	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

u milijunima EUR, tekući tečaj

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				
							III.	VI.	IX. ^a	X. ^a	XI. ^a
A. Kupnja stranih sredstava plaćanja											
1. Pravne osobe	5.012,4	4.727,8	6.433,1	7.465,3	8.443,5	14.442,7	1.362,0	1.511,1	1.790,3	4.063,7	3.721,8
2. Fizičke osobe	3.339,9	3.342,6	3.571,6	3.934,4	4.931,8	6.262,7	418,0	452,6	843,3	652,2	310,9
2.1. Domaće fizičke osobe	2.684,5	2.842,0	3.103,3	3.586,1	4.662,6	5.909,4	393,0	385,0	–	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	655,4	500,7	468,2	348,3	269,2	353,2	25,0	67,6	–	–	–
3. Domaće banke	3.985,8	4.104,5	6.324,4	10.799,3	9.069,9	14.380,1	1.518,0	1.536,5	1.443,3	2.939,8	1.844,4
4. Strane banke	–	697,9	1.430,6	1.426,2	2.602,3	5.056,8	614,0	282,1	212,6	641,8	269,1
5. Hrvatska narodna banka	481,7	294,3	438,3	33,0	0,0	125,5	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	12.819,8	13.167,1	18.197,9	24.110,1	25.106,0	40.439,5	3.912,0	3.782,3	4.289,4	8.297,5	6.146,3
B. Prodaja stranih sredstava plaćanja											
1. Pravne osobe	8.534,2	9.029,3	10.852,4	11.280,3	13.022,3	17.515,0	1.795,5	1.989,3	2.376,4	4.072,6	3.532,8
2. Fizičke osobe	1.253,5	1.333,6	1.403,1	1.671,1	2.722,5	4.109,1	276,6	199,0	214,8	472,3	309,5
2.1. Domaće fizičke osobe	1.252,3	1.329,7	1.393,1	1.654,5	2.693,9	4.056,4	271,6	191,9	–	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	1,2	3,9	10,0	16,6	28,6	52,6	5,0	7,0	–	–	–
3. Domaće banke	3.985,8	4.104,5	6.324,4	10.799,3	9.069,9	14.380,1	1.518,0	1.536,5	1.443,3	2.939,8	1.844,4
4. Strane banke	–	334,3	765,3	1.001,1	1.407,1	3.526,1	168,4	371,7	359,3	418,9	284,9
5. Hrvatska narodna banka	915,7	745,3	84,5	543,2	670,8	1.329,5	–	0,0	–	355,2	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	14.689,2	15.547,0	19.429,7	25.295,0	26.892,7	40.859,7	3.758,5	4.096,5	4.393,7	8.258,8	5.971,7
C. Neto kupnja stranih sredstava plaćanja banaka (A–B)											
1. Pravne osobe	–3.521,8	–4.301,5	–4.419,4	–3.815,1	–4.578,8	–3.072,3	–433,4	–478,2	–586,2	–8,9	189,0
2. Fizičke osobe	2.086,4	2.009,0	2.168,4	2.263,3	2.209,3	2.153,6	141,4	253,7	628,5	179,9	1,4
2.1. Domaće fizičke osobe	1.432,2	1.512,3	1.710,2	1.931,6	1.968,7	1.853,0	121,4	193,1	–	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	654,2	496,7	458,2	331,7	240,6	300,6	20,0	60,6	–	–	–
3. Strane banke	–	363,6	665,3	425,1	1.195,2	1.530,7	445,6	–89,6	–146,7	222,8	–15,8
4. Hrvatska narodna banka	–434,0	–451,0	353,8	–510,2	–670,8	–1.204,0	–	–	–	–355,2	–
Ukupno (1+2+3+4)	–1.869,4	–2.379,9	–1.231,8	–1.636,9	–1.845,2	–592,1	153,5	–314,2	–104,3	38,7	174,6
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke											
Kupnja stranih sredstava plaćanja	536,8	197,5	570,9	145,1	–	3,1	0,2	0,6	0,3	0,2	0,8
Prodaja stranih sredstava plaćanja	2,6	3,4	94,9	239,3	167,6	441,3	64,9	5,0	3,3	10,9	–

^a Preliminarni podaci

Napomena: U razdoblju od siječnja 1994. do rujna 2001. godine sve transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja u izvješćima banaka dostavljenim HNB-u evidentirane su na osnovi realiziranih kupoprodaja bez obzira na to koliki je bio ugovoreni rok realizacije i u cijelosti su prenesene u sadržaj tablice o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja. Promjenom obuhvata izvješćivanja od 1. listopada 2001. izvješća sadrže podatke o ugovorenim kupoprodajama stranih sredstava plaćanja, podijeljenim u promptne poslove, termenske poslove i swap-poslove. Na osnovi toga revidirani su podaci za 2002., 2003. i 2004. godinu, koji sada obuhvaćaju samo podatke o ugovorenim promptnim transakcijama kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja i u kojima strane banke više nisu uključene u grupu "pravne osobe".

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

Podaci o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja obuhvaćaju promptne (spot) transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Promptni poslovi su ugovorene transakcije kupoprodaje deviza koje se realiziraju najkasnije u roku od 48 sati.

Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, domaće i strane banke i Hrvatska narodna banka). Izvor podataka su izvješća banaka o trgovanju stranim sredstvima plaćanja i podaci iz statistike platnog prometa s inozemstvom.

Ostale transakcije HNB-a obuhvaćaju prodaje i kupnje stranih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2007.		
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^b
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-820,8	-2.098,7	-1.888,8	-1.453,6	-1.988,0	-2.643,9	-2.041,9	-1.358,4	2.097,1
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-1.920,3	-3.250,8	-3.133,3	-2.645,4	-3.171,8	-3.750,0	-2.287,3	-1.628,3	1.833,9
1.1. Prihodi	11.293,4	11.590,1	13.590,1	14.853,6	15.884,1	17.817,2	3.089,8	4.827,4	7.657,7
1.2. Rashodi	-13.213,7	-14.841,0	-16.723,5	-17.499,1	-19.055,9	-21.567,2	-5.377,2	-6.455,6	-5.823,7
2. Roba i usluge (3+4)	-1.292,3	-2.673,1	-2.038,1	-1.955,3	-2.200,2	-2.633,8	-2.060,0	-1.003,9	1.991,6
2.1. Prihodi	10.808,8	11.127,9	13.140,6	14.243,5	15.272,9	16.997,7	2.817,8	4.517,5	7.373,1
2.2. Rashodi	-12.101,1	-13.801,0	-15.178,7	-16.198,8	-17.473,2	-19.631,5	-4.877,9	-5.521,4	-5.381,5
3. Roba	-4.595,2	-5.957,9	-6.971,2	-6.724,2	-7.518,0	-8.344,2	-2.159,1	-2.530,4	-2.336,0
3.1. Prihodi	5.327,5	5.295,6	5.574,7	6.606,8	7.220,3	8.463,6	2.046,3	2.308,4	2.326,2
3.2. Rashodi	-9.922,6	-11.253,5	-12.545,9	-13.330,9	-14.738,3	-16.807,8	-4.205,4	-4.838,8	-4.662,3
4. Usluge	3.302,8	3.284,8	4.933,0	4.768,9	5.317,7	5.710,4	99,0	1.526,5	4.327,7
4.1. Prihodi	5.481,3	5.832,3	7.565,9	7.636,7	8.052,6	8.534,1	771,5	2.209,1	5.046,9
4.2. Rashodi	-2.178,5	-2.547,5	-2.632,8	-2.867,8	-2.734,9	-2.823,7	-672,5	-682,6	-719,2
5. Dohodak	-627,9	-577,7	-1.095,2	-690,1	-971,5	-1.116,2	-227,3	-624,4	-157,7
5.1. Prihodi	484,7	462,3	449,5	610,2	611,2	819,5	272,0	309,9	284,6
5.2. Rashodi	-1.112,6	-1.040,0	-1.544,7	-1.300,3	-1.582,7	-1.935,7	-499,3	-934,3	-442,3
6. Tekući transferi	1.099,5	1.152,2	1.244,5	1.191,8	1.183,8	1.106,2	245,5	269,8	263,2
6.1. Prihodi	1.333,3	1.453,2	1.538,7	1.584,6	1.628,4	1.638,3	356,1	403,2	387,9
6.2. Rashodi	-233,8	-301,1	-294,2	-392,8	-444,6	-532,1	-110,6	-133,4	-124,7
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	1.005,1	2.538,0	2.716,9	2.597,3	3.002,3	3.731,1	1.270,8	1.488,3	-35,4
B1. Kapitalne transakcije	158,3	521,6	101,9	31,4	53,8	-133,8	6,0	9,0	12,7
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	2.395,8	2.758,3	3.850,5	2.608,9	3.770,3	5.277,1	2.073,0	1.143,4	-359,1
1. Izravna ulaganja	1.257,7	530,8	1.656,9	670,8	1.275,8	2.583,2	1.248,9	956,2	306,1
1.1. U inozemstvo	-209,8	-607,1	-105,5	-278,8	-192,1	-163,4	-91,1	-45,6	-68,2
1.2. U Hrvatsku	1.467,5	1.137,9	1.762,4	949,6	1.467,9	2.746,6	1.340,1	1.001,8	374,3
2. Portfeljna ulaganja	687,1	-437,7	867,6	266,5	-1.187,9	-534,7	-374,3	30,1	196,2
2.1. Sredstva	-143,2	-650,5	121,6	-756,7	-581,3	-459,7	-301,3	-335,2	80,9
2.2. Obveze	830,3	212,9	746,0	1.023,2	-606,7	-74,9	-73,0	365,3	115,3
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	0,0	-88,4	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	451,0	2.665,1	1.326,0	1.671,6	3.770,8	3.228,5	1.198,3	157,2	-861,4
4.1. Sredstva	396,1	460,0	-2.216,9	-452,0	976,6	-674,3	327,6	-243,3	-908,6
4.2. Obveze	54,8	2.205,0	3.542,9	2.123,6	2.794,2	3.902,8	870,8	400,5	47,2
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-1.549,0	-741,9	-1.235,5	-43,0	-821,8	-1.412,2	-808,2	335,9	311,0
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-184,4	-439,3	-828,1	-1.143,7	-1.014,3	-1.087,2	771,1	-129,8	-2.061,7

^a Revidirani podaci. ^b Preliminarni podaci

Napomena: U poziciji neto pogreška i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablice H1 – H6: Platna bilanca

Platna bilanca Republike Hrvatske sistematičan je prikaz vrijednosti ekonomskih transakcija hrvatskih rezidenata s inozemstvom u određenom razdoblju. Sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Priručnik za sastavljanje platne bilance, 5. izdanje, 1993.). Tri su vrste izvora podataka za sastavljanje platne bilance: 1. izvješća državnih institucija (Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje), 2. specijalizirana izvješća Hrvatske narodne banke (o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, dužničkim odnosima s inozemstvom, monetarnoj statistici i međunarodnim pričuvama) te 3. procjene i statistička istraživanja koje provodi Hrvatska narodna banka.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u tri valute: u euru (EUR), u američkom dolaru (USD) i kuni (HRK). U sva tri slučaja koriste se isti izvori podataka i primjenjuju se ista načela obuhvata transakcija i kompiliranja pojedinih stavki. Izvorni podaci iskazani su u raznim valutama, pa je vrijednost transakcija potrebno preračunati iz originalne valute u izvještajnu valutu upotrebom tečajeva s tečajnice Hrvatske narodne banke na jedan od sljedećih načina:

- primjenom srednjih tečajeva na dan transakcije,

- primjenom prosječnih mjesečnih ili tromjesečnih srednjih tečajeva kad nije poznat datum transakcije,
- primjenom tečaja na kraju razdoblja za izračun promjene vrijednosti transakcija između dva razdoblja; iz stanja iskazanih na kraju razdoblja u originalnoj valuti izračunava se vrijednost promjene u originalnoj valuti, koja se primjenom prosječnoga srednjeg tečaja u promatranom razdoblju preračunava u vrijednost promjene u izvještajnoj valuti.

Stavke platne bilance koje se odnose na izvoz i uvoz robe slažu se od podataka Državnog zavoda za statistiku o ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Ti se podaci u skladu s preporučenom metodologijom prilagođuju za obuhvat i klasifikaciju. U skladu s tom metodologijom, izvoz i uvoz robe iskazuju se u platnoj bilanci prema paritetu fob. Vrijednost izvoza prema tom paritetu već je sadržana u spomenutom izvješću DZS-a, dok se vrijednost uvoza prema paritetu fob procjenjuje uz pomoć istraživanja Hrvatske narodne banke koje se provodi na stratificiranom uzorku uvoznika, na osnovi čijih se rezultata procjenjuje udio usluga prijevoza i osiguranja za koji se umanjuje originalna vrijednost uvoza prema paritetu cif iz navedenog izvješća DZS-a. U razdoblju od 1995. do 2001. godine taj je udio iznosio 7,10% (procijenjen samo na uzorku

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2007.		
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^b
Roba	-4.595,2	-5.957,9	-6.971,2	-6.724,2	-7.518,0	-8.344,2	-2.159,1	-2.530,4	-2.336,0
1. Prihodi	5.327,5	5.295,6	5.574,7	6.606,8	7.220,3	8.463,6	2.046,3	2.308,4	2.326,2
1.1. Izvoz (fob) u vanjskotrgovinskoj statistici	5.214,1	5.188,2	5.464,4	6.453,8	7.069,4	8.251,6	2.009,8	2.265,0	2.266,9
1.2. Prilagodbe za obuhvat	113,3	107,4	110,4	153,0	150,9	212,0	36,5	43,4	59,3
2. Rashodi	-9.922,6	-11.253,5	-12.545,9	-13.330,9	-14.738,3	-16.807,8	-4.205,4	-4.838,8	-4.662,3
2.1. Uvoz (cif) u vanjskotrgovinskoj statistici	-10.244,8	-11.327,0	-12.538,0	-13.354,4	-14.949,5	-17.104,7	-4.270,1	-4.890,1	-4.694,8
2.2. Prilagodbe za obuhvat	-405,3	-348,9	-475,6	-474,7	-346,4	-341,1	-64,6	-96,9	-109,7
2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	727,4	422,5	467,7	498,1	557,6	638,0	129,4	148,2	142,3
Usluge	3.302,8	3.284,8	4.933,0	4.768,9	5.317,7	5.710,4	99,0	1.526,5	4.327,7
1. Prijevoz	186,1	172,0	252,2	299,3	376,1	424,7	89,6	115,7	155,8
1.1. Prihodi	658,6	622,8	696,3	791,3	880,3	987,9	226,6	275,8	326,4
1.2. Rashodi	-472,5	-450,8	-444,1	-492,0	-504,2	-563,2	-137,0	-160,0	-170,6
2. Putovanja – turizam	3.072,9	3.138,6	4.976,6	4.822,3	5.394,9	5.708,7	101,1	1.457,9	4.133,3
2.1. Prihodi	3.749,3	3.960,8	5.572,7	5.505,6	5.998,9	6.293,3	262,4	1.629,6	4.316,5
2.1.1. Poslovni razlozi	305,8	341,2	260,9	328,2	504,0	388,4	56,5	125,7	120,2
2.1.2. Osobni razlozi	3.443,6	3.619,7	5.311,8	5.177,4	5.494,9	5.904,9	205,9	1.503,9	4.196,3
2.2. Rashodi	-676,5	-822,2	-596,1	-683,3	-604,1	-584,6	-161,3	-171,7	-183,2
2.2.1. Poslovni razlozi	-322,7	-482,6	-292,3	-297,3	-267,4	-229,5	-44,5	-60,2	-71,9
2.2.2. Osobni razlozi	-353,8	-339,6	-303,8	-386,0	-336,7	-355,1	-116,8	-111,4	-111,2
2.3. Ostale usluge	43,9	-25,9	-295,8	-352,7	-453,3	-422,9	-91,7	-47,1	38,5
2.3.1. Prihodi	1.073,4	1.248,6	1.296,9	1.339,8	1.173,4	1.252,9	282,5	303,7	403,9
2.3.2. Rashodi	-1.029,5	-1.274,5	-1.592,7	-1.692,5	-1.626,6	-1.675,8	-374,2	-350,9	-365,4

^a Revidirani podaci. ^b Preliminarni podaci

najvećih i velikih uvoznika), dok od 2002. godine on iznosi 3,73%. Hrvatska narodna banka ponovo je provela istovrsnu anketu krajem 2006. godine (za uvoz u prethodnoj godini). Nova je anketa pokazala da se udio troškova prijevoza i osiguranja nastavio smanjivati te iznosi 3,03%. Taj se udio počeo primjenjivati od obračuna za prvo tromjesečje 2007. godine. U razdoblju od 1993. do 1996. vrijednost uvoza dopunjavala se procjenom uvoza u slobodne carinske zone, koji je od 1997. uključen u statistiku robne razmjene. Od 1996. godine izvoz i uvoz robe dopunjuju se podacima o popravcima robe i opskrbi brodova i zrakoplova u pomorskim i zračnim lukama. Osim toga, od 1999. godine, na osnovi rezultata Istraživanja o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu, stavka izvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe prodane stranim putnicima i turistima i iznesene iz Republike Hrvatske, a stavka uvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe koju su hrvatski građani osobno uvezli iz susjednih zemalja (troškovi za tzv. shopping).

Na računu usluga zasebno se vode usluge prijevoza, putovanja – turizma i ostale usluge. Prihodi i rashodi s osnovne usluga prijevoza su u razdoblju od 1993. do 1998. preuzimani iz evidencije platnog prometa s inozemstvom. Počevši od 1999. godine, prihodi i rashodi s osnovne prijevoza robe i putnika, kao i vrijednost pratećih usluga, koji zajedno čine ukupnu vrijednost tih usluga, sastavljaju se na osnovi rezultata Istraživanja o transakcijama povezanim s uslugama međunarodnog prijevoza, što ga provodi HNB. Zbog izrazito velike populacije cestovnih prijevoznika, prihodi i rashodi s osnovne cestovnog prijevoza ne preuzimaju se iz toga istraživanja, nego se sastavljaju upotrebom podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom. Kod usluge prijevoza robe rashodi se dopunjuju dijelom troškova prijevoza i osiguranja koji se odnosi na uvoz robe koji pripada nerezidentima, a koji se procjenjuje na osnovi svođenja vrijednosti uvoza prema paritetu cif na vrijednost uvoza prema paritetu fob.

Prihodi od usluga pruženih stranim putnicima i turistima, kao i rashodi koje su domaći putnici i turisti imali u inozemstvu prikazuju se na poziciji Putovanja – turizam. U razdoblju od 1993. do 1998. ta se pozicija procjenjivala upotrebom različitih izvora podataka koji

nisu osiguravali potpuni obuhvat u skladu s preporučenom metodologijom, pa je stoga Hrvatska narodna banka od druge polovine 1998. godine počela provoditi Istraživanje o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu i koristiti se njegovim rezultatima pri kompilaciji stavaka na poziciji Putovanja – turizam. Od početka 1999. godine rezultati toga istraživanja, koje se zasniva na anketiranju putnika (stratificirani uzorak) na graničnim prijelazima, kombiniraju se s podacima Ministarstva unutarnjih poslova o ukupnom broju stranih i domaćih putnika te s podacima o distribuciji stranih putnika prema državama iz priopćenja o turizmu Državnog zavoda za statistiku kako bi se procijenile odgovarajuće stavke platne bilance.

Pozicija Ostale usluge sastavlja se upotrebom različitih izvora podataka: osim prihoda i rashoda koji se odnose na usluge osiguranja i komunikacijske usluge, koji se od 2001. utvrđuju uz pomoć specijaliziranih statističkih istraživanja HNB-a, vrijednosti svih ostalih usluga preuzimaju se iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom.

Na računu dohotka transakcije se raspoređuju u četiri osnovne grupe. Stavka Naknade zaposlenima sastavlja se na osnovi ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom. Dohoci od izravnih ulaganja, portfeljnih ulaganja, odnosno ostalih ulaganja prikazuju se odvojeno. U okviru dohotka od izravnih ulaganja, koji se izračunava na osnovi Istraživanja Hrvatske narodne banke o izravnim i ostalim vlasničkim ulaganjima, posebno se iskazuje podatak o zadržanoj dobiti. Za razliku od podataka o dividendama, taj podatak ne postoji za razdoblje od 1993. do 1996. jer se onda nije posebno iskazivao. Na osnovi statističkih podataka o dužničkim odnosima s inozemstvom, počevši od 1997., dohodak od izravnih ulaganja uključuje i podatke o kamata za kreditne odnose između vlasnički izravno povezanih rezidenata i nerezidenata. Dohodak od vlasničkih portfeljnih ulaganja sastavlja se na osnovi istog istraživanja, dok se podaci o dohotku od dužničkih portfeljnih ulaganja sastavljaju od 1999. godine na osnovi evidencije kreditnih odnosa s inozemstvom, koja obuhvaća i evidenciju dohotka koja se odnosi na dužničke vrijednosne papire u vlasništvu nerezidenata. Dohodak od ostalih ulaganja obuhvaća obračun kamata prema

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2007.		
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^b
Dohodak	-627,9	-577,7	-1.095,2	-690,1	-971,5	-1.116,2	-227,3	-624,4	-157,7
1. Naknade zaposlenima	143,1	167,6	183,9	233,9	259,7	373,2	118,1	122,7	125,5
1.1. Prihodi	157,4	187,2	217,3	268,3	289,2	404,3	125,4	130,5	133,4
1.2. Rashodi	-14,3	-19,5	-33,4	-34,4	-29,5	-31,1	-7,3	-7,8	-7,9
2. Dohodak od izravnih ulaganja	-340,0	-353,3	-854,7	-441,6	-739,0	-972,0	-203,2	-608,2	-129,2
2.1. Prihodi	34,2	25,1	35,2	175,6	112,7	90,1	44,9	53,4	29,7
Od čega: Zadržana dobit	19,8	8,3	31,7	165,8	63,8	72,6	38,3	45,4	22,9
2.2. Rashodi	-374,1	-378,5	-889,9	-617,3	-851,8	-1.062,1	-248,1	-661,5	-159,0
Od čega: Zadržana dobit	-187,9	-160,9	-587,9	-291,7	-570,5	-697,0	-78,0	-327,2	-102,7
3. Dohodak od portfeljnih ulaganja	-262,9	-219,1	-238,7	-272,4	-258,8	-239,6	-60,6	-57,7	-65,5
3.1. Prihodi	0,0	0,0	0,0	10,3	5,0	-6,4	-5,7	3,8	-5,6
3.2. Rashodi	-263,0	-219,1	-238,7	-282,7	-263,8	-233,3	-54,8	-61,5	-59,9
4. Dohodak od ostalih ulaganja	-168,1	-173,0	-185,7	-210,0	-233,4	-277,8	-81,6	-81,3	-88,5
4.1. Prihodi	293,0	249,9	197,0	155,9	204,2	331,5	107,4	122,2	127,1
4.2. Rashodi	-461,2	-422,9	-382,7	-365,9	-437,7	-609,2	-189,0	-203,5	-215,5
Tekući transferi	1.099,5	1.152,2	1.244,5	1.191,8	1.183,8	1.106,2	245,5	269,8	263,2
1. Država	65,3	32,2	70,5	2,6	9,7	-8,6	-6,0	-4,2	-13,8
1.1. Prihodi	142,7	143,4	213,1	180,1	219,6	255,7	54,6	65,6	53,7
1.2. Rashodi	-77,4	-111,2	-142,6	-177,5	-209,9	-264,4	-60,7	-69,7	-67,5
2. Ostali sektori	1.034,2	1.120,0	1.174,0	1.189,2	1.174,1	1.114,8	251,5	274,0	277,0
2.1. Prihodi	1.190,6	1.309,8	1.325,6	1.404,5	1.408,8	1.382,5	301,4	337,7	334,2
2.2. Rashodi	-156,4	-189,8	-151,6	-215,3	-234,6	-267,7	-49,9	-63,7	-57,1

^a Revidirani podaci. ^b Preliminarni podaci

evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom. Valja spomenuti da je u 2007. došlo do promjene metodologije u dijelu koji se odnosi na evidenciju dohotka od dužničkih ulaganja, i to tako da je uvedeno evidentiranje dohotka na obračunskom načelu. Znači da se dohodak od dužničkih ulaganja odnosno kamate evidentiraju u trenutku njihova obračuna, a ne dospjeća odnosno naplate. U tom smislu došlo je i do revizije povijesnih podataka od 1999. do 2006. godine.

Tekući transferi prikazuju se odvojeno za sektor država i za ostale sektore. Evidencija platnog prometa s inozemstvom koristi se kao glavni izvor podataka o tekućim transferima za oba sektora. Osim poreza i trošarina, mirovina te novčanih pomoći i darova, koji su uključeni u tekuće transfere oba sektora, sektor država obuhvaća još i podatke o međudržavnoj suradnji, a ostali sektori sadržavaju i podatke o radničkim doznakama. U tekuće se transfere kod sektora država također dodaju podaci o uvozu i izvozu robe bez plaćanja, koje dostavlja Državni zavod za statistiku. U razdoblju od 1993. do 1998. tekući transferi ostalih sektora obuhvaćali su i procjenu neregistriranih deviznih doznaka, koja je činila 15% pozitivne razlike između neklasificiranog priljeva i neklasificiranog odljeva sektora stanovništvo. Od 1993. do drugog tromjesečja 1996. Hrvatska narodna banka procjenjivala je i dio odljeva s osnove tekućih transfera. Od 2002. priljevi i odljevi po tekućim transferima ostalih sektora dopunjuju se podacima specijaliziranoga statističkog istraživanja HNB-a o međunarodnim transakcijama povezanim s uslugama osiguranja.

Kapitalni račun zasniva se na evidenciji platnog prometa s inozemstvom, i to na onom njegovu dijelu koji se odnosi na transfere iseljenika. Osim toga, u kapitalni račun uključuju se i transferi koji se ne mogu klasificirati u tekuće transfere, kao što su alokacija zlata bivše SFRJ ili ulaganja u prava i patente.

Inozemna izravna ulaganja obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenata. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnom kapitalu trgovačkog društva, bez obzira na to je li riječ o ulaganju rezidenta u inozemstvo ili nerezidenta u hrvatske rezidente. Istraživanje Hrvatske na-

rodne banke o inozemnim izravnim ulaganjima započelo je 1997. godine kad su poduzeća obuhvaćena istraživanjem dostavila i podatke o izravnim vlasničkim ulaganjima za razdoblje od 1993. do 1996. godine. Za isto razdoblje ne postoje podaci o zadržanoj dobiti i ostalom kapitalu izravnih ulaganja u koji se klasificiraju svi dužnički odnosi između povezanih rezidenata i nerezidenata (osim za bankarski sektor) i koji su postali dostupni tek nakon početka provođenja spomenutog istraživanja. Od 1999. godine podaci o dužničkim odnosima unutar izravnih ulaganja prikupljaju se na osnovi evidencije dužničkih odnosa s inozemstvom. Od 2007. godine Direkcija za statistiku HNB-a pokrenula je istraživanje o kupoprodaji nekretnina na teritoriju Republike Hrvatske od strane nerezidenata. Obveznici izvješćivanja su javni bilježnici koji u okviru svojega redovnog posla saznaju za takve transakcije. Podaci o kupoprodaji nekretnina od strane hrvatskih nerezidenata u inozemstvu prikupljaju se u okviru sustava platnog prometa s inozemstvom. Te su kupoprodaje također dio izravnih ulaganja.

Podaci o portfeljnim vlasničkim ulaganjima prikupljaju se iz istog izvora kao i podaci o izravnim vlasničkim ulaganjima. Portfeljna dužnička ulaganja obuhvaćaju sva ulaganja u kratkoročne i dugoročne dužničke vrijednosne papire koja se ne mogu klasificirati u izravna ulaganja. U razdoblju od 1997. do 1998. ti su se podaci prikupljali istraživanjem Hrvatske narodne banke o izravnim i portfeljnim ulaganjima, dok se od 1999. godine koriste podaci o dužničkim odnosima s inozemstvom i podaci monetarne statistike za ulaganja banaka. Počevši od 2002. godine, ova se pozicija sastavlja i za investicijske fondove, a od 2004. i za mirovinske fondove.

Ostala ulaganja obuhvaćaju sva ostala nespomenuta dužnička ulaganja, osim ulaganja koja čine međunarodne pričuve. Ostala se ulaganja klasificiraju prema instrumentima, ročnosti i sektorima. Trgovinski krediti u razdoblju od 1996. do 2002. obuhvaćaju procjenu Hrvatske narodne banke za avansna plaćanja i odgode plaćanja koja je napravljena na osnovi uzorka najvećih i velikih uvoznika i izvoznika. Podaci o avansima procjenjuju se od 1996., dok se podaci o kratkoročnim odgodama plaćanja (najprije do 90 dana, zatim do 150

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2007.		
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^b
Izravna ulaganja	1.257,7	530,8	1.656,9	670,8	1.275,8	2.583,2	1.248,9	956,2	306,1
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	-209,8	-607,1	-105,5	-278,8	-192,1	-163,4	-91,1	-45,6	-68,2
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	-143,6	-601,0	-101,9	-259,6	-121,0	-226,9	-78,9	-64,7	-96,0
1.1.1. Sredstva	-143,6	-603,1	-101,9	-260,0	-122,2	-226,9	-78,9	-64,7	-96,0
1.1.2. Obveze	0,0	2,1	0,0	0,4	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	-66,1	-6,1	-3,6	-19,2	-71,2	63,5	-12,2	19,1	27,8
1.2.1. Sredstva	9,9	-7,7	-15,3	-23,6	-59,8	45,9	-16,0	15,3	27,1
1.2.2. Obveze	-76,1	1,6	11,7	4,4	-11,4	17,5	3,8	3,8	0,7
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.467,5	1.137,9	1.762,4	949,6	1.467,9	2.746,6	1.340,1	1.001,8	374,3
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	1.098,7	879,3	1.349,8	611,4	1.363,5	2.466,6	1.110,1	456,0	493,3
2.1.1. Sredstva	-8,0	0,0	-1,2	-22,4	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	1.106,6	879,3	1.351,1	633,8	1.363,5	2.466,7	1.110,1	456,0	493,3
2.2. Ostala ulaganja	368,8	258,6	412,5	338,2	104,4	280,0	230,0	545,8	-119,0
2.2.1. Sredstva	0,2	-0,3	-1,5	-17,8	0,0	16,6	-1,4	1,6	-0,7
2.2.2. Obveze	368,7	259,0	414,0	356,0	104,4	263,4	231,4	544,1	-118,3
Portfeljna ulaganja	687,1	-437,7	867,6	266,5	-1.187,9	-534,7	-374,3	30,1	196,2
1. Sredstva	-143,2	-650,5	121,6	-756,7	-581,3	-459,7	-301,3	-335,2	80,9
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	0,3	-78,4	-57,8	-39,1	-193,0	-320,5	-429,6	-278,1	-241,6
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Banke	0,0	-2,7	0,3	0,0	0,0	2,6	-0,6	0,0	0,1
1.1.3. Ostali sektori	0,3	-75,6	-58,1	-39,1	-193,0	-323,1	-429,0	-278,1	-241,7
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-143,5	-572,2	179,4	-717,5	-388,2	-139,3	128,3	-57,1	322,5
1.2.1. Obveznice	-128,8	-586,9	165,9	-582,1	-407,8	118,2	146,2	-41,8	157,0
1.2.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Banke	-128,8	-566,6	180,1	-590,0	-371,4	161,9	99,2	29,2	62,6
1.2.1.3. Ostali sektori	0,0	-20,3	-14,1	7,9	-36,3	-43,7	46,9	-71,0	94,4
1.2.2. Instrumenti tržišta novca	-14,8	14,7	13,5	-135,5	19,5	-257,4	-17,8	-15,3	165,5
1.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2.2. Banke	-14,8	20,9	7,3	-135,5	19,5	-257,4	-17,8	-15,3	165,5
1.2.2.3. Ostali sektori	0,0	-6,2	6,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	830,3	212,9	746,0	1.023,2	-606,7	-74,9	-73,0	365,3	115,3
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	15,1	42,4	13,0	141,6	89,2	320,6	25,6	57,0	88,1
2.1.1. Banke	-6,0	2,5	-2,6	0,8	-12,8	37,3	8,6	12,2	-3,7
2.1.2. Ostali sektori	21,1	39,8	15,6	140,7	102,0	283,3	17,0	44,8	91,8
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	815,2	170,5	733,1	881,6	-695,9	-395,6	-98,6	308,2	27,2
2.2.1. Obveznice	794,1	202,7	698,8	915,6	-695,9	-395,6	-98,6	308,2	27,2
2.2.1.1. Država	794,1	62,1	525,9	429,6	-690,5	-321,9	-111,6	297,4	-248,2
2.2.1.2. Banke	0,0	0,0	0,0	453,2	3,2	1,2	5,3	5,3	-14,3
2.2.1.3. Ostali sektori	0,0	140,7	173,0	32,8	-8,6	-74,9	7,6	5,6	289,7
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	21,1	-32,2	34,2	-34,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.3. Ostali sektori	21,1	-32,2	34,2	-34,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Revidirani podaci. ^b Preliminarni podaci

dana, a danas od 8 dana do 1 godine) prikupljaju od 1999. Od 2003. godine to je istraživanje zamijenjeno novim istraživanjem, a podatke za njega obvezna su dostavljati izabrana poduzeća bez obzira na svoju veličinu (stratificirani uzorak). Podaci o odgovodama plaćanja s originalnim dospijecem dužim od godine dana preuzimaju se iz evidencije Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Krediti koje su rezidenti odobrili nerezidentima, odnosno inozemni krediti kojima se koriste rezidenti, a odobrili su ih nerezidenti, a koji se ne mogu svrstati u izravna ulaganja ili u trgovinske kredite, svrstani su prema institucionalnim sektorima i ročnosti u odgovarajuće pozicije ostalih ulaganja. Izvor podataka tih pozicija je evidencija Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Pozi-

cija valuta i depozita pokazuje potraživanja rezidenata od inozemstva za stranu efektivu i depozite koji se nalaze u stranim bankama, kao i obveze hrvatskih banaka za depozite u vlasništvu nerezidenata. Izvor podataka za sektore država i banke je monetarna statistika, iz koje se na osnovi podataka o stanjima i valutnoj strukturi inozemne aktive i pasive procjenjuju transakcije iz kojih je uklonjen utjecaj tečaja. U razdoblju od 1993. do 1998. podaci o potraživanjima ostalih sektora na ovoj poziciji kompilirali su se na osnovi procjene Hrvatske narodne banke koja se zasnivala na dijelu neto deviznog priljeva stanovništva koji nije klasificiran u tekuće transfere. Od 1999. godine ova pozicija sadržava samo podatke prema tromjesečnim podacima Banke za međunarodne namire, dok se podaci u četvrtom tromje-

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2007.		
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^b
Ostala ulaganja, neto	486,8	2.795,0	1.326,3	1.671,6	3.770,8	3.228,5	1.198,3	157,2	-861,4
1. Sredstva	396,9	460,0	-2.216,9	-452,0	976,6	-674,3	327,6	-243,3	-908,6
1.1. Trgovinski krediti	58,0	-79,4	-169,7	-188,1	-134,8	-33,4	-69,6	-38,8	0,6
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,2	0,0	0,0	0,0
1.1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,2	0,0	0,0	0,0
1.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	58,0	-79,4	-169,7	-188,1	-134,6	-33,5	-69,6	-38,8	0,6
1.1.2.1. Dugoročni krediti	-0,4	-6,6	-25,6	18,1	10,7	-5,1	-4,5	-10,4	-10,4
1.1.2.2. Kratkoročni krediti	58,4	-72,7	-144,1	-206,1	-145,3	-28,4	-65,2	-28,4	11,0
1.2. Krediti	41,6	-55,5	-85,1	43,8	-116,8	-153,1	-24,1	15,3	-70,0
1.2.1. Država	-3,4	0,6	-1,0	-1,8	-1,5	-1,3	0,5	-4,3	-0,7
1.2.1.1. Dugoročni krediti	-3,4	0,6	-1,0	-1,8	-1,5	-1,3	0,5	-4,3	-0,7
1.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Banke	-6,9	-22,6	4,3	3,7	-28,5	-80,4	-6,8	1,3	-32,2
1.2.2.1. Dugoročni krediti	-10,5	-20,9	5,1	-0,1	-20,5	-58,9	-18,6	-10,4	-3,0
1.2.2.2. Kratkoročni krediti	3,6	-1,6	-0,8	3,9	-8,0	-21,5	11,8	11,7	-29,1
1.2.3. Ostali sektori	51,9	-33,5	-88,5	41,8	-86,8	-71,4	-17,8	18,3	-37,2
1.2.3.1. Dugoročni krediti	51,9	-33,4	-88,5	43,2	-87,8	-71,7	-17,1	18,7	-36,9
1.2.3.2. Kratkoročni krediti	0,0	-0,1	0,1	-1,3	1,0	0,3	-0,7	-0,5	-0,3
1.3. Gotovina i depoziti	297,3	594,9	-1.962,1	-307,7	1.228,2	-487,8	421,3	-219,8	-839,2
1.3.1. Država	-18,1	-24,2	30,3	72,7	-44,4	26,5	25,0	0,0	0,0
1.3.2. Banke	-1.790,9	1.516,5	-1.964,5	-400,3	1.308,3	-444,1	425,3	-199,8	-839,2
1.3.3. Ostali sektori	2.106,3	-897,4	-27,9	19,8	-35,6	-70,2	-29,0	-20,0	0,0
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	89,9	2.335,0	3.543,3	2.123,6	2.794,2	3.902,8	870,8	400,5	47,2
2.1. Trgovinski krediti	95,6	501,1	-225,6	-54,5	15,1	11,4	55,6	242,8	148,5
2.1.1. Država	1,2	-0,1	1,5	-0,3	0,4	-0,7	-0,2	-0,1	0,0
2.1.1.1. Dugoročni krediti	1,2	-0,1	1,5	-0,3	0,4	-0,7	-0,2	-0,1	0,0
2.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	94,4	501,2	-227,1	-54,2	14,7	12,1	55,8	242,9	148,5
2.1.2.1. Dugoročni krediti	-22,8	-1,4	-46,2	-16,7	27,4	-3,7	6,3	78,6	19,2
2.1.2.2. Kratkoročni krediti	117,2	502,6	-181,0	-37,5	-12,7	15,8	49,4	164,3	129,3
2.2. Krediti	-250,7	625,3	2.890,0	1.676,4	2.405,8	3.059,2	171,6	99,5	792,9
2.2.1. Hrvatska narodna banka	-2,8	-173,8	358,2	-367,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	-34,3	-129,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.1. Povučena kreditna sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.2. Otplate	-34,3	-129,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.2. Kratkoročni krediti	31,6	-44,3	358,2	-367,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	-216,6	409,3	500,4	425,8	248,1	133,5	-23,7	-3,3	43,0
2.2.2.1. Dugoročni krediti	183,0	409,3	500,4	425,8	248,1	133,5	-23,7	-3,3	43,0
2.2.2.1.1. Povučena kreditna sredstva	439,9	645,9	764,8	795,5	590,1	560,4	66,0	153,9	125,8
2.2.2.1.2. Otplate	-256,9	-236,7	-264,5	-369,7	-342,0	-426,9	-89,7	-157,1	-82,8
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	-399,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	85,8	73,5	1.007,7	650,4	826,0	541,2	-512,6	-554,1	-431,0
2.2.3.1. Dugoročni krediti	91,7	75,8	929,1	741,7	281,1	419,5	-378,1	-388,1	-22,8
2.2.3.1.1. Povučena kreditna sredstva	929,3	739,1	1.722,8	1.260,0	1.236,1	2.833,6	536,9	46,5	267,1
2.2.3.1.2. Otplate	-837,6	-663,3	-793,7	-518,3	-955,0	-2.414,1	-915,0	-434,5	-289,9
2.2.3.2. Kratkoročni krediti	-5,8	-2,3	78,6	-91,2	544,9	121,7	-134,4	-166,1	-408,2
2.2.4. Ostali sektori	-117,2	316,3	1.023,9	967,9	1.331,7	2.384,5	707,9	656,9	1.180,8
2.2.4.1. Dugoročni krediti	-118,0	336,0	977,0	932,4	1.277,2	2.295,6	497,2	592,0	930,7
2.2.4.1.1. Povučena kreditna sredstva	1.027,5	1.494,5	2.140,3	2.232,5	2.686,4	4.183,9	931,3	1.259,7	1.551,3
2.2.4.1.2. Otplate	-1.145,5	-1.158,5	-1.163,3	-1.300,1	-1.409,2	-1.888,3	-434,1	-667,7	-620,5
2.2.4.2. Kratkoročni krediti	0,8	-19,7	46,9	35,5	54,5	88,9	210,7	64,9	250,1
2.3. Gotovina i depoziti	245,1	1.209,5	879,6	498,7	370,6	829,5	643,1	57,5	-894,9
2.3.1. Država	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	9,2	0,2	-0,3
2.3.2. Banke	244,9	1.209,3	879,5	498,7	370,6	829,4	633,9	57,3	-894,5
2.4. Ostale obveze	-0,1	-0,9	-0,7	3,0	2,8	2,7	0,5	0,7	0,6

^a Revidirani podaci. ^b Preliminarni podaci

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica

u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2007.		
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^b
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-6.108,9	-15.744,2	-14.637,6	-11.315,3	-14.921,4	-19.528,6	-15.033,6	-10.025,4	14.401,2
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-14.301,8	-24.275,5	-24.051,3	-20.242,1	-23.679,5	-27.628,6	-16.840,9	-12.008,8	12.478,2
1.1. Prihodi	84.238,8	85.611,4	102.483,3	110.782,5	117.208,4	130.273,4	22.748,1	35.470,1	55.023,2
1.2. Rashodi	-98.540,6	-109.886,9	-126.534,6	-131.024,5	-140.888,0	-157.902,0	-39.589,0	-47.478,9	-42.545,0
2. Roba i usluge (3+4)	-9.885,7	-19.986,2	-15.671,7	-15.083,2	-16.508,1	-19.478,8	-15.168,0	-7.398,6	13.629,7
2.1. Prihodi	80.385,2	82.206,3	99.192,2	106.225,6	112.693,7	124.269,8	20.745,7	33.193,8	52.944,4
2.2. Rashodi	-90.270,9	-102.192,6	-114.863,9	-121.308,8	-129.201,8	-143.748,6	-35.913,7	-40.592,5	-39.314,7
3. Roba	-34.258,8	-44.117,7	-52.759,8	-50.327,5	-55.568,1	-61.083,9	-15.897,1	-18.606,5	-17.070,1
3.1. Prihodi	39.760,0	39.216,5	42.190,2	49.507,8	53.397,7	61.988,6	15.065,3	16.968,6	16.990,9
3.2. Rashodi	-74.018,9	-83.334,1	-94.949,9	-99.835,3	-108.965,8	-123.072,5	-30.962,4	-35.575,1	-34.060,9
4. Usluge	24.373,1	24.131,4	37.088,0	35.244,3	39.060,0	41.605,1	729,1	11.207,8	30.699,8
4.1. Prihodi	40.625,2	42.989,9	57.002,0	56.717,8	59.296,0	62.281,2	5.680,4	16.225,2	35.953,5
4.2. Rashodi	-16.252,1	-18.858,5	-19.914,0	-21.473,5	-20.236,0	-20.676,1	-4.951,3	-5.017,4	-5.253,7
5. Dohodak	-4.416,1	-4.289,2	-8.379,5	-5.158,9	-7.171,4	-8.149,8	-1.672,9	-4.610,1	-1.151,5
5.1. Prihodi	3.853,5	3.405,1	3.291,2	4.556,8	4.514,7	6.003,6	2.002,4	2.276,3	2.078,8
5.2. Rashodi	-8.269,7	-7.694,3	-11.670,7	-9.715,7	-11.686,1	-14.153,4	-3.675,4	-6.886,4	-3.230,3
6. Tekući transferi	8.192,9	8.531,3	9.413,6	8.926,8	8.758,1	8.100,0	1.807,3	1.983,3	1.923,0
6.1. Prihodi	9.934,0	10.761,2	11.639,9	11.872,9	12.047,2	11.996,6	2.621,5	2.964,2	2.833,8
6.2. Rashodi	-1.741,1	-2.229,9	-2.226,3	-2.946,1	-3.289,1	-3.896,5	-814,2	-980,9	-910,8
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	9.432,1	18.920,4	20.752,3	19.004,6	21.975,4	27.350,0	9.352,7	10.944,3	-261,1
B1. Kapitalne transakcije	1.176,6	3.847,2	771,3	235,5	396,8	-980,5	44,1	66,1	92,9
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	19.752,5	20.561,8	29.333,4	19.105,6	27.654,1	38.643,9	15.260,9	8.416,4	-2.633,6
1. Izravna ulaganja	11.670,0	4.183,5	12.706,4	4.452,8	9.093,0	18.922,9	9.191,7	7.048,7	2.236,7
1.1. U inozemstvo	-1.520,5	-4.486,9	-801,9	-2.077,2	-1.415,4	-1.197,1	-671,0	-334,5	-499,1
1.2. U Hrvatsku	13.190,5	8.670,4	13.508,3	6.530,0	10.508,5	20.120,0	9.862,7	7.383,2	2.735,9
2. Portfeljna ulaganja	5.217,7	-3.260,4	6.593,2	1.942,8	-8.797,1	-3.962,9	-2.755,1	218,7	1.432,4
2.1. Sredstva	-1.081,8	-4.839,6	938,6	-5.718,8	-4.267,9	-3.391,3	-2.217,4	-2.462,9	590,4
2.2. Obveze	6.299,5	1.579,2	5.654,5	7.661,6	-4.529,2	-571,6	-537,7	2.681,6	842,1
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	0,0	-659,4	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	2.864,9	19.638,7	10.033,7	12.710,0	28.017,5	23.683,9	8.824,3	1.148,9	-6.302,7
4.1. Sredstva	2.584,6	3.322,5	-16.854,7	-3.331,7	7.370,2	-4.995,9	2.412,5	-1.775,5	-6.643,9
4.2. Obveze	280,2	16.316,1	26.888,4	16.041,7	20.647,4	28.679,8	6.411,9	2.924,4	341,2
B3. Međunarodne pričuve	-11.497,0	-5.488,5	-9.352,4	-336,5	-6.075,4	-10.313,4	-5.952,3	2.461,8	2.279,6
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-3.323,2	-3.176,2	-6.114,7	-7.689,3	-7.054,0	-7.821,5	5.680,9	-918,9	-14.140,1

^a Revidirani podaci. ^b Preliminarni podaci

Napomena: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

sečju 2001. i prva dva tromjesečja 2002. odnose na efekt promjene valuta država članica EMU u euro.

U razdoblju od 1993. do 1998. procjena transakcija u pozicijama međunarodnih pričuva napravljena je tako da su promjene u origi-

nalnim valutama pretvorene u američke dolare primjenom prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama. Promjene salda međunarodnih pričuva od 1999. godine izračunavaju se na osnovi računovodstvenih podataka Hrvatske narodne banke.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka^a

na kraju razdoblja, u milijunima EUR

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke						Devizne pričuve banaka	
		Ukupno	Posebna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Devize			
						Ukupno	Valuta i depoziti	Obveznice i zadužnice	
1994.	prosinac	1.145,7	3,7	–	–	1.142,0	1.142,0	–	716,6
1995.	prosinac	1.479,0	109,1	–	–	1.369,9	1.288,4	81,4	1.038,1
1996.	prosinac	1.867,7	101,3	0,0	–	1.766,3	1.627,6	138,7	1.549,2
1997.	prosinac	2.303,7	133,4	0,1	–	2.170,2	1.825,2	345,0	2.078,9
1998.	prosinac	2.400,2	197,1	0,1	–	2.203,0	1.642,6	560,4	1.607,0
1999.	prosinac	3.012,7	188,7	0,2	–	2.823,7	2.449,8	373,9	1.344,7
2000.	prosinac	3.783,2	158,5	0,2	–	3.624,5	2.763,0	861,5	2.310,7
2001.	prosinac	5.333,6	122,9	0,2	–	5.210,5	3.469,7	1.740,7	4.056,0
2002.	prosinac	5.651,3	2,3	0,2	–	5.648,8	3.787,8	1.861,0	2.581,6
2003.	prosinac	6.554,1	0,7	0,2	–	6.553,2	3.346,0	3.207,2	3.927,1
2004.	prosinac	6.436,2	0,6	0,2	–	6.435,4	3.173,3	3.262,0	4.220,1
2005.	prosinac	7.438,4	0,9	0,2	–	7.437,3	3.834,5	3.602,8	2.938,4
2006.	prosinac	8.725,3	0,7	0,2	–	8.724,4	4.526,9	4.197,5	3.315,0
2007.	siječanj	9.172,6	1,3	0,2	–	9.171,1	4.909,3	4.261,8	3.237,7
	veljača	9.565,4	0,8	0,2	–	9.564,5	5.271,0	4.293,4	2.936,8
	ožujak	9.519,7	0,8	0,2	–	9.518,8	5.237,3	4.281,5	2.882,6
	travanj	9.488,4	1,3	0,2	–	9.486,9	5.229,6	4.257,4	2.743,7
	svibanj	9.451,5	0,8	0,2	–	9.450,5	5.171,7	4.278,9	2.705,4
	lipanj	9.170,4	0,8	0,2	–	9.169,4	4.901,4	4.268,0	3.084,8
	srpanj	9.412,1	1,3	0,2	–	9.410,7	5.055,3	4.355,4	3.025,1
	kolovoz	9.223,0	0,7	0,2	–	9.222,1	4.823,7	4.398,4	3.418,5
	rujan	8.795,1	0,7	0,2	–	8.794,2	4.404,6	4.389,6	3.839,8
	listopad	8.973,8	1,3	0,2	–	8.972,3	4.361,1	4.611,2	3.946,8
	studen ^b	9.112,3	0,8	0,2	–	9.111,3	4.462,5	4.648,8	4.180,6

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a.^b Preliminarni podaci**Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka**

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premoščivanje neu-

skladenosti međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sastoje se od posebnih prava vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premoščivanje neuskladenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

na kraju razdoblja, u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII. ^b	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)										
A. Službene međunarodne pričuve	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	7.438,4	8.725,3	9.519,7	9.170,4	8.795,1	8.973,8
1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	3.877,9	4.246,9	5.740,1	6.235,4	7.337,3	8.162,8	8.513,9	8.249,2	7.994,2	8.272,3
a) Dužnički vrijednosni papiri	1.740,7	1.861,0	3.207,2	3.262,0	3.602,8	4.197,5	4.281,5	4.268,0	4.389,6	4.611,2
Od toga: Izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Ukupno valuta i depoziti kod:	2.137,2	2.385,9	2.532,9	2.973,3	3.734,5	3.965,3	4.232,4	3.981,2	3.604,6	3.661,1
i) Ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	461,3	325,1	271,1	233,1	407,3	198,7	197,8	196,9	195,9	194,8
ii) Banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Od toga: Locirane u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
iii) Banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava	1.675,9	2.060,8	2.261,8	2.740,3	3.327,2	3.766,6	4.034,6	3.784,3	3.408,6	3.466,3
Od toga: Locirane u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2) Pričuvna pozicija u MMF-u	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
3) Posebna prava vučenja (SDR)	122,9	2,3	0,7	0,6	0,9	0,7	0,8	0,8	0,7	1,3
4) Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5) Ostale devizne pričuve	1.332,6	1.401,9	813,1	200,0	100,0	561,6	1.004,9	920,2	800,0	700,0
– Obratni repo poslovi	1.332,6	1.401,9	813,1	200,0	100,0	561,6	1.004,9	920,2	800,0	700,0
B. Ostale devizne pričuve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– Oročeni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C. Ukupno (A+B)	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	7.438,4	8.725,3	9.519,7	9.170,4	8.795,1	8.973,8
II. Obvezni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)										
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)	-1.350,7	-740,9	-1.538,0	-988,6	-899,7	-650,5	-644,9	-779,4	-529,6	-505,7
a) Hrvatska narodna banka	-443,4	-167,4	-646,9	-1,8	-1,1	-1,6	-1,9	-2,0	-1,9	-2,4
Do 1 mjesec										
Glavnica	-196,1	-136,9	-355,9	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-3,2	-2,2	-1,9	-1,8	-1,1	-1,6	-1,9	-2,0	-1,9	-2,4
Preko 1 do 3 mjeseca										
Glavnica	-203,7	-26,5	-288,3	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-2,1	-0,1	-0,7	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine										
Glavnica	-34,5	-1,6	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-3,8	-0,1	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Središnja država (bez republičkih fondova)	-907,4	-573,5	-891,1	-986,8	-898,6	-648,9	-643,0	-777,5	-527,7	-503,3
Do 1 mjesec										
Glavnica	-101,7	-98,1	-85,9	-76,5	-77,9	-48,3	-11,3	-292,7	-11,0	-0,8
Kamate	-55,6	-42,8	-34,4	-13,8	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca										
Glavnica	-351,6	-8,6	-9,3	-510,1	-603,0	-138,4	-78,7	-69,8	-119,8	-130,7
Kamate	-125,7	-148,1	-168,3	-169,0	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine										
Glavnica	-170,8	-176,2	-495,2	-143,7	-160,2	-399,8	-415,1	-291,2	-308,4	-307,2
Kamate	-102,0	-99,7	-98,0	-73,8	-57,5	-62,3	-137,9	-123,9	-88,5	-64,6
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova, deviznih ročnica i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
a) Kratke pozicije (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Duge pozicije (+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Ostalo	-75,2	-21,5	-363,5	-	-	-	-	-	-	-
– Odljevi s osnove repo poslova (-)	-75,2	-21,5	-363,5	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec										
Glavnica	-75,1	-21,5	-363,1	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-0,1	0,0	-0,4	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca										
Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine										
Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)	-1.426,0	-762,4	-1.901,5	-988,6	-899,7	-650,5	-644,9	-779,4	-529,6	-505,7
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)										
1. Potencijalne devizne obveze	-1.088,8	-1.631,0	-1.300,4	-1.772,9	-2.273,1	-2.734,9	-3.364,5	-3.110,8	-2.604,9	-2.442,0
a) Izdane garancije s dospelom od 1 godine	-315,9	-685,9	-426,8	-370,9	-443,8	-478,9	-437,4	-549,7	-608,1	-620,1

– Hrvatska narodna banka	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Središnja država (bez republičkih fondova)	–315,9	–685,9	–426,8	–370,9	–443,8	–478,9	–437,4	–549,7	–608,1	–620,1
Do 1 mjesec	–49,4	–52,3	–55,8	–62,7	–59,6	–71,9	–20,5	–51,6	–31,7	–3,5
Preko 1 do 3 mjeseca	–24,7	–35,2	–94,9	–33,9	–53,0	–84,8	–76,5	–38,3	–101,0	–86,2
Preko 3 mjeseca do 1 godine	–241,7	–598,3	–276,1	–274,4	–331,2	–322,2	–340,4	–459,8	–475,4	–530,4
b) Ostale potencijalne obveze	–772,9	–945,1	–873,6	–1.402,0	–1.829,3	–2.256,0	–2.927,2	–2.561,1	–1.996,8	–1.821,9
– Hrvatska narodna banka	–772,9	–945,1	–873,6	–1.402,0	–1.829,3	–2.256,0	–2.927,2	–2.561,1	–1.996,8	–1.821,9
Do 1 mjesec	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca	–772,9	–945,1	–873,6	–1.402,0	–1.829,3	–2.256,0	–2.927,2	–2.561,1	–1.996,8	–1.821,9
Preko 3 mjeseca do 1 godine	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Središnja država (bez republičkih fondova)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:	170,8	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– BIS (+)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– MMF (+)	170,8	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)	–918,0	–1.631,0	–1.300,4	–1.772,9	–2.273,1	–2.734,9	–3.364,5	–3.110,8	–2.604,9	–2.442,0
IV. Bilješke										
a) Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
U tome: Središnja država (bez republičkih fondova)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
b) Devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
c) Založena imovina	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
d) Repo poslovi s vrijednosnim papirima	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.	–70,0	–20,0	–351,0	–	–	–	–	–	–	–1,3
– Posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.	1.235,1	1.330,3	785,1	180,7	88,5	559,5	972,4	900,7	791,4	676,9
e) Financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
f) Valutna struktura službenih međunarodnih pričuva ^a										
– SDR i valute koje čine SDR	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	7.438,1	8.725,0	9.519,5	9.170,1	8.794,8	8.973,5
– Valute koje ne čine SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
– Po pojedinim valutama:										
USD	1.738,4	1.600,8	1.937,6	1.609,1	1.104,5	1.266,0	1.239,2	1.254,2	1.272,5	1.339,8
EUR	3.471,6	4.047,9	4.615,6	4.826,3	6.332,5	7.458,0	8.276,7	7.912,2	7.518,8	7.629,7
Ostale	123,6	2,6	0,9	0,8	1,3	1,3	3,9	4,0	3,8	4,3

^a Do siječnja 2001.: valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva; ^b Prema preporuci MMF-a od 31. prosinca 2001. u Službene međunarodne pričuve (I. A) uključuju se i oročeni depoziti s dospeljećem duljim od tri mjeseca. Do tada su ti depoziti bili uključeni u Ostale devizne pričuve (I. B).

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a “International reserves and foreign currency liquidity: guidelines for a data template, 2001”.

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A.) prikazuju one oblike imovine kojima se HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po videnju, devizne oročene depozite koji se mogu razročiti prije dospeljeca, devizne oročene depozite s preostalim dospeljećem do godine dana, pričuvnu poziciju u MMF-u, posebna prava vučenja, zlato i obratne repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospeljevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospeljeca izdanih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduću otplatu glavnice i plaćanja kamata na devizne

dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova (II. 2.) uključuje buduću naplatu (predznak +) ili plaćanja (predznak –) koje rezultiraju iz međuvalutnih swapova između HNB-a i domaćih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predloška prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospeljevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduću otplatu glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuve banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuve zasniva se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice za obračun devizne pričuve, koja se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po videnju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti, osim vlasničkih vrijednosnih papira banke, te hibridnih i podređenih instrumenata). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak –) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predloška prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. a)) prikazuje obveze na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospeljevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		7,087680	0,524825	1,079616	0,371511	4,381907	9,166621	5,994736	3,692176
1995.		6,757247	0,518724	1,047746	0,321349	4,425013	8,250868	5,229850	3,649215
1996.		6,805527	0,513812	1,062870	0,352204	4,407070	8,476847	5,433979	3,614716
1997.		6,960719	0,505335	1,056368	0,362049	4,248502	10,089408	6,161849	3,556098
1998.		7,139159	0,514631	1,080018	0,366853	4,396452	10,537622	6,362284	3,620795
1999.		7,581823	0,550993	1,155840	0,391568	4,739965	11,514804	7,122027	3,876528
2000.		7,633852	0,554774	1,163773	0,394256	4,903244	12,530514	8,287369	3,903127
2001.		7,471006	0,542939	1,138947	0,385845	4,946810	12,010936	8,339153	3,819865
2002.		7,406976				5,049125	11,793108	7,872490	
2003.		7,564248				4,978864	10,943126	6,704449	
2004.		7,495680				4,854986	11,048755	6,031216	
2005.		7,400047				4,780586	10,821781	5,949959	
2006.		7,322849				4,656710	10,740292	5,839170	
2006.	prosinac	7,355022				4,608204	10,930893	5,565730	
2007.	siječanj	7,367082				4,562119	11,096595	5,662532	
	veljača	7,362568				4,540010	11,033457	5,639683	
	ožujak	7,356923				4,563893	10,825095	5,559130	
	travanj	7,396197				4,520671	10,892890	5,482475	
	svibanj	7,329989				4,442055	10,756935	5,422621	
	lipanj	7,328786				4,430674	10,840476	5,467952	
	srpanj	7,291804				4,400808	10,816511	5,321551	
	kolovoz	7,311674				4,464012	10,788705	5,366679	
	rujan	7,313069				4,440287	10,637593	5,275187	
	listopad	7,320799				4,384000	10,512950	5,149405	
	studen	7,339884				4,453499	10,365513	5,004536	

(IV. (c)) prikazuje oročene devizne depozite s ugovorenim dospeljem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B., koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obratnih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predlošku. Valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva odnosila se do prosinca 2000. godine na valutnu strukturu ukupne devizne imovine HNB-a (dio I.). Od siječnja 2001. godine valutna se struktura odnosi na službene međunarodne pričuve (dio I. A.).

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godišnji prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u godini, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju

razdoblju izračuna.

Mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u mjesecu, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Podaci o godišnjim i mjesečnim prosjecima srednjih deviznih tečajeva HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama. Za razdoblja izračuna od početka 1992. godine, kad je hrvatski dinar bio zakonito sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj, pa do uvođenja kune 30. svibnja 1994. godišnji i mjesečni prosjeci iskazani su u kunskoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva za euro u razdoblju od 1992. do kraja 1998. prosjeci su srednjih deviznih tečajeva koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		6,902400	0,516285	1,052510	0,346500	4,288893	8,784200	5,628700	3,632100
1995.		6,812200	0,526742	1,085365	0,335800	4,618693	8,234500	5,316100	3,705900
1996.		6,863600	0,506253	1,055662	0,362600	4,098835	9,359000	5,539600	3,562200
1997.		6,947200	0,499445	1,050510	0,357700	4,332003	10,475600	6,303100	3,514000
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.		7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2004.		7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2005.		7,375626				4,744388	10,753209	6,233626	
2006.		7,345081				4,571248	10,943208	5,578401	
2006.	prosinac	7,345081				4,571248	10,943208	5,578401	
2007.	siječanj	7,373400				4,541390	11,185376	5,691108	
	veljača	7,345292				4,540016	10,923992	5,562929	
	ožujak	7,382466				4,543615	10,853375	5,542808	
	travanj	7,372840				4,486060	10,797950	5,414438	
	svibanj	7,308634				4,439430	10,752735	5,439591	
	lipanj	7,303218				4,407494	10,859804	5,422645	
	srpanj	7,297330				4,435528	10,817269	5,337427	
	kolovoz	7,319403				4,458972	10,787624	5,372433	
	rujan	7,281634				4,388906	10,418707	5,136955	
	listopad	7,350060				4,380250	10,543767	5,106691	
	studen	7,313666				4,435482	10,227473	4,962455	

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Tablica prikazuje srednje devizne tečajeve HNB-a koji se primjenjuju posljednjega dana promatranog razdoblja.

Podaci o srednjim deviznim tečajevima HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama.

Za razdoblja od početka vremenske serije 1992. godine do uvođenja kune 30. svibnja 1994. srednji devizni tečajevi koji se primjenjuju na kraju razdoblja iskazani su u kunsjoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Srednji devizni tečajevi za euro koji su se primjenjivali posljednjeg dana promatranog razdoblja od 1992. do kraja 1998. srednji su devizni tečajevi na kraju razdoblja koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

indeksi 2001. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator	
			Indeks cijena pri proizvođačima	Indeks potrošačkih cijena
1996.	prosinac	83,88	90,19	96,70
1997.	prosinac	87,77	93,06	98,84
1998.	prosinac	91,09	95,99	95,39
1999.	prosinac	99,25	102,78	102,09
2000.	prosinac	101,63	100,07	101,91
2001.	prosinac	99,07	98,63	98,89
2002.	prosinac	95,99	95,65	96,26
2003.	prosinac	94,18	94,55	94,71
2004.	prosinac	90,42	90,61	90,85
2005.	prosinac	91,52	94,33	90,99
2006.	studen	88,95	92,91	88,59
	prosinac	88,42	92,51	87,96
2007.	siječanj	88,97	92,14	88,21
	veljača	88,82	92,45	88,17
	ožujak	88,41	92,13	87,82
	travanj	88,41	92,39	87,65
	svibanj	87,56	91,67	86,76
	lipanj	87,75	91,62	87,35
	srpanj	86,79	90,81	86,78
	kolovoz	87,17	90,16	86,71
	rujan	86,75	89,62 ^a	85,58 ^a
	listopad	86,23	89,23 ^a	85,16 ^a
	studen	85,72		

^a Preliminarni podaci

Napomena: Od 1.1.2001. serija cijena koja se odnosi na eurozonu uključuje i Grčku. Slovenija je 1. siječnja 2007. postala članicom Ekonomske i monetarne unije, te se u skladu s tim ponder pripisan slovenskom tolaru (0,2%) pridružuje euru, čiji ponder sada iznosi 70,8% (prije 70,6%). Ponderi pripisani američkom dolaru (27,2%), funti sterlinga (1,0%) te švicarskom franku (1,0%) ne mijenjaju se.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih nominalnih tečajeva kune prema euru, američkom dolaru, švicarskom franku, funti sterlinga i slovenskom tolaru. Počevši od Biltena HNB-a broj 94 (lipanj 2004.) prikazane serije indeksa efektivnih tečajeva kune izračunate su u skladu s modifikacijama osnovne metodologije HNB-a za izračunavanje indeksa nominalnoga i realnoga efektivnog tečaja kune, koja je objavljena u Okviru 2. Biltena HNB-a broj 64 (listopad 2001.). Ponderi su određeni na osnovi prosječnog udjela pojedine inozemne valute u strukturi tekućeg dijela devizne bilance platnog prometa s inozemstvom u razdoblju od siječnja 2000. do prosinca 2005. godine (prije od srpnja 1996. do siječnja 2000.). Tako novi ponder pripisan euru iznosi 70,6% (prije 66,2%), američkom dolaru 27,2% (prije 30,7%), funti sterlinga 1,0% (prije 1,2%), švicarskom franku 1,0% (prije 1,6%) te slovenskom tolaru 0,2% (kao i prije). Bazno razdoblje za izračunavanje indeksa efektivnih tečajeva kune je 2001.

godina (prije 1995. godina). Indeks nominalnoga efektivnog tečaja je agregatni pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja je ponderirani geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena (odnos indeksa cijena u zemljama partnerima i domaćih cijena). Za deflacioniranje se koriste indeksi cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima i indeksi potrošačkih cijena, odnosno ukupni harmonizirani indeks potrošačkih cijena za zemlje članice eurozone. Serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana je tako da se do prosinca 1997. godine koriste indeksi cijena na malo, a od siječnja 1998. indeksi potrošačkih cijena. Podaci za posljednja dva mjeseca su preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka koje objavljuju statistički uredi zemalja čije cijene ulaze u izračun indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.*	III.*	VI.*	IX.*	X.
1. Država	5.981,8	5.884,9	6.570,7	7.257,3	7.047,3	6.664,4	6.517,9	6.771,0	6.519,9	6.548,2
Kratkoročni	0,6	1,3	1,3	2,7	2,0	1,3	1,1	2,9	2,0	2,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,6	1,3	1,3	2,7	2,0	1,3	1,1	2,9	2,0	2,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,3	0,9	0,9	2,4	1,8	0,0	0,5	1,1	1,0	1,1
Kašnjenja otplate kamata	0,3	0,4	0,4	0,3	0,2	1,2	0,6	1,9	1,0	1,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	5.981,2	5.883,6	6.569,4	7.254,6	7.045,3	6.663,1	6.516,8	6.768,1	6.517,9	6.546,2
Obveznice	4.303,1	3.950,4	4.306,6	4.662,4	4.052,1	3.640,5	3.528,6	3.793,8	3.540,6	3.550,3
Kredit	1.676,7	1.932,1	2.260,5	2.590,2	2.990,6	3.020,7	2.986,5	2.972,8	2.975,9	2.994,6
Trgovinski kredit	1,3	1,1	2,3	2,1	2,6	1,9	1,7	1,5	1,4	1,3
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	215,9	23,2	365,9	2,4	2,6	2,6	2,1	2,3	2,0	1,9
Kratkoročni	76,9	23,2	365,9	2,4	2,6	2,6	2,1	2,3	2,0	1,9
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	75,3	21,5	363,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1,7	1,7	2,6	2,4	2,6	2,6	2,1	2,3	2,0	1,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	139,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	139,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	2.565,5	3.798,7	6.140,1	7.731,7	8.978,7	10.222,6	10.313,9	9.805,4	8.455,5	8.639,1
Kratkoročni	4,3	1,2	605,5	1.969,2	2.505,2	3.362,7	3.447,7	2.961,9	1.889,9	2.019,2
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	2,6	0,3	604,6	519,9	1.064,8	1.150,4	1.013,7	844,6	437,2	529,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	1.448,4	1.438,6	2.211,1	2.432,8	2.116,2	1.451,9	1.489,3
Ostale obveze	1,7	0,8	0,9	0,9	1,7	1,2	1,3	1,1	0,9	0,9
Kašnjenja otplate glavnice	0,9	0,5	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,7	0,4	0,7	0,9	1,7	1,2	1,3	1,1	0,8	0,9
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.561,2	3.797,5	5.534,7	5.762,5	6.473,6	6.859,9	6.866,2	6.843,5	6.565,6	6.620,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	453,2	456,6	457,9	463,2	468,5	454,2	455,8
Kredit	1.843,0	1.900,6	2.798,5	3.517,4	3.822,7	4.217,3	3.830,0	3.440,5	3.415,0	3.398,4
Gotovina i depoziti	718,3	1.896,9	2.736,2	1.791,9	2.194,3	2.184,7	2.572,9	2.934,4	2.696,3	2.765,8
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	3.754,3	4.030,9	4.945,7	5.895,6	7.264,0	9.462,3	10.155,3	10.904,0	12.331,0	12.400,9
Kratkoročni	454,6	472,6	512,9	535,2	707,7	725,2	939,8	1.046,9	1.339,7	1.315,8
Instrumenti tržišta novca	32,4	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	54,0	25,4	68,1	98,5	140,2	160,6	362,4	404,5	629,1	586,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	40,9	47,5	22,2	23,2	27,8	35,9	33,9	37,9	28,9	28,6
Ostale obveze	327,4	399,7	389,0	413,5	539,8	528,7	543,6	604,6	681,7	700,9
Kašnjenja otplate glavnice	298,2	366,5	356,3	377,1	496,3	474,2	483,1	532,8	612,7	629,6
Kašnjenja otplate kamata	29,1	33,2	32,7	36,3	43,5	54,5	60,5	71,8	69,1	71,3
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.299,8	3.558,2	4.432,8	5.360,4	6.556,2	8.737,1	9.215,5	9.857,1	10.991,2	11.085,1
Obveznice	31,2	171,9	344,8	377,9	375,3	306,4	314,1	319,6	609,4	613,1
Kredit	3.040,6	3.174,9	3.933,0	4.852,7	6.017,1	8.287,1	8.752,9	9.309,2	10.142,3	10.225,9
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	227,9	211,5	155,0	129,8	163,8	143,6	148,5	228,3	239,5	246,1

Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	1.091,7	1.405,4	1.861,4	2.046,1	2.455,0	2.869,0	3.065,0	3.470,9	3.700,4	3.763,3
Kratkoročni	56,7	79,8	122,3	124,1	184,6	254,6	310,0	382,4	424,0	443,8
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	4,5	29,9	38,7	33,0	36,5	50,0	88,3	134,4	145,2	158,1
Trgovinski kredit	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	50,6	49,9	83,6	91,2	148,1	204,6	221,8	248,0	278,8	285,7
Kašnjenja otplate glavnice	42,7	42,0	73,4	78,1	128,7	178,5	196,8	217,5	252,9	259,7
Kašnjenja otplate kamata	7,9	7,9	10,2	13,1	19,4	26,1	25,0	30,5	25,9	26,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1.035,0	1.325,7	1.739,1	1.921,9	2.270,4	2.614,3	2.755,0	3.088,5	3.276,4	3.319,5
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	1.013,4	1.291,6	1.707,6	1.892,2	2.236,8	2.588,5	2.730,7	3.065,0	3.254,4	3.297,7
Trgovinski kredit	21,6	34,1	31,5	29,8	33,6	25,8	24,2	23,4	22,0	21,8
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	13.609,3	15.143,1	19.883,8	22.933,0	25.747,7	29.220,9	30.054,2	30.953,6	31.008,7	31.353,5

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

Inozemni dug obuhvaća sve obveze rezidenata na osnovi: dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (po nominalnoj vrijednosti), kredita (uključujući repo ugovore) neovisno o ugovorenom dospelju, depozita primljenih od stranih osoba te trgovinskih kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim dospeljem dužim od 180 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana, a do 31. prosinca 2002. 150 dana).

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Sektor država prikazuje inozemne dugove opće države, koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak, Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Hrvatske ceste i Hrvatske autoceste) te lokalnu državu. Sektor središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Sektor banke prikazuje dugove banaka. Ostali domaći sektori prikazuju dugove ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, trgovačkih društava, neprofitnih institucija i stanovništva, uključujući obrtnike. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10%).

Unutar svakoga sektora podaci se razvrstavaju prema ugovorenom dospelju, na kratkoročne i dugoročne dugove, te prema dužničkom instrumentu na osnovi kojega je nastala dužnička obveza. Pri tome je ročnost instrumenata koji se uključuju u poziciju Gotovina i depoziti za sektor banke raspoloživa od početka 2004. godine te se za ranija razdoblja ova pozicija u cijelosti iskazuje kao dugoročna.

Stanje bruto inozemnog duga uključuje nepodmirene dospelje

obveze s osnove glavnice i kamata, obračunate nedospjele kamate te buduće otplate glavnice.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Objavljeni podaci preliminarni su do objave konačnih podataka platne bilance za izvještajno tromjesečje.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

Tablica prikazuje bruto inozemni dug strukturiran s obzirom na ulogu javnog sektora.

Javni sektor pritom obuhvaća opću državu (koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove i lokalnu državu), središnju banku te javna i mješovita poduzeća. Javna poduzeća su poduzeća u 100%-tnom vlasništvu poslovnih subjekata iz javnog sektora. Mješovita poduzeća su poduzeća u kojima poslovni subjekt iz javnog sektora sudjeluje u vlasništvu mješovitog poduzeća s više od 50%.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje je jamstvo izdao bilo koji poslovni subjekt iz javnog sektora.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje ne postoji jamstvo javnog sektora.

Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H12.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.*	III.*	VI.*	IX.*	X.
1. Bruto inozemni dug javnog sektora	7.542,4	7.211,5	8.327,6	8.580,3	8.500,4	8.242,5	8.169,3	8.551,7	8.721,2	8.817,4
Kratkoročni	178,4	60,8	415,8	29,5	23,1	42,5	35,7	35,3	36,6	65,5
Instrumenti tržišta novca	26,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	98,5	21,9	391,2	0,7	2,3	15,2	12,4	12,2	13,8	43,2
Gotovina i depoziti	1,7	1,7	2,6	2,4	2,6	2,6	2,1	2,3	2,0	1,9
Trgovinski krediti	26,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	25,1	37,2	22,1	26,4	18,2	24,8	21,2	20,7	20,9	20,4
Kašnjenja otplate glavnice	23,0	35,0	20,5	25,4	17,1	21,5	19,2	16,9	16,6	16,8
Kašnjenja otplate kamata	2,1	2,1	1,6	1,0	1,1	3,3	2,0	3,8	4,2	3,6
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	7.363,4	7.150,2	7.911,5	8.549,6	8.476,3	8.198,5	8.132,1	8.514,9	8.682,8	8.750,1
Obveznice	4.303,1	3.950,4	4.306,6	4.662,4	4.052,1	3.640,5	3.528,6	3.793,8	3.835,4	3.847,4
Krediti	2.967,5	3.118,5	3.554,4	3.833,2	4.314,5	4.471,3	4.503,3	4.566,5	4.688,6	4.718,7
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9,6	7,4	4,2	19,5
Trgovinski krediti	92,8	81,4	50,6	54,1	109,7	86,6	90,6	147,2	154,5	164,5
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,6	0,5	0,3	1,2	1,0	1,5	1,5	1,5	1,8	1,8
2. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	622,1	559,5	433,7	334,1	290,8	204,0	177,5	174,5	147,5	146,8
Kratkoročni	11,4	21,8	21,1	23,5	22,1	17,2	16,4	15,8	16,0	15,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	11,4	21,8	21,1	23,5	22,1	17,2	16,4	15,8	16,0	15,3
Kašnjenja otplate glavnice	7,0	13,9	14,3	15,6	14,5	14,4	13,9	13,3	14,1	13,5
Kašnjenja otplate kamata	4,4	7,9	6,8	7,9	7,6	2,8	2,4	2,5	1,9	1,9
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	610,7	537,8	412,6	310,6	268,8	186,9	161,1	158,7	131,5	131,5
Obveznice	31,2	31,2	31,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	573,6	502,5	378,9	309,1	267,0	186,9	161,1	158,7	131,5	131,5
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	5,9	4,0	2,5	1,5	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	5.444,7	7.372,1	11.122,4	14.018,6	16.956,4	20.774,4	21.707,4	22.227,4	22.140,0	22.389,3
Kratkoročni	346,6	415,8	1.048,6	2.456,4	3.172,3	4.032,1	4.338,7	3.962,9	3.181,1	3.258,1
Instrumenti tržišta novca	5,6	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	33,4	25,4	644,8	617,7	1.202,7	1.295,8	1.363,6	1.236,8	1.052,5	1.072,1
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	1.448,4	1.438,6	2.211,1	2.432,8	2.116,2	1.451,9	1.489,3
Trgovinski krediti	14,6	47,5	22,2	23,2	27,8	35,9	33,9	37,9	28,9	28,6
Ostale obveze	293,1	342,9	347,9	367,1	503,2	489,3	508,4	572,0	647,8	668,1
Kašnjenja otplate glavnice	269,5	318,9	322,6	338,5	466,4	438,4	450,5	503,7	582,9	600,4
Kašnjenja otplate kamata	23,6	24,0	25,3	28,6	36,8	50,9	57,9	68,4	64,8	67,7
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	4.007,0	5.551,4	8.212,8	9.517,3	11.330,1	13.874,8	14.305,2	14.795,1	15.260,4	15.369,7
Obveznice	0,0	140,7	313,7	831,1	831,8	764,3	777,3	788,1	768,8	771,7
Krediti	3.158,2	3.386,6	5.058,6	6.817,9	8.249,0	10.866,8	10.895,4	10.989,9	11.708,9	11.749,3
Gotovina i depoziti	718,3	1.896,9	2.736,2	1.791,9	2.194,3	2.184,7	2.572,9	2.934,4	2.696,3	2.765,8
Trgovinski krediti	130,5	127,1	104,3	76,3	55,0	58,9	59,6	82,7	86,3	82,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	1.091,1	1.404,9	1.861,1	2.044,9	2.454,0	2.867,5	3.063,5	3.469,4	3.698,6	3.761,5
Ukupno (1+2+3)	13.609,3	15.143,1	19.883,8	22.933,0	25.747,7	29.220,9	30.054,2	30.953,6	31.008,7	31.353,5

Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	3.763,3	285,7	343,1	199,0	128,6	101,5	343,1	619,1	436,9	347,2	395,6	321,0	57,0	100,2	857,6
Kratkoročni	443,8	285,7	69,0	21,4	40,3	24,3	69,0	89,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	158,1	0,0	69,0	21,4	40,3	24,3	69,0	89,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	285,7	285,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	259,7	259,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	26,0	26,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.319,5	0,0	274,1	177,6	88,4	77,2	274,1	530,0	436,9	347,2	395,6	321,0	57,0	100,2	857,6
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	3.297,7	0,0	271,2	176,3	87,5	76,6	271,2	525,6	431,4	340,6	394,4	320,4	56,8	99,8	857,4
Trgovinski kredit	21,8	0,0	2,9	1,3	0,8	0,6	2,9	4,4	5,5	6,6	1,1	0,6	0,2	0,5	0,1
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	31.353,5	989,5	3.194,3	1.099,2	1.549,6	1.287,4	3.194,3	4.998,3	4.754,4	3.102,7	4.049,0	2.048,3	710,8	1.184,2	6.322,0
Dodatak: Procjena plaćanja kamata			3,5	270,7	233,1	189,1	3,5	907,0	974,8	637,1	554,8	311,4	256,3	244,9	771,1

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

Tablica prikazuje stanje bruto inozemnog duga i projekciju otplate glavnice te procijenjena plaćanja kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja. Projekcija otplate glavnice kod stavke Gotovina i depoziti nerezidenata izrađena je na osnovi dostupnih podataka monetarne statistike o izvornom i preostalom dospjeću.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na depozite

nerezidenata, repo poslove te hibridne i podređene instrumente niti zatezne kamate s tih osnova. Buduća plaćanja kamata procijenjena su na osnovi kamatne stope koja vrijedi u trenutku zaključenja ugovora i ne obuhvaćaju varijacije kamatnih stopa koje su moguće kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu.

Projekcija otplate obračunatih nedospjelih kamata, koja je sastavni dio bruto inozemnog duga, uvećava projekciju otplate glavnice u prvom tromjesečnom razdoblju te, posljedično, umanjuje iznose procijenjene otplate kamata u prvom tromjesečnom razdoblju.

Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.*	III.*	VI.*	IX.*	X.
1. Ostali domaći sektori	3.754,3	4.030,9	4.945,7	5.895,6	7.264,0	9.462,3	10.155,3	10.904,0	12.331,0	12.400,9
Kratkoročni	454,6	472,6	512,9	535,2	707,7	725,2	939,8	1.046,9	1.339,7	1.315,8
Instrumenti tržišta novca	32,4	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	54,0	25,4	68,1	98,5	140,2	160,6	362,4	404,5	629,1	586,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	40,9	47,5	22,2	23,2	27,8	35,9	33,9	37,9	28,9	28,6
Ostale obveze	327,4	399,7	389,0	413,5	539,8	528,7	543,6	604,6	681,7	700,9
Kašnjenja otplate glavnice	298,2	366,5	356,3	377,1	496,3	474,2	483,1	532,8	612,7	629,6
Kašnjenja otplate kamata	29,1	33,2	32,7	36,3	43,5	54,5	60,5	71,8	69,1	71,3
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.299,8	3.558,2	4.432,8	5.360,4	6.556,2	8.737,1	9.215,5	9.857,1	10.991,2	11.085,1
Obveznice	31,2	171,9	344,8	377,9	375,3	306,4	314,1	319,6	609,4	613,1
Kredit	3.040,6	3.174,9	3.933,0	4.852,7	6.017,1	8.287,1	8.752,9	9.309,2	10.142,3	10.225,9
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	227,9	211,5	155,0	129,8	163,8	143,6	148,5	228,3	239,5	246,1
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1. Ostale bankarske institucije	12,0	17,5	26,3	25,4	25,7	29,9	29,9	30,0	30,1	30,2
Kratkoročni	1,0	1,1	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	1,0	1,1	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	1,0	1,1	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	10,9	16,5	25,3	25,4	25,7	29,9	29,9	30,0	30,1	30,2
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	10,9	16,5	25,3	25,4	25,7	29,9	29,9	30,0	30,1	30,2
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Nebankarske financijske institucije	166,7	304,9	685,1	981,2	1.249,1	1.870,0	2.084,7	2.261,9	2.549,0	2.472,6
Kratkoročni	3,9	3,1	2,7	9,5	19,6	61,0	86,5	105,3	141,9	70,8
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	5,4	14,3	46,5	67,1	85,5	124,9	56,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	3,9	3,1	2,7	4,0	5,3	14,5	19,5	19,8	17,0	14,5
Kašnjenja otplate glavnice	3,3	2,1	1,5	1,5	2,9	6,7	8,6	7,5	12,4	9,4
Kašnjenja otplate kamata	0,6	1,1	1,2	2,5	2,4	7,7	10,8	12,3	4,6	5,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	162,8	301,8	682,5	971,7	1.229,5	1.809,1	1.998,2	2.156,6	2.407,1	2.401,9
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	162,5	301,8	681,8	971,7	1.229,3	1.809,1	1.998,1	2.156,6	2.407,1	2.401,8
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,3	0,0	0,7	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3. Javna trgovačka društva	871,2	822,0	1.005,9	972,4	1.120,8	1.171,9	1.177,4	1.240,7	1.609,9	1.676,3
Kratkoročni	94,3	31,6	41,8	20,6	13,3	31,8	25,6	27,0	28,1	50,7
Instrumenti tržišta novca	26,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	23,2	0,4	25,7	0,0	0,0	15,2	12,4	12,3	13,1	35,8
Trgovinski kredit	24,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	19,9	31,2	16,2	20,6	13,3	16,6	13,2	14,7	15,0	14,9
Kašnjenja otplate glavnice	18,5	29,8	15,5	20,0	12,5	14,7	11,9	12,8	12,4	12,4
Kašnjenja otplate kamata	1,4	1,4	0,7	0,6	0,8	1,9	1,4	1,9	2,7	2,5
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	776,9	790,4	964,0	951,9	1.107,6	1.140,1	1.151,8	1.213,8	1.581,8	1.625,7
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	294,8	297,1

Kredit	712,6	726,3	929,6	919,4	1.026,8	1.070,9	1.081,6	1.090,5	1.155,9	1.190,1
Trgovinski kredit	64,3	64,1	34,4	32,5	80,7	69,3	70,2	123,3	131,2	138,5
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.4. Mješovita trgovačka društva	472,9	480,9	384,9	347,1	328,7	402,1	470,3	536,2	587,7	589,1
Kratkoročni	6,6	4,7	6,8	3,9	5,3	6,9	6,9	3,1	4,5	10,9
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	2,2	0,7	2,3	0,0	0,0	0,0	0,7	7,4
Trgovinski kredit	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	4,6	4,7	4,6	3,2	3,0	6,9	6,9	3,1	3,8	3,5
Kašnjenja otplate glavnice	4,2	4,4	4,1	3,0	2,9	6,8	6,8	3,1	3,3	3,4
Kašnjenja otplate kamata	0,4	0,3	0,6	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1	0,6	0,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	466,4	476,3	378,1	343,2	323,4	395,2	463,4	533,1	583,1	578,3
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	439,1	460,1	364,3	323,6	297,0	379,8	444,8	510,7	561,1	553,5
Trgovinski kredit	27,2	16,2	13,8	19,6	26,4	15,4	18,7	22,4	22,0	24,7
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.5. Ostala trgovačka društva	2.180,7	2.335,3	2.763,8	3.473,2	4.428,1	5.874,7	6.274,0	6.682,4	7.399,2	7.476,3
Kratkoročni	344,5	426,7	454,3	482,9	654,8	601,4	791,9	883,0	1.137,7	1.153,0
Instrumenti tržišta novca	5,6	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	29,7	24,2	39,8	81,7	122,0	92,5	272,3	297,8	484,9	480,6
Trgovinski kredit	14,5	47,5	22,2	23,2	27,8	35,9	33,9	37,9	28,9	28,6
Ostale obveze	294,7	355,1	358,6	378,1	505,1	473,0	485,7	547,4	624,0	643,8
Kašnjenja otplate glavnice	270,0	326,7	330,7	346,8	467,5	432,7	441,3	494,1	567,4	585,7
Kašnjenja otplate kamata	24,7	28,4	27,9	31,3	37,5	40,3	44,5	53,3	56,6	58,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1.836,1	1.908,6	2.309,6	2.990,2	3.773,3	5.273,3	5.482,1	5.799,4	6.261,5	6.323,3
Obveznice	31,2	171,9	344,8	377,9	375,3	306,4	314,1	319,6	314,6	315,9
Kredit	1.684,7	1.627,0	1.874,6	2.545,3	3.348,9	4.912,6	5.113,4	5.402,6	5.866,1	5.929,7
Trgovinski kredit	120,3	109,7	90,1	67,1	49,1	54,3	54,6	77,2	80,8	77,6
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.6. Neprofitne institucije	3,5	3,3	2,8	4,0	4,9	5,3	5,3	5,4	5,4	5,4
1.7. Obrtnici i trgovci	28,3	40,9	50,0	42,7	35,2	26,8	28,6	28,2	25,3	24,7
1.8. Kućanstva	19,2	26,1	26,9	49,7	71,5	81,7	85,1	119,2	124,4	126,4

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005. ^a	2006. ^a	2007.		
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^b
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-4.204,4	-7.185,3	-10.827,2	-15.526,7	-20.383,0	-30.082,8	-36.231,3	-39.331,1	-38.987,8
2. Sredstva	12.720,6	12.492,1	14.237,1	14.962,5	15.888,6	18.079,4	18.786,3	19.471,8	19.822,7
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.008,0	1.606,8	1.626,7	1.563,4	1.729,8	1.832,6	1.896,4	2.362,9	2.344,8
2.2. Portfeljna ulaganja	251,1	876,5	737,4	1.506,0	2.136,8	2.575,9	2.873,0	3.241,1	3.192,5
2.2.1. Vlasnička ulaganja	23,6	79,1	141,3	176,8	418,0	720,4	1.145,5	1.454,7	1.725,8
2.2.2. Dužnička ulaganja	227,5	797,4	596,1	1.329,1	1.718,8	1.855,4	1.727,5	1.786,4	1.466,7
Obveznice	196,4	787,5	593,7	1.168,7	1.571,6	1.464,0	1.322,4	1.364,8	1.210,6
Instrumenti tržišta novca	31,1	9,9	2,4	160,4	147,1	391,4	405,1	421,5	256,0
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostala ulaganja	6.127,9	4.357,4	5.319,0	5.456,9	4.583,7	4.945,6	4.497,2	4.697,5	5.490,3
2.4.1. Trgovinski krediti	249,3	222,5	253,4	221,6	263,0	234,6	223,5	226,0	205,7
2.4.2. Krediti	95,6	108,9	102,1	102,2	146,2	240,1	246,9	248,5	324,6
2.4.3. Gotovina i depoziti	5.782,9	4.026,0	4.963,5	5.133,1	4.174,5	4.470,5	4.026,8	4.223,0	4.960,0
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,1	7.438,4	8.725,3	9.519,7	9.170,3	8.795,1
3. Obveze	16.925,0	19.677,3	25.064,3	30.489,1	36.271,6	48.162,2	55.017,6	58.802,9	58.810,5
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	4.414,0	5.790,8	6.808,6	9.114,2	12.332,4	20.772,7	26.947,9	30.061,2	30.187,3
3.2. Portfeljna ulaganja	4.474,5	4.347,4	4.918,4	5.981,6	5.530,4	5.442,4	5.386,3	5.840,9	5.919,2
3.2.1. Vlasnička ulaganja	144,1	238,7	233,4	488,1	646,5	1.037,5	1.080,4	1.259,0	1.315,0
3.2.2. Dužnička ulaganja	4.330,4	4.108,7	4.685,1	5.493,5	4.883,9	4.404,9	4.305,9	4.581,9	4.604,2
Obveznice	4.299,3	4.108,7	4.651,4	5.493,5	4.883,9	4.404,9	4.305,9	4.581,9	4.604,2
Instrumenti tržišta novca	31,1	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.4. Ostala ulaganja	8.036,5	9.539,1	13.337,3	15.393,4	18.408,7	21.947,0	22.683,3	22.900,8	22.704,1
3.4.1. Trgovinski krediti	268,4	258,4	179,5	155,1	194,2	181,5	184,1	267,7	269,7
3.4.2. Krediti	6.722,9	6.981,2	10.027,9	11.578,7	14.035,5	16.836,1	16.945,5	16.971,6	17.599,6
3.4.3. Gotovina i depoziti	719,9	1.898,6	2.738,8	3.242,7	3.635,6	4.398,3	5.007,8	5.053,0	4.150,2
3.4.4. Ostala pasiva	325,3	400,9	391,2	417,0	543,5	531,2	545,9	608,6	684,6

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (Balance of Payments Manual, 5. izdanje, 1993.). Izvori podataka su izvješća banaka, trgovačkih društava, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u eurima (EUR) i američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u izvještajne obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnoga srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima preuzimaju se iz statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. Stanja vlasničkih ulaganja prate se od početka 2001. godine i korigiraju se za promjene službenog indeksa Zagrebačke burze (CROBEX).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor država obuhvaća središnju državu i organe lokalne države. Sektor banke uključuje banke.

Polozicije Portfeljna dužnička ulaganja kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u

dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke, u kojem se nalaze i potraživanja i obveze za obveznice i instrumente tržišta novca.

Polozicije Ostala ulaganja – Trgovinski krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozicije Ostala ulaganja – Krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Sredstava pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora država od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i banaka.

Polozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Obveza pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu na osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Polozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadržava podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005. ^a	2006. ^a	2007.		
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^b
Izravna ulaganja, neto	-3.406,0	-4.183,9	-5.181,9	-7.550,8	-10.602,7	-18.940,2	-25.051,6	-27.698,3	-27.842,5
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.008,0	1.606,8	1.626,7	1.563,4	1.729,8	1.832,6	1.896,4	2.362,9	2.344,8
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	975,0	1.569,1	1.587,0	1.502,3	1.610,4	1.725,0	1.770,6	2.237,7	2.234,3
1.1.1. Sredstva	975,0	1.569,1	1.587,0	1.502,3	1.610,4	1.725,0	1.770,6	2.237,7	2.234,3
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	33,0	37,7	39,7	61,2	119,3	107,6	125,8	125,3	110,4
1.1.1. Sredstva	43,4	49,9	63,4	89,6	138,0	144,1	166,0	169,8	153,7
1.2.2. Obveze	10,4	12,2	23,7	28,4	18,7	36,5	40,3	44,5	43,2
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	4.414,0	5.790,8	6.808,6	9.114,2	12.332,4	20.772,7	26.947,9	30.061,2	30.187,3
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	3.339,4	4.400,6	4.972,7	7.116,4	9.920,6	17.961,3	23.945,9	26.619,6	26.699,9
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	3.339,4	4.400,6	4.972,7	7.116,4	9.920,6	17.961,3	23.945,9	26.619,6	26.699,9
2.2. Ostala ulaganja	1.074,7	1.390,2	1.835,9	1.997,8	2.411,8	2.811,5	3.002,0	3.441,6	3.487,4
2.2.1. Sredstva	0,0	0,3	1,8	19,9	20,1	21,1	22,7	23,2	24,1
2.2.2. Obveze	1.074,7	1.390,5	1.837,7	2.017,7	2.431,9	2.832,5	3.024,7	3.464,8	3.511,5
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja

u milijunima EUR

	2001.	2002. ^a	2003. ^a	2004. ^a	2005.	2006. ^a	2007.		
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^b
Portfeljna ulaganja, neto	-4.223,3	-3.473,0	-4.183,3	-4.475,6	-3.393,6	-2.866,5	-2.513,3	-2.599,8	-2.726,7
1. Sredstva	251,1	874,4	735,1	1.506,0	2.136,8	2.575,9	2.873,0	3.241,1	3.192,5
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	23,6	77,1	139,0	176,8	418,0	720,4	1.145,5	1.454,7	1.725,8
1.1.1. Banke	7,5	7,4	4,7	5,1	5,9	6,7	7,2	7,5	7,3
1.1.2. Ostali sektori	16,2	69,6	134,2	171,8	412,1	713,7	1.138,3	1.447,2	1.718,5
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	227,5	797,4	596,1	1.329,1	1.718,8	1.855,4	1.727,5	1.786,4	1.466,7
2. Obveze	4.474,5	4.347,4	4.918,4	5.981,6	5.530,4	5.442,4	5.386,3	5.840,9	5.919,2
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	144,1	238,7	233,4	488,1	646,5	1.037,5	1.080,4	1.259,0	1.315,0
2.1.1. Banke	40,7	44,5	46,3	64,7	84,0	156,7	182,7	192,5	187,9
2.1.2. Ostali sektori	103,4	194,3	187,1	423,4	562,6	880,8	897,7	1.066,5	1.127,1
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	4.330,4	4.108,7	4.685,1	5.493,5	4.883,9	4.404,9	4.305,9	4.581,9	4.604,2
2.2.1. Obveznice	4.299,3	4.108,7	4.651,4	5.493,5	4.883,9	4.404,9	4.305,9	4.581,9	4.604,2
2.2.1.1. Država	4.268,2	3.947,6	4.306,6	4.662,4	4.052,1	3.640,5	3.528,6	3.793,8	3.540,6
2.2.1.2. Banke	0,0	0,0	0,0	453,2	456,6	457,9	463,2	468,5	454,2
2.2.1.3. Ostali sektori	31,2	161,2	344,8	377,9	375,3	306,4	314,1	319,6	609,4
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	31,1	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Ostali sektori	31,1	0,0	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja

u milijunima EUR

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2007.		
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^b
Ostala ulaganja, neto	-1.908,7	-5.181,7	-8.018,4	-9.936,5	-13.825,1	-17.001,4	-18.186,1	-18.203,3	-17.213,8
1. Sredstva	6.127,9	4.357,4	5.319,0	5.456,9	4.583,7	4.945,6	4.497,2	4.697,5	5.490,3
1.1. Trgovinski krediti	249,3	222,5	253,4	221,6	263,0	234,6	223,5	226,0	205,7
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	249,3	222,5	253,4	221,6	262,7	234,5	223,4	226,0	205,7
Dugoročni krediti	243,3	216,3	211,5	181,4	190,6	179,8	182,8	192,3	201,4
Kratkoročni krediti	6,0	6,2	41,9	40,2	72,1	54,7	40,6	33,7	4,3
1.2. Krediti	95,6	108,9	102,1	102,2	146,2	240,1	246,9	248,5	324,6
1.2.1. Hrvatska narodna banka	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Dugoročni krediti	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
1.2.2. Država	6,1	4,8	5,3	7,0	8,7	9,5	9,0	12,6	12,9
Dugoročni krediti	6,1	4,8	5,3	7,0	8,7	9,5	9,0	12,6	12,9
1.2.3. Banke	83,4	97,5	87,1	81,6	113,2	188,6	189,6	187,0	215,9
Dugoročni krediti	58,3	72,9	63,1	62,6	85,3	140,1	153,1	162,3	155,5
Kratkoročni krediti	25,1	24,6	23,9	19,0	27,9	48,5	36,5	24,7	60,3
1.2.4. Ostali sektori	5,4	5,9	9,1	13,0	23,6	41,4	47,8	48,4	95,2
Dugoročni krediti	5,4	5,8	9,1	11,7	23,3	41,2	46,8	47,0	88,7
Kratkoročni krediti	0,0	0,1	0,0	1,3	0,3	0,3	1,0	1,4	6,5
1.3. Gotovina i depoziti	5.782,9	4.026,0	4.963,5	5.133,1	4.174,5	4.470,5	4.026,8	4.223,0	4.960,0
1.3.1. Država	94,7	115,7	81,9	8,9	54,2	26,4	1,4	0,0	0,0
1.3.2. Banke	4.438,8	2.754,3	3.806,3	4.164,6	2.958,2	3.332,2	2.897,7	3.087,7	3.881,4
1.3.3. Ostali sektori	1.249,4	1.156,0	1.075,4	959,7	1.162,1	1.111,9	1.127,7	1.135,3	1.078,7
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	8.036,5	9.539,1	13.337,3	15.393,4	18.408,7	21.947,0	22.683,3	22.900,8	22.704,1
2.1. Trgovinski krediti	268,4	258,4	179,5	155,1	194,2	181,5	184,1	267,7	269,7
2.1.1. Država	1,3	1,1	2,3	2,1	2,6	1,9	1,7	1,5	1,4
Dugoročni krediti	1,3	1,1	2,3	2,1	2,6	1,9	1,7	1,5	1,4
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	267,1	257,4	177,2	153,0	191,6	179,5	182,4	266,2	268,4
Dugoročni krediti	226,7	209,9	155,0	129,8	163,8	143,6	148,5	228,3	239,5
Kratkoročni krediti	40,4	47,5	22,2	23,2	27,8	35,9	33,9	37,9	28,9
2.2. Krediti	6.722,9	6.981,2	10.027,9	11.578,7	14.035,5	16.836,1	16.945,5	16.971,6	17.599,6
2.2.1. Hrvatska narodna banka	213,8	21,5	363,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit i zajmovi MMF-a	138,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	1.672,7	1.950,8	2.260,5	2.590,2	2.990,6	3.020,7	2.986,5	2.972,8	2.975,9
Dugoročni krediti	1.672,7	1.950,8	2.260,5	2.590,2	2.990,6	3.020,7	2.986,5	2.972,8	2.975,9
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	1.813,5	1.878,7	3.403,0	4.037,3	4.887,5	5.367,8	4.843,7	4.285,2	3.852,2
Dugoročni krediti	1.810,8	1.878,4	2.798,5	3.517,4	3.822,7	4.217,3	3.830,0	3.440,5	3.415,0
Kratkoročni krediti	2,6	0,3	604,6	519,9	1.064,8	1.150,4	1.013,7	844,6	437,2
2.2.4. Ostali sektori	3.022,9	3.130,1	4.001,0	4.951,3	6.157,3	8.447,7	9.115,3	9.713,6	10.771,5
Dugoročni krediti	2.969,0	3.103,0	3.933,0	4.852,7	6.017,1	8.287,1	8.752,9	9.309,2	10.142,3
Kratkoročni krediti	53,9	27,2	68,1	98,5	140,2	160,6	362,4	404,5	629,1
2.3. Gotovina i depoziti	719,9	1.898,6	2.738,8	3.242,7	3.635,6	4.398,3	5.007,8	5.053,0	4.150,2
2.3.1. Hrvatska narodna banka	1,7	1,7	2,6	2,4	2,6	2,6	2,1	2,3	2,0
2.3.2. Banke	718,3	1.896,9	2.736,2	3.240,3	3.632,9	4.395,7	5.005,7	5.050,7	4.148,2
2.4. Ostale obveze	325,3	400,9	391,2	417,0	543,5	531,2	545,9	608,6	684,6

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti

u milijunima kuna

	2004.	2005.	2006.	2007.						
				I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
1. PRIHODI (A + B)	87.019,3	92.642,5	100.392,6	8.548,4	8.143,3	8.076,5	10.701,2	9.219,6	8.996,5	9.855,2
A) Državni proračun	80.463,5	85.653,0	95.234,1	8.250,8	7.797,0	7.800,9	10.345,3	8.757,0	8.607,4	9.334,2
B) Izvanproračunski korisnici	6.555,8	6.989,5	5.158,5	297,5	346,4	275,6	356,0	462,6	389,1	521,0
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	129,9	38,0	293,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	663,1	863,9	848,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	15,5	18,9	18,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	1.224,4	1.227,8	1.526,9	141,9	88,0	161,3	154,7	145,8	156,5	198,6
5. Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost	170,7	214,7	659,8	38,3	82,3	53,9	53,6	125,4	62,7	104,7
6. Hrvatske autoceste	2.295,4	2.547,0	1.271,1	87,7	95,9	54,1	124,2	108,0	123,6	196,9
7. Hrvatske ceste	1.417,8	1.474,7	64,7	4,5	4,0	3,3	3,7	3,9	36,0	6,4
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	575,9	367,4	409,6	15,6	73,7	2,4	16,2	78,1	5,5	12,3
9. Hrvatski fond za privatizaciju	62,9	237,0	65,9	9,5	2,5	0,6	3,5	1,4	4,8	2,2
2. RASHODI (A + B)	86.941,4	92.332,1	98.751,4	7.851,1	8.698,2	8.811,9	8.659,3	8.272,0	8.387,0	8.734,9
A) Državni proračun	81.861,2	86.715,6	91.979,7	7.477,1	8.336,9	8.481,0	8.270,9	7.804,2	7.884,4	8.258,3
B) Izvanproračunski korisnici	5.080,3	5.616,5	6.771,7	374,0	361,3	331,0	388,4	467,8	502,6	476,6
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	587,4	382,2	565,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	831,3	914,3	931,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	141,3	145,9	155,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	1.426,3	1.489,5	1.779,1	142,0	86,4	104,1	103,9	117,4	157,7	150,7
5. Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost	32,4	172,0	734,8	47,0	74,4	72,9	59,8	102,5	60,3	86,5
6. Hrvatske autoceste	752,3	1.085,1	1.272,7	79,1	123,2	72,2	135,7	147,3	182,6	116,7
7. Hrvatske ceste	934,6	1.062,4	1.226,9	79,6	70,3	75,6	76,9	92,0	83,1	113,0
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	314,5	183,0	27,4	19,8	1,2	1,1	2,8	2,2	9,3	4,1
9. Hrvatski fond za privatizaciju	60,1	182,1	78,4	6,5	5,9	5,0	9,2	6,4	9,6	5,7
NETO/BRUTO OPERATIVNI SALDO (1 – 2)	77,8	310,3	1.641,2	697,3	-554,8	-735,4	2.041,9	947,6	609,5	1.120,3
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE (3.1. + 3.2. – 3.3.)	77,8	310,3	1.641,2	697,3	-554,8	-735,4	2.041,9	947,6	609,5	1.120,3
3.1. PROMJENA NETO NEFINANCIJSKE IMOVINE	8.373,5	6.699,4	6.108,6	215,8	283,2	412,3	450,4	564,0	520,2	957,3
Nabava	8.648,4	7.024,2	6.836,4	420,0	328,7	459,0	484,3	587,9	540,8	981,7
A) Državni proračun	1.663,9	1.828,8	1.908,5	88,5	142,2	101,7	173,2	130,4	126,7	146,4
B) Izvanproračunski korisnici	6.984,5	5.195,4	4.927,9	331,5	186,5	357,3	311,1	457,4	414,1	835,4
Prodaja	274,9	324,8	727,7	204,2	45,5	46,8	33,9	23,8	20,7	24,4
A) Državni proračun	244,4	275,1	352,7	170,3	45,4	32,3	33,3	23,7	20,5	24,2
B) Izvanproračunski korisnici	30,5	49,6	375,1	33,8	0,1	14,5	0,6	0,1	0,1	0,3
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (1 – 2 – 3.1.)	-8.295,6	-6.389,1	-4.467,4	481,5	-838,0	-1.147,7	1.591,5	383,6	89,3	163,0
TRANSAKCIJE U FINANCIJSKOJ IMOVINI I OBAVEZAMA (FINANCIRANJE) (3.3. – 3.2.)	8.295,6	6.389,1	4.467,4	-481,5	838,0	1.147,7	-1.591,5	-383,6	-89,3	-163,0
3.2. PROMJENA NETO FINANCIJSKE IMOVINE	28,4	1.609,8	-2.576,7	-71,4	974,6	-755,0	1.267,8	-5,0	-193,9	-546,5
3.2.1. Tuzemna imovina	18,6	1.614,6	-2.593,4	-71,4	974,6	-755,0	1.267,8	-10,3	-196,7	-546,5
A) Državni proračun	138,6	1.747,7	-3.063,9	150,0	981,6	-785,6	1.306,8	-181,7	-235,8	-683,7
B) Izvanproračunski korisnici	-120,0	-133,1	470,5	-221,4	-6,9	30,6	-39,0	171,4	39,2	137,2
3.2.2. Inozemna imovina	9,8	-4,9	16,7	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3	2,7	0,0
A) Državni proračun	9,8	-4,9	16,7	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3	2,7	0,0
B) Izvanproračunski korisnici	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. PROMJENA NETO OBEVEZA	8.324,0	7.998,8	1.890,7	-552,8	1.812,7	392,6	-323,7	-388,5	-283,3	-709,5
3.3.1. Tuzemne obveze	4.107,7	12.041,7	5.282,8	6,2	1.822,5	472,3	-79,2	-745,5	-390,7	1.327,5
A) Državni proračun	4.038,7	10.591,6	3.166,3	12,4	1.824,5	277,8	-222,3	-819,2	-388,0	918,9
B) Izvanproračunski korisnici	69,0	1.450,1	2.116,5	-6,3	-1,9	194,5	143,2	73,7	-2,6	408,5
3.3.2. Inozemne obveze	4.216,3	-4.042,8	-3.392,1	-559,0	-9,9	-79,6	-244,5	357,0	107,4	-2.037,0
A) Državni proračun	270,3	-5.080,6	-3.943,2	-468,5	-9,9	-93,6	-166,3	68,1	-195,6	-2.215,7
B) Izvanproračunski korisnici	3.946,0	1.037,8	551,2	-90,5	0,0	14,0	-78,2	288,8	303,0	178,7

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija.
Napomena: Na gotovinskom načelu. Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I2: Operacije državnog proračuna

u milijunima kuna

	2004.	2005.	2006.	2007.						
				I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
1. PRIHODI	80.463,5	85.653,0	95.235,6	8250,84	7.797,1	7.803,2	10.346,8	8.757,8	8.607,4	9.334,3
1.1. Porezi	47.149,9	50.687,6	58.469,1	5020,15	4.495,4	4.502,2	6.813,9	5.315,2	5.157,1	5.772,1
1.2. Socijalni doprinosi	29.477,6	31.301,3	33.877,1	2891,14	2.921,3	2.929,4	3.117,3	3.069,0	3.116,4	3.200,9
1.3. Pomoći	10,1	27,5	196,0	0,98	0,5	10,8	43,1	18,4	40,8	7,8
1.4. Ostali prihodi	3.825,9	3.636,6	2.693,3	338,57	379,9	360,7	372,6	355,2	293,1	353,5
2. RASHODI	83.131,1	87.857,5	95.950,0	7726,61	8.533,3	8.703,5	8.511,5	8.076,3	8.150,7	8.599,0
2.1. Naknade zaposlenima	22.268,3	23.182,6	24.313,9	2183,45	2.171,8	2.152,2	2.441,1	2.209,9	2.224,9	2.504,4
2.2. Korištenje dobara i usluga	4.358,7	4.951,9	6.069,1	387,40	541,4	521,9	603,6	494,3	486,7	505,6
2.3. Potrošnja dugotrajne imovine	0,0	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Kamate	3.972,5	4.387,0	4.713,6	362,48	602,3	715,5	291,8	273,7	370,6	393,0
2.5. Subvencije	4.968,1	5.248,7	5.670,8	418,07	652,2	582,6	479,7	436,8	349,2	372,2
2.6. Pomoći	3.420,3	3.796,8	6.653,0	512,56	325,2	379,6	450,5	486,4	495,2	557,3
2.7. Socijalne naknade	39.730,9	41.358,5	43.444,6	3699,75	3.843,0	4.013,5	3.755,7	3.803,4	3.851,3	3.788,5
2.8. Ostali rashodi	4.412,4	4.931,9	5.085,0	162,89	397,4	338,2	489,1	371,9	372,7	478,0
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE	-2.667,6	-2.204,5	-714,4	524,23	-736,2	-900,3	1.835,3	681,4	456,7	735,2
3.1. Promjena neto nefinancijske imovine	1.419,5	1.553,7	1.555,8	-81,87	96,8	69,5	139,9	106,7	106,2	122,2
3.1.1. Dugotrajna imovina	1.384,6	1.517,0	1.595,1	66,68	120,3	62,1	133,1	101,5	99,3	119,2
3.1.2. Zalihe	0,0	0,0	-80,2	-148,91	-23,6	-1,3	-3,4	1,5	0,0	-1,7
3.1.3. Pohranjene vrijednosti	7,5	7,2	7,8	0,09	0,3	0,9	0,9	0,9	2,6	1,1
3.1.4. Neproizvedena imovina	27,3	29,5	33,1	0,27	-0,3	7,8	9,2	2,8	4,3	3,6
3.2. Promjena neto financijske imovine	222,0	1.752,8	-3.047,2	150,00	981,6	-785,6	1.306,8	-176,3	-233,1	-683,7
3.2.1. Tuzemna imovina	212,2	1.757,7	-3.063,9	150,00	981,6	-785,6	1.306,8	-181,7	-235,8	-683,7
3.2.2. Inozemna imovina	9,8	-4,9	16,7	0,00	0,0	0,0	0,0	5,3	2,7	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Promjena neto obveza	4.309,0	5.510,9	-777,0	-456,10	1.814,6	184,2	-388,7	-751,1	-583,6	-1.296,7
3.3.1. Tuzemne obveze	4.038,7	10.591,6	3.166,3	12,44	1.824,5	277,8	-222,3	-819,2	-388,0	918,9
3.3.2. Inozemne obveze	270,3	-5.080,6	-3.943,2	-468,54	-9,9	-93,6	-166,3	68,1	-195,6	-2.215,7

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija.
Napomena: Na gotovinskom načelu. Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I3: Dug središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.			
	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	XII.	XII.*	III.*	VI.*	IX.*	X.
1. Unutarnji dug središnje države	24.907,3	31.421,5	34.736,4	41.517,0	55.028,8	59.732,5	62.292,6	62.437,5	64.484,3	63.086,9
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	21.467,9	23.320,0	28.160,8	37.223,7	50.559,5	54.216,7	56.553,6	56.616,2	58.174,9	56.675,2
Trezorski zapisi	4.892,3	5.632,7	6.548,1	9.022,5	12.533,4	12.662,2	13.556,6	12.956,3	12.170,6	11.847,5
Instrumenti tržišta novca	7,4	0,1	0,3	–	0,9	–	–	–	–	–
Obveznice	15.415,8	15.887,9	17.422,0	23.080,1	30.716,0	34.827,9	37.256,9	36.732,6	36.750,7	39.102,9
Krediti Hrvatske narodne banke	–	0,5	1,4	3,3	1,4	0,9	–	–	–	0,8
Krediti banaka	1.152,4	1.798,8	4.189,1	5.117,8	7.307,8	6.725,7	5.740,1	6.927,4	9.253,6	5.724,1
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.439,4	8.101,5	6.575,5	4.293,3	4.469,2	5.515,8	5.739,0	5.821,2	6.309,4	6.411,7
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	1.636,1	4.460,7	3.616,4	2.040,1	176,9	253,1	277,1	202,4	203,3	204,2
Krediti banaka	1.803,3	3.640,7	2.959,1	2.253,2	4.292,3	5.262,6	5.461,9	5.618,8	6.106,1	6.207,4
2. Inozemni dug središnje države	43.600,8	43.399,6	49.924,7	55.437,5	51.769,5	48.808,7	47.949,2	49.288,9	47.327,0	47.908,7
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	39.732,6	37.432,1	41.041,9	42.231,2	36.414,5	32.556,6	31.798,4	31.191,3	29.001,7	29.317,1
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	30.984,2	28.719,3	32.115,1	32.919,3	27.020,1	22.836,9	22.204,0	21.950,1	20.023,3	20.257,7
Krediti	8.748,4	8.712,8	8.926,8	9.311,9	9.394,5	9.719,7	9.594,4	9.241,2	8.978,4	9.059,4
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	3.868,2	5.967,6	8.882,8	13.206,3	15.354,9	16.252,1	16.150,9	18.097,6	18.325,3	18.591,6
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	730,1	680,4	816,9	2.846,8	2.866,5	3.903,1	3.845,8	5.756,5	5.758,1	5.837,4
Krediti	3.138,1	5.287,2	8.066,0	10.359,5	12.488,4	12.349,0	12.305,1	12.341,1	12.567,2	12.754,2
3. Ukupno (1+2)	68.508,1	74.821,1	84.661,1	96.954,5	106.798,2	108.541,2	110.241,8	111.726,4	111.811,4	110.995,6
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske										
– domaća	6.025,6	7.528,1	6.895,4	4.642,0	5.345,9	7.312,8	8.216,3	8.106,8	8.065,3	8.193,4
– inozemna	9.288,7	8.764,6	8.713,0	7.787,7	7.248,8	6.875,1	6.809,1	6.889,4	7.092,3	7.137,6

^a Iznimno od napomene u dijelu "Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama", u ovoj tablici dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u dijelu 2. Inozemni dug središnje države, reklasificiran je iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi od (uključujući) prosinca 1998. godine, a u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države od (uključujući) prosinca 2002. godine.

Tablica I3: Dug središnje države

Podaci o dugu središnje države sastavljeni su iz raspoloživih podataka i nisu usklađeni s podacima Ministarstva financija Republike Hrvatske. Dug središnje države sastoji se od unutarnjega i inozemnog duga. Izvori podataka za unutarnji dug središnje države su Mjesečni statistički prikaz Ministarstva financija, Bilanca Hrvatske

narodne banke i Konsolidirana bilanca banaka. Izvor podataka za inozemni dug središnje države je statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka. U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor podataka o domaćim jamstvima su banke, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100			Lančani indeksi				Godišnji mjesečni indeksi			
		Indeksi potrošačkih cijena			Indeksi potrošačkih cijena ^a			Cijene pri proizvođačima	Indeksi potrošačkih cijena ^b			Cijene pri proizvođačima
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge	
1994.	prosinac	....	....	....	100,2	100,1	100,8	100,2	97,0	95,0	108,1	94,5
1995.	prosinac	....	....	....	100,2	100,2	99,8	100,5	103,7	102,4	109,3	101,6
1996.	prosinac	....	....	....	100,0	100,2	99,5	100,3	103,4	102,3	108,7	101,5
1997.	prosinac	....	....	....	100,7	100,3	102,3	99,9	103,8	102,7	108,2	101,6
1998.	prosinac	82,1	84,6	73,7	100,3	100,4	100,0	100,0	105,4	104,3	109,2	97,9
1999.	prosinac	85,3	87,2	78,5	100,6	100,8	100,0	100,3	103,9	103,1	106,5	105,9
2000.	prosinac	90,0	92,0	82,8	100,4	100,4	100,1	100,2	105,5	105,5	105,5	111,2
2001.	prosinac	92,1	93,2	88,5	100,4	100,4	100,5	99,0	102,4	101,3	106,8	96,9
2002.	prosinac	93,8	94,2	92,6	100,4	100,6	99,6	99,9	101,8	101,1	104,6	102,3
2003.	prosinac	95,4	95,7	94,6	100,3	100,2	100,5	100,0	101,7	101,6	102,2	101,0
2004.	prosinac	98,0	98,0	98,0	100,7	100,9	100,2	99,3	102,7	102,5	103,6	104,8
2005.	prosinac	101,6	101,4	102,0	100,5	100,5	100,5	99,7	103,6	103,5	104,1	102,7
2006.	prosinac	103,7	102,8	106,4	100,0	100,0	100,2	100,0	102,0	101,4	104,2	101,9
2007.	siječanj	104,0	102,7	107,8	100,3	100,0	101,4	100,8	101,8	100,9	104,4	102,2
	veljača	104,3	102,9	108,5	100,3	100,2	100,6	100,2	101,2	100,4	103,7	101,7
	ožujak	104,9	103,8	108,6	100,6	100,8	100,1	100,6	101,8	101,1	103,7	102,0
	travanj	105,7	104,8	108,3	100,7	101,0	99,7	100,4	102,3	101,8	103,5	102,3
	svibanj	106,2	105,5	108,1	100,5	100,6	99,9	100,4	102,2	101,9	103,0	102,3
	lipanj	105,8	104,9	108,3	99,6	99,4	100,2	100,4	101,9	101,6	102,7	102,9
	srpanj	105,1	103,8	109,3	99,4	98,9	100,8	100,2	102,1	101,9	102,8	103,0
	kolovoz	105,7	104,4	109,9	100,6	100,6	100,5	100,8	102,6	102,6	102,6	103,6
	rujan	107,0	106,4	108,7	101,2	101,9	98,9	100,6	103,9	104,3	102,2	104,5
	listopad	107,3	107,0	108,3	100,3	100,5	99,7	100,4	104,3	104,8	102,3	104,9
	studen	108,4	108,3	108,6	101,0	101,2	100,2	100,6	104,6	105,3	102,4	105,4

^a Od siječnja 1992. do prosinca 1997. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.

^b Od siječnja 1992. do prosinca 1998. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Početak 2004. godine Državni zavod za statistiku uveo je indeks potrošačkih cijena. Taj je pokazatelj kretanja cijena izrađen u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Dana 17. veljače objavljeno je priopćenje o kretanju indeksa potrošačkih cijena u siječnju 2004. te vremenska serija indeksa potrošačkih cijena od

siječnja 2001. DZS je naknadno izračunao i vremensku seriju indeksa potrošačkih cijena od siječnja 1998. do prosinca 2000. godine. U skladu s tim DZS je prestao objavljivati indeks cijena na malo i indeks troškova života, čija metodologija izračuna nije u zadovoljavajućoj mjeri bila usklađena s međunarodno prihvaćenim standardima. Osnovne značajke indeksa potrošačkih cijena prikazane su u Okviru 1. u Biltenu HNB-a broj 91 (2004.). Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena prikazana je u tablici Ekonomski indikatori u Biltenu HNB-a.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100 ^a			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
1998.	prosinac	87,3	88,6	80,0	99,9	99,9	100,0	....	....	....
1999.	prosinac	89,8	91,1	82,3	100,1	100,1	100,1	102,9	102,9	103,0
2000.	prosinac	92,8	93,9	86,5	100,4	100,4	100,2	103,3	103,0	105,0
2001.	prosinac	93,9	94,6	89,8	99,8	99,7	100,3	101,2	100,8	103,8
2002.	prosinac	95,0	95,6	91,9	100,0	100,1	99,4	101,2	101,0	102,4
2003.	prosinac	96,2	96,4	94,7	100,2	100,1	101,0	101,2	100,9	103,0
2004.	prosinac	98,4	98,5	97,4	100,1	100,1	100,4	102,3	102,2	102,9
2005.	prosinac	101,3	101,4	101,0	100,1	100,0	100,5	103,0	102,9	103,7
2006.	prosinac	103,6	103,6	103,6	99,8	99,7	100,3	102,3	102,2	102,5
2007.	siječanj	103,2	103,0	104,3	99,6	99,4	100,7	102,4	102,3	103,0
	veljača	103,5	103,2	104,9	100,2	100,2	100,6	102,3	102,1	103,2
	ožujak	104,0	103,7	105,1	100,5	100,5	100,2	102,5	102,2	104,0
	travanj	104,6	104,5	104,9	100,6	100,8	99,9	102,6	102,5	103,5
	svibanj	105,4	105,3	105,7	100,7	100,8	100,7	102,8	102,7	103,4
	lipanj	105,5	105,2	106,7	100,1	99,9	101,0	102,4	102,2	103,1
	srpanj	105,0	104,3	108,9	99,6	99,1	102,1	102,4	102,1	103,4
	kolovoz	105,6	104,7	110,1	100,6	100,5	101,1	103,0	102,8	104,1
	rujan	106,3	106,1	107,6	100,7	101,3	97,7	103,0	102,9	103,3
	listopad	107,2	107,3	106,4	100,8	101,1	98,9	103,4	103,4	103,1
	studen	108,0	108,2	106,7	100,8	100,9	100,3	104,0	104,2	103,4

^a Od siječnja 2007. DZS objavljuje indeks potrošačkih cijena na novoj bazi: 2005. = 100.
Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Temeljni indeks potrošačkih cijena izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među

ostalim, tu su svrstane i cijene električne struje i naftnih derivata). Ukupno je isključeno 111 dobara i usluga, čiji udio u košarici za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2005. godini iznosi 30,06% (od toga 6,93 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 23,13 postotnih bodova na proizvode čije se cijene administrativno reguliraju). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće

u tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1994.	prosinac	1.646,0	119,0	153,4	233,2
1995.	prosinac	1.883,0	99,4	114,4	145,7
1996.	prosinac	2.217,0	104,4	117,7	111,8
1997.	prosinac	2.544,0	100,8	114,8	116,9
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	prosinac	4.045,0	99,8	105,4	105,9
2004.	prosinac	4.312,0	99,1	106,6	105,9
2005.	prosinac	4.473,0	97,3	103,7	104,9
2006.	listopad	4.585,0	100,9	105,7	105,0
	studen	4.883,0	106,5	106,3	105,1
	prosinac	4.735,0	97,0	105,9	105,2
2007.	siječanj	4.739,0	100,1	106,3	106,3
	veljača	4.649,0	98,1	105,6	105,9
	ožujak	4.788,0	103,0	104,0	105,3
	travanj	4.750,0	99,2	105,7	105,4
	svibanj	4.875,0	102,6	104,0	105,1
	lipanj	4.848,0	99,5	104,5	105,0
	srpanj	4.855,0	100,1	106,6	105,2
	kolovoz	4.869,0	100,3	105,1	105,2
	rujan	4.743,0	97,4	104,4	105,1

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

indeksni bodovi, originalni podaci

Godina	Mjesec	Kompozitni indeksi			Indeksi odgovora						
		Indeks pouzdanja potrošača	Indeks očekivanja potrošača	Indeks raspoloženja potrošača	I1	I2	I3	I4	I7	I8	I11
1999.	listopad	-33,7	-14,9	-46,3	-38,4	-12,1	-49,9	-17,6	35,5	-50,7	-69,7
2000.	listopad	-20,9	3,5	-32,2	-26,2	1,2	-22,0	5,7	26,9	-48,3	-63,6
2001.	listopad	-27,0	-11,4	-35,6	-29,6	-10,0	-35,9	-12,7	22,9	-41,3	-62,3
2002.	listopad	-25,2	-8,3	-29,3	-22,6	-5,1	-31,2	-11,5	20,1	-34,1	-64,0
2003.	listopad	-22,2	-4,5	-25,0	-21,5	-2,6	-26,5	-6,4	14,7	-27,1	-65,2
2004.	listopad	-23,9	-7,9	-22,0	-19,1	-4,1	-30,5	-11,6	22,5	-16,5	-57,3
2005.	prosinac	-26,4	-13,7	-25,6	-16,4	-5,9	-34,4	-21,5	27,6	-25,9	-50,6
2006.	studen	-20,0	-7,6	-18,1	-12,5	-2,3	-21,6	-12,9	15,7	-20,2	-49,0
	prosinac	-18,9	-4,7	-15,4	-10,9	1,1	-22,4	-10,5	16,9	-12,9	-49,4
2007.	siječanj	-14,6	-0,5	-15,1	-12,6	1,3	-20,2	-2,2	11,0	-12,5	-46,3
	veljača	-15,9	-3,4	-16,5	-13,8	-0,1	-18,6	-6,6	11,5	-17,0	-45,3
	ožujak	-16,7	-5,0	-17,8	-13,0	-1,4	-21,7	-8,6	9,7	-18,7	-47,2
	travanj	-14,5	-1,6	-15,6	-11,7	1,8	-18,9	-4,9	5,6	-16,2	-49,4
	svibanj	-16,8	-2,2	-18,1	-15,5	0,5	-21,0	-4,8	10,1	-17,7	-52,7
	lipanj	-15,6	-3,5	-14,2	-12,2	-0,5	-18,0	-6,5	9,3	-12,5	-46,2
	srpanj	-13,9	0,3	-12,7	-12,3	2,5	-13,8	-2,0	8,3	-11,9	-47,8
	kolovoz	-14,7	-1,6	-13,0	-9,9	0,2	-15,9	-3,4	9,6	-13,2	-45,8
	rujan	-17,9	-4,5	-18,6	-14,4	-1,2	-22,0	-7,8	14,4	-19,5	-48,2
	listopad	-15,3	-1,0	-15,8	-12,8	1,3	-17,2	-3,2	12,1	-17,3	-47,2
	studen	-15,3	-2,5	-16,3	-13,0	0,9	-18,7	-5,8	6,9	-17,1	-49,4
	prosinac	-22,2	-10,6	-24,5	-16,8	0,0	-31,8	-21,2	12,8	-25,0	-54,8

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

HNB-ova anketa pouzdanja potrošača provodi se od travnja 1999. godine prema metodologiji Europske komisije pod nazivom Zajednički harmonizirani program europskih anketa pouzdanja. Ovo se HNB-ovo anketno istraživanje do travnja 2005. godine provodilo jednom u tromjesečju (u siječnju, travnju, srpnju i listopadu). Od svibnja 2005. godine Hrvatska narodna banka anketno istraživanje provodi svakoga mjeseca, u suradnji s Europskom komisijom, koristeći se njezinom tehničkom i financijskom pomoći. Za izradu i provedbu Ankete odgovorna je jedino Hrvatska narodna banka.

Upitnik sadržava ukupno 25 pitanja kojima se ispituje percepcija potrošača glede promjena ekonomskih pojava s kojima se oni svakodnevno susreću. Na osnovi odgovora iz Ankete o pouzdanju potrošača utvrđuje se vrijednost indeksa odgovora prema zadanoj metodologiji. Iz vrijednosti indeksa odgovora izračunava se i prati kretanje triju kompozitnih indeksa: indeksa pouzdanja potrošača (IPP), indeksa raspoloženja potrošača (IRP) i indeksa očekivanja potrošača (IOP). Svaki navedeni kompozitni indeks za sebe aritmetička je sredina indeksa odgovora (I), tj. prosjek prethodno kvantificiranih odgovora na pojedina pitanja iz ankete:

$$I_i = \sum_z^k r_i \cdot w_i$$

gdje je: r vrijednost odgovora, w udio ispitanika koji su se opredijelili za pojedini odgovor (ponder), i pitanje iz upitnika, z ponudeni/oda-

brani odgovor, k broj ponuđenih odgovora na pojedino pitanje.

Vrijednosti navedenih indeksa kreću se u rasponu $-100 < I_i < 100$. Veće vrijednosti indeksa u odnosu na prethodno razdoblje upućuju na porast očekivanja (optimizma) u pogledu specifičnog područja obuhvaćenog pojedinim pitanjem.

U tablici su prikazane vrijednosti odabranih indeksa odgovora na pitanja:

I1: Kako se tijekom proteklih 12 mjeseci promijenila financijska situacija u vašem kućanstvu?

I2: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti financijska situacija u vašem kućanstvu?

I3: Što mislite, kako se tijekom posljednjih 12 mjeseci promijenila ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I4: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I7: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti broj nezaposlenih?

I8: S obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju, mislite li da je sada pravo vrijeme za kupnju trajnih dobara za kućanstvo (namještaja, stroja za pranje rublja, televizora i sl.)?

I11: Koliko je vjerojatno da ćete tijekom sljedećih 12 mjeseci uspjati išta uštedjeti?

Komponente kompozitnih indeksa su:

IPP: I2, I4, I7x(-1), I11

IOP: I2, I4

IRP: I1, I3, I8.

Popis banaka i štedionica

1. prosinca 2007.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. Banco Popolare Croatia d.d., Zagreb
2. Banka Brod d.d., Slavonski Brod
3. Banka Kovanica d.d., Varaždin
4. Banka Splitsko-Dalmatinska d.d., Split
5. Centar banka d.d., Zagreb
6. Credo banka d.d., Split
7. Croatia banka d.d., Zagreb
8. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Rijeka
9. Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb
10. Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
11. Imex banka d.d., Split
12. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
13. Jadranska banka d.d., Šibenik
14. Karlovačka banka d.d., Karlovac
15. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
16. Kvarner banka d.d., Rijeka
17. Međimurska banka d.d., Čakovec
18. Nava banka d.d., Zagreb
19. OTP banka Hrvatska d.d., Zadar
20. Partner banka d.d., Zagreb
21. Podravska banka d.d., Koprivnica
22. Primorska banka d.d., Rijeka
23. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
24. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
25. Samoborska banka d.d., Samobor
26. Slatinska banka d.d., Slatina
27. Slavonska banka d.d., Osijek
28. Soci t  G n rale – Splitska banka d.d., Split
29. Štedbanka d.d., Zagreb
30. Vaba d.d. banka Varaždin, Varaždin
31. Veneto banka d.d., Zagreb
32. Volksbank d.d., Zagreb
33. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. HPB – Stambena štedionica d.d., Zagreb
2. PBZ Stambena štedionica d.d., Zagreb
3. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb
4. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb
5. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

Ostale institucije koje imaju odobrenje za rad i veliko ovlaštenje

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb

Predstavništva inozemnih banaka

1. Bank für K rnten und Steiermark AG, Zagreb
2. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
3. Deutsche Bank AG, Zagreb
4. Komercijalna banka a.d., Zagreb
5. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb
6. Union de Banques Arabes et Fran aises – UBAF, Zagreb

Banke i štedionice u stečaju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Agroobrtnička banka d.d., Zagreb	14.6.2000.
2. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.5.2002.
3. Cibalae banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
4. Glumina banka d.d., Zagreb	30.4.1999.
5. Gospodarska štedionica d.d., Vrbovec	3.4.2003.
6. Gradska banka d.d., Osijek	3.5.1999.
7. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.4.2000.
8. Ilirija banka d.d., Zagreb	6.4.1999.
9. Invest štedionica d.o.o., Zagreb	30.6.1999.
10. Komercijalna banka d.d., Zagreb	30.4.1999.
11. Međimurska štedionica d.d., Čakovec	17.3.2004.
12. Neretvansko gospodarska banka d.d., Ploče	10.5.1999.
13. Štedionica Groš banak d.o.o., Zagreb	23.4.2001.
14. Štedionica Mediteran d.o.o., Split	5.12.2001.
15. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	8.9.2000.
16. Županjska banka d.d., Županja	3.5.1999.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije
1. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.5.2000.
2. Križevačka banka d.d., Križevci	3.1.2005.
3. Primus banka d.d., Zagreb	23.12.2004.
4. Štedionica Dora d.d., Zagreb	1.1.2002.
5. Štedionica Zlatni vrutak d.d., Zagreb	28.12.2001.

Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije

Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	7.3.2001.
2. Marvil štedionica d.d., Zagreb	8.6.2001.
3. Zagrebačka štedionica d.d., Zagreb	22.3.2000.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. prosinca 2007.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	dr. sc. Željko Rohatinski
Članovi Savjeta	prof. dr. Boris Cota Davor Holjevac prof. dr. Vlado Leko dr. sc. Branimir Lokin dr. sc. Željko Lovrinčević Relja Martić mr. sc. Adolf Matejka prof. dr. Silvije Orsag mr. sc. Tomislav Presečan prof. dr. Jure Šimović dr. sc. Sandra Švaljek dr. sc. Mladen Vedriš prof. dr. Boris Vujčić

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. sc. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	prof. dr. Boris Vujčić
Viceguverner	Davor Holjevac
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	Irena Kovačec
Sektor za devizne poslove	Željko Jakuš
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka	mr. sc. Diana Jakelić
Sektor plana, analize i računovodstva	Neven Barbaroša
Sektor platnog prometa	mr. sc. Mario Žgela
Sektor za informatičke tehnologije	Boris Ninić
Sektor podrške poslovanju	mr. sc. Michael Faulend
Sektor za međunarodnu suradnju	

Kratice i znakovi

BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BZ	– blagajnički zapisi
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
DZS	– Državni zavod za statistiku
EMU	– Ekonomska i monetarna unija
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fed	– američka središnja banka (Federal Reserve System)
fik.	– fiksni
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
HAC	– Hrvatske autoceste
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
ILO	– Međunarodna depozitarna agencija
Ina	– Industrija nafte d.d.
ind.	– industrijski
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost
potr.	– potrošnja
pr.	– proizvodi
SDA	– Središnja depozitarna agencija

RH	– Republika Hrvatska
SDR	– posebna prava vučenja
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
T-HT	– HT – Hrvatske telekomunikacije d.d.
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
tromjes.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni

Troslovne oznake za valute

HRK	– kuna
ATS	– austrijski šiling
FRF	– francuski franak
DEM	– njemačka marka
CHF	– švicarski franak
GBP	– funta sterlinga
ITL	– talijanska lira
USD	– američki dolar
SIT	– slovenski tolar
EUR	– euro
JPY	– jen

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaže se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
∅	– prosjek
a, b, c,...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	– ispravljen podatak
( )	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak

